ประวัติและพัฒนาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติและพัฒนาการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ปรึกษา : พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.

คณะกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระศรีคัมภีรญาณ,รศ.ดร. พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร,ดร.
พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ พระมหาสุเทพ สุปณฺฑิโต
พระมหาสุรศักดิ์ ปจฺจนฺตเสโน,ดร. พระมหาสุทัศน์ ติสฺสรวาที
พระมหาศรีทนต์ สมจาโร พระมหาชำนาญ มหาชาโน,ดร.
พระทิพย์ สิริธมฺโม พระครูวินัยธรสุกรี สุจิตฺโต
พระครูพิศาลสรวุฒิ พระมหาสันติ ธีรภทฺโท,ดร.
พระมหาสมเกียรติ กิตฺติญาโณ พระมหาทองคำ ฐิตเปโม
พระวินัยธรอเนก เตชวโร พระวิฑูรย์ ฐานงฺกโร
พระมหาสมพงษ์ คุณากโร พระมหาราชัน จิตฺตปาโล
พระปลัดสมชาย ปโยโค ผศ.ดร.อิทธิพล แก้วพิลา
Mr.Robin Phillip Moore อาจารย์พิณจ์ทอง แมนสุมิตร์ชัย
นายสมหมาย สุภาษิต ดร.รุ่งโรจน์ ศิริพันธ์
ดร.อุทัย สติมั่น พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร.
พระมหาธิติ อนุภทฺโท นายสุชญา ศิริธัญภร
นางสาวอรวรรณ โตปฐมวงศ์

คณะทำงาน : พระมหาเอกลักษณ์ จิตฺตเทโว นายอักษราวิชญ์ โฉมศรี
นายสุภฐาน สุดาจันทร์ นายสมบูรณ์ เพ่งพิศ

คณะบรรณาธิการ : พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร. พระมหาสมบูรณ์ วุฑฺฒิกโร,ดร.

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘

จำนวนพิมพ์ : ๕,๐๐๐ เล่ม

ออกแบบและจัดรูปเล่ม : นายพิจิตร พรมลี

จัดพิมพ์โดย : สำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๘๐๘๔

เอื้อเฟื้อภาพ : กองกิจการนิสิต กองสื่อสารองค์กร ส่วนงานทุกวิทยาเขต ทุกวิทยาลัยสงฆ์
สำนักทะเบียนและวัดผล สำนักงานพระสอนศีลธรรม สำนักงานประกันคุณภาพ
กองแผนงาน คุณสมหมาย สุภาษิต หนังสือพิมพ์คมชัดลึก
นายวรพันธุ์ แย้มหงษ์ปภา คุณเสนาะ-คุณบุญเรือน เทียรทอง

พิมพ์ที่ : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี่ จำกัด
๗๔๕ ถนนนครไชยศรี แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๒๔๑ ๗๑๐๑-๔ โทรสาร ๐๒ ๒๔๑ ๗๑๐๕

คำนำ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทย ที่สมเด็จบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนาขึ้น ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๐ เป็นต้นมา

ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้สถาบันการศึกษาแห่งนี้ มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐและเป็นนิติบุคคล ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการศึกษาและบริการวิชาการพระพุทธศาสนาแก่สังคม ดังนี้

๑. ระดับบัณฑิตศึกษา เปิดสอนระดับปริญญาเอก ๑๑ สาขาวิชา และระดับปริญญาโท ๒๒ สาขาวิชา

๒. ระดับปริญญาตรี เปิดสอน ๔ คณะ คือ คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์

๓. ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต เปิดสอน ๒ สาขาวิชา คือ พระไตรปิฎกศึกษา วิชาชีพครู

๔. ระดับมัธยมศึกษา มี ๒ แห่ง คือ โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาและโรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา

๕. การบริการวิชาการแก่สังคม ได้แก่ อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ สถาบันวิปัสสนาธุระ กลุ่มงานธรรมวิจัย กลุ่มงานมหาจุฬาอาศรม จังหวัดนครราชสีมา ศูนย์พัฒนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแคมป์สน จังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานพระสอนศีลธรรม และสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมีวิทยาเขต ๑๐ แห่ง คือ วิทยาเขตหนองคาย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาเขตนครศรีธรรมราช วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตนครราชสีมา วิทยาเขตแพร่ วิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาเขตอุบลราชธานี วิทยาเขตพะเยา วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม วิทยาลัยสงฆ์ ๑๒ แห่ง คือ วิทยาลัยสงฆ์เลย วิทยาลัยสงฆ์นครพนม วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง และวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

มหาวิทยาลัยขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรีไปยังจังหวัดต่างๆ ๕ แห่ง คือ จังหวัดร้อยเอ็ด เพชรบูรณ์ สิงห์บุรี สุราษฎร์ธานี กาญจนบุรี และขยายหน่วยวิทยบริการไปยังจังหวัดต่างๆ ๑๗ แห่ง คือ จังหวัดสงขลา ราชบุรี มหาสารคาม เพชรบุรี ตาก อุทัยธานี ชัยภูมิ ชลบุรี ระยอง อุตรดิตถ์ กำแพงเพชร พิจิตร นครปฐม จันทบุรี สุพรรณบุรี สระแก้ว สาวิกาสิกขาลัย และกรุงเทพมหานคร

สถาบันสมทบในต่างประเทศ ๕ แห่ง คือ วิทยาลัยพระพุทธศาสนาดองกุก ชอนบอบ ประเทศเกาหลีใต้ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ซิน จู๋ ไชนีสไทเป วิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติศรีลังกา ประเทศศรีลังกา วิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ ประเทศสิงคโปร์ มหาวิทยาลัยธรรมะเกต บูดาเปสต์ ประเทศฮังการี และสถาบันสมทบในประเทศ ๑ แห่ง คือ มหาปัญญาวิทยาลัย วัดถาวรวราราม จังหวัดสงขลา

ปัจจุบัน มีพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต จบแล้ว ๑๑ รุ่น พุทธศาสตรมหาบัณฑิต จบแล้ว ๒๕ รุ่น พุทธศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรนานาชาติ จบแล้ว ๑๓ รุ่น และพุทธศาสตรบัณฑิต จบแล้ว ๖๐ รุ่น

ในการจัดทำหนังสือ **“ประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”** เล่มนี้ ประกอบด้วยเนื้อหา พร้อมภาพประกอบ ๘ ตอน คือ (๑) ประวัติและพัฒนาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๒) การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๓) พัฒนาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๔) พันธกิจมหาวิทยาลัย ส่วนกลาง (๕) พันธกิจมหาวิทยาลัย ส่วนภูมิภาค (๖) พันธกิจสถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (๗) มหาวิทยาลัยกับการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่พัฒนาจิตใจและสังคม (๘) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอนาคต เน้นการนำเสนอเนื้อหาสาระช่วงระยะ พรบ. ๒๕๔๐-๒๕๕๘ ทั้งพัฒนาการด้านอาคารสถานที่ และพัฒนาการด้านการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

ในนามมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอขอบคุณและขออนุโมทนาขอบคุณต่อผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย ของทุกส่วนงานที่มีส่วนสนับสนุนข้อมูล ทั้งเนื้อหา และภาพประกอบ ในครั้งนี้ คณะกรรมการจัดทำประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีพระศรีคัมภีรญาณ,รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

เป็นประธานกรรมการ พระมหาสมบูรณ์ วุฑฒิกโร, ดร.คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย เป็นรองประธานกรรมการ และมี พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ. ดร. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการและรักษาการผู้อำนวยการสถาบันภาษา เป็นกรรมการและเลขานุการ พร้อมด้วยคณะกรรมการรวม ๒๙ รูป/คน ที่ได้ทำงานด้วยวิริยะ อุตสาหะ ทุ่มเท เสียสละ อุทิศกำลังกายและสติปัญญาร่วมกันดำเนินการจัดทำเนื้อหา พัฒนาต้นฉบับให้มีความถูกต้อง จนสามารถดำเนินการพิมพ์หนังสือประวัติมหาวิทยาลัยเล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์ทางด้านประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสืบไปด้วยอำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ขอให้คณะกรรมการทุกท่าน จงเจริญด้วยจตุรพิธพรชัยทั้ง ๔ ประการ คืออายุ วรรณะ สุข พละ และปฏิภาณ คุณสารสมบัติและธรรมสารสมบัติ ปราศจากโรคาพาธอุปัทวันตราย และบรรลุประโยชน์โสตถิผลสมมโนรถปรารถนาทุกประการ

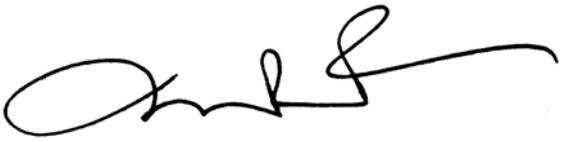

(พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	(๓ - ๕)
สารบัญ	(๖ - ๑๐)
ตอนที่ ๑ ประวัติและพัฒนาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๑ - ๕๒
๑.๑ ยุคการก่อตั้งมหาวิทยาลัย	
๑.๒ ยุคริเริ่มการจัดการศึกษา	
๑.๓ ยุคปรับปรุงและขยายการศึกษา	
๑.๔ ยุครับรองปริญญาบัตรและสถานะของมหาวิทยาลัย	
๑.๕ ยุคพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	
๑.๖ ยุคเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ	
๑.๗ ยุคพัฒนาความรุ่งเรืองของการเป็นศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย	
ตอนที่ ๒ การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๕๓ - ๗๐
๒.๑ โครงสร้างมหาวิทยาลัย	
๒.๒ โครงสร้างการบริหาร	
๒.๓ สุภาษิต ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ	
๒.๔ ตราประจำมหาวิทยาลัย อักษรย่อ สี ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย	
๒.๕ แผนผังของพื้นที่มหาวิทยาลัย	
๒.๖ แผนที่เดินทาง	
ตอนที่ ๓ พัฒนาการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๗๑-๑๕๒
๓.๑ พัฒนาการจากวัดมหาธาตุ วัดศรีสุดาราม สู่ มจร วังน้อย อยุธยา	
๓.๒ พัฒนาการของระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และข้อกำหนด	
๓.๓ พัฒนาการด้านนิสิตผู้สำเร็จการศึกษา	
๓.๔ พัฒนาการด้านหลักสูตร	
๓.๕ พัฒนาการด้านงบประมาณ	
๓.๖ พัฒนาการด้านส่วนงานของมหาวิทยาลัย	
ตอนที่ ๔ พันธกิจของมหาวิทยาลัย ส่วนกลาง	๑๕๓-๒๐๘
๔.๑ ส่วนงานจัดการศึกษา	
๔.๒ ส่วนงานสนับสนุนการศึกษา	

ตอนที่ ๕ พันธกิจของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (จากมหาจุฬาฯ สู่ส่วนภูมิภาค) ๒๐๙ - ๓๐๐
๕.๑ ส่วนงานจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาเขต
๕.๒ ส่วนงานจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาลัยสงฆ์

ตอนที่ ๖ พันธกิจสถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓๐๑ - ๓๒๒
๖.๑ สถาบันสมทบภายในประเทศ
๖.๒ สถาบันสมทบต่างประเทศ

ตอนที่ ๗ มหาวิทยาลัยกับการบูรณาการพระพุทธศาสนา ๓๒๓ - ๓๖๙
กับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม
๗.๑ บทบาทด้านการวิจัยและพัฒนาหนังสือ ตำราและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา
๗.๒ บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาพระสังฆาธิการรองรับการบริหารกิจการคณะสงฆ์
๗.๓ บทบาทด้านการพัฒนาและฝึกอบรมพระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในต่างประเทศ
๗.๔ บทบาทด้านการพัฒนาจิตใจ
๗.๕ บทบาทด้านการเสริมสร้างสังคมสันติสุข
๗.๖ บทบาทด้านการช่วยเหลือสังคม
๗.๗ บทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม
๗.๘ บทบาทด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน
๗.๙ บทบาทด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
๗.๑๐ บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

ตอนที่ ๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอนาคต ๓๗๑ - ๓๘๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่

๑

ประวัติและพัฒนาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เมื่อกล่าวถึงประวัติและความเป็นมาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนั้น สามารถแบ่งออกเป็น ๗ ยุค กล่าวคือ ยุคการก่อตั้งมหาวิทยาลัย ยุคเริ่มการจัดการศึกษา ยุคปรับปรุงและขยายการศึกษา ยุครับรองปริญญาบัตรและสถานะของมหาวิทยาลัย ยุคพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ยุคเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ ยุครุ่งเรืองของของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๑ ยุคการก่อตั้งมหาวิทยาลัย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้น โดยให้ย้ายการสอนพระปริยัติธรรมจากศาลาบอกพระปริยัติธรรมภายในวัดพระศรีรัตนศาสดารามไปตั้งที่วัดมหาธาตุ เพื่อเป็นที่เล่าเรียนของพระสงฆ์ฝ่ายมหานิกายและคฤหัสถ์ เมื่อ พ.ศ.๒๔๓๐ และโปรดให้เรียกว่า มหาธาตุวิทยาลัย

มหาธาตุวิทยาลัยได้เปิดทำการสอนเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๒ ต่อมา พระยาภาสกรวงศ์ เสนาบดีกระทรวงธรรมการ ได้ยกร่างพระราชบัญญัติฉบับแรกของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรียกว่าร่างพระราชบัญญัติมหาธาตุวิทยาลัย ร.ศ.๑๑๑ (พ.ศ.๒๔๓๕) ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อทรงนำเข้าปรึกษาในที่ประชุมเสนาบดี ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่ได้ลงพระปรมาภิไธย จึงถือว่ายังมิได้เป็นพระราชบัญญัติที่มีผลบังคับใช้แต่อย่างใด

ประเด็นที่น่าสนใจในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ซึ่งมี ๒๔ มาตราอยู่ที่มาตรา ๑ ที่กำหนดให้วิทยาลัยแห่งนี้เป็นสถานศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ดังนี้

“มาตรา ๑ มหาธาตุวิทยาลัยนี้ให้ตั้งขึ้นโดยราชูปถัมภกบำรุงพระบรมพุทธศาสนา เป็นที่สั่งสอนพระบาลีคัมภีร์พระไตรปิฎก พุทธพจนภาษิต แก่ภิกษุสามเณร ฝ่ายคณะมหานิกายและคฤหัสถ์ตามแต่มีความศรัทธาจะศึกษาสืบเสาะข้อวัตรปฏิบัติพุทธภาษิต ซึ่งจะได้เป็นคณาจารย์สืบไป”

ต่อมา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้คิดแบบสร้างถาวรวัตถุเรียกว่า **“สังฆเสนาสน์ราชวิทยาลัย”** ขึ้นในวัดมหาธาตุ เพื่อใช้เป็นสถานที่บำเพ็ญพระราชกุศลพระศพสมเด็จเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ และทรงประสงค์จะอุทิศถวายถาวรวัตถุนี้เป็นสังฆิกเสนาสน์สำหรับมหาธาตุวิทยาลัย เพื่อเป็นที่เล่าเรียนพระปริยัติสัทธรรมและวิชาชั้นสูง โดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงวางศิลาก่อพระฤกษ์ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๙ และได้พระราชทานเปลี่ยนนามมหาธาตุวิทยาลัยเป็นมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติยศของพระองค์ ตามประกาศพระราชปรารภในการก่อพระฤกษ์สังฆเสนาสน์ราชวิทยาลัย ร.ศ. ๑๑๕ (พ.ศ.๒๔๓๙) ความตอนหนึ่งว่า

“จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งวิทยาลัยที่เล่าเรียนพระไตรปิฎกแลวิชาชั้นสูงขึ้น ๒ สถานๆ หนึ่งเป็นที่เล่าเรียนของพระสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติกนิกาย ได้ตั้งไว้ที่วัดบวรนิเวศวรวิหาร พระอารามหลวง พระราชทานนามว่า มหามกุฏราชวิทยาลัย ...อีกสถานหนึ่งเป็นที่เล่าเรียนของพระสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ได้ตั้งไว้ที่วัดมหาธาตุ ราชวรมหาวิหาร พระอารามหลวงนี้ มีนามว่ามหาธาตุวิทยาลัย ได้เปิดการเล่าเรียนแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน รัตนโกสินทร์ ศก ๑๐๘ สืบมา แต่สังฆิกเสนาสน์สำหรับมหาธาตุวิทยาลัยนี้ยังไม่เป็นที่สมควรแก่การเล่าเรียน... เมื่อการบำเพ็ญพระราชกุศส่วนนั้นเสร็จแล้วจะได้ทรงพระราชอุทิศถวายถาวรวัตถุนี้เป็นสังฆิกเสนาสน์สำหรับมหาธาตุวิทยาลัย เพื่อเป็นที่เล่าเรียนพระปริยัติสัทธรรมแลวิชาชั้นสูงสืบไปภายหน้า พระราชทานเปลี่ยนนามใหม่ว่า มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้เป็นที่เฉลิมพระเกียรติยศสืบไป...”

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้จัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนเดิมในนามมหาธาตุวิทยาลัยตลอดมา จนกระทั่งวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๐ พระมหาเถรานุเถระ ฝ่ายมหานิกายจำนวน ๕๗ รูป มีพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทัตตเถร) เป็นประธานได้ประชุมกัน ณ ตำหนักสมเด็จ วัดมหาธาตุฯ ประกาศให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปมหาวิทยาลัย ตามพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เปิดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมา

ในช่วงเตรียมการประชุมพระมหาเถรานุเถระเพื่อประกาศให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจัดการศึกษาในรูปมหาวิทยาลัยนั้น **หลวงวิจิตรวาทการ** ได้ทำบันทึกโครงการปรับปรุงมหาธาตุวิทยาลัยหรือมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อประกอบการพิจารณาของที่ประชุม

บันทึกดังกล่าวนี้ หลวงวิจิตรวาทการเสนอว่า สถานศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยที่วัดมหาธาตุนี้ ถ้าใช้ชื่อมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะได้ประโยชน์ที่สำคัญคือมีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย หลวงวิจิตรวาทการได้อ้างประกาศพระราชปรารภในการก่อพระฤกษ์สังฆเสนาสน์ราชวิทยาลัย ร.ศ. ๑๑๕ (พ.ศ. ๒๔๓๙) แล้วสรุปประเด็นไว้ว่า

> ***"ชื่อมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นชื่อที่มีอยู่ในประกาศรัชกาลที่ ๕ ซึ่งมีผลเป็นกฎหมาย ถ้าใช้ชื่อนี้ได้ อาจทำให้สำนักเรามีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย การให้ปริญญาจะเป็นการสมบูรณ์และทางบ้านเมืองก็จะต้องรับรองฐานะของมหาวิทยาลัยนี้เท่าเทียมมหาวิทยาลัยของบ้านเมืองเอง"***

อย่างไรก็ตาม แม้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะได้เปิดการศึกษาในรูปแบบมหาวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ เป็นต้นมา ทางบ้านเมืองก็มิได้รับรองสถานภาพให้เป็นมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย นั่นคงเป็นเพราะว่าประกาศพระราชปรารภในการก่อพระฤกษ์สังฆเสนาสน์ราชวิทยาลัย ร.ศ.๑๑๕ (พ.ศ.๒๔๓๙) ที่หลวงวิจิตรวาทการกล่าวถึงนั้นเป็นเพียงประกาศพระราชปรารภในการวางศิลาฤกษ์อาคารของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งไม่อาจถือได้ว่าเป็นพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ด้วยเหตุที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไม่มีพระราชบัญญัติรับรองสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยตามกฎหมาย รัฐบาลและคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึงได้ดำเนินการต่างกรรมต่างวาระในช่วงเวลากว่า ๔๐ ปีเพื่อให้มีการตราพระราชบัญญัติรับรองสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยให้แก่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๑.๒ ยุคริเริ่มการจัดการศึกษา

ตามที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชปณิธานในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรของประเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีความสามารถในการรักษา และเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้มีความมั่นคงยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๔๘๙ พระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทตฺตเถร) อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ รูปที่ ๑๕ มีความประสงค์จะปรับปรุงการศึกษา ภายในสถาบันการศึกษาที่เป็นอยู่ในขณะนั้นให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น จึงมอบหมายให้ พระมหาบุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิ ป.ธ.๘ (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระธรรมมหาวีรานุวัตร) อาจารย์แห่งมหาธาตุวิทยาลัย และบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาธาตุวิทยาลัย ซึ่งกำลังปรับปรุงกิจการห้องสมุดของมหาธาตุวิทยาลัย ได้ช่วยรวบรวมความเป็นมาด้านการจัดการศึกษาของมหาธาตุวิทยาลัยทั้งปวง เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานทางเอกสารของมหาธาตุวิทยาลัยสืบไป

เมื่อพระมหาบุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิ ได้ไปติดต่อกับนายธนิต อยู่โพธิ์ หัวหน้าแผนกวรรณคดี ได้ให้ความอนุเคราะห์ด้วยดี และได้ขอความร่วมมือจากนายยิ้ม ปัณฑยางกูร หัวหน้ากองจดหมายเหตุ กรมศิลปากร ช่วยอำนวยความสะดวกอีกต่อหนึ่ง และได้พบเอกสารสำคัญที่เกี่ยวกับ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เอกสารที่พบนี้ คือ ลายพระหัตถ์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีไปถึงหม่อมเจ้าประภากร ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ร.ศ. ๑๑๕ ดังจะขออัญเชิญ สำเนาลายพระราชหัตถ์ มาแสดงดังต่อไปนี้

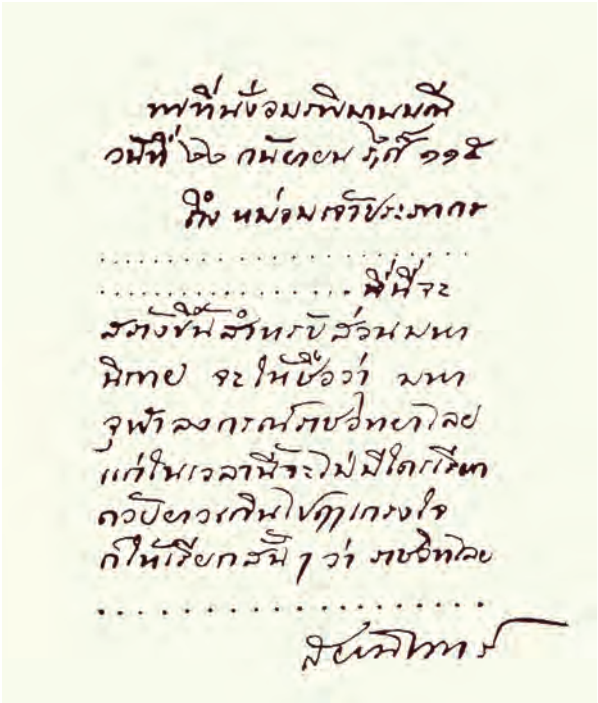

เมื่อพระมหาบุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิ ได้พบลายพระหัตถ์นี้แล้ว ได้นำสำเนาลายพระหัตถ์ไปถวายพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทตฺตเถร) ซึ่งพระพิมลธรรมได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษาหารือกับพระเถรานุเถระในวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และต่างวัด โดยทุกรูปเห็นพ้องต้องกันว่า สมควรที่จะได้จัดการศึกษาของพระสงฆ์ให้เป็นไปตามพระราชปณิธานที่ล้นเกล้ารัชกาลที่ ๕ ได้ทรงพระราชทานไว้* (*ความนี้ปรากฏในส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ชื่อเรื่อง “พัฒนาการของมหาวิทยาลัยสงฆ์ในประเทศไทย” ของ นายมนัส เกิดปรางค์, พ.ศ. ๒๕๒๗.) จนกระทั่งในที่สุดพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทตฺตเถร) จึงได้มีหนังสือนิมนต์พระเถระทั้งจากวัดมหาธาตุ และวัดอื่นๆ จำนวน ๕๗ รูป และฆราวาสอีกจำนวนหนึ่งมาประชุมกัน ณ หอปริยัติ วัดมหาธาตุฯ ในวันจันทร์ที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๘๙ เวลา ๑๗.๐๐ น. โดยถือเป็นการประชุมที่ด่วนมาก และลับเฉพาะ จะสังเกตเห็นได้ชัดก็คือหนังสือนัดประชุมออก

ด่วนมาก

วัดมหาธาตุ พระนคร

8 มกราคม 9490

แจ้งความมายัง พระวิสุทธิโสภณ วัดสระเกส

เนื่องด้วยมีกิจการบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับสำนักเรียน และจังหวัดต่าง ๆ จึงขออาราธนาท่านมาประชุมที่สำนักวัดมหาธาตุ กำหนดวันที่ 9 มกราคม ศกนี้ เวลา 19.00 น.

(พระพิมลธรรม)

เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม เพื่อนิมนต์เข้าประชุมวันที่ ๒๓ ธันวาคม เป็นการออกหนังสือเชิญล่วงหน้าเพียงหนึ่งวันเท่านั้น โดยผู้ที่ได้รับอาราธนาหรือเชิญเข้าประชุมครั้งนี้ ประกอบด้วยทั้งฝ่ายบรรพชิต ๗ รูป และฆราวาส ๔ คน ซึ่งทุกท่านจะได้รับ เอกสารบันทึกโครงการปรับปรุงมหาธาตุวิทยาลัย หรือ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดทำโดย หลวงวิจิตรวาทการ ซึ่งหลวงวิจิตรวาทการให้ถือว่าบันทึกนี้เป็นความลับ และอ่านได้เฉพาะผู้ที่ได้รับเชิญมาประชุมเท่านั้น

ต่อมาพระพิมลธรรม (ช้อย ฐานทัตตมหาเถร) อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ในสมัยนั้นจึงจัดประชุมพระเถรานุเถระฝ่ายมหานิกาย จำนวน ๕๗ รูป เมื่อวันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๔๙๐ และประกาศให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินการจัดการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงในระดับมหาวิทยาลัย เปิดสอนระดับปริญญาตรี คณะพุทธศาสตร์เป็นคณะแรก เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ หลังจากนั้น พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้มีการปรับเปลี่ยนระบบการวัดผลมาเป็นระบบหน่วยกิต โดยกำหนดให้นิสิตต้องศึกษา อย่างน้อย ๑๒๖ หน่วยกิต และปฏิบัติศาสนกิจ ๑ ปีก่อนรับปริญญาบัตร

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ เปิดสอนคณะครุศาสตร์ และในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ เปิดสอนหลักสูตรแผนกอบรมครูศาสนศึกษา ระดับประกาศนียบัตรและเปิดสอน คณะเอเชียอาคเนย์ และเปลี่ยนเป็นคณะมานุษยสงเคราะห์ศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ และในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ปรับหลักสูตรแผนกอบรมครู ศาสนศึกษาเป็นวิทยาลัยครูศาสนศึกษา และปรับเปลี่ยนหน่วยกิตเป็น ๒๐๐ หน่วยกิต อย่างไรก็ดี การจัดการเรียนการสอนช่วง ๒ ทศวรรษแรก ยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากคณะสงฆ์และรัฐเท่าที่ควร ทำให้ประสบปัญหาด้านสถานะของมหาวิทยาลัย และงบประมาณเป็นอย่างมาก แต่ก็สามารถจัดการศึกษามาได้อย่างต่อเนื่อง

๑.๓ ยุคปรับปรุงและขยายการศึกษา

ความพยายามที่จะให้มีการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปรากฏขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๐๐ เมื่อรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ยกร่าง พระราชบัญญัติรับรองวิทยฐานะปริญญาของมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อสนองต่อสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม สิ้นสุดลง เพราะถูกยึดอำนาจการปกครอง ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงตกไป

ต่อมา ใน พ.ศ. ๒๕๐๙ คณะสงฆ์ได้เปิดการอบรม “พระธรรมทูตไปต่างประเทศ” ขึ้น โดยสำนักฝึกอบรมตั้งอยู่ที่วัดบวรนิเวศวิหารและมอบให้เจ้าหน้าที่ของมหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้ดำเนินงาน และให้ผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย สงฆ์ทั้งสองแห่งนี้เข้ารับการฝึกอบรมเป็นหลัก เมื่อการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยดี จึงมีโครงการที่จะขยายการศึกษาของสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตขึ้นเป็นการศึกษาระดับ ปริญญาโทและเห็นว่า ควรจัดตั้งบัณฑิตวิทยาลัยขึ้น

คณะอนุกรรมการที่ตั้งขึ้นมาพิจารณาเรื่องนี้ได้พบปัญหาว่า ก่อนที่จะจัดการศึกษา ขั้นปริญญาโทได้นั้น การศึกษาระดับปริญญาตรีจะต้องได้รับการรับรองมิฉะนั้น ปริญญาโท ก็จะไร้ความหมาย ทุกฝ่ายจึงเห็นพ้องกันว่า **“จะต้องให้รัฐบาลไทยรับรองฐานะและปริญญา ของมหาวิทยาลัยสงฆ์เสียก่อน”** และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างเคยมีประสบการณ์ร่วมกันมาว่า ทุกครั้งที่รัฐบาลพิจารณาเรื่องการรับรองมหาวิทยาลัยสงฆ์ รัฐบาลมักอ้างว่า “มหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้ง ๒ แห่งนั้น คณะสงฆ์เองก็ยังไม่รับรอง แล้วจะให้รัฐบาลรับรองได้อย่างไร”

คณะอนุกรรมการจึงตกลงกันว่าจะดำเนินการให้คณะสงฆ์รับรองเสียก่อน จะได้ปูพื้นฐาน ให้รัฐบาลรับรองต่อไป ในที่สุด ก็ได้มีคำสั่งมหาเถรสมาคมเรื่องการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมติที่ประชุมมหาเถรสมาคม เมื่อวันอังคารที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๑๒ การที่ มหาเถรสมาคมได้ออกคำสั่งนี้ถือเป็นการรับรองอย่างเป็นทางการว่ามหามกุฏราชวิทยาลัย และมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์และถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา ของคณะสงฆ์ไทย

คำสั่งมหาเถรสมาคมฉบับนี้ มี ๑๒ ข้อ สาระสำคัญอยู่ในข้อต่อไปนี้

ข้อ ๓ นับแต่วันประกาศใช้คำสั่งนี้ ให้การศึกษาของสภาการศึกษามหามกุฏ ราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร และของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ซึ่งดำเนินการอยู่แล้ว เป็นการศึกษา ของคณะสงฆ์

ข้อ ๗ ถ้าเป็นการสมควร มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองจะร่วมกันจัดการศึกษาขั้นบัณฑิต วิทยาลัยอีกส่วนหนึ่ง โดยอนุมัติของสภาการศึกษาของคณะสงฆ์ก็ได้

คำสั่งมหาเถรสมาคมฉบับนี้มีความสำคัญมาก เมื่อมีความพยายามที่จะให้มีการรับรองมหาวิทยาลัยสงฆ์ในระยะต่อมา เหตุผลสำคัญที่บุคคลผู้เกี่ยวข้องยกขึ้นชี้แจงต่อรัฐบาล คือ การอ้างถึงคำสั่งมหาเถรสมาคมฉบับนี้ และการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ ก็ได้อาศัยคำสั่งมหาเถรสมาคม พ.ศ.๒๕๑๒ เป็นฐาน

ใน พ.ศ.๒๕๑๕ จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติบริหารประเทศ หัวหน้าฝ่ายอำนวยการศึกษาและสาธารณสุขของคณะปฏิวัติได้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาเรื่องมหาวิทยาลัยสงฆ์ ประกอบด้วยอนุกรรมการ ๗ ท่าน มี นายจวน เจียรนัย เป็นประธาน นายระบิล สีตสุวรรณ เป็นรองประธาน เลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ พระธรรมคุณาภรณ์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เป็นอนุกรรมการ พระศรีวิสุทธิโมลี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ได้เข้าร่วมประชุม ผลของการประชุมของคณะอนุกรรมการทำให้มีการร่างประกาศคณะปฏิวัติ ๑๐ ข้อเพื่อรับรองสถานภาพมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง แต่ในระหว่างที่ดำเนินการอยู่นั้น คณะปฏิวัติได้สิ้นสุดลงเพราะมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๑๕ ร่างประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้จึงค้างอยู่

จอมพลถนอมได้กลับมาเป็นนายกรัฐมนตรีในระบบรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๑๕ มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่ออกพระราชบัญญัติ ได้มีการนำประกาศคณะปฏิวัติ พ.ศ.๒๕๑๕ กลับมาพิจารณาและปรับเปลี่ยนเป็นร่างพระราชบัญญัติเพื่อรับรองสถานภาพของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ แต่ยังไม่ทันได้เสนอสภานิติบัญญัติ รัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจรสิ้นสุดลงเพราะเกิดวันมหาวิปโยคในวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงตกไป

สมัยรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี สัญญา ธรรมศักดิ์ ได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์เข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้รอเรื่องนี้ไว้ก่อน ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๗ คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ โดยกำหนดนโยบายไว้ว่า สถาบันการศึกษาที่จะให้ปริญญาได้ต้องปรับปรุงวิธีการและหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเรียกว่าคณะกรรมการปรับปรุงวิธีการและหลักสูตรมหาวิทยาลัยสงฆ์ให้สามารถให้ปริญญาได้โดยสมบูรณ์ ประกอบด้วยกรรมการ ๑๔ ท่าน มี นายจรูญ วงศ์สายัณห์ เป็นประธานกรรมการจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คือ พระพรหมคุณาภรณ์ (เกี่ยว อุปเสโณ) พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) พระมหาเสถียร ถิรญาโณ และนายจำนงค์ ทองประเสริฐ

คณะกรรมการชุดนี้ประชุม ๘ ครั้ง ได้ยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ๒ ฉบับ คือพระราชบัญญัติมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กล่าวเฉพาะร่างพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนั้น มี ๔๕ มาตรา สาระสำคัญคือการรับรองสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัย ดังความในมาตรา ๕ ว่า “ให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ ได้รับความอุปถัมภ์และอำนาจบริหารงานจากรัฐ โดยทางกระทรวงศึกษาธิการ” คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ และส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสร็จก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์จึงค้างอยู่

ในสมัยรัฐบาลถัดมาซึ่งมี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี นายนิพนธ์ ศศิธร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำเอาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วในสมัยรัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับมีชื่อว่า ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระราชบัญญัติแต่ละฉบับมี ๕๖ มาตรา สาระสำคัญยังคงเป็นเรื่องการรับรองสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัย ประเด็นที่น่าสนใจคือมาตรา ๔๑ ความว่า “ผู้สอนในมหาวิทยาลัยมีดังนี้ คือ (๑) ปวราจารย์ ซึ่งอาจเป็นปวราจารย์ประจำหรือ ปวราจารย์พิเศษ (๒) วราจารย์ (๓) อาจารย์ ซึ่งอาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ”

ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ สภาผู้แทนราษฎรลงมติในวาระที่ ๑ รับหลักการร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์และมอบให้คณะกรรมาธิการการศึกษาพิจารณาแปรญัตติ คณะกรรมาธิการการศึกษาซึ่งมีนายปรีชา เพ็ชรสิงห์ เป็นประธานได้ใช้เวลานานถึง ๔ เดือนในการประชุมเพียง ๔ ครั้ง พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) รองเลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นผู้แทนจากมหาวิทยาลัยเข้าชี้แจงในที่ประชุมคณะกรรมาธิการ หลังจากพิจารณาแปรญัตติเสร็จแล้ว ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษาได้ทำหนังสือลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๘ แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎรว่า คณะกรรมาธิการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์เสร็จแล้ว และขอให้เสนอที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป สภาผู้แทนราษฎรไม่มีโอกาสพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เพราะได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาเสียก่อน ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับจึงตกไปอย่างน่าเสียดาย

ในสมัยรัฐบาลของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒ ท่านคือ นายประมวล กุลมาตย์และนายเปลื้อง พลโยธา ได้ยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้นมาคนละ ๒ ฉบับ เนื้อหาสาระและหลักการยังคงเป็นเช่นเดียวกับฉบับที่ตกไปในรัฐบาลก่อน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งสองท่านได้เสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวด้วยการเงิน รัฐบาลได้ขอรับร่างพระราชบัญญัตินี้ไปพิจารณาก่อนภายในกำหนดเวลา ๖ เดือน ในขั้นตอนหาข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐบาลนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือลงวันที่ ๙, ๑๐ และ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๙ แจ้งให้กระทรวงศึกษาธิการเสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งของนายประมวล กุลมาตย์และนายเปลื้อง พลโยธา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งที่ ๓๘๐/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๙ ตั้งคณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง มีกรรมการมหาเถรสมาคมรูปหนึ่งร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย เรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์จึงถูกส่งเข้าสู่การพิจารณาของมหาเถรสมาคม

เมื่อวันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๑๙ มหาเถรสมาคมประชุมครั้งที่ ๒๑/๒๕๑๙ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง และได้มีมติตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง จำนวน ๑๕ ท่าน เพื่อพิจารณาเรื่องนี้โดยเฉพาะ

ต่อมาในวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๙ นายประจวบ คำบุญรัตน์ รองอธิบดีกรมการศาสนา ได้เสนอความเห็นถวายมหาเถรสมาคมว่า สมควรยกร่างพระราชบัญญัติฉบับใหม่ในรูปของพระราชบัญญัติการศึกษาสงฆ์ที่มีเนื้อหาครอบคลุมการศึกษาสงฆ์ทุกระดับ

มหาเถรสมาคมได้ประชุมครั้งพิเศษในวันจันทร์ที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๑๙ มีมติให้กรมการศาสนาดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์เสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อตราเป็นพระราชบัญญัติต่อไป ต่อมาในวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๙ คณะปฏิรูปการปกครองได้ยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาลหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช การดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์จึงชะงักไป

ใน พ.ศ. ๒๕๒๐ สมัยรัฐบาลที่ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรี ดร.ภิญโญ สาธร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเห็นว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์ควรให้คณะสงฆ์ดำเนินการจัดทำ จึงมอบหมายให้กรมการศาสนานำร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาของสงฆ์ทุกฉบับซึ่งรวมถึงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาเลือกหรือแก้ไขเพิ่มเติมหรือร่างขึ้นใหม่เพียงฉบับเดียว

มหาเถรสมาคมได้พิจารณาในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๒๐ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๒๐ มีมติเลือกร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์เพื่อดำเนินการต่อไป ในที่สุด มหาเถรสมาคมได้ประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๒๐ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๐ รับหลักการและเสนอร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์ให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ

กระทรวงศึกษาธิการได้นำร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้เสนอในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๐ คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการแล้วส่งต่อให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแก้ไขจากที่มหาเถรสมาคมร่างมา ๑๗ มาตรา เพิ่มเป็น ๒๗ มาตราแล้ว ส่งกลับมาที่มหาเถรสมาคม ที่ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณาเห็นว่ามีการแก้ไขมาก จึงตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคณะหนึ่ง จำนวน ๙ ท่าน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไข ร่างพระราชบัญญัตินี้ค้างการพิจารณาของมหาเถรสมาคมนานถึง ๓ ปี จนกระทั่งสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๓ แจ้งกระทรวงศึกษาธิการว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือเตือนเรื่องการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งสงฆ์ ๒ ครั้งแล้วยังไม่ได้คำตอบ จึงเห็นสมควรระงับการพิจารณา

๑.๔ ยุครับรองปริญญาบัตรและสถานะของมหาวิทยาลัย

ต่อมาในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๒๖ สมัยรัฐบาลของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายชำเลือง วุฒิจันทร์ อธิบดีกรมการศาสนา ได้นำเรื่องการรับรองวุฒิเปรียญธรรม ๙ ประโยค และปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งเสนอกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาดำเนินการ นายสมาน แสงมะลิ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอเรื่องนี้ต่อที่ประชุมอธิบดี เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๖ ที่ประชุมอธิบดีมีมติเห็นชอบในหลักการที่จะรับรองวุฒิเปรียญธรรม ๙ ประโยคและปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง และมอบหมายให้กรมการศาสนาดำเนินงานโดยให้ประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยและสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชพลเรือนเสนอว่า ก่อนที่จะรับรองวุฒิเปรียญธรรม ๙ ประโยคและปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง กระทรวงศึกษาธิการควรเทียบวุฒิเปรียญธรรมประโยคต่างๆ กับวุฒิการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาในระบบโรงเรียน จากนั้นก็ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการลง วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๖ เรื่องการเทียบความรู้วุฒิเปรียญธรรม ดังนี้ คือ เปรียญธรรม ๓ ประโยค (ป.ธ.๓) เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.๓) และเปรียญธรรม ๕ ประโยค (ป.ธ.๕) เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.๖)

ต่อมาในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๒๖ นายสวัสดิ์ คำประกอบ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาเพื่อเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คล้ายกับพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทหาร พ.ศ.๒๔๙๗ และพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๑๗ สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้คือกำหนดให้เปรียญธรรม ๙ ประโยคและปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งมีศักดิ์และสิทธิเท่าปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยทั่วไป

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภาได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาล่วงหน้า สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งเรื่องให้กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๖ และกระทรวงศึกษาธิการส่งเรื่องต่อให้กรมการศาสนาพิจารณา เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๖

กรมการศาสนาพิจารณาแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแล้วส่งเรื่องกลับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการได้ทำเรื่องเสนอต่อไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๖

ในวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๒๗ คณะรัฐมนตรีซึ่งมี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ..... ของกระทรวงศึกษาธิการแล้วมีมติรับหลักการและให้ส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาต่อไป

ในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๗ สมาคมศิษย์เก่ามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดประชุมสัมมนาเรื่องสถานภาพของมหาวิทยาลัยสงฆ์ ณ สำนักธรรมวิจัย โดยอาราธนาพระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) บรรยายเรื่อง “ความเป็นมาของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์” ที่ประชุมได้เสนอให้ตั้งคณะกรรมการประสานงานของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นมาคณะหนึ่ง มีนายจำนงค์ ทองประเสริฐ เป็นประธาน

คณะกรรมการชุดนี้ประชุมครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๒๗ ที่ประชุมแสดงความห่วงใยว่าร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบนั้นไม่มีการรับรองสถานภาพมหาวิทยาลัยสงฆ์สาระสำคัญอยู่ที่การรับรองวุฒิเปรียญธรรม ๙ ประโยคและปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง ที่ประชุมได้รับทราบมติของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่สามารถรับรองสถานภาพของมหาวิทยาลัยสงฆ์เพราะมีเรื่องการรับรองวุฒิเปรียญธรรม ๙ ประโยคพ่วงเข้ามา

ในวันที่ ๔ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๒๗ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ ๑๑/๒๕๒๗ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ..... ซึ่งมี ๔ ฉบับคือร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยรัฐบาล นายสวัสดิ์ คำประกอบ นายนิยม วรปัญญา นายณรงค์ นุ่นทอง แล้วมีมติรับหลักการและตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาโดยใช้ร่างของรัฐบาลเป็นหลัก

คณะกรรมาธิการวิสามัญจำนวน ๒๕ ท่าน มีนายสัมพันธ์ ทองสมัคร เป็นประธาน นายชำเลือง วุฒิจันทร์ เป็นเลขานุการ และมีนายจำนงค์ ทองประเสริฐ นายสิริ เพ็ชรไชย นายมาณพ พลไพรินทร์ ร่วมเป็นกรรมาธิการในคณะนี้ คณะกรรมาธิการใช้เวลาพิจารณาเพียง ๑ เดือนก็เสนอสภาผู้แทนราษฎร

ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๒๗ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ ๒/๒๕๒๗ (สมัยวิสามัญ) ได้ลงมติเห็นชอบในวาระที่ ๒ และ ๓ แล้วให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๗ วุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบผ่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ พระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยมีพลเอกประจวบ สุนทรางกูร รองนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เมื่อวันที่ **๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๗** พระราชบัญญัติฉบับนี้มี ๑๓ มาตรา ประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับพิเศษ เล่ม ๑๐๑ ตอนที่ ๑๔๐ วันที่ ๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้คือรับรองวิทยฐานะเปรียญธรรม ๙ ประโยค และปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งให้มีศักดิ์และสิทธิเท่าปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยทั่วไปและให้มีคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เป็นผู้ควบคุมดูแลการจัดการศึกษามหาวิทยาลัยสงฆ์

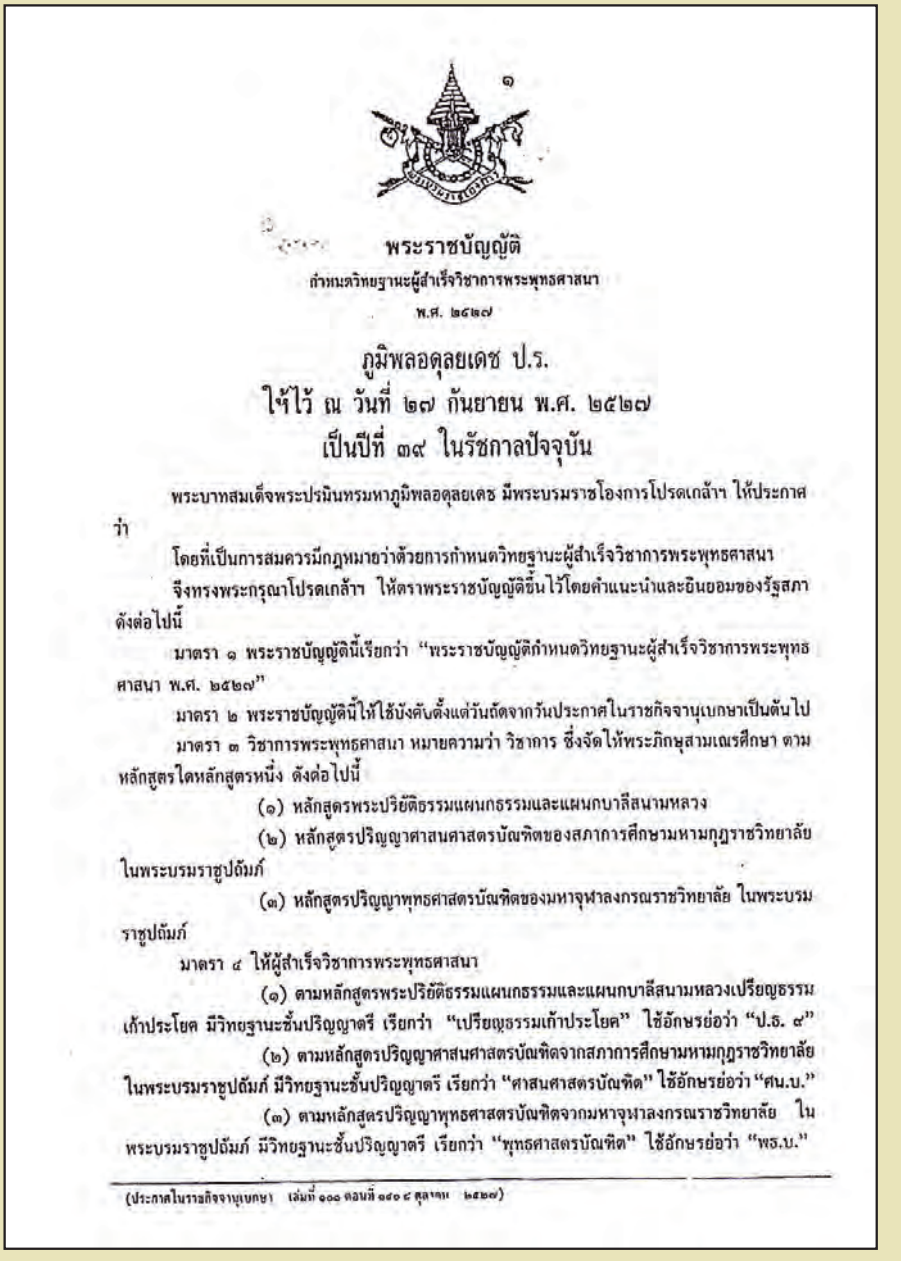

๑

พระราชบัญญัติ

กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๒๗

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๗

เป็นปีที่ ๓๙ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการ ซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษา ตามหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) หลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง

(๒) หลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตของสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

(๓) หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์

มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

(๑) ตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวงเปรียญธรรม เก้าประโยค มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า "เปรียญธรรมเก้าประโยค" ใช้อักษรย่อว่า "ป.ธ. ๙"

(๒) ตามหลักสูตรปริญญาศาสนศาสตรบัณฑิตจากสภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า "ศาสนศาสตรบัณฑิต" ใช้อักษรย่อว่า "ศน.บ."

(๓) ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิตจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า "พุทธศาสตรบัณฑิต" ใช้อักษรย่อว่า "พธ.บ."

(ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๐๑ ตอนที่ ๑๔๐ ๘ ตุลาคม ๒๕๒๗)

๑.๕ ยุคพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ทำให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเติบโตอย่างรวดเร็ว จากที่เคยมีวิทยาเขตเพียงหนึ่งแห่ง ใน พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้มีวิทยาเขตเพิ่มขึ้นเป็น ๙ แห่ง ใน พ.ศ. ๒๕๓๔ มหาวิทยาลัยตั้งบัณฑิตวิทยาลัย ใน พ.ศ. ๒๕๓๑ และเปิดการศึกษาระดับปริญญาโทในปีเดียวกัน ปัญหาที่ตามมาก็คือการที่มหาวิทยาลัยไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายทำให้การประสานงานกับวิทยาเขตหละหลวม ทั้งในด้านบริหารทั่วไปและการบริหารงบประมาณ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ.๒๕๒๗ รับรองวิทยฐานะเฉพาะปริญญาตรี ไม่รับรองวิทยฐานะปริญญาโทที่เปิดสอนแล้วนั้น มหาวิทยาลัยจึงไม่สามารถขยายการศึกษาถึงระดับปริญญาเอก

เพื่อแก้ไขข้อขัดข้องดังกล่าวมา ผู้บริหารมหาวิทยาลัยจึงเห็นพ้องต้องกันว่าจะดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์ตามกฎหมายจุดเริ่มต้นแห่งความพยายามที่เป็นรูปธรรมคือการกำหนดนโยบายไว้ในแผนพัฒนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระยะที่ ๗ (พ.ศ.๒๕๓๕-๒๕๓๙) ว่า **“พัฒนามหาวิทยาลัยให้มีสถานภาพสมบูรณ์ตามกฎหมาย”** และมีมาตรารองรับว่า “ดำเนินการให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” แผนพัฒนามหาวิทยาลัยนี้เริ่มใช้ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๕ การดำเนินการที่เป็นระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ยกใหม่จึงเริ่มต้นในปีนั้น

วันที่ ๑๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ นายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการของรัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ได้เดินทางพร้อมคณะมาเยี่ยมชมกิจการของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อรับทราบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานของมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ประชุมร่วมกับผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัย นำโดยพระสุเมธาธิบดี (บุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิ) นายกสภามหาวิทยาลัย และพระอมรเมธาจารย์ (นคร เขมปาลี) อธิการบดี ที่ตำหนักสมเด็จ วัดมหาธาตุฯ ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยได้ชี้แจงให้ทราบถึงปัญหาสำคัญที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยประสบอยู่ในขณะนั้น คือปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพของมหาวิทยาลัยที่ยังไม่เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายและปัญหาหลายอย่างที่ตามมา โดยเฉพาะปัญหาด้านงบประมาณและการขยายการศึกษาให้สูงถึงระดับปริญญาโทและปริญญาเอก รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการรับว่าจะสนับสนุนการดำเนินการเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ต่อมาในวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม นำโดยนายอำนวย สุวรรณคีรี ประธานกรรมาธิการ และนายดุสิต โสภิตชา รองประธานกรรมาธิการ ได้มาเยี่ยมชมกิจการของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และประชุมร่วมกับนายกสภามหาวิทยาลัย อธิการบดี รองอธิการบดี และคณบดี ที่ตำหนักสมเด็จ วัดมหาธาตุฯ คณะกรรมาธิการรับว่าจะดำเนินการเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งที่ ๑๔๙/๒๕๓๖ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๑๑ ท่าน มีพระอมรเมธาจารย์ อธิการบดี เป็นประธาน คณะกรรมการได้ประชุมครั้งแรก ณ ตำหนักสมเด็จ วัดมหาธาตุฯ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖

คณะกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมมอบหมายให้นายประเทือง เครือหงศ์ เลขานุการคณะกรรมาธิการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหามกุฏราชวิทยาลัย มี ๗๕ มาตรา สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งมีสภามหาวิทยาลัยร่วมกันเพียงสภาเดียวเรียกว่า สภาสถาบัน เหมือนกับสถาบันราชภัฏ ๓๖ แห่งที่มีสภาสถาบันเพียงสภาเดียว เมื่อยกร่างเสร็จแล้ว นายอำนวย สุวรรณคีรี ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ถึงนายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ แจ้งให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทราบเรื่องร่างพระราชบัญญัตินี้เช่นกัน

ในวันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๖ คณะผู้บริหารระดับสูงของมหามกุฏราชวิทยาลัย ประกอบด้วย พระเทพวราจารย์ พระราชธรรมนิเทศ พระกวีวรญาณ และพระอมรโมลี มาประชุม ณ ตำหนักสมเด็จ วัดมหาธาตุฯ ร่วมกับคณะผู้บริหารระดับสูงของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำโดย พระสุเมธาธิบดี พระอมรเมธาจารย์ พระเมธีธรรมาภรณ์ พระครูวรกิจจาภรณ์ และพระมหาสมชัย กุสลจิตฺโต เพื่อกำหนดแนวทางดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ร่วมกัน ที่ประชุมมีมติให้ยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับเหมือนกับที่เคยผ่านสภาผู้แทนราษฎรเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๘

ต่อมา ในวันที่ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ คณะผู้บริหารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคณะผู้บริหารมหามกุฏราชวิทยาลัยได้เข้าประชุมร่วมกับคณะกรรมาธิการการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม ที่กรมการศาสนา มีนายปราโมทย์ สุขุม เป็นประธาน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสถาบันที่คณะกรรมาธิการได้ยกร่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ที่ประชุมมีมติให้ยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์แยกกันเป็นสองฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในวันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ คณะผู้บริหารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ไปร่วมประชุมกับคณะผู้บริหารมหามกุฏราชวิทยาลัยที่วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อพิจารณากำหนดแนวทางร่วมกันในการผลักดันร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์

ในวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๖ นายประเทือง เครือหงศ์ เลขานุการคณะกรรมาธิการการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์สองฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วถึงนายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ในวันที่ ๒๒ เมษายน พ.ศ.๒๕๓๖ พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ นำเรื่องปรึกษาสภามหาวิทยาลัยในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๑๖ เรื่องตำแหน่งทางวิชาการที่จะกำหนดในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ใช้แบบสากลนิยม คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

ในวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับถึงนายสัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป นายสัมพันธ์ ทองสมัครได้ทำบันทึกถึงนายโกวิท วรพิพัฒน์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการว่า เรื่องนี้สำคัญละเอียดอ่อนควรขอความเห็นจากคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ทำบันทึกถึง นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการให้นิมนต์และเชิญประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ เช่น ผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผู้แทนมหามกุฏราชวิทยาลัย นายอำนวย สุวรรณคีรี อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมวิชาการ อธิบดีกรมสามัญศึกษา เลขาธิการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในวันที่ ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อพิจารณาเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์โดยเฉพาะผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้คือ พระอมรเมธาจารย์ อธิการบดี พระเมธีธรรมาภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ พระครูศรีวรนายก รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร และพระมหาโกวิทย์ สิริวณฺโณ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการวิทยาเขต

ในวันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ นายอำนวย สุวรรณคีรี ในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่คณะกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมยกร่างไว้นั้นต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร

ประธานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวด้วยการเงินเพราะรัฐต้องจัดสรรและโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินมาดำเนินกิจการมหาวิทยาลัยสงฆ์ จึงสั่งการให้ส่งเรื่องไปยัง

นายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณารับรอง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจึงส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาล่วงหน้า

ในวันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถามความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ไปที่กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัยมีหนังสือตอบลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๖

ในวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นายปราโมทย์ สุขุม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์สองฉบับต่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อถือเป็นร่างของรัฐบาล

ในวันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ นายวิษณุ เครืองาม เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถามความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ไปที่ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงบประมาณกระทรวงการคลังและสำนักนายกรัฐมนตรี

ในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ กรมการศาสนาทำหนังสือแจ้งปลัดกระทรวงศึกษาธิการว่า กรมการศาสนาได้นำเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งเสนอที่ประชุมมหาเถรสมาคมและที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ทุกฝ่ายเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับในเดือนตุลาคมนั่นเอง กระทรวงศึกษาธิการแจ้งเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับมีความเหมาะสมชอบด้วยหลักการและเหตุผล

ในวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง เพิ่มจำนวนกรรมการเป็น ๒๑ ท่าน มีพระอมรเมธาจารย์ อธิการบดีเป็นประธาน มีพระเมธีธรรมาภรณ์และพระครูศรีวรนายก เป็นรองประธาน ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานให้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยผ่านการพิจารณาของรัฐสภา

ในวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๖ นายวิษณุ เครืองาม เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถึงนายบัญญัติ บรรทัดฐาน รองนายกรัฐมนตรี สรุปความว่า ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง และสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ โดยทบวงมหาวิทยาลัยเสนอว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์ควรอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย

ในวันที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ คณะรัฐมนตรีตั้งข้อสังเกตว่า การจะให้มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งบริหารด้วยตนเองตามระบบเดิมจะมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกว่าการกำหนดให้อยู่ภายใต้ระบบราชการหรือไม่ และเป็นการสมควรหรือไม่ที่มหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง

จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทบวงมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการขอถอนร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ไปแก้ไขปรับปรุงใหม่ก่อนที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

ในวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๖ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีไปที่ทบวงมหาวิทยาลัยและกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้พิจารณาตกลงเรื่องหน่วยงานที่จะกำกับดูแลมหาวิทยาลัยสงฆ์

ในวันที่ ๑๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะผู้บริหารระดับสูงของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีอธิการบดีเป็นประธาน ได้ประชุม ณ ตำหนักสมเด็จ วัดมหาธาตุ พิจารณาสาเหตุที่ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ไม่ผ่านที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ผู้บริหารระดับสูงมีมติให้ส่งผู้แทนมหาวิทยาลัยไปประสานงานกับรัฐมนตรีและรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการอย่างใกล้ชิด

ในวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ กรมการศาสนาได้เสนอคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๓๗ ให้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยกร่างหรือปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการดังกล่าว จำนวน ๑๒ ท่าน

วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗ คณะผู้บริหารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำโดยอธิการบดีได้เข้าพบนายสัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อหาทางออกให้กับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในการพบครั้งนี้ได้มีข้อตกลงให้มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและมหามกุฏราชวิทยาลัย ส่งผู้แทนแห่งละ ๕ ท่าน ไปประชุมปรึกษาหารือกับผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการและผู้แทนจากทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อตกลงในประเด็นเรื่องการกำกับดูแลมาหาวิทยาลัยสงฆ์

วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ในฐานะองค์ประธานเสนอคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ มีพระบัญชาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการยกร่างหรือปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ จำนวน ๑๒ ท่าน มีพระราชธรรมนิเทศ เป็นประธาน และมีนายมาณพ พลไพรินทร์ ผู้อำนวยการกองศาสนาศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

ในวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๕ รูป นำโดยอธิการบดีและผู้แทนมหามงกุฏราชวิทยาลัย ๕ รูป ไปประชุมร่วมกับคณะอนุกรรมการยกร่างหรือปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ที่กรมการศาสนา ที่ประชุมมีมติให้กระทรวงศึกษาธิการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการและผู้แทนมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งละ ๕ รูปนั้นเป็นกรรมการชุดใหญ่ มีหน้าที่พิจารณาพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้

เลขานุการที่ประชุมยังได้เสนอว่า “ควรจะมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นหลัก เพราะนโยบายของท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มหาวิทยาลัยสงฆ์จะไม่มีสองมหาวิทยาลัยอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะขณะนี้จะมีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งโลกเกิดขึ้นโดยตั้งงบประมาณไว้แล้ว”

ต่อมา ทางฝ่ายเลขานุการในคณะอนุกรรมการยกร่างหรือปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้ยกร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ..... ซึ่งเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ ร่างพระราชบัญญัติฉบับแก้ไขเพิ่มเติมนี้กำหนดให้ผู้สำเร็จเปรียญธรรม ๙ ประโยคมีวิทยฐานะปริญญาเอก พร้อมกับรับรองวิทยฐานะปริญญาโทและปริญญาเอกในมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง เลขานุการในคณะอนุกรรมการชุดนี้ได้มีหนังสือเชิญอนุกรรมการไปประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวในวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗

เมื่อข่าวเรื่องร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แพร่ออกไป ผู้บริหารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะทำให้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์หมดความหมาย อธิการบดีจึงมีหนังสือแจ้งให้เจ้าหน้าที่และคณาจารย์ทั้งหมดเข้าร่วมเสวนาเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ณ ศูนย์วัดศรีสุดาราม ในวันที่ ๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ มหาวิทยาลัยได้เชิญนายอำนวย สุวรรณคีรี ประธานกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรม และนายดุสิต โสภิตชา รองประธานกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมมาเป็นวิทยากรบรรยายนำ ผู้เข้าร่วมเสวนามีมติยืนยันให้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยกลับเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

ในวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้แทนมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งพร้อมด้วยผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติสำนักงานข้าราชการพลเรือน สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และผู้แทนกรมการศาสนาไปประชุมร่วมกับคณะกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมที่รัฐสภาตามหนังสือเชิญของประธานคณะกรรมาธิการ ที่ประชุมมีมติให้รีบเสนอร่างพระราชบัญญัติมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพราะเวลาได้ล่วงเลยมานานแล้ว และเห็นควรให้มหาวิทยาลัยสงฆ์อยู่ในความควบคุมดูแลของมหาเถรสมาคมและกระทรวงศึกษาธิการตามที่เคยเสนอเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ประชุมมีมติให้ผู้เกี่ยวข้องประชุมร่วมกันอีกครั้งหนึ่งที่วัดบวรนิเวศวิหารในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗

ในวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้แทนกรมการศาสนา (นายศิริ ศิริบุตร รองอธิบดีกรมการศาสนา) ได้มีหนังสือรายงานผลการประชุมที่รัฐสภาต่อนายสัมพันธ์ ทองสมัคร รัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีได้ทำบันทึกท้ายหนังสือว่ามอบให้ ดร.รุ่ง แก้วแดง อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นผู้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในฐานะที่ ดร.รุ่ง แก้วแดง เป็นประธานคณะทำงานนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้ทำบันทึกแยกต่างหาก มอบหมายงานปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์แก่ ดร.รุ่ง แก้วแดงว่า

“เรียนคณะทำงาน (ดร.รุ่ง แก้วแดง)

ด้วย ครม. ได้ให้ ศธ. มาปรับ พ.ร.บ. จัดการศึกษาสงฆ์ ผมมอบเรื่องให้กรมการศาสนาไปนานแล้ว ยังไม่มีอะไรคืบหน้า ขอดร.รุ่ง ได้ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. ดังกล่าวให้ด้วย เมื่อพิจารณาแก้ไขแล้วเสร็จ จะได้สัมมนาหารือร่วมกันอีกสักครั้งก่อนเสนอ ครม.”

ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้แทนมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งพร้อมด้วยผู้แทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประชุมร่วมกับคณะกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมที่วัดบวรนิเวศวิหารเพื่อพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ โดยเปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติสถาบันราชภัฏ

ในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๗ ดร.รุ่ง แก้วแดง ได้เชิญผู้แทนมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่ง ประธานกรรมาธิการศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมและผู้เกี่ยวข้องประชุมครั้งแรกที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ในการประชุมครั้งนี้ ดร.รุ่ง ได้กำหนดประเด็นปัญหาไว้ ๒๕ ข้อ เพื่อหาคำตอบให้ตรงกันก่อนว่ามหาวิทยาลัยสงฆ์ต้องการอะไรเมื่อได้ประเด็น คำตอบตรงกันทุกฝ่ายแล้วจึงใช้เป็นหลักการประกอบการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) เป็นผู้ชี้แจงคำตอบในประเด็นปัญหาเหล่านั้นในนามของมหาวิทยาลัยสงฆ์

ดร.รุ่ง แก้วแดง ได้ประชุมครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๑๔ กรกฎาคม และครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ผลของการประชุมทำให้ได้หลักการและคำอธิบายประกอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์จำนวน ๒๒ ข้อซึ่งที่ประชุมใช้เป็นกรอบในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ร่างพระราชบัญญัติที่ปรับปรุงใหม่นี้ได้ยึดแนวของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี พ.ศ. ๒๕๓๓ และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ในวันที่ ๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ดร.รุ่ง แก้วแดง เสนอร่างพระราชบัญญัติมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ได้ปรับปรุงใหม่ต่อที่ประชุมอธิบดีของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ประชุมเห็นชอบตามเสนอ

ต่อมาในวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๗ รัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการได้ส่งร่างพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถามความเห็นไปยังกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมและสำนักงบประมาณในวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ ๒๕๓๗

สำนักงบประมาณทำหนังสือตอบลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ยืนยันการสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์

ในวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๓๗ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมทำหนังสือตอบเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายแรงงาน

วันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และให้ส่งคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจาราณา

วันที่ ๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๘ เลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งรางพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณา

ในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๓๘ มีการประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาชุดเล็กเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นครั้งแรก มีนางสาวพวงเพชร สารคุณ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นประธานที่ประชุมมีผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓ รูป ไปชี้แจง คือ พระอมรเมธาจารย์ พระเมธีธรรมาภรณ์ และพระมหาสุรพล สุจริโต ดร.รุ่ง แก้วแดง เข้าชี้แจงในนามกระทรวงศึกษาธิการพร้อมด้วยผู้แทนหน่วยงานต่างๆ คือ สำนักงบประมาณ กรมธนารักษ์ กรมบัญชีกลาง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานส่งเสริมตุลาการ และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการกฤษฎีกาชุดนี้ประชุมครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๓ มีนาคม และประชุมครั้งที่ ๓ ในวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๓๘

ในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ มีประกาศยุบสภา รัฐบาลของนายกรัฐมนตรีชวน หลีกภัย ได้สิ้นสุดลง ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับจึงตกไปในขณะที่ยังค้างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมื่อรัฐบาลที่นายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรีเข้ามาบริหารประเทศ มหาวิทยาลัยเริ่มดำเนินการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ต่อไปด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยชุดใหม่ มีพระเมธีธรรมาภรณ์เป็นประธาน พระครูศรีวรนายกเป็นรองประธาน และพระมหาสุรพล สุจริโต เป็นกรรมการและเลขานุการ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

ในวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะสังคมศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดอภิปรายเรื่อง “แนวทางการสานต่อ พ.ร.บ. มหาวิทยาลัยสงฆ์” ผู้ร่วมอภิปรายประกอบด้วย นายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนใหม่ ดร.รุ่ง แก้วแดง นายอำนวย

สุวรรณคีรี ร้อยโทกุเทพ ใสกระจ่าง และนายจำนงค์ สวมประคำ โดยมีพระเมธีธรรมาภรณ์เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย คณะวิทยากรและผู้ดำเนินการอภิปรายได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการสานต่อพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ นายสุขวิช รังสิตพล ให้ความมั่นใจแก่ที่ประชุมว่า จะถือเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ

ภายหลังการอภิปรายในวันนั้น พระเมธีธรรมาภรณ์ได้นัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นครั้งแรกเพื่อกำหนดแนวทางการประสานงานเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์

ในวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ กระทรวงศึกษาธิการส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

ผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งได้เข้าพบ ร.ต.ท. เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๘ และได้เข้าพบนายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในวันที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๘ เพื่อสอบถามความคืบหน้าของพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๘ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาให้เร่งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับที่ค้างการพิจารณาในสมัยรัฐบาลก่อน

ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะกรรมการกฤษฎีกาประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ต่อจากที่ค้างไว้จนครบทุกมาตรา

ต่อมาในวันที่ ๑๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘ ที่ประชุมคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ เพื่อให้สอดคล้องกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์

ในวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๘ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรายงานผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับและร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ในวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๙ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ในวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือถึงนายโภคิน พลกุล รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อให้พิจารณาประเด็นที่ว่ามหาวิทยาลัย

สงฆ์ควรมีอำนาจกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาและการวิจัยโดยมีรัฐบาลค้ำประกันหรือไม่

ในวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วยพระครูศรีวรนายก พระมหาสุรพล สุจริโต พระมหาไพเราะ ฐิตสีโล พระมหาไสว โชติโก และดร.พรรษา พ่วงแตง ได้เข้าพบนายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อขอให้เร่งนำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์บรรจุในวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาโดยเร็ว

ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมาธิการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร มีมติสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ และนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ประธานคณะกรรมาธิการมีหนังสือแจ้งให้พระสุเมธาธิบดี นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทราบในวันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

ในวันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ นายโภคิน พลกุล ได้เพิ่มประเด็นที่ว่าให้กระทรวงการคลังค้ำประกันหนี้ต่างๆ ของมหาวิทยาลัยสงฆ์และได้แจ้งไปยังประธานคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อดำเนินการต่อไป

ในวันที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ นายปองพล อดิเรกสาร ประธานคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรได้นัดประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่ทำเนียบรัฐบาล มีผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไปร่วมประชุมชี้แจง ๓ รูป คือ พระราชรัตนโมลี พระเมธีธรรมาภรณ์ และพระมหาสุรพล สุจริโต

ในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีมีหนังสือถึงประธานสภาผู้แทนราษฎรเพื่อส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมเสนอสภาผู้แทนราษฎร

ในวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองแห่งได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เพื่อกราบทูลถวายรายงานความคืบหน้าของการเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ สมเด็จพระสังฆราชได้มีลิขิตถึง นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี นายบุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ ประธานสภาผู้แทนราษฎร นายชวน หลีกภัย ผู้นำฝ่ายค้าน และนายมีชัย ฤชุพันธ์ ประธานวุฒิสภา เพื่อให้เร่งดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับจนทันประกาศใช้ในปีกาญจนาภิเษก

ในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๓๙ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์อีก ๓ ร่างที่นายอำนวย สุวรรณคีรี นายไพจิต ศรีวรขาน

และพันตำรวจเอกสุทธี คะสุวรรณ เป็นผู้เสนอ ที่ประชุมได้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาแปรญัตติโดยให้ถือร่างของรัฐบาลเป็นหลัก

คณะกรรมาธิการวิสามัญชุดนี้ประกอบด้วยกรรมาธิการจำนวน ๒๗ ท่าน มี ร.ต.ท. เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ เป็นประธาน นายอำนวย สุวรรณคีรี นายไพจิต ศรีวรขาน และนายดุสิต โสภิตชา เป็นรองประธาน มีกรรมการที่เป็นศิษย์เก่ามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓ ท่าน คือ นายจำนงค์ ทองประเสริฐ ร้อยโทกุเทพ ใสกระจ่าง และนายสนิท ศรีสำแดง ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมประชุมชี้แจงในคณะกรรมาธิการ คือ พระเมธีธรรมาภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และพระมหาสุรพล สุจริโต รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน คณะกรรมาธิการประชุมรวม ๕ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๙
ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙
ครั้งที่ ๔ วันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙
ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุเรื่องร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่คณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จเรียบร้อยแล้วเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๙ เรื่องอยู่ในอันดับที่ ๔ แต่ยังไม่ทันได้รับการพิจารณาก็ปิดประชุมเสียก่อน

ในวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภา รัฐบาลซึ่งมีนายบรรหาร ศิลปอาชา ได้สิ้นสุดลง ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์จึงตกไป

ต่อมาในวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือถึงกรมการศาสนาว่า “ถ้ามีความประสงค์จะดำเนินงานต่อ ให้ยืนยันร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์และเสนอไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอีกครั้ง

ในวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมการศาสนามีหนังสือถึงปลัดกระทรวงศึกษาธิการยืนยันร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ เพื่อเสนอนายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในคณะรัฐบาลที่มีพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรีพิจารณาลงนามในหนังสือแจ้งเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป

ในวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ รัฐมนตรีว่ากระทรวงศึกษาธิการ ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ยืนยันร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ

ในวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ และมีมติให้เสนอสภาผู้แทนราษฎรในวันเดียวกันนั่นเอง โดยไม่ต้องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาอีก

ในวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐ หลังจากที่ได้บรรจุเรื่องร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์เข้าสู่การประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้ว คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรมีมติให้เลื่อนระเบียบวาระเรื่องพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นมาพิจารณาในอันดับที่ ๖.๓, ๖.๔ ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรซึ่งจะมีขึ้นในวันที่ ๘ ธันวาคม โดยมีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสอง คือ คณะรัฐมนตรี นายอำนวย สุวรรณคีรีและคณะ นายณัฐวุฒิ ประเสริฐสุวรรณ และคณะ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระและคณะ

ในวันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับและร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) และลงมติด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์รับหลักการร่างพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับ ที่ประชุมได้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาแปรญัตติโดยให้ถือร่างของรัฐบาลเป็นหลัก

คณะกรรมาธิการวิสามัญชุดนี้ประกอบด้วยกรรมาธิการจำนวน ๒๗ ท่าน มีนายสังข์ทอง ศรีธเรศ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน นายอำนวย สุวรรณคีรี ร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ และนายดุสิต โสภิตชา เป็นรองประธาน มีกรรมการที่เป็นศิษย์เก่ามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๓ ท่าน คือ นายจำนงค์ ทองประเสริฐ ร้อยโทกุเทพ ใสกระจ่าง และนายสนิท ศรีสำแดง ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมประชุมชี้แจงในคณะกรรมาธิการ คือ พระราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ พระมหาสุรพล สุจริโต รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน และพระมหาโกวิทย์ สิริวณฺโณ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการวิทยาเขต

คณะกรรมาธิการวิสามัญชุดนี้ได้ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ๓ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ผลการประชุมพิจารณาในครั้งที่ ๓ นี้กล่าวเฉพาะในส่วนพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีประเด็นสำคัญที่ควรทราบคือ มาตราที่ ๖ ความเดิมวรรคหนึ่งมีว่า **“ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัยหนึ่ง เรียกว่ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป็นนิติบุคคลอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์”** คณะกรรมาธิการได้ขอแปรญัตติตัดคำว่า “อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์” ที่ประชุมพิจารณาเห็นว่า การจะให้มหาวิทยาลัยอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ควรเป็นไปตามพระราชวินิจฉัยขององค์พระมหากษัตริย์ การตรากฎหมายกำหนดให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์เป็นเรื่องไม่เหมาะสม เมื่อได้อภิปรายกันแล้วที่ประชุมมีมติให้ตัดคำว่า “อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์”ออกไป

เมื่อคณะกรรมาธิการพิจารณาเสร็จแล้ว นายสังข์ทอง ศรีธเรศ ประธานคณะกรรมาธิการได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมถึงประธานสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาเสร็จแล้วลงมติในวาระที่ ๒ และที่ ๓ เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยทั้งสองฉบับและร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์

ในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๐ ที่ประชุมวุฒิสภา ได้ลงมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) และมอบให้คณะกรรมาธิการการศึกษาและวัฒนธรรมของวุฒิสภาพิจารณาแปรญัตติภายใน ๕ วัน

คณะกรรมาธิการชุดนี้จำนวน ๑๗ คน มีนายเกษม สุวรรณกุลเป็นประธาน มีนายสิปปนนท์ เกตุทัต และนายวิจิตร ศรีสอ้าน เป็นรองประธาน นายจำนงค์ ทองประเสริฐ เป็นเลขานุการ ผู้แทนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเข้าร่วมประชุมชี้แจงแสดงความเห็น ๔ ท่าน คือ พระราชวรมุนี พระมหาสุรพล สุจริโต พระมหาโกวิทย์ สิริวณฺโณ และพระมหาไสว โชติโก คณะกรรมาธิการได้ประชุม ๕ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๓ วันที่ ๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๔ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐
ครั้งที่ ๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ในวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๐ นายเกษม สุวรรณกุล ประธานคณะกรรมาธิการการศึกษาและวัฒนธรรมได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะ ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาฉบับแก้ไขเพิ่มเติมต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ประชุมวุฒิสภามีมติเห็นชอบตามที่คณะกรรมาธิการการศึกษาและวัฒนธรรมวุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติม และให้ส่งต่อสภาผู้แทนราษฎรเพื่อพิจารณา

ในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรรับทราบมติของวุฒิสภาเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงสำเร็จเป็นกฎหมายไปก่อน แต่เนื่องจากที่ประชุม

สภาผู้แทนราษฎรเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ที่ผ่านการพิจารณาของวุฒิสภาแล้วนั้น มีแก้ไขเพิ่มเติม ๑๙ มาตรา บางมาตราเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมในสาระสำคัญ โดยเฉพาะมาตรา ๗ ความเดิมมีว่า “มหาวิทยาลัยไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น” วุฒิสภาได้แก้ไขเป็น “มหาวิทยาลัยไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ” ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรจึงมีมติให้ตั้งคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ ประกอบด้วยกรรมาธิการจำนวน ๒๒ คน คณะกรรมาธิการชุดนี้มีนายสังข์ทอง ศรีธเรศ เป็นประธาน นายสุรัฐ ศิลปอนันต์ และนายวิจิตร ศรีสอ้าน เป็นรองประธาน ร้อยโทกุเทพ ใสกระจ่าง เป็นเลขานุการ

พระราชวรมุนี อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึงนายสังข์ทอง ศรีธเรศ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ว่า การที่พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ผ่านรัฐสภาเป็นกฎหมายไปแล้ว ทั้งที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ยังค้างอยู่นั้นก่อให้เกิดปัญหาต่อมา ถ้าพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ตกไปเพราะเหตุใดเหตุหนึ่ง จะมีผลให้การดำเนินงานทั้งหมดของมหาวิทยาลัยสงฆ์ไม่มีกฎหมายรองรับ เพราะประเด็นที่เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยสงฆ์ในพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้ถูกตัดออกไป

ต่อมาคณะกรรมาธิการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ ได้มีการประชุม ๒ ครั้ง คือ

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐

ประเด็นเกี่ยวกับมาตรา ๗ นั้น ที่ประชุมคณะกรรมาธิการร่วมมีมติแก้ไขเพิ่มเติมว่า **“ให้มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ”**

ในวันที่ ๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ นายสังข์ทอง ศรีธเรศ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมาธิการร่วมแล้วต่อสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหนึ่ง

ในวันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร มีมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ

ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่ประชุมวุฒิสภามีมติเห็นชอบ ต่อจากนั้น เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ได้ส่งร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ ทั้งสองฉบับ และร่างพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีให้นำขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

ในวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงลงพระปรามาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงฆ์ทั้งสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐

ในวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติทั้งสามฉบับประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑

ในที่สุด ความพยายามที่จะให้มีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เริ่มขึ้นเมื่อ ๔๐ ปีที่แล้วก็ประสบความสำเร็จเพราะความพยายามอย่างต่อเนื่องยาวนานของผู้บริหารมหาวิทยาลัยชุดแล้วชุดเล่าและเพราะความร่วมมือที่ได้รับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

การได้มาซึ่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้

เมื่อได้รับการยอมรับสถานภาพว่าเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐเช่นนี้แล้ว ก้าวต่อไป คือ ความพยายามที่จะให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นมหาวิทยาลัยระดับภูมิภาคและระดับโลกในที่สุด

พระราชบัญญัติ
กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐
เป็นปีที่ ๕๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐"

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๓ วิชาการพระพุทธศาสนา หมายความว่า วิชาการซึ่งจัดให้พระภิกษุสามเณรศึกษาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง"

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๔ ให้ผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและแผนกบาลีสนามหลวง เปรียญธรรมเก้าประโยค มีวิทยฐานะชั้นปริญญาตรี เรียกว่า "เปรียญธรรมเก้าประโยค" ใช้อักษรย่อว่า "ป.ธ.๙" "

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๙ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์คณะหนึ่ง ประกอบด้วย สมเด็จพระสังฆราชทรงเป็นประธานกรรมการ แม่กองบาลีสนามหลวง แม่กองธรรมสนามหลวง อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เลขาธิการสภาธรรมนิยาชญัญ อธิบดีกรมการศาสนา อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน อธิบดีกรมวิชาการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกินสิบคนซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของมหาเถรสมาคมเป็นกรรมการ

ให้คณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์เลือกกรรมการผู้หนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ

ให้อธิบดีกรมการศาสนาเป็นเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ และให้กรมการศาสนาทำหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์"

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินการศึกษาการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาเทียบปริญญาตรีสาขาศาสนาศึกษาและพุทธศาสตรบัณฑิตขึ้นโดยเฉพาะแล้ว สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาตามหลักสูตรปริญญาศาสนาศาสตรบัณฑิตและพุทธศาสตรบัณฑิต ตลอดจนองค์ประกอบของคณะกรรมการการศึกษาของคณะสงฆ์ ให้เหมาะสมและสอดคล้องกับหลักการในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๖ ยุคเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางมหาวิทยาลัย พระพุทธศาสนานานาชาติ (๒๕๔๑-๒๕๕๘)

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ที่มหาวิทยาลัยได้รับการรับรองสถานะให้เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐเป็นต้นมา มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการพัฒนา ทั้งในเชิงกายภาพ (Hardware) และเชิงคุณภาพ (Software) อีกทั้งเตรียมคนเพื่อรองรับการพัฒนามหาวิทยาลัยเข้าสู่การเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาทั้งในระดับชาติและนานาชาติอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

๑. การเตรียมพื้นที่รองรับการเป็นศูนย์กลางมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ นายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร ได้ถวายที่ดินจำนวน ๘๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ที่ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแก่มหาวิทยาลัย รวมกับที่ดินที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดซื้อเพิ่มเติมปัจจุบันมีเนื้อที่ทั้งหมด ๓๒๓ ไร่

หลังจากนั้น ในวันที่ ๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทูลเกล้าถวายโฉนดที่ดินทั้ง ๒ แปลงเพื่อพระราชทานแก่มหาวิทยาลัย

ต่อมา ในวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๒ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทรงวางศิลาฤกษ์อาคารสำนักงานอธิการบดี

จนกระทั่ง ในวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยได้ย้ายที่ทำการจากวัดมหาธาตุและวัดศรีสุดาราม กรุงเทพมหานคร มายังที่ทำการแห่งใหม่ ณ กิโลเมตรที่ ๕๕ ถนนพหลโยธิน ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในที่สุด วันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงประกอบพิธีเปิดป้ายหอประชุม มวก ๔๘ พรรษา และเปิดป้ายมหาวิทยาลัยอย่างเป็นทางการ

๒. การขยายสถาบันสมทบไปสู่นานาชาติ

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๔๔ ขยายการศึกษาไปสู่ต่างประเทศ โดยรับวิทยาลัยพุทธศาสนาดองกุก ชอนบอบ ประเทศเกาหลีใต้เข้าเป็นสถาบันสมทบเป็นแห่งแรก ปัจจุบันมีสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศ จำนวน ๖ แห่ง ในปี ๒๕๔๗ รับมหาปัญญาวิทยาลัย อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา และมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาจิ้ง เจวี๋ย เมืองเกาสง ไชนีสไทเป เป็นสถาบันสมทบ หลังจากนั้น ในปี ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยได้รับวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ ประเทศศรีลังกา และวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ เป็นสถาบันสมทบ ต่อมาในปี ๒๕๕๓

มหาวิทยาลัยได้รับมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมะเกต ปูดาเปสท์ ประเทศฮังการี เป็นสถาบันสมทบ

การดำเนินการเปิดรับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยจาก ๖ ประเทศเข้าเป็นสถาบันสมทบนั้น นับเป็นการพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นที่ยอมรับขององค์กรทางการศึกษาในระดับนานาชาติ จนทำให้องค์กรต่างๆ มุ่งมั่นที่จะร่วมเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยในการนำระดับการจัดการศึกษา และหลักสูตรของมหาวิทยาลัยไปเปิดสอนกลุ่มบุคคลที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์ได้ศึกษาและเรียนรู้พระพุทธศาสนาในมิติที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

๓. การจัดตั้งหน่วยงานเพื่อรองรับภารกิจการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ

(๑) การจัดตั้งวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ

การขยายตัวของมหาวิทยาลัยนั้น ไม่ได้จำกัดวงอยู่ในพื้นที่ของภาษาไทยเท่านั้น ด้วยเหตุที่มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจากชาวพุทธทั่วโลก จึงเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดหลักสูตรนานาชาติ เพื่อรองรับกลุ่มบุคคลที่เป็นบรรพชิตและคฤหัสถ์จากทั่วโลกมาศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยได้อนุมัติโครงการวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ เพื่อเป็นที่ศึกษาของบรรพชิตและและคฤหัสถ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยดำเนินการจัดซื้อที่ดิน จำนวน ๗๗ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา ซึ่งตั้งอยู่ติดกับที่ดินของมหาวิทยาลัยด้านทิศตะวันออก ต่อมามหาวิทยาลัยได้ร่างแผนแม่บทการก่อสร้างวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนรวมวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ จำนวน ๘๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการก่อสร้างระบบสาธารณูปโภค ซื้อวัสดุครุภัณฑ์ประกอบอาคารต่างๆ ซื้อที่ดินเพิ่มเติม ปรับปรุงพื้นที่ ก่อสร้างลานจอดรถ ก่อสร้างป้ายมหาวิทยาลัย งานปรับภูมิทัศน์ต่างๆ โดยรวมงบประมาณในการดำเนินการทั้งสิ้น ๒,๑๓๔,๕๙๑,๒๐๖ บาท

(๒) จัดตั้งสมาคม มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ

ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) อนุมัติให้ดำเนินการจัดตั้งสมาคมวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ โดยมีมหาวิทยาลัย และวิทยาลัยพระพุทธศาสนาทั่วโลกเข้าเป็นสมาชิกจำนวน ๑๑๗ สถาบัน สำหรับวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งนั้น เพื่อสนับสนุนมวลสมาชิก สร้างกรอบการทำงานร่วมกัน รวมไปถึงสร้างความเข้าใจและร่วมมือการทำงานร่วมกันระหว่างมวลสมาชิก ในการเรียนการสอน การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งนี้ ได้มีการประชุมอธิการบดีและการสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ

ครั้งที่ ๑ ของสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานาชาติ ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมมือกับสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานาชาติ จัดประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา และสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ เรื่อง “พระพุทธศาสนากับจริยศาสตร์” ณ อุโบสถกลางน้ำ และอาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีอธิการบดี นักวิชาการทั่วโลกเข้าร่วมประชุมกว่า ๑,๗๐๐ รูป/คน

(๓) การจัดสมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ มหาวิทยาลัยร่วมกันองค์กรพระพุทธศาสนาทั่วโลก ได้ร่วมกันลงนามจัดตั้งสมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลกขึ้น เพื่อกระตุ้นให้องค์กรพระพุทธศาสนาได้ร่วมกันเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาโลกในฐานะวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า และธำรงไว้ซึ่งความเป็นเอกสาร และความสามัคคีของกลุ่มชาวพุทธทั่วโลก โดยให้มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้ องค์การสหประชาชาติ (UN) มีมติตั้ง **สภาสากลวันวิสาขบูชาโลก (International Council for the Day of Vesak)** ให้เป็นที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ นับเป็นครั้งแรกที่วงการพระพุทธศาสนาไทย ได้รับสิทธิในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของยูเอ็น

พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ประธานสมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก และ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เป็นกำลังสำคัญในการผลักดันส่งเสริมให้ยื่นเสนอขอรับรองเป็นองค์ที่ปรึกษาพิเศษดังกล่าว และได้มีกิจกรรมส่งเสริมงานของยูเอ็นอย่างต่อเนื่อง โดยการประสานความร่วมมือกับชาวพุทธทั่วโลก เพื่อจัดประชุมวิสาขบูชาโลกแล้ว บูรณาการกับพันธกิจของการจัดตั้ง ๔ ด้าน คือ (๑) การพัฒนาที่ยั่งยืน (๒) สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (โดยเฉพาะเรื่องภาวะโลกร้อน) (๓) การศึกษา และ (๔) การสร้างสันติภาพ

สมาคมสภาสากลวิสาขบูชาโลกนี้ นับเป็นสะพานที่จะทำหน้าที่ในการเชื่อมโยงชาวพุทธทั่วโลก ทั้งนิกายมหายาน วัชรยาน และเถรวาท ให้สามารถศึกษา เรียนรู้ และเข้าใจซึ่งกันและกัน อันส่งผลในเชิงบวกต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในระดับท้องถิ่น (Local) และในระดับโลก (Global) ให้สอดรับกับวิถีชีวิตและความเป็นไปของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(๔) การจัดตั้งสถาบันภาษา

พระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. อธิการบดีได้ให้นโยบายต่อการพัฒนาสถาบันภาษาเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนานานาชาติว่า “ภารกิจของมหาวิทยาลัย และกิจกรรมมีสำคัญที่มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการมา นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉพาะการประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องในวันวิสาขบูชาโลก ซึ่งมหาวิทยาลัยเป็นเจ้าภาพหลักในการประชุม กระทั่งชาวพุทธทั่วโลกมีมติให้พุทธมณฑล เป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาของโลก ผลของการจัดกิจกรรมนี้ ทำให้รู้ว่ามหาวิทยาลัยขาดแคลนบุคลกรที่มีความรู้ ความสามารถในด้านภาษา ดังนั้น มหาวิทยาลัย จึงได้ตั้งสถาบันภาษาขึ้นเพื่อรองรับการเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาโลก ซึ่งปัจจุบันประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนาทั่วโลกของไทย ต่างให้ความสนใจส่งบุคลากรเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมากขึ้น”

จากวิสัยทัศน์ดังกล่าว ในปี ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยจึงได้เริ่มต้นในการจัดตั้งโครงการสอนภาษาอังกฤษขึ้น เพื่อสนองตอบต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนแก่นิสิตต่างประเทศที่เลือกเรียนในระดับปริญญาตรีภาคภาษาอังกฤษ หลังจากนั้น ในวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงมีการจัดตั้งสถาบันภาษาขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยให้มีสถานะเทียบเท่าคณะ ทั้งนี้ ขณะนี้ สถาบันภาษาได้ดำเนินการรองรับวิสัยทัศน์ของอธิการบดี ทั้งในมิติของการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการแปลภาษา และภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ รวมไปถึงการเปิดสอนภาษาต่างๆ คือ ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี ภาษาบาฮาซา ภาษาเวียดนาม ภาษาพม่า ภาษาไทย และภาษาบาลี

สถาบันภาษาได้จัดการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตร และการสอนภาษาอังกฤษในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่เป็นภาษาอังกฤษที่ไม่นับหน่วยกิตของคณะต่างๆ และการบริการด้านภาษาให้แก่หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ เพื่อให้สามารถสื่อสารภาษาต่างประเทศรวมไปถึงการให้บริการแก่นิสิตต่างประเทศในขณะเดียวกัน ได้ให้บริการแก่หน่วยงานภายนอกทั่วไปที่ประสงค์พัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน โดยให้สถาบันภาษาไปดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้แก่บุคลากรของหน่วยงานต่างๆ

(๕) การจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา

การพัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นศูนย์กลาง (HUB) ของการศึกษาพระพุทธศาสนาในประชาคมอาเซียนนั้น ถือเป็นยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย ด้วยเหตุนี้ ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษา ให้มีสถานะเทียบเท่ากับคณะ (ศูนย์อาเซียนศึกษา วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ และวิทยาลัยพระธรรมทูต) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยให้ศูนย์อาเซียนศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารงาน การวางแผนงาน การพัฒนาเครือข่าย การศึกษาวิจัย การจัดระบบสารสนเทศ และการให้บริการวิชาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริการงานอาเซียน คอยประสานความร่วมมือกับส่วนงานของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ ในประชาคมอาเซียน แบ่งการบริหารงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ ส่วนงานบริหาร และ ส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ

(๖) การจัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูต

วิทยาลัยพระธรรมทูตมีพัฒนาการมาจากโครงการฝึกอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ โดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) กรรมการมหาเถรสมาคม ได้เป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรม โดยมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันในการดำเนินงานคือ (๑) เพื่อฝึกอบรมพระธรรมทูตให้มีความรู้ความสามารถ จริยาวัตรอันงดงาม และความมั่นใจในการปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศยิ่งขึ้น (๒) เพื่อเตรียมพระธรรมทูต ผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมส่งไปต่างประเทศ (๓) เพื่อสนองงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศของคณะสงฆ์ไทย

ด้วยเหตุนี้ ในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖ จึงได้จัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูตขึ้นมาอย่างเป็นทางการ โดยมีภารกิจเกี่ยวกับงานการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพระธรรมทูต จัดการฝึกอบรมพระธรรมทูต วิจัยพัฒนารูปแบบและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มี ๒ ส่วนงานทำหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาวิทยาลัย กล่าวคือ (๑) สำนักงานวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารและงานสารสนเทศของวิทยาลัย และ (๒) สำนักงานวิชาการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานวางแผนและพัฒนาหลักสูตร งานวิจัยและพัฒนา

๔. การประชุมในระดับนานาชาติอย่างต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันทางการศึกษาที่เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาของชาวพุทธทั่วโลก ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้นำทางการเมือง ผู้นำทางศาสนาต่างๆ นักวิชาการพระพุทธศาสนาและกลุ่มคนทั่วไปได้เดินทางมาร่วมกิจกรรมนานาชาติที่มหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นตามลำดับดังต่อไปนี้

ก. การประชุมเพื่อเสริมสร้างสันติภาพโลก

(๑) การจัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งโลก ครั้งที่ ๒ ในระหว่างวันที่ ๙ – ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมมือกับคณะสงฆ์นิกายเนนบุตซูชุ ประเทศญี่ปุ่น จัดประชุมสุดยอดผู้นำชาวพุทธเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แห่งโลก ครั้งที่ ๒ ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม การประชุมครั้งนี้เน้นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาวพุทธทั่วโลก เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเผยแผ่ศาสนา และเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเจริญพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา

(๒) การประชุมสภาผู้นำศาสนาแห่งโลก ระหว่าง วันที่ ๑๒ – ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๔ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ จัดประชุมสภาผู้นำศาสนาโลก ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และที่ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ การประชุมครั้งนี้ มุ่งสงเสริมเรื่องความร่วมมือทางศาสนาในการแก้ปัญหาความรุนแรงและสร้าง สันติภาพให้เกิดขึ้นในโลก

(๓) การประชุมสุดยอดผู้นำเยาวชนโลกเพื่อสันติภาพ ระหว่างวันที่ ๒๔ – ๒๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติ จัดประชุมสุดยอดผู้นำเยาวชนโลกเพื่อสันติภาพ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ การประชุมครั้งนี้เน้นการสนับสนุนให้เยาวชนได้แลกเปลี่ยนความคิดความเห็นเรื่องสันติภาพและเพื่อสร้างเครือข่ายเยาวชน ให้ทำกิจกรรมส่งเสริมสันติภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืน

(๔) การประชุมเถรวาทและมหายาน ระหว่าง วันที่ ๑๖ – ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดประชุมนานาชาติว่าด้วยพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ การประชุมครั้งนี้เน้นการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนา ในระดับท้องถิ่นและระดับนานาชาติ แสวงหาหนทางทำให้การศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นที่สนใจของเยาวชนคนรุ่นใหม่

(๕) การสัมมนาร่วมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและศาสนาอิสลามในประเด็นความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ศาสนาระหว่างอีหร่านกับไทย ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ทั้งนี้ มีนักวิชาการทั้งสองศาสนาเข้าร่วมกว่า ๙๕๐ รูป/คน

(๖) การประชุมผู้นำศาสนาเพื่อสันติภาพในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๑ เรื่อง ขันติธรรมทางศาสนา ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗ โดยมีผู้นำศาสนา ๕ ศาสนาจาก ๑๐ ประเทศในประชาคมอาเซียน ๘๐ คน รวมถึงคนไทยร่วมงานประมาณ ๕๐๐ คน ซึ่งจัดโดยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) ภายใต้การดำเนินการของโครงการปริญญาโทหลักสูตรสันติศึกษา มจร โดยเริ่มอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๗ ที่ มจร วังน้อย โดยมีสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธาน

การประชุมครั้งนี้ผู้นำทั้ง ๕ ศาสนาเห็นชอบในปฏิญญาที่ตกลงร่วมกัน ดังนี้ คือ ๑. ส่งเสริมขันติทางศาสนาตามประกาศของยูเนสโก ปี ค.ศ.๑๙๙๕ ๒. จะดำเนินการเสวนาต่อไปและเสริมสร้างเครือข่ายของผู้นำศาสนา ส่งเสริมกันและกัน ๓. เพื่อให้ประชาคมอาเซียนมีความรู้ในศาสนาของตนเองและศาสนา อื่นๆ ๔.เพื่อดำเนินแบบต่อเนื่องไม่เหน็ดเหนื่อยเพื่อสันติภาพ เข้าใจถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ๕.จะกระทำให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างกันเพื่อความเป็นเอกภาพของผู้นำศาสนา และ ๖.เพื่อส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความสามัคคี ไม่ให้ศาสนาตกเป็นเครื่องมือของนักการเมืองและสื่อมวลชน ปีนี้มีอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๕,๐๐๐ คน

ข. การประชุมเพื่อเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาโลก

(๑) การประชุมวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑

เมื่อ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับมหาเถรสมาคม และรัฐบาลไทย เป็นเจ้าภาพจัดประชุมผู้นำชาวพุทธโลกว่าด้วยวันวิสาขบูชาวันสำคัญสากลของโลก ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ

การประชุมครั้งนี้เน้นส่งเสริมการศึกษา การปฏิบัติ การเผยแผ่ และปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา รวมทั้งร่วมกันจัดการเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาทั้งที่ศูนย์ประชุมใหญ่และศูนย์ประจำภูมิภาค

(๒) การประชุมวิสาขบูชาโลกครั้งที่ ๒

ระหว่าง วันที่ ๑๘ – ๒๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดประชุมชาวพุทธนานาชาติว่าด้วยวันวิสาขบูชา ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ

การปะชุมครั้งนี้ เน้นส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้พุทธมณฑลเป็นศูนย์กลางพระพุทธศาสนาแห่งโลก เป็นศูนย์ประสานงานระหว่างองค์กรทางพระพุทธศาสนาและส่งเสริมแลกเปลี่ยนแหล่ง ข้อมูลทางพระพุทธศาสนา

(๓) การประชุมวิสาขบูชาโลกครั้งที่ ๓

ระหว่าง วันที่ ๗ – ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดประชุมชาวพุทธนานาชาติว่าด้วยวันวิสาขบูชา ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ การประชุมครั้งนี้เน้นเรื่องสันติภาพโลก ความร่วมมือระหว่างพระพุทธศาสนานิกายต่างๆ การพัฒนาแบบยั่งยืน และเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๔) การประชุมวิสาขบูชาโลกครั้งที่ ๔

ระหว่าง วันที่ ๒๖ – ๒๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมมือกับมหาเถรสมาคม และรัฐบาลไทย จัดประชุมชาวพุทธนานาชาติว่าด้วยวันวิสาขบูชา วันสำคัญของสหประชาชาติ ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ

การประชุมปีนี้มีผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๒,๐๐๐ คน การประชุมปีนี้ เน้นเรื่องพระพุทธศาสนากับธรรมาภิบาล และเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เจริญพระชนมพรรษาครบ ๘๐ พรรษา

(๕) การประชุมวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๕

ระหว่าง วันที่ ๑๘ – ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ร่วมมือกับมหาเถรสมาคม และรัฐบาลไทย จัดพิธีฉลองวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ การประชุมนี้มีผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมจำนวน ๑,๕๐๐ คน

(๖) การประชุมวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๖

การจัดประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องในวันวิสาขบูชาโลก เรื่อง “พระพุทธศาสนากับการแก้วิกฤติการณ์ของโลก” วันที่ ๔- ๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

(๗) การประชุมวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๗

การจัดประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องในวันวิสาขบูชาโลกเรื่อง “การฟื้นตัวจากวิกฤติการณ์ของโลก ตามทัศนะชาวพุทธ ”Global Recovery: The Buddhist Perspective เนื่องในวันวิสาขบูชา วันสำคัญสากลของโลก ประจำปี ๒๕๕๓ วันที่ ๒๓ - ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร

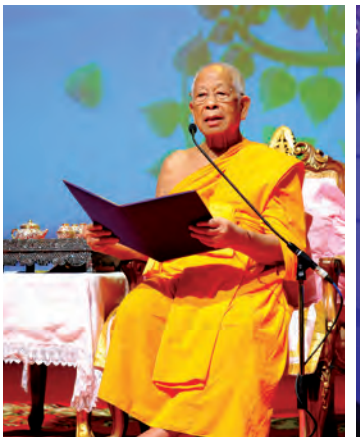

(๘) การประชุมวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๘

การจัดประชุมชาวพุทธนานาชาติ เนื่องในวันวิสาขบูชาโลก เรื่อง “พุทธธรรมกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ” วันที่ ๑๒-๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา และศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร การประชุมปีนี้มีอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๕,๐๐๐ คน

(๙) การประชุมวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๙

การจัดกิจกรรมวิสาขบูชานานาชาติครั้งที่ ๙ เนื่องในโอกาสเฉลิมฉลอง “พุทธชยันตี : ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า”เรื่อง“พระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าเพื่อประโยชน์สุขของมวลมนุษยชาติ” วันที่ ๓๑ พฤษภาคม - ๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร และพุทธมณฑล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม การประชุมปีนี้มีอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๕,๐๐๐ คน

(๑๐) การประชุมวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑๐

การจัดกิจกรรมวิสาขบูชานานาชาติครั้งที่ ๑๐ เรื่อง “การศึกษากับการเป็นพลเมืองของโลก: มุมมองของพระพุทธศาสนา” ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร และพุทธมณฑล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ในการประชุมปีนี้มีอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๕,๐๐๐ คน

(๑๑) การประชุมวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑๑

การจัดกิจกรรมวิสาขบูชานานาชาติครั้งที่ ๑๑ ในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ในการประชุมปีนี้มีอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๑,๕๐๐ คน

(๑๒) การจัดประชุมวันวิสาขบูชาโลก ครั้งที่ ๑๒

การจัดกิจกรรมวิสาขบูชานานาชาติครั้งที่ ๑๒ เรื่อง “พระพุทธศาสนากับวิกฤติการณ์ของโลก” ระหว่างวันที่ ๒๘-๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต.ลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร และพุทธมณฑล อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม ในการประชุมปีนี้มีอธิการบดี มหาวิทยาลัยต่างๆ ผู้นำชาวพุทธ นักวิชาการ และผู้แทนจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก เดินทางมาร่วมประชุมประมาณ ๕,๐๐๐ คน

๑.๗ ยุคพัฒนาความรุ่งเรืองของการเป็นศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย

หลังจากที่มหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาให้เจริญเติบโตทั้งเชิงกายภาย และคุณภาพมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๓๐ จนถึง ๒๕๕๒ นั้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความรุ่งเรืองของมหาวิทยาลัยสามารถประเมินได้จากผลลัพธ์เชิงประจักษ์ของการบริหารงานในหลายด้าน ทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ

(๑) จำนวนงบประมาณที่เพิ่มสูงขึ้น

เมื่อวิเคราะห์จากเอกสารของมหาวิทยาลัยที่สามารถสืบค้นได้พบว่า ในปี ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นปีที่มหาวิทยาลัยได้เริ่มขยายการจัดการศึกษาไปสู่ภูมิภาค โดยได้ตั้งวิทยาเขตหนองคายเป็นแห่งแรกนั้น มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณผ่านกรมการศาสนาเป็นจำนวนเงิน ๑,๗๙๘,๐๐๐ บาท หลังจากได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนานั้น มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณสนับสนุนผ่านกรมการศึกษาสูงขึ้น จำนวน ๒,๘๑๗,๙๔๓ บาท ในขณะที่ปี ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายที่มหาวิทยาลัยได้รับงบสนับสนุนผ่านกรมการศาสนา มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณ จำนวน ๗๖,๓๔๖,๘๐๐ บาท หลังจากมหาวิทยาลัยมีพระราชบัญญัติแล้ว ได้รับการจัดสรรงบประมาณในจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มหาวิทยาลัยได้รับการจัดสรรงบประมาณที่เพิ่มสูงขึ้น จำนวน ๑,๗๑๕,๔๒๙,๑๐๐ บาท เมื่อเทียบงบประมาณจากปี ๒๕๒๑ กับปีงบประมาณ ๒๕๕๘ จะพบว่า งบประมาณได้เพิ่มสูงขึ้น ๙๕๔ เท่าของงบประมาณ ปี ๒๕๒๑

(๒) จำนวนส่วนงานที่เพิ่มขึ้น

สำหรับส่วนงานสนับสนุนการศึกษานั้น เมื่อวิเคราะห์จากข้อมูลตั้งแต่ ปี ๒๕๒๑ พบว่ามีจำนวน ๑๑ แห่ง ประกอบด้วยสำนักงานอธิการบดี สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ส่วนธรรมนิเทศ มหาจุฬาอาศรม ศูนย์พัฒนาศาสนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์พุทธวิปัสสนานานาชาติ โครงการอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ นอกจากนี้ มีมัธยมศึกษา ๓ แห่ง คือโรงเรียนบาลีเตริยมอุดมศึกษา โรงเรียนบาลีอบรมศึกษา และโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา

ในขณะที่หลังมีพระราชบัญญัตินั้น ตั้งแต่ ปี พ.ศ.๒๕๔๑-๒๕๕๘ ได้มีส่วนงานขยายเพิ่มเติมเป็นจำนวนมาก โดยเพิ่มจากเดิมเป็น ๑๔ แห่ง สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันภาษา สำนักทะเบียนและวัดผล สถาบันวิปัสสนาธุระ ศูนย์อาเซียนศึกษา กองกิจการวิทยาเขต กองคลังและทรัพย์สิน กองนิติการ กองวิเทศสัมพันธ์ กองสื่อสารองค์กร สำนักงานประกันคุณภาพ สำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักงานพระสอนศีลธรรม และสำนักงานสภามหาวิทยาลัย

สำหรับส่วนงานที่จัดการศึกษานั้น หลักฐานที่ค้นพบตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๔๐ พบว่า มีวิทยาเขตจำนวน ๑๐ แห่ง และวิทยาลัยสงฆ์ จำนวน ๔ แห่ง ในขณะที่มีพระราชบัญญัติแล้วพบว่า มีวิทยาลัยสงฆ์จำนวน ๘ แห่ง ห้องเรียนจำนวน ๕ แห่ง หน่วยวิทยบริการ จำนวน ๑๗ แห่ง และ สถาบันสมทบจำนวน ๖ สถาบันสมทบ

(๓) จำนวนผู้จบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

พุทธศาสตรบัณฑิต ๒๔๙๙-๒๕๔๐ มีจำนวน ๕,๐๔๒ รูป/คน ในขณะที่ พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๘ มีผู้จบการศึกษา จำนวนวน ๓๔,๖๓๘ รูป/คน จะเห็นว่า เมื่อเทียบจำนวนของผู้จบการศึกษาก่อนและหลังการมีพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย ผู้จบการศึกษาจะมีจำนวน ๗ เท่าก่อนมีพระราชบัญญัติ ในขณะที่ผู้จบการศึกษาในระดับพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ปี พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๔๐ มีจำนวน ๔๙ รูป/คน ส่วน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๘ มีจำนวน ๒๙๑๐ รูป/คน ในระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๔๐ ยังไม่มีการเปิดการศึกษา จึงยังไม่มีจำนวนของผู้จบการศึกษา หลังจากที่มีการเปิดการศึกษาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๘ มีผู้จบการศึกษาจำนวน ๒๑๖ รูป/คน

(๔) จำนวนหลักสูตรเพิ่มมากขึ้น

เมื่อวิเคราะห์จำนวนของหลักสูตรคระยะก่อนมีพระราชบัญญัติ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๐ – ๒๕๔๐ มีหลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๓ หลักสูตร ประกอบด้วย คณะพุทธศาสตร์ มี ๕ หลักสูตร คือ ปรัชญา ศาสนา พระพุทธศาสนา บาฬีพุทธศาสตร์ บาลี-สันสกฤต คณะครุศาสตร์ มี ๒ หลักสูตร คือ การสอนสังคมศึกษา การบริหารการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มี ๓ หลักสูตร คือภาษาอังกฤษ จิตวิทยา ภาษาไทย และคณะสังคมศาสตร์ มี ๓ หลักสูตร คือ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา เศรษฐศาสตร์ ในขณะที่บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดการศึกษาในระดับปริญญาโท ๔ หลักสูตรคือ พระพุทธศาสนา ปรัชญา ธรรมนิเทศ และภาษาบาลี ส่วนปริญญาเอกยังไม่มีหลักสูตรปริญญาเอก – หลักสูตร

ในขณะที่หลังยุคที่มีการตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๘ **ระดับปริญญาตรี** ปัจจุบันเปิดสอนใน ๔ คณะ มีหลักสูตร รวมทั้งสิ้น ๒๖ สาขาวิชา คือ คณะพุทธศาสตร์ ๑๑ สาขาวิชา คณะครุศาสตร์ ๔ สาขาวิชา คณะมนุษยศาสตร์ ๔ สาขาวิชา และคณะสังคมศาสตร์ ๗ สาวิชา โดยหลักสูตรทั้งหมดนี้ ยังได้เปิดสอนที่วิทยาเขต วิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ และสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัย

(ก) หลักสูตรคณะพุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ๑๑ สาขาวิชา คือ (๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (๒) สาขาวิชาศาสนา (๓) สาขาวิชาปรัชญา (๔) สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ (๕) สาขาวิชาภาษาบาลี (๖) สาขาวิชาบาลีสันสกฤต (๗) สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม (๘) สาขาวิชามหายานศึกษา (๙) สาขาวิชาพระพุทธศาสนามหายาน (๑๐) สาขาวิชาพระพุทธศาสนาจีน (๑๑) สาขาวิชาภาวะผู้นำทางพระพุทธศาสนา

(ข) หลักสูตรคณะครุศาสตร์ ประกอบด้วย ๑๑ สาขาวิชา คือ (๑) สาขาวิชาสังคมศึกษา (๒) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (๓) สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (๔) สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว

(ค) หลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย ๔ สาขาวิชา คือ (๑) สาขาวิชาภาษาไทย (๒) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (๓) สาขาวิชาจิตวิทยา (๔) สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

(ง) หลักสูตรคณะสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย ๗ สาขาวิชา คือ (๑) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (๒) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (๓) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (๔) สาขาวิชาสังคมวิทยา (๕) สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ (๖) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (๗) สาขาวิชานิติศาสตร์

ในระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเปิดสอน ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๑ เป็นต้นมา และเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๓ ปัจจุบันมีหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน ๒ หลักสูตร และหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน ๒๒ สาขาวิชา กล่าวคือ

(ก) หลักสูตรระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย (๑) พระไตรปิฎกศึกษา และ (๒) วิชาชีพครู

(ข) หลักสูตรระดับปริญญาโท ประกอบด้วย ๒๒ สาขา วิชา คือ (๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (๒) สาขาวิชาปรัชญา (๓) สาขาวิชาธรรมนิเทศ (๔) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา(๕) สาขาวิชาสันติศึกษา (๖) สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา (๗) สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ (๘) สาขาวิชามหายานศึกษา(๙) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (๑๐) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา(๑๑) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ๑๒) สาขาวิชาชีวิตและความตาย (๑๓) สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา(๑๔) สาขาวิชาพุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต (๑๕) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (๑๖) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (๑๗) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (๑๘) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนาเชิงพุทธ (๑๙) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม (๒๐) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตรนานาชาติ) (๒๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ) และ (๒๒) สาขาวิชาอาเซียนศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ)

(ค) ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้เปิดสอน ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นต้นมา ปัจจุบัน มีหลักสูตรระดับปริญญาเอก จำนวน ๑๑ สาขาวิชา ประกอบด้วย (๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (๒) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ) (๓) สาขาวิชาปรัชญา (๔) สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ (๕) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา (๖) สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา (๗) สาขาวิชาภาษาศาสตร์ (๘) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (๙) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (๑๐) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ) และ (๑๑) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(๕) การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการบริหาร การเรียนการสอน และการเผยแผ่ (MIS)

เทคโนโลยีการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมศักยภาพให้การเรียนการสอนการศึกษามีความหมายมากขึ้น ผู้เรียนเรียนได้กว้างขวางมากขึ้น เรียนได้เร็วขึ้น เข้าใจได้อย่างสมบูรณ์ สามารถสนองเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบ ทำให้การจัดการศึกษาพระพุทธศาสนาสามารถบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ได้อย่างสมสมัย อีกทั้งจะช่วยให้การศึกษามีพลังมากขึ้น

ด้วยการตระหนักรู้ในคุณค่าและความสำคัญของเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในลักษณะดังกล่าว จึงทำให้มหาวิทยาลัยได้ตัดสินใจ พัฒนา MCUTV มาเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเปิดพื้นที่ให้นิสิตในส่วนภูมิภาคได้เรียนรู้จากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในส่วนกลางอีกทั้งสามารถเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่มุ่งให้นำหลักพระพุทธศาสนาไปบูรณาการกับศาสตร์ใหม่ๆ นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยได้พัฒนาอินเตอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อให้ส่วนงานจัดการศึกษา และส่วนงานสนับสนุนการศึกษาสามารถพัฒนาอีบุ๊ค (E-Book) เพื่อเป็นสื่อในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การนำพัฒนาเทคโนโลยีมิได้มีนัยที่จำกัดตัวเฉพาะในส่วนของการจัดการศึกษาเท่านั้น มหาวิทยาลัยได้นำเอา UNI-Net มาพัฒนาการให้การบริการของห้องสมุด และเป็นเครื่องมือในการบริหารสารสนเทศ โดยการนำระบบสารสนเทศมาใช้ประกอบการตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการส่วนงานต่างๆ เพื่อให้สอดรับกับสถานการณ์และความต้องการของนิสิตมากยิ่งขึ้น

(๖) พัฒนาคัมภีร์ งานวิจัย ตำรา และหนังสือทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาพระไตรปิฎก ภาษาไทย และภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมไปถึง พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บน ซีดี – รอม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓ จนแล้วเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งพระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับนี้มีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนางานวิจัย งานตำรา และหนังสือของมหาวิทยาลัยจำนวนมาก ในขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนการการพัฒนาหนังสือพระไตรปิฎกฉบับสากล (Common Buddhist Text) ซึ่งมีเนื้อหาจาก ๓ นิกายใหญ่ คือ มหายาน วัชรยาน และเถรวาท โดยมีนักวิชาการทั้ง ๓ ยานมาร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาภายใต้กรอบของพระรัตนตรัย คือ เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติของพระพุทธเจ้า เนื้อหาเกี่ยวกับพระธรรม และเนื้อหาเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของพระสงฆ์ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้สนับสนุนให้มีโครงการพัฒนาสหบรรณานุกรมพระไตรปิฎก (The Union Catalog of Buddhist Text) เพื่อให้นักวิชาการและผู้สนใจสามารถเข้าถึงเนื้อหาของคัมภีร์พระพุทธศาสนาของนิกายต่างๆ ได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปแล้ว ความรุ่งเรืองของมหาวิทยาลัยสามารถประเมินการเติบโตและเพิ่มขึ้นขึ้นงบประมาณ หลักสูตร จำนวนนิสิต จำนวนผู้จบการศึกษา จำนวนของส่วนงานจัดการศึกษาและสนับสนุนการศึกษา จำนวนการผลิตผลงานทางวิชาการ ทั้งคัมภีร์ ตำรา หนังสือ และงานเขียนต่างๆ จำนวนมาก สำหรับตัวแปรสำคัญที่นำไปสู่ความรุ่งเรืองนั้นเกิดจากการที่มหาวิทยาลัยมีพระราชบัญญัติเป็นกรอบในการบริหารจัดการในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ การมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการบริหาร การมีทรัพยากรทั้งงบประมาณ และบุคลากรที่พร้อมพลัน การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อการบริหารและการจัดการเรียนการสอน การสร้างเครือข่ายของชาวพุทธทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศจนทำให้เกิดการยอมรับและร่วมมือกันสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา และจัดงานนานาชาติร่วมกัน ดังจะเห็นได้จากการจัดงานเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาโลก และการจัดสัมมนานานาชาติอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่
๒

การบริหารจัดการ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในตอนที่ ๒ จะกล่าวถึงการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๖ ตอน คือ (๑) โครงสร้างมหาวิทยาลัย (๒) โครงสร้างการบริหาร (๓) สุภาษิต ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ (๔) ตราประจำมหาวิทยาลัย (๕) แผนผังของพื้นที่มหาวิทยาลัย (๖) แผนที่เดินทาง จะได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

๒.๑ โครงสร้างมหาวิทยาลัย

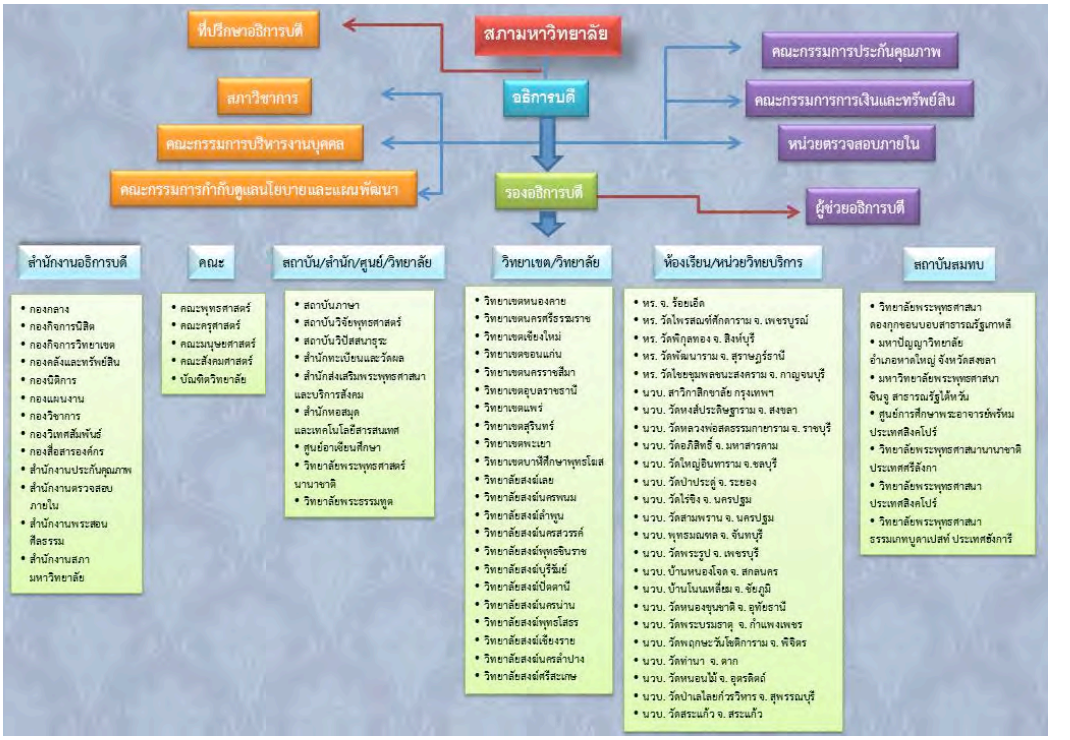

โครงสร้างส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

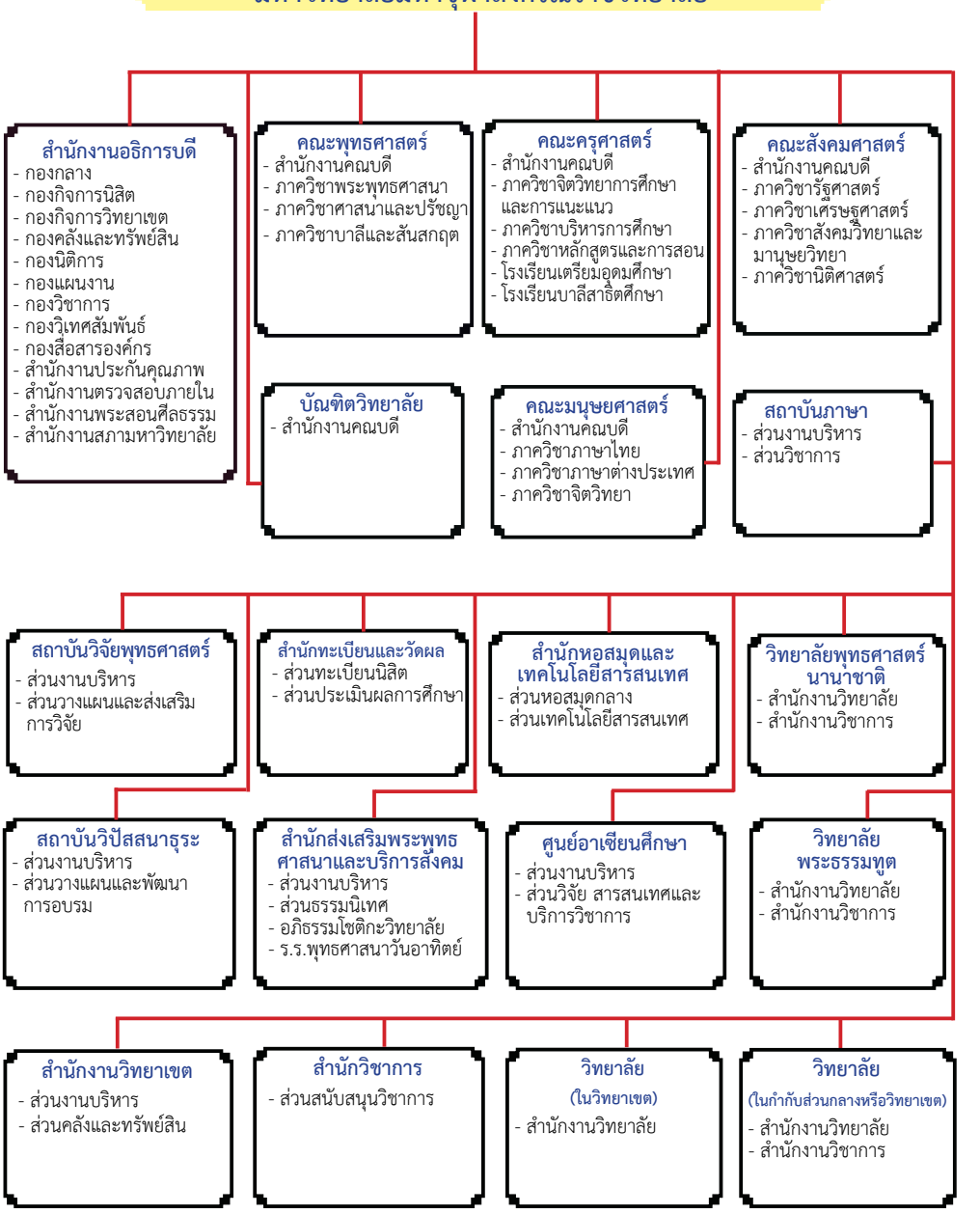

๒.๒ โครงสร้างการบริหาร

ในโครงสร้างการบริหารของมหาวิทยาลัย นี้ จะประกอบด้วย สภามหาวิทยาลัย สภาวิชาการ และคณะกรรมการอีกหลายชุด เช่น คณะกรรมการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการกำกับดูแลนโยบายและแผนงาน ในแต่ละคณะกรรมการชุดต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

สภามหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาตรา ๑๗ กำหนดให้มีสภามหาวิทยาลัย ประกอบด้วย

นายกสภามหาวิทยาลัยซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งจากพระเถระ

กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิการบดี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย[๑] อธิบดีกรมการศาสนา[๒] ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ[๓]

กรรมการสภามหาวิทยาลัยจำนวนเจ็ดรูป ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งจากพระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีหรือคณบดี

กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่าหกรูปหรือคน แต่ไม่เกินแปดรูปหรือคน ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งจากพระภิกษุหรือคฤหัสถ์

สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจหน้าที่สำคัญ เช่น

- วางนโยบายของมหาวิทยาลัย
- วางระเบียบ ออกข้อบังคับ ข้อกำหนดและประกาศของมหาวิทยาลัย
- อนุมัติปริญญา ประกาศนียบัตร
- อนุมัติการจัดตั้ง การรวม และยุบส่วนงาน
- อนุมัติการรับเข้าสมทบหรือยกเลิกการสมทบของสถาบันการศึกษา
- อนุมัติให้หรือถอดถอนตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์และรองศาสตราจารย์
- พิจารณาดำเนินการเพื่อให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและพิจารณาถอดถอนศาสตราจารย์และศาสตราจารย์พิเศษ
- ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานในมหาวิทยาลัย
- อนุมัติงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย

ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๐ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สภามหาวิทยาลัยได้วางนโยบายและได้ออกข้อบังคับแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๕๒ เรื่อง

---

[๑] ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
[๒] ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
[๓] ปัจจุบันเปลี่ยนเป็น เลขาธิการสภาการศึกษา

สภามหาวิทยาลัย

นายกสภามหาวิทยาลัย

กรรมการสภามหาวิทยาลัยโดยตำแหน่ง

พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร.
อธิการบดี

นายพนม ศรศิลป์
ผอ.สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

นายสมศักดิ์ โชติรัตนะศิริ
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

รศ.นพ.กำจร ตติยกวี
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

นางสุทธศรี วงษ์สมาน
เลขาธิการสภาการศึกษา

นายนนทิกร กาญจนะจิตรา
เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

รศ.ดร.พินิติ รตะนานุกูล
เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กรรมการสภามหาวิทยาลัย จากรองอธิการบดี/คณบดี

สมเด็จพระพุทธชินวงศ์, ศ.พิเศษ
รองอธิการบดีวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส

พระราชวรเมธี,ดร.
รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

พระราชสิงหวรมุนี
รองอธิการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่

พระศรีคัมภีรญาณ,รศ.ดร.
รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

พระสุวรรณเมธาภรณ์,ผศ.
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา

พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต,ดร.
รองอธิการบดีวิทยาเขตขอนแก่น

พระครูโสภณพุทธิศาสตร์,ดร.
คณบดีคณะครุศาสตร์

กรรมการสภามหาวิทยาลัย จากผู้ทรงคุณวุฒิ

สมเด็จพระพุฒาจารย์
กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าคณะภาค ๘

พระมหาโพธิวงศาจารย์
ราชบัณฑิต

พระพรหมโมลี
แม่กองบาลีสนามหลวง

ศ.(พิเศษ) จำนงค์ ทองประเสริฐ
ราชบัณฑิต

นายนนทพล นิ่มสมบูรณ์

รศ.ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล
ที่ปรึกษาอธิการบดีด้านบริหาร

สภาวิชาการ

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาตรา ๒๐ กำหนดให้มีสภาวิชาการ ประกอบด้วย

ประธานสภาวิชาการ ได้แก่ อธิการบดี

กรรมการสภาวิชาการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รองอธิการบดีซึ่งเป็นพระภิกษุ คณบดี ผู้อำนวยการสถาบัน สำนัก ศูนย์ วิทยาลัย หรือหัวหน้าส่วนงานที่เรียกชื่อเรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่า และศาสตราจารย์

กรรมการสภาวิชาการ ซึ่งคณาจารย์ประจำเลือกจากคณาจารย์ประจำคณะ คณะละสามคน

สภาวิชาการมีอำนาจและหน้าที่ที่สำคัญ เช่น

- พิจารณากำหนดหลักสูตร การสอน และการวัดผลการศึกษาก่อนเสนอสภามหาวิทยาลัย
- เสนอให้ปริญญาและประกาศนียบัตร
- เสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิกส่วนงาน
- ควบคุมมาตรฐานการศึกษา
- พิจารณาให้ความเห็นการแต่งตั้งและถอดถอนตำแหน่งทางวิชาการ
- พิจารณาให้ควลามเห็นชอบการแต่งตั้งหัวหน้าภาควิชา

คณะกรรมการบริหารงานบุคคล

จากอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยตามความในมาตรา ๑๙ (๑๐) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่า “ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่ง...” ทำให้สภามหาวิทยาลัยออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.๒๕๔๑ ความในข้อ ๗ แห่งข้อบังคับ กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารงานบุคคลประกอบด้วย

- ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี
- กรรมการผู้แทนสภาวิชาการ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง จำนวน ๒ รูปหรือคน
- กรรมการผู้แทนคณาจารย์ประจำ จำนวนสามรูปหรือคน
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งสภามหาวิทยาลัยแต่งตั้ง จำนวนสี่รูปหรือคน
- กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี คณบดี ผู้อำนวยการ จำนวนสามรูปหรือคน
- กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นผู้แทนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไปในตำแหน่งผู้อำนวยการ จำนวนสองรูปหรือคน
- กรรมการและเลขานุการ ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

คณะกรรมการบริหารงานบุคคลมีอำนาจและหน้าที่สำคัญ เช่น

- กำหนดระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล
- รับรองคุณวุฒิของผู้ได้รับปริญญาและประกาศนียบัตร

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการบริหารงานบุคคลได้ออกข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการแล้วจำนวนทั้งสิ้น ๒๒ เรื่อง

คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน

จากอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยตามความในมาตรา ๑๙ (๑๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่า “กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดหารายได้ ออกข้อบังคับและวางระเบียบต่างๆ เกี่ยวกับการบริหารงานการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย” ทำให้สภามหาวิทยาลัยวางระเบียบว่าด้วยการเงินและทรัพย์สิน พ.ศ.๒๕๔๑ ความในข้อ ๗ แห่งข้อบังคับ กำหนดให้มีคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินประกอบด้วย

- ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี
- กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีหรือคณบดี จำนวนห้ารูปหรือคน
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหกรูปหรือคน
- กรรมการและเลขานุการ คือ ผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดี

คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินมีอำนาจและหน้าที่สำคัญ เช่น

- วางนโยบาย ระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สิน
- รายงานการดำเนินงานการเงินและทรัพย์สินต่อสภามหาวิทยาลัย
- กลั่นกรองการบริหารการเงินและงบประมาณเสนอต่อสภามหาวิทยาลัย

ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๔๑ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการการเงินและทรัพย์สินได้วางนโยบาย ระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สิน จำนวนทั้งสิ้น ๒๗ เรื่อง

คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา

จากอำนาจและหน้าที่ของสภามหาวิทยาลัยตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่า “วางระเบียบ ออกข้อบังคับ ข้อกำหนดและประกาศของมหาวิทยาลัยและอาจมอบหมายให้ส่วนงานใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้วางระเบียบและออกประกาศสำหรับส่วนงานดังกล่าวก็ได้” ทำให้สภามหาวิทยาลัยออกข้อบังคับ ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๗ ความในข้อ ๘ แห่งข้อบังคับ กำหนดให้มีคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี
- รองประธานกรรมการ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
- กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ รองอธิการบดี และคณบดี
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวนไม่เกินสี่รูปหรือคน ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

- กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

- กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ได้แก่ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา และผู้อำนวยการสำนักงานประกันคุณภาพ

คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา มีอำนาจและหน้าที่สำคัญ เช่น

- กำหนดนโยบาย ระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

- กำกับและดูแลการประกันคุณภาพของมหาวิทยาลัย

- พิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของมหาวิทยาลัย แล้วนำเสนอสภามหาวิทยาลัย

- กำกับและติดตามการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัย

ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ได้วางนโยบาย ระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น ๕ เรื่อง

คณะกรรมการกำกับนโยบายและแผนพัฒนามหาวิทยาลัย

คณะกรรมการกำกับดูแลนโยบายและแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแลนโยบายและแผนพัฒนาด้านการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งระยะสั้นและระยะยาว การขอองบประมาณรายจ่ายประจำปี การจัดสรรงบประมาณ การเบิกจ่ายและใช้จ่ายงบประมาณ ด้านการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน การรวม การเลิก ด้านการจัดการเรียนการสอน และการติดตามประเมินผล พิจารณาบรรจุ การจัดตั้งหน่วยวิทยบริการ โครงการขยายห้องเรียน โครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ โครงการจัดตั้งวิทยาเขต ไว้ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นไปใน ทิศทางเดียวกันทั้งส่วนกลางและวิทยาเขตประกอบด้วย กรรมการ จำนวน ๒๓ รูป/คน โดยมีอธิการบดี เป็นประธานกรรมการ รองอธิการบดีฝ่ายบริหารเป็นรองประธานกรรมการ และมีรองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการกำกับดูแลนโยบาย และแผนพัฒนา มีอำนาจและหน้าที่สำคัญ เช่น

กำกับดูแลนโยบายและแผนพัฒนา ด้านการวางแผนพัฒนามหาวิทยาลัยทั้งระยะสั้นและระยะยาว

การขอองบประมาณรายจ่ายประจำปี

การจัดสรรงบประมาณ

การเบิกจ่ายและใช้จ่ายงบประมาณ

๒.๓ สุภาษิต ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์ และพันธกิจ

สุภาษิต

ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต

แปลว่า ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก

ปรัชญา

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา

บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

พัฒนาจิตใจและสังคม

ปณิธาน

ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง

สำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์

วิสัยทัศน์

ศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาระดับนานาชาติ

ที่สร้างคนดีและเก่ง อย่างมีสมรรถภาพ

จัดการศึกษาและวิจัยดีอย่างมีคุณภาพ

บริการวิชาการดีอย่างมีสุขภาพ

บริหารดีอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลิตคนดีและเก่ง อย่างมีสมรรถภาพ

ผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำจิตใจและปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคม

จัดการศึกษาและวิจัยดีอย่างมีคุณภาพ

จัดการศึกษาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยบูรณาการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ผ่านกระบวนการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ และเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการพัฒนา มนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างสมดุล และสันติสุข

บริการวิชาการดีอย่างมีสุขภาพ

มุ่งมั่นในการให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาแก่คณะสงฆ์และสังคม รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ และความร่วมมืออันดีระหว่างพุทธศาสนิกชนในระดับชาติ และนานาชาติ เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรม อันเนื่องด้วยพระพุทธศาสนา

บริหารดีอย่างมีประสิทธิภาพ

มุ่งพัฒนาการบริหารจัดการตามหลักนิติธรรม จริยธรรม ความสำนึกรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม ความโปร่งใสตรวจสอบได้ และความคุ้มค่า รวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรเพื่อก้าวไปสู่ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

พันธกิจ

๑. ผลิตบัณฑิต

ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ๙ ประการ คือ

M = Morality	มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส
A = Awaraness	รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม
H = Helpfulness	มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
A = Abuliby	มีความสามารถในการแก้ปัญหา
C = Curiosity	มีความใฝ่รู้ใฝ่คิด
H = Hospitality	รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
U = Universality	มีโลกทัศน์ กว้างไกล
L = Leadership	เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา
A = Aspiration	มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง ให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

๒. วิจัยและพัฒนา

การวิจัยและค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก โดยวิธีสหวิทยาการแล้วนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา ศีลธรรม และจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนา คุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา

๓. ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม

ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ตามปณิธานการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ด้วยการปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ให้ประสานสอดคล้อง เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา สร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมแก่ประชาชน จัดประชุม สัมมนา และฝึกอบรม เพื่อพัฒนาพระสงฆ์และบุคลากรทางศาสนา ให้มีศักยภาพในการธำรงรักษา เผยแผ่หลักคำสอน และเป็นแกนหลักในการพัฒนาจิตใจในวงกว้าง

๔. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

เสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้อต่อการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ

๒.๔ ตราประจำมหาวิทยาลัย อักษรย่อ สี ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย

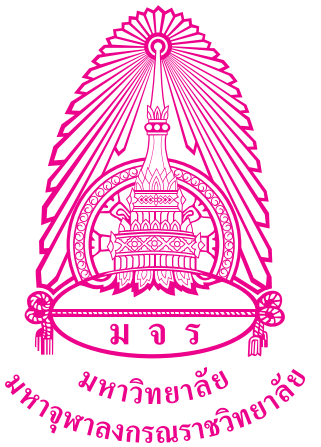

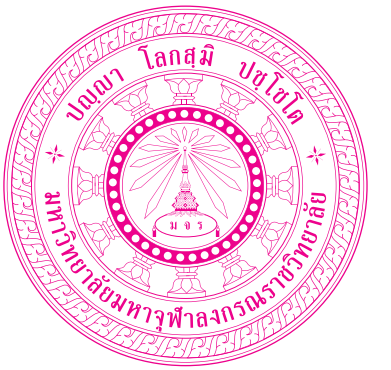

๑. พระจุลมงกุฎ (พระเกี้ยว)
พระราชลัญจกรประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ตรงฐานของพระเกี้ยวมีอักษรย่อว่า ม จ ร และมีรูปธรรมจักรวางเป็นฉากเบื้องหลัง

๒. เป็นรูปวงกลมครอบธรรมจักรส่วนกลางเป็นพระเกี้ยว
เป็นพระราชลัญจกรประจำพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ รอบกรอบด้านบนมีอักษรภาษาบาลีว่า ปญฺญา โล กสฺมิ ปชฺโชโต รอบกรอบด้านล่างมีอักษรว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

MCU

ชื่อเต็มและอักษรย่อ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ม จ ร

สีประจำมหาวิทยาลัย
สีชมพู เป็นสีตามวันพระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

ต้นไม้ประจำมหาวิทยาลัย
ต้นอโศก มีดอกสีแดงสด เป็นต้นไม้ที่ปลูกง่าย ทนทาน มีทรงพุ่มกว้าง สื่อความหมายถึงความสดใส ความเข้มแข็ง ความอดทน ความเรียบง่าย และความร่มเย็น

๒.๕ แผนผังของพื้นที่มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

๒.๖ แผนที่เดินทาง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

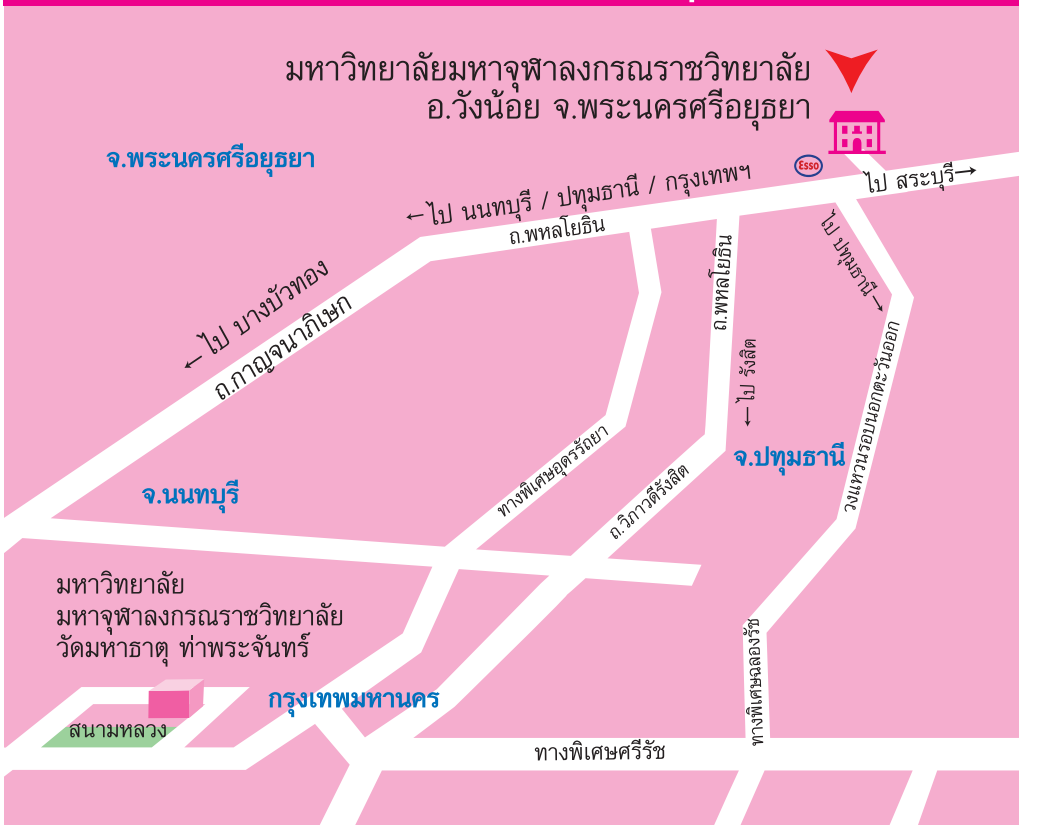

ตอนที่

๓

พัฒนาการของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในตอนที่ ๓ จะกล่าวถึงเนื้อหาสาระแบ่งเป็น ๖ ตอน คือ (๑) พัฒนาการจากวัดมหาธาตุสู่ มจร วังน้อย (๒) พัฒนาการของระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และข้อกำหนด (๓) พัฒนาการด้านนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๘ (๔) พัฒนาการด้านหลักสูตร (๕) พัฒนาการด้านงบประมาณ (๖) พัฒนาการด้วนงานงานของมหาวิทยาลัย จะกล่าวตามลำดับ โดยเฉพาะในตอนที่ ๑ จะนำเสนอเนื้อหาพร้อมภาพประกอบ ดังนี้

๓.๑ งานพัฒนา จากวัดมหาธาตุ วัดศรีสุดาราม สู่ มจร วังน้อย

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร)

พระสุเมธาธิบดี (บุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิเถร)

พระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลีเถร)

พระธรรมสุธี (พีร์ สุชาโต)

มหาจุฬาฯ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนามหาจุฬาฯ ใน พ.ศ. ๒๔๓๐ ในชื่อ “มหาธาตุวิทยาลัย” และเปลี่ยนชื่อเป็นมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยใน พ.ศ. ๒๔๓๒ ต่อมาใน พ.ศ.๒๔๙๐ ตั้งคณะพุทธศาสตร์ จัดการศึกษาในรูปของมหาวิทยาลัย ปัจจุบันขยายการศึกษาออกไปสู่ภูมิภาคและต่างประเทศ มี ๑๐ วิทยาเขต ๑๒ วิทยาลัยสงฆ์ ๕ ห้องเรียน ๑๗ หน่วยวิทยบริการ และ ๖ สถาบันสมทบ จัดการศึกษาตั้งระดับประกาศนียบัตรไปจนถึงระดับปริญญาเอก มีนิสิตทุกระดับประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน

พ.ศ.๒๕๓๕ คณะครุศาสตร์ ขยายห้องเรียนจากอาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ มาที่โรงเรียนพระปริยัติธรรม สธ. วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๓๕ โดยความอนุเคราะห์ของ พระวชิรราชมานิต (ปัจจุบัน พระเทพประสิทธิมนต์) และในเดือนกันยายนปีนั้นเอง ท่านได้ดำริให้มีการดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนที่วัดศรีสุดารามขึ้น ๓ หลัง ๆ ละ ๔ ชั้น และได้เปิดให้นิสิตเข้าศึกษาได้ในปี พ.ศ.๒๕๓๖ ซึ่งเป็นสถานที่ศึกษาของนิสิตคณะครุศาสตร์ และต่อมา คณะพุทธศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ ก็ได้ใช้เป็นสถานที่ศึกษาเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ.๒๕๕๑ ถึงแม้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะย้ายมา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยาแล้ว แต่อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุดาราม แขวงบางขุนนนท์ กรุงเทพมหานคร ก็ยังได้ใช้เป็นสถานที่ศึกษาอยู่จวบจนปัจจุบัน

ปณิธานของอธิการบดี

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยรูปปัจจุบันเห็นว่า อาคารสถานที่ของมหาจุฬาฯ ส่วนกลางที่มีอยู่ ณ วัดมหาธาตุและวัดศรีสุดารามขณะนี้ ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการที่จะให้การศึกษาแก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชาติ ทุกภาษาได้อย่างเพียงพอ และการจัดหาติดตั้งวัสดุอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีก็ไม่สะดวกเนื่องด้วยข้อจำกัดด้านพื้นที่ใช้สอย จึงได้พยายามแสวงหาสถานที่ซึ่งมีพื้นที่เพียงพอเพื่อสถานที่ทำการแห่งใหม่อยู่ตลอดเวลา แนวคิดที่จะสร้างอาคารสถานที่แห่งใหม่

สัมฤทธิ์ผลสมดังที่ปรารถนา

วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๒ นายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสรได้แจ้งความจำนงที่จะถวายที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๘๘๘ และ ๗๘๘๙ จำนวน ๘๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ที่ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แก่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต่อมาวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ได้ดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินให้แก่มหาวิทยาลัย ณ สำนักงานที่ดินอำเภอวังน้อย

ทูลเกล้าถวายโฉนดที่ดิน

วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๒ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำโดยพระสุเมธาธิบดี(บุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิมหาเถร) นายกสภามหาวิทยาลัยในขณะนั้น พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) อธิการบดี พร้อมด้วยนายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทูลเกล้าถวายโฉนดที่ดินทั้ง ๒ แปลงเพื่อพระราชทานแก่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถานที่ก่อสร้างอาคารสถานที่แห่งใหม่ของมหาวิทยาลัยสืบไป

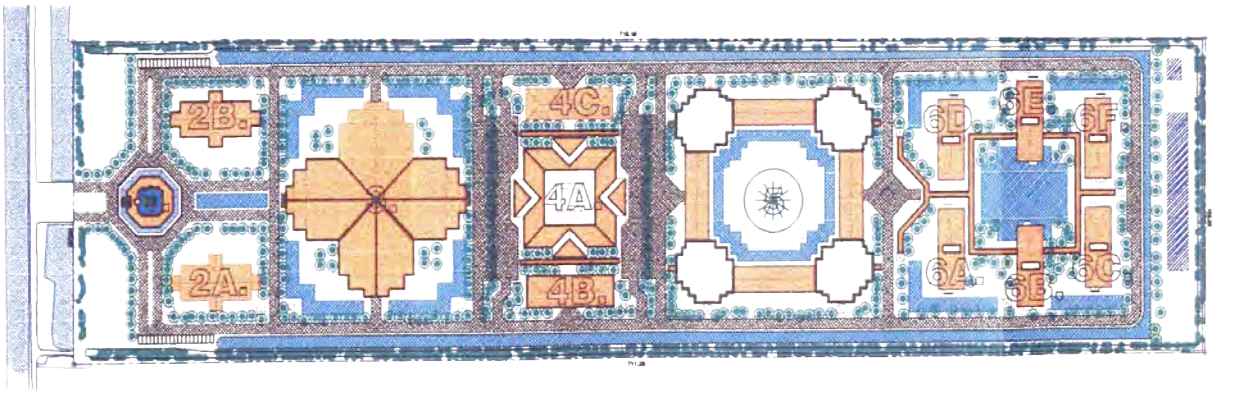

MASTER PLAN

Scale 1 : 3000

ต้นไม้
ทางสัญจรสำหรับรถยนต์
ทางสัญจรสำหรับทางเดินเท้า
ทางสัญจรสำหรับทางเดินเท้าแบบมีหลังคาคลุม
คูน้ำ/ระบายน้ำ
บ่อบำบัดน้ำเสีย/โรงสูบน้ำ

แผนแม่บทในการพัฒนามหาวิทยาลัย

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ลงนามในคำสั่งที่ ๑๗๒/๒๕๔๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทและพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีกรรมการจำนวน ๒๐ รูป/คน เมื่อจัดทำแผนแม่บทและพัฒนามหาวิทยาลัยเสร็จเรียบร้อยแล้ว โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

วางศิลาฤกษ์

วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยทรงวางศิลาฤกษ์อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา (อาคารสำนักงานอธิการบดี) ยังความปลื้มปีติแก่คณะผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย และสาธุชนทั่วไปเป็นอย่างยิ่ง มีพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไปถวายการต้อนรับและร่วมบำเพ็ญบุญครั้งนี้จำนวนมาก

อาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก

พิธีวางศิลาฤกษ์โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา ทำให้เกิดศรัทธาแก่ประชาชนที่ไปร่วมงานอย่างยิ่ง นางยุวรี เอื้อกาญจนวิไล ประธานกรรมการบริษัทฟิชเชอร์ริ่ง โคลด์สโตริจ จำกัด ได้แจ้งความจำนงบริจาคเงิน ๓๙ ล้านบาท สร้างอาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๓ เริ่มก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก

ลักษณะอาคาร และพื้นที่ใช้สอย

อาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎกเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ศิลปะไทยโบราณสมัยอยุธยา พื้นที่ใช้สอยภายในบริเวณห้องชั้นใต้ดิน จากด้านหน้าถึงด้านหลังยาว ๔๑ เมตร จากด้านซ้ายไปด้านขวา ยาว ๓๙ เมตร

ประโยชน์ใช้สอย

อาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎกสร้างขึ้นเพื่อเป็นที่เก็บรวบรวมคัมภีร์พระไตรปิฎกทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะอาคารเป็นห้องโถง มีภาพจิตรกรรมฝาผนัง และสามารถใช้เป็นห้องสัมมนาฟังธรรม และจัดกิจกรรมทางศาสนาได้ในโอกาสต่าง ๆ

เจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง
อาคารนี้สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว
นางยุวรี เอื้อกาญจนวิไล
บริจาคเงินค่าก่อสร้าง
จำนวน ๓๙ ล้านบาท

พิธีมอบอาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีพิธีมอบอาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก พร้อมกันนี้ มหาวิทยาลัยได้ประกอบพิธีประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและปลูกต้นพระศรีมหาโพธิจากประเทศศรีลังกา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา มีสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ ฯพณฯ ศ.ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ณ อาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๓ วันมาฆบูชา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ประกอบพิธีอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุและต้นพระศรีมหาโพธิมาจากเมืองแคนดี ประเทศศรีลังกา โดยปลูกต้นพระศรีมหาโพธิไว้บริเวณสวนต้นไม้ของมหาวิทยาลัย และประดิษฐานบรรจุพระบรมสารีริกธาตุไว้ในอาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพรสังฆราช เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ ฯพณฯ ศ.ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา (อาคารสำนักงานอธิการบดี)

วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ เริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา (อาคารสำนักงานอธิการบดี)

พัฒนาการของงานก่อสร้าง

วันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๒ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ เริ่มดำเนินการก่อสร้าง และวันที่๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มอบถวายอาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา (อาคารสำนักงานอธิการบดี)

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ลักษณะทรงไทยประยุกต์ สูง ๕ ชั้น มีพื้นที่ใช้สอย ๖,๕๓๔ ตารางเมตร แนวคิดในการก่อสร้างอาคารนี้ การสืบทอดรูปทรงอาคารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานคร เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ กับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา

ประโยชน์ใช้สอย

อาคารสำนักงานอธิการบดี เป็นสำนักงานอธิการบดีและส่วนงานที่สังกัดสำนักงานอธิการบดี ซึ่งเป็นฝ่ายสนับสนุนการศึกษา โดยแบ่งพื้นที่ใช้สอยดังนี้ ชั้นที่ ๑-๔ เป็นสำนักงานอธิการบดีและส่วนงานในสังกัด ชั้นที่ ๕ เป็นห้องประชุม แบ่งเป็น ๒ ห้อง คือ ห้องประชุมมุกและห้องประชุมหินอ่อน

เจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ผู้มีจิตศรัทธาทั่วไปบริจาคสมทบทุนการก่อสร้าง งานก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ ใช้เงินค่าก่อสร้าง จำนวน ๗๘ ล้านบาท

อาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา จะเป็นศูนย์รวมข้อมูลวิชาการด้านพระพุทธศาสนาจากทั่วทุกมุมแห่งโลก มีเครือข่ายเชื่อมโยงกับสถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ จึงมีโครงการก่อสร้างอาคารหลังนี้ขึ้น พระเทพโสภณ(ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระราชวรมุนี” มีหนังสือที่ ศธ ๑๗๐๐/๑๘๖๓ ลงวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ ถึงสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ขอความอุปถัมภ์ค่าก่อสร้างอาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์มีหนังสือที่ ๗๓ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ตอบรับเป็นเจ้าภาพอุปถัมภ์ค่าก่อสร้างอาคาร มหาวิทยาลัยจึงดำเนินการก่อสร้าง ในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔

พัฒนาการของงานก่อสร้าง

วันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต, ปัจจุบันคือพระเทพโสภณ) มีหนังสือถึงสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ขอความอุปถัมภ์ค่าก่อสร้างอาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ มีหนังสือตอบรับเป็นเจ้าภาพอุปถัมภ์ค่าก่อสร้าง ในนามมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ บริภาคเงินจำนวน ๗๘ ล้านบาท วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๔๔ เริ่มดำเนินการก่อสร้างและควบคุมงานโดยมูลนิธิ หลวงพ่อวัดปากน้ำ ปัจจุบันก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วและพร้อมใช้งาน

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

อาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ลักษณะทรงไทยประยุกต์ สูง ๔ ชั้น มีพื้นที่ใช้สอย ๖,๕๓๔ ตารางเมตร

ประโยชน์ใช้สอย

อาคารสำนักหอสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศสร้างขึ้นเพื่อเป็นศูนย์เก็บรวบรวมข้อมูลและให้บริการเอกสารทางวิชาการ เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ

เจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง

มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ โดย สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (ช่วง วรปุญฺญมหาเถร ป.ธ.๙, พธ.ด. กิตติมศักดิ์) เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ แม่กองบาลีสนามหลวง เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ และกรรมการมหาเถรสมาคม เป็นเจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง งานก่อสร้างเสร็จสมบูรณ์ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๗๘ ล้านบาท

อาคาร ๗๒ พรรษา พระวิสุทธาธิบดี (อาคารหอฉัน):

อาคารนี้มีการผสมผสานระหว่างความเรียบง่ายของสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ และรูปทรงของสถาปัตยกรรมไทย ดังจะเห็นได้จากหลังคาทรงไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยมากที่สุด แต่รักษาเอกลักษณ์ไทยและความเป็นสากลไว้ในอาคารเดียวกัน

พัฒนาการของงานก่อสร้าง

วันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๔๕ พระวิสุทธาธิบดี เจ้าอาวาสวัดสุทัศน์เทพวราราม กรรมการมหาเถรสมาคม ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคาร ๗๒ พรรษา พระวิสุทธาธิบดี (อาคารหอฉัน) วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เริ่มดำเนินการก่อสร้างโดยบริษัทคอนวัลท์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง ปัจจุบันสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วและพร้อมใช้งาน

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง ๔ ชั้น กว้าง ๖๖ เมตร ยาว ๖๖ เมตร สูง ๑๗.๕ เมตร พื้นที่ใช้สอย ๑๔,๙๓๓ ตารางเมตร

ประโยชน์ใช้สอย

อาคาร ๔ ชั้น มีประโยชน์ใช้สอยดังนี้

ชั้นที่ ๑ ห้องประกอบอาหาร และรับประทานอาหาร

ชั้นที่ ๒ ห้องฉันภัตตาหารสำหรับพระเถระ พร้อมที่จัดเตรียมอาหาร

ชั้นที่ ๓ ห้องฉันภัตตาหารสำหรับพระเถระ พร้อมที่จัดเตรียมอาหาร

ชั้นที่ ๔ ห้องฉันภัตตาหารสำหรับพระเถระ ที่จัดเตรียมอาหาร และห้องโถงสำหรับประกอบพิธีกรรม ไหว้พระ สวดมนต์ ตลอดจนพิธีกรรมอื่น ๆ

เจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง

พระวิสุทธาธิบดี[๑] (วีระ ภทฺทจารี ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดสุทัศนเทพวราราม เจ้าคณะภาค ๔ (สมณศักดิ์และตำแหน่งขณะนั้น) กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นผู้อุปถัมภ์งบประมาณในการก่อสร้าง ใช้เงินค่าก่อสร้าง ๘๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

[๑] สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์

อาคารรับรองอาคันตุกะ (อาคาร ๙๒ ปี ปัญญานันทะ):

พัฒนาการของกงานก่อสร้าง

• พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นเจ้าภาพบริภาคเงินเป็นทุนก่อสร้างจำนวน ๔๖ ล้านบาท

• ๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ เริ่มดำเนินการก่อสร้าง โดยบริษัท เซ็นทรัล การ์เด้นส์ แอนด์ เฮ้าส์ จำกัด

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง ๔ ชั้น กว้าง ๖๖ เมตร ยาว ๖๖ เมตร สูง ๑๗.๕ เมตร พื้นที่ใช้สอย ๑๔,๙๓๓ ตารางเมตร

ประโยชน์ใช้สอย

อาคาร ๔ ชั้นนี้ แต่ละชั้นแบ่งประโยชน์ใช้สอยเป็น ๒ ส่วน คือส่วนห้องพัก ชั้นละ ๒๐ ห้องและห้องโถงกลาง

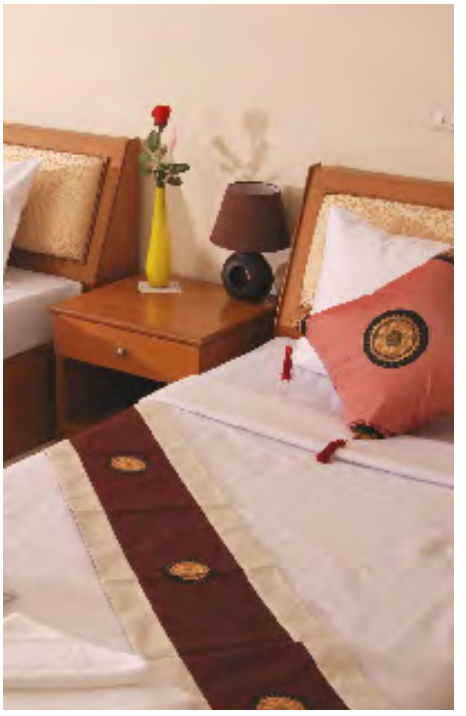

เจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง

พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ปากเกร็ด นนทบุรี เป็นผู้อุปถัมภ์งบประมาณในการก่อสร้าง ใช้เงินค่าก่อสร้าง ๔๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท

พิธีมอบอาคารรับรองอาคันตุกะ (อาคาร ๙๒ ปี ปัญญานันทะ)

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ มีพิธีมอบอาคารรับรองอาคันตุกะ (อาคาร ๙๒ ปี ปัญญานันทะ) พร้อมกันนี้ มหาวิทยาลัยได้ประกอบพิธีประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุและปลูกต้นพระศรีมหาโพธิจากประเทศศรีลังกา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา มีสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ ฯพณฯ ศ.ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานฝ่ายฆราวาส

อาคารเรียนรวม:

อาคารเรียนรวม เป็นห้องเรียน ห้องบรรยาย และอาคารสำนักงาน ลักษณะของอาคารเป็นการผสมผสานสถาปัตยกรรมไทยเข้ากับความเรียบง่ายในด้านการใช้วัสดุและโครงสร้างของสี โดยคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ

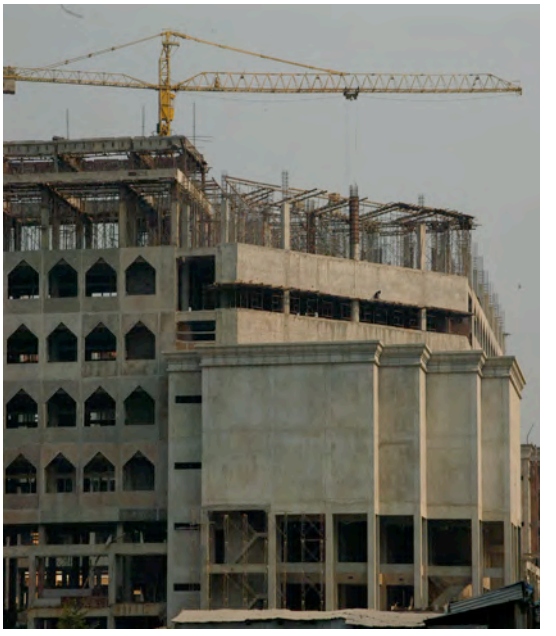

พัฒนาการของงานก่อสร้าง

๑๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๕ สมเด็จพระพุฒาจารย์ มาเป็นประธานในการตอกเสาเข็มอาคารเรียนรวม โดยรัฐบาลสนับสนุนทุนก่อสร้างอาคารเรียนรวมจำนวน ๓๓๗ ล้านบาท

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กทรง ๘ เหลี่ยม สูง ๖ ชั้น พื้นที่ใช้สอย ๓๕,๐๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๘ อาคารติดต่อกัน โดยได้จัดแบ่งเป็นอาคารสำนักงาน ๔ อาคาร และอาคารเรียน ๔ อาคาร อาคารแต่ละหลังมีความกว้าง ๑๒๐ เมตร ยาว ๑๒๐ เมตร

ประโยชน์ใช้สอย

อาคารสำนักงาน ๔ อาคาร : ชั้นที่ ๑ และ ชั้นลอยเป็นสำนักงานของคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ชั้นที่ ๒ และ ๓ เป็นห้องเรียนรวมจำนวนทั้งสิ้น ๔ ห้องเรียน รับนักศึกษาได้ห้องละ ๑๒๐ รูป/คน ส่วนชั้นที่ ๔, ๕ และ ๖ เป็นห้องเอนกประสงค์

อาคารเรียน ๔ อาคาร : มีห้องเรียนอาคารละ ๓๐ ห้องเรียน รวม ๑๒๐ ห้อง แต่ละห้องรับนักศึกษาได้ ๕๐ รูป / คน

อาคารมหาจุฬาบรรณาคาร ๑๕๐ ปี สมเด็จพระปิยมหาราช

อาคารมหาจุฬาบรรณาคาร ๑๕๐ ปี สมเด็จพระปิยมหาราช เป็นอาคารที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานที่จำหน่ายพระไตรปิฎก หนังสือธรรม หนังสือปรัชญา ศาสนา และหนังสือทั่วไป เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และประชาชนทั่วไป

พัฒนาการของงานก่อสร้าง

๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เริ่มดำเนินการก่อสร้างอาคารมหาจุฬาบรรณาคาร โดยตระกูล เตชะไกรศรี เป็นผู้ควบคุมดูแลการก่อสร้าง

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง ๔ ชั้น กว้าง ๖๖ เมตร ยาว ๖๖ เมตร สูง ๑๗.๕ เมตร พื้นที่ใช้สอย ๑๔,๙๓๓ ตารางเมตร

ประโยชน์ใช้สอย

อาคารนี้ใช้เป็นสถานที่จำหน่ายพระไตรปิฎก หนังสือธรรมะ หนังสือศาสนาปรัชญา และหนังสือทั่วไป เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นิสิต และประชาชนทั่วไป

เจ้าภาพบริจาคเงินค่าก่อสร้าง

อาคารนี้ใช้งบประมาณการก่อสร้าง ๒๖ ล้านบาท ตระกูลเตชะไกรศรี อุปถัมภ์การก่อสร้าง

อาคารกุฏิหอพัก

อาคารกุฏิหอพัก เป็นโครงการที่ก่อสร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานที่พักของคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

อาคารหอประชุม มวก ๔๘ พรรษา

อาคารหอประชุม มวก.๔๘ พรรษา เริ่มก่อสร้าง เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๐ กำหนดเสร็จตามสัญญา วันที่ ๑๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๒ โดยมีห้างหุ้นส่วนจำกัด สหกิจก่อสร้าง เป็นบริษัทผู้รับจ้าง และมีบริษัทสโตนเฮ้นจ์ อินเตอร์จำกัด เป็นบริษัทผู้ควบคุมงาน ต่อมาทางผู้รับจ้าง ขอขยายเวลาการก่อสร้างออกไปเป็นวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๓ โดยได้รับสิทธิตามมติคณะรัฐมนตรี

อาคารหอประชุม มวก ๔๘ พรรษา เป็นสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัยขนาดใหญ่ ความจุประมาณ ๕,๐๐๐ ที่นั่ง รัฐบาล และสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (วีระ ภทฺทจารีมหาเถร) ร่วมกับศิษย์วัดสุทัศนเทพวราราม กรุงเทพมหานคร เป็นเงิน ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ร้อยล้านบาทถ้วน) รวมเงินก่อสร้าง ๓๔๐,๒๕๗,๕๘๙ บาท (สามร้อยสี่สิบล้านสองแสนห้าหมื่นเจ็ดพันห้าร้อยแปดสิบเก้าบาทถ้วน)

รัฐบาล คณะสงฆ์ มหาวิทยาลัย ใช้เป็นสถานที่ประชุมชาวพุทธระดับนานาชาติ ในงานวันวิสาขบูชา งานรับปริญญา สัมมนา งานวิจัยระดับชาติ ระดับนานาชาติ และงานบรรพชาสามเณรโรงเรียนจิตรลดา เป็นต้น นับตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ เป็นต้นมา

ซื้อที่ดินสร้างวัดและศูนย์ปฏิบัติธรรม

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซื้อที่ดินขยายพื้นที่เพิ่ม จำนวน ๑๒๔ ไร่ ๓ งาน ๙๕ ตารางวา เป็นจำนวนเงิน ๑๒๔,๙๘๗,๕๐๐ บาท และเจ้าของที่ดินได้ถวายที่ดินเพิ่มเติม ๑๒ ไร่ รวมเนื้อที่ทั้งสิ้น ๑๓๗ ไร่ ๑๔ ตารางวา

พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร) กับปณิธานในการสร้างมหาจุฬาฯ วังน้อย ให้เป็นที่ลูกหลานเรียนหนังสือ

พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร) กล่าวอยู่เสมอว่า “ขอให้ชีวิตอยู่ต่อไปเพื่อช่วยสร้างมหาจุฬาฯ วังน้อยให้เสร็จสิ้นสมบูรณ์” โดยหวังว่า เมื่อโครงการเสร็จสมบูรณ์ สถานที่แห่งนี้จะเป็นศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาสำหรับพระภิกษุ สามเณร คฤหัสถ์ ทุกชาติทุกภาษา ทุกเพศทุกวัย ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วันที่ ๑๙-๒๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ หลวงพ่อได้เป็นประธานจัดทอดผ้าป่ามหากุศลเทิดพระเกียรติพระปิยมหาราช ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง เพื่อสมทบทุนสร้างอาคารมหาจุฬาฯ วังน้อย อยุธยา

พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร) กับปณิธาน
ในการสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศให้เป็นที่ลูกหลานพักเรียนหนังสือ

วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร) มอบเงินงวดแรกจำนวน ๑๒ ล้านบาท เพื่อซื้อที่ดินสร้างวัด หลวงพ่อมีปณิธานแน่วแน่ที่จะให้วัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศเป็นที่พักจำพรรษาของพระภิกษุสามเณรที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา และศึกษาพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลี นอกจากนี้ หลวงพ่อยังประสงค์จะให้วัดนี้เป็นศูนย์แห่งความดีงาม กล่าวคือ มีอุโบสถกลางน้ำมีสวนป่าเพื่อการปฏิบัติธรรม มีเขตพุทธาวาสและสังฆาวาส เป็นที่ให้ความสงบร่มเย็นทางจิตของพุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไปที่แสวงหาแดนสุขสงบ

อุโบสถกลางน้ำ

พระอุโบสถวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **“อุโบสถกลางน้ำ”** อุปถัมภ์การก่อสร้างโดยพระพรหมมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ และคณะพุทธศาสนิกชนทั่วไป โดยเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ พระพรหมมังคลาจารย์ (ปัญญานันทมหาเถร) เป็นประธานประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ การก่อสร้างได้ดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง โดยหลวงพ่อ (พระพรหมมังคลาจารย์) จะเดินทางมาดูแลอย่างใกล้ชิด ต่อมาภายหลังหลวงพ่อมรณภาพ พระธรรมวิมลโมลี เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ได้มารับงานดูแลการก่อสร้างอุโบสถกลางน้ำต่อจากหลวงพ่อ จนปัจจุบัน อุโบสถกลางน้ำเสร็จเรียบร้อยแล้ว งดงามมาก

วางศิลาฤกษ์อุโบสถกลางน้ำ พิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

ปัจจุบัน สวยงามเด่นสง่า

อาคารวิปัสสนาธุระ

อาคารวิปัสสนาธุระ นายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร ชั้นล่างสร้างเป็นพิพิธภัณฑ์พระวิปัสสนาจารย์ และประวัติ และผลของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) ชั้นสอง เป็นห้องปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ

วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ เพื่อเป็นที่ศึกษาของพระภิกษุและคฤหัสถ์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา เป็นตึกสูง ๔ ชั้น อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล เป็นเงิน ๘๓,๕๐๐,๐๐๐ บาท (กำลังก่อสร้าง)

โรงพยาบาลมหาจุฬาฯ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารพยาบาล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันที่อาทิตย์ ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เริ่มเวลา ๐๙.๓๐ น. เป็นต้น ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วังน้อย พระนครศรีอยุธยา มูลนิธิร่วมกตัญญู นำโดยคุณรัตนา สมสกุลรุ่งเรือง ประธานมูลนิธิเป็นเจ้าภาพในการก่อสร้าง เวลา ๑๑.๐๐๐ น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระภิกษุ-สามเณร จำนวน ๑,๐๐๐ รูป มีพระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดี มหาจุฬาฯ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์

สำหรับอาคารพยาบาลเป็นอาคารประยุกต์สมัยใหม่ สร้างด้วยวัสดุสมัยใหม่ โปร่ง ประกอบด้วยห้องพยาบาล ห้องพักผู้ป่วย ห้องตรวจรักษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถานพยาบาลพระสงฆ์ ชาวบ้าน ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และบริเวณใกล้เคียง คาดว่าจะใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณไม่นาน

ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นที่รองรับพระสงฆ์ และฆราวาส มาศึกษาในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก และมีพุทธศาสนิกชนมาปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และโรงเรียนต่างๆ จากกรุงเทพมหานคร และใกล้เคียง ในแต่ละเดือน มากกว่า ๒๐,๐๐๐ คน มาศึกษาปฏิบัติธรรม และเข้าค่าย เป็นประจำทุกเดือน ทั้งนี้ยังไม่รวมญาติโยมที่มาทำบุญอีกจำนวนมาก

อาคารหอพักนิสิตนานาชาติ

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สูง ๕ ชั้น เพื่อเป็นที่พักนิสิต คณาจารย์จากต่างประเทศ สิ้นเงินค่าก่อสร้างเป็นเงิน ๑๔๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓.๒ พัฒนาการของระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และข้อกำหนด สู่ มจร วังน้อย

ในการนำเสนอเนื้อหานั้น มุ่งเสนอเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด และประกาศ ของวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ยุค พรบ. ๒๕๔๐ เป็นต้น โดยจัดทำเป็นตาราง และเรียงลำดับ พ.ศ. เป็นหลัก ดังนี้

พ.ศ.	รายการ
๒๕๔๐	**พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐** **ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การกำหนดแผนงานและประกอบคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ - เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานโครงการพัฒนาเยาวชนภาคฤดูร้อน
๒๕๔๑	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยบัตรประจำตัวบุคลากรมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการการเงินและทรัพย์สิน พ.ศ.๒๕๔๑ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการสรรหานายกสภามหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการสรรหาอธิการบดี พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการสรรหากรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภามหาวิทยาลัยจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีหรือคณบดี พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาวิชาการจากคณาจารย์ประจำคณะ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสภาวิชาการจากคณาจารย์ประจำคณะ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยสภาวิทยาเขต พ.ศ.๒๕๔๑

พ.ศ.	รายการ
	- ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งอาจารย์พิเศษ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ รองศาสตราจารย์พิเศษ และศาสตราจารย์พิเศษ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาคณบดี พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาผู้อำนวยการ สถาบัน สำนัก ศูนย์ หรือวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคณะกรรมการประจำและการจัดระบบบริหารงานในสถาบัน สำนัก หรือศูนย์ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคณะกรรมการประจำและการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการประจำวิทยาเขตจากคณาจารย์ประจำวิทยาเขต พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยและคณะกรรมการประจำคณะ พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พ.ศ.๒๕๔๑ - ว่าด้วยกองทุน ๖๐ ปี พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) พ.ศ.๒๕๔๑ **ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การจัดตั้งส่วนงาน พ.ศ.๒๕๔๑ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การกำหนดแผนงานและประกอบคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ - เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานโครงการพัฒนาเยาวชนภาคฤดูร้อน - เรื่อง การใช้ตรา เข็มสัญลักษณ์ สี ประจำมหาวิทยาลัย ชื่อเต็มภาษาไทย ภาษาอังกฤษ อักษรย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัย - เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ.๒๕๔๑ - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - เรื่อง การกำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขประจำของส่วนงานในมหาวิทยาลัย

พ.ศ.	รายการ
๒๕๔๒	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยการได้รับเงินประจำตำแหน่งในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยมหาจุฬาบรรณาคาร พ.ศ.๒๕๔๒ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการให้ปริญญากิตติมศักดิ์ พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยการมอบเข็มเกียรติคุณ พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๒ - ว่าด้วยการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชา พ.ศ.๒๕๔๒ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง การจ้างผู้เกษียณอายุการทำงานอยู่ปฏิบัติงานต่อไปในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๒ - เรื่อง การเลื่อนขั้นเงินเดือนบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง การบรรจุและแต่งตั้งผู้ที่เคยเป็นบุคลากรกลับเข้าเป็นบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง เงินเดือนบุคลากรมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง การสรรหา การคัดเลือก และการทดลองปฏิบัติงาน พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง เครื่องแบบบุคลากรมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง การจัดทำระบบการเงินการบัญชีของมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๒ - เรื่อง การขยายห้องเรียนวิชาเอกศาสนาวิทยาเขตขอนแก่น ไปที่วัดบูรพาภิราม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
๒๕๔๓	**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยสถาบันสมทบ พ.ศ.๒๕๔๓ - ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมายหรือเครื่องแต่งกายนิสิตคฤหัสถ์ พ.ศ.๒๕๔๓ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง ข้อปฏิบัติในการสอบ พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสั่งพักงานบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๓

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการร้องทุกข์ และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนบุคลากรผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย พ.ศ. ๒๕๔๓ - เรื่อง เกณฑ์คุณภาพผลงานทางวิชาการและลักษณะของผลงานทางวิชาการ - เรื่อง วันและเวลาปฏิบัติงาน พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์และการพิจารณาเรื่องอุทธรณ์ของบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง วินัย การรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัย พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษนอกเวลาที่ **กำหนดให้เป็นเวลาช่วงปฏิบัติงานปกติ พ.ศ.๒๕๔๓** - เรื่อง การพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการลาของบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง การจัดการศึกษาในวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ พ.ศ.๒๕๔๓ - เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาฯ อยุธยา
๒๕๔๔	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยพัสดุ พ.ศ.๒๕๔๔ - ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๔ - ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๔ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการส่งเสริมการแต่งตำรา พ.ศ.๒๕๔๔ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ไปที่วัดไพสณฑ์ศักดาราม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ - เรื่อง โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ไปที่วัดพิกุลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี - เรื่อง บัตรประจำตัวบุคลากรมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๔ - เรื่อง ยกเลิกระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยบัตรประจำ

พ.ศ.	รายการ
	ตัวบุคลากรมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล พ.ศ.๒๕๔๔ - เรื่อง ระดับตำแหน่งของบุคลากร - เรื่อง การรับวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ดองกุก ชอนบอบ ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เข้าเป็นสถาบันสมทบ - เรื่อง การใช้คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๔ - เรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร - เรื่อง การพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๔ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษา - เรื่อง การให้ทุนการศึกษาต่อ พ.ศ.๒๕๔๔ - เรื่อง การจัดการศึกษาในวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๓ (เพิ่มเติม) - เรื่อง หลักเกณฑ์การพัฒนาบุคลากร (การศึกษาต่อ) - เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดงานพิธีวางศิลาฤกษ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาฯ อยุธยา
๒๕๔๕	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการจ่ายเงินชดเชย พ.ศ.๒๕๔๕ - ว่าด้วยสวัสดิการการศึกษาของบุตรบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๕ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือการศึกษาของบุตรบุคลากร พ.ศ.๒๕๔๕ - เรื่อง เงินสำรองจ่าย พ.ศ.๒๕๔๕
๒๕๔๖	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยมหาจุฬาบรรณาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจ พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยการปฏิบัติงานบริการสังคม พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยกองทุนวิปัสสนาธุระ พ.ศ.๒๕๔๖

พ.ศ.	รายการ
	ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง โครงการขยายห้องเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ไปที่วัดพัฒนาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี - เรื่อง เงินสำรองจ่าย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ - เรื่อง เงินยืมทดรองจ่ายของมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๖ - เรื่อง เงินยืมทดรองจ่ายของมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลของลูกจ้าง พ.ศ.๒๕๔๖ - เรื่อง การให้ทุนการศึกษาบุคลากร - เรื่อง เทียบความรู้ - เรื่อง บัญชีอัตราเงินเดือนและบัญชีเงินประจำตำแหน่ง
๒๕๔๗	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗ - ว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยโรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ - ว่าด้วยมหาจุฬาบรรณาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๖ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเปิดหน่วยวิทยบริการ พ.ศ.๒๕๔๗ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการขยายห้องเรียน ระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๗ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๗ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้รับทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย - เรื่อง โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ไปที่วัดไชยชุมพลชนะสงคาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี - เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ.๒๕๔๗ - เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๗

พ.ศ.	รายการ
๒๕๔๘	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ.๒๕๔๘ - ว่าด้วยการตรวจสอบภายใน พ.ศ.๒๕๔๘ - ว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบ พ.ศ.๒๕๔๘ - ว่าด้วยโรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๘ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๘ - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๘ - ว่าด้วยองค์กรนิสิต พ.ศ.๒๕๔๘ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๘ - เรื่อง การจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) - เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๘ - เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.๒๕๔๘ - เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์(ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๔๘ **ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พ.ศ.๒๕๔๘
๒๕๔๙	**ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการ วิทยาลัยสงฆ์หนองคาย วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น วัดอภิสิทธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

พ.ศ.	รายการ
๒๕๕๐	**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๐ - ว่าด้วยการปฏิบัติงานบริการสังคม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๐ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง หลักเกณฑ์การกำหนดรหัสประจำรายวิชา - เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู(ป.บัณฑิต วิชาชีพครู) - เรื่อง โครงสร้างหลักสูตรปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ หลักสูตร ๕ ปี พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ หลักสูตร ๕ ปี พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะพุทธศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๐ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาแกนพระพุทธศาสนา พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง อนุมัติหลักพุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๐ - เรื่อง การรับ Kandy Buddhist Institute for advanced Studies (KBI) ประเทศศรีลังกา เข้าเป็นสถาบันสมทบ - เรื่อง หลักเกณฑ์การเบิกจ่ายค่าอาหารและเครื่องดื่มในการจัดกิจกรรม พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานภายในประเทศ พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปต่างประเทศ พ.ศ.๒๕๕๐ - เรื่อง บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งบริหารและตำแหน่งวิชาการ

พ.ศ.	รายการ
๒๕๕๑	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๑ - ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๔๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๑ - ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๑ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๑) คณะมนุษยศาสตร์ - เรื่อง การจ่ายค่าร่วมบำเพ็ญกุศลศพ ทำบุญกับหน่วยงานภายนอก และค่ารับรองพิธีกรรม พ.ศ.๒๕๕๑ - เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายเบี้ยประชุมและอัตราเบี้ยประชุม พ.ศ.๒๕๕๑ - เรื่อง หลักเกณฑ์และอัตราค่าสมนาคุณวิทยากรในการฝึกอบรม พ.ศ.๒๕๕๑ - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดต้นสน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม คณะพุทธศาสตร์ - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วัดท่านา อำเภอเมือง จังหวัดตาก - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู - เรื่อง ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๕๑ - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา วัดชัยภูมิวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ - เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๑ - เรื่อง หลักเกณฑ์การปฏิบัติศาสนกิจสำหรับนิสิตปฏิบัติศาสนกิจผู้เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท พ.ศ.๒๕๕๑ - เรื่อง การจัดการศึกษารายวิชาภาษาบาลี พ.ศ.๒๕๕๑

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ หลักสูตร ๕ ปี ในหมวดวิชาชีพครู - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๑) - เรื่อง การรับศูนย์การศึกษาพระอาจารย์พรัหม (Brahm Education Centre ประเทศสิงคโปร์ เข้าเป็นสถาบันสมทบ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๑) - เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา
๒๕๕๒	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๒ - ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๒ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๒ - ว่าด้วยสถาบันสมทบ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๒ - ว่าด้วยหอพักนิสิต พ.ศ.๒๕๕๒ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การรับวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ประเทศสิงคโปร์ (Buddhist college of Singapore) เข้าเป็นสถาบันสมทบ - เรื่อง อนุมัติรายวิชาเพิ่มเติมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกบาลีชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรพระธรรมทูต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๑) คณะพุทธศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิตนานาชาติ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๑) บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่) (Buddhist Leadership) สถาบันสมทบ Sri Lanka International Buddhist Academy (SIBA) ประเทศศรีลังกา

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง อัตราค่าบำรุงห้องพักอาคารรับรองอาคันตุกะ (๙๒ ปี ปัญญานันทะ) - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๒ - เรื่อง อนุมัติจัดตั้งสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๒ - เรื่อง การศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ พ.ศ.๒๕๕๒ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๒) คณะพุทธศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรและเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนามหายาน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ชิง จู ไต้หวัน - เรื่อง ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ - เรื่อง การเปิดใช้ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ - เรื่อง การจัดการศึกษารายวิชาสามัญเพิ่มเติมสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีชั้นเปรียญธรรม ๓ ประโยค - เรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพคณาจารย์ - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะมนุษยศาสตร์ วัดสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดป่าประดู่ (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดไผ่ล้อม (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดไร่ขิง (พระอารามหลวง) อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดใหญ่อินทาราม (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วัดพระบรมธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วัดพฤกษะวันโชติการาม อำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วัดหมอนไม้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ - เรื่อง การจ้างผู้เกษียณอายุการทำงานอยู่ปฏิบัติงานต่อ พ.ศ.๒๕๕๒ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจ้างลูกจ้างชั่วคราว พ.ศ.๒๕๕๒

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง ชื่อส่วนงานภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๒ - เรื่อง ชื่อตำแหน่งภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๒ - เรื่อง อัตราค่าบำรุงการใช้อาคารและสถานที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา พ.ศ.๒๕๕๒ - เรื่อง อนุมัติชื่อสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๒
๒๕๕๓	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล (ครั้งที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๓ - ว่าด้วยเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลบุคลากรของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ว่าด้วยอาคาร ๙๒ ปี ปัญญานันทะ พ.ศ.๒๕๕๓ - ว่าด้วยการส่งเสริมการกีฬาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๓ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิต พ.ศ.๒๕๔๑ (ฉบับที่ ๔) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๕๓ - ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๓ - ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๕๓ - ว่าด้วยกองทุนสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๓ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง เกณฑ์การสอบภาษาสำหรับนิสิตชาวต่างประเทศเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๕๓ - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดสระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการทำความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก พ.ศ.๒๕๕๓ - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง การควบคุมดูแลรักษาความปลอดภัยในบริเวณมหาวิทยาลัย **ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ พ.ศ.๒๕๕๓ - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี พ.ศ.๒๕๕๓
๒๕๕๔	**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พ.ศ.๒๕๕๔ - ว่าด้วยการจัดตั้งวิทยาเขต พ.ศ.๒๕๕๔ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.2554) คณะครุศาสตร์ - เรื่อง ขั้นตอนในการเปิดและปิดหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๕๔ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา (หลักสุตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔) คณะครุศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔) คณะสังคมศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาตร์ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔) คณะสังคมศาสตร์ - เรื่อง ส่วนงานจัดทำและเก็บรวบรวมข้อมูลตัวบ่งชี้สนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษา - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำสัญญาเพื่อการจัดหาพัสดุ พ.ศ.๒๕๕๔ - เรื่อง ตัวบ่งชี้สำหรับประเมินส่วนจัดการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๕๔ - เรื่อง หลักเกณฑ์การพัฒนาบุคลากร (การศึกษาต่อ) พ.ศ. ๒๕๕๔ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกผู้รับทุนการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๔ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม คณะสังคมศาสตร์ (หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔) - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา (มคอ.๒) บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา(หลักสูตรใหม่ พ.ศ.๒๕๕๔) คณะครุศาสตร์

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๔) บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (มคอ.๒) บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลบุคลากร พ.ศ.๒๕๕๔
๒๕๕๕	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การบัญชี การเก็บรักษาเอกสารการเงิน และการบริหารกองทุนสวัสดิการ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๕ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยประมวลจริยธรรม พ.ศ.๒๕๕๕ - ว่าด้วยการให้ปริญญากิตติมศักดิ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ - ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจรายร์ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๕๕ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง การปรับฐานเงินเดือนบุคลากรของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๔ - เรื่อง เอกลักษณ์มหาวิทยาลัย อัตลักษณ์มหาวิทยาลัย และอัตลักษณ์บัณฑิต มจร - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕) - เรื่อง การปรับฐานเงินเดือนบุคลากรมหาวิทยาลัยร้อยละ ๕ ตามมติคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๕๔ - เรื่อง การกำหนดตำแหน่งบุคลากรของมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๖) - เรื่อง อนุมัติโครงการจัดตั้งสถาบันภาษา - เรื่อง อนุมัติปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ (หลักสูตร ๕ ปี) พ.ศ.๒๕๕๐

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาต่ออายุการทำงานของบุคลากรตำแหน่งประเภทวิชาการ พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕) - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕) - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา และสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๕๕) - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สาขาวิชาปรัชญา และสาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา บัณฑิตวิทยาลัย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๕) - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และสาขาวิชาจิตวิทยา(มคอ.๒) คณะมนุษยศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ (มคอ.2) คณะสังคมศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง การเลื่อนขั้นเงินเดือนบุคลากร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง มาตรการกำกับดูแลการยืมเงินทดรองจ่าย พ.ศ. ๒๕๕๕ - เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดบุคลากรให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง การบรรจุและแต่งตั้งผู้ที่เคยเป็นบุคลากรกลับเข้าเป็นบุคลากร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (มคอ.๒) บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่องอนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (มคอ.๒) คณะครุศาสตร์

พ.ศ.	รายการ
	- เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาธรรมนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (international program) คณะมนุษยศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ (มคอ.๒) คณะพุทธศาสตร์ - เรื่อง การแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา(มคอ.๒) คณะครุศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา (มคอ.๒) คณะพุทธศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม และสาขาวิชาศาสนา (มคอ.๒) คณะพุทธศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (มคอ.๒) คณะสังคมศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (มคอ.๒) คณะครุศาสตร์ - เรื่อง อนุมัติหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ (มคอ.๒) คณะพุทธศาสตร์ ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย พ.ศ.๒๕๕๕ - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง พ.ศ.๒๕๕๕

พ.ศ.	รายการ
๒๕๕๖	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยกองทุนพุทธวิปัสสนานานาชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ - ว่าด้วยกองทุนพระธรรมทูตสายต่างประเทศ พ.ศ.๒๕๕๖ - ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับเงิน การเก็บรักษาและการเบิกจ่ายเงินรายได้ พ.ศ.๒๕๕๖ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขประจำส่วนงานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (เพิ่มเติม) วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร สำนักงานอธิการบดี และกองคลังและทรัพย์สิน - เรื่อง การแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๘) พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง เปิดหน่วยวิทยบริการคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ สาวิกาสิกขาลัย เสถียรธรรมสถาน - เรื่อง การแบ่งส่วนงานของสถาบันภาษา - เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในของสถาบันภาษา - เรื่อง บัญชีอัตราเงินเดือนบุคลากรขั้นต่ำ ขั้นสูง และบัญชีอัตราเงินเดือนบุคลากร พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง การรับผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา (ป.ทศ.) เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี - เรื่อง อนุมัติให้ย้ายสถานที่ตั้งหน่วยวิทยบริการ วิทยาเขตนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ ไปยังสถานที่ตั้งแห่งใหม่ กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขประจำของส่วนงานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (เพิ่มเติม) วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ สถาบันภาษา สาวิกาสิกขาลัย และสำนักทะเบียนและวัดผล - เรื่อง การจัดสรรทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๖ - เรื่อง การปรับฐานเงินเดือนบุคลากรมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง อนุมัติให้ย้ายสถานที่ตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ จังหวัดจันทบุรี -เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินยืมทดรองจ่าย พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายเงินสำรองจ่าย พ.ศ. ๒๕๕๖ -เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับสารนิพนธ์ การสอบประมวลความรู้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต แผน ข

พ.ศ.	รายการ
	ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง การจัดตั้งสำนักทะเบียนและวัดผล พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ พ.ศ.๒๕๕๖ - เรื่อง การจัดตั้งส่วนงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๖
๒๕๕๗	**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการจัดประโยชน์จากทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๗ - ว่าด้วยกองทุน พ.ศ.๒๕๕๗ - ว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๗ - ว่าด้วยกองทุนพระพรหมบัณฑิต(ประยูร ธมฺมจิตฺโต) พ.ศ.๒๕๕๗ - ว่าด้วยกองทุนพระไตรปิฎก พ.ศ.๒๕๕๗ **ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๗ - ว่าด้วยคณะกรรมการประจำและการจัดระบบบริหารงานในวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๗ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง กำหนดรหัสตัวพยัญชนะและเลขประจำของส่วนงานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง การปรับอัตราเงินเดือนบุคลากรของมหาวิทยาลัยประเภทอัตราค่าจ้าง พ.ศ.๒๕๕๗ - เรื่อง ความหมายของคำในเกณฑ์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และองค์ประกอบการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.๒๕๕๗ - เรื่อง องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพส่วนงานสนับสนุน พ.ศ.๒๕๕๗ - เรื่อง ภารกิจ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๗ - เรื่อง เป้าหมายตัวบ่งชี้การประกันคุณภาพภายในส่วนงานสนับสนุน พ.ศ.๒๕๕๗ - เรื่อง การจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายพิเศษ นอกเวลาที่กำหนดให้เป็นช่วงเวลาปฏิบัติงานปกติ พ.ศ.๒๕๕๗ - เรื่อง อนุมัติให้ยุบเลิกหน่วยวิทยบริการ - เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๗

พ.ศ.	รายการ
๒๕๕๘	**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - ว่าด้วยว่าด้วยครุยวิทยฐานะ เข็มวิทยฐานะและครุยประจำตำแหน่ง พ.ศ.๒๕๕๘ - ว่าด้วย คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๘ **ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย** - เรื่อง เป้าหมายตัวบ่ชี้การประกันคุณภาพภายในส่วนงานสนับสนุน พ.ศ.๒๕๕๘ - เรื่อง องค์ประกอบและตังบ่งชี้การประกันคุณภาพส่วนงานสนับสนุน พ.ศ.๒๕๕๘ ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี พ.ศ.๒๕๕๘ - เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ พ.ศ.๒๕๕๘

๓.๓ พัฒนาการด้านนิสิตผู้สำเร็จการศึกษา ตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ - ๒๕๕๘

เมื่อกล่าวถึงพัฒนาการด้านนิสิตผู้สำเร็จการศึกษา ควรที่จะกล่าวตั้งแต่รุ่นที่ ๑ แต่เนื่องจากมีเนื้อหาเคยกล่าวไว้ในเล่มอื่นๆ บ้างแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เห็นพัฒนาการ ช่วงหลัง ยุค พรบ. ๒๕๔๘ เป็นต้นมา จึงขอนำเสนอถึงพัฒนาการด้านนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี ๒๕๔๘-๒๕๕๘ ดังต่อไปนี้

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๐ พธ.ม.รุ่นที่ ๑๕ พธ.ด. รุ่นที่ ๑ ประจำปี ๒๕๔๘

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์			๖๐๖						
๒	ครุศาสตร์			๔๐๖						
๓	มนุษยศาสตร์			๒๖๘						
๔	สังคมศาสตร์			๕๒๘						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๓๕	๑๖	**๕๑**	๒	๓	**๕**
รวม				**๑,๘๐๘**			**๕๑**			**๕**
รวมทุกระดับ		**๑,๘๖๔**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๑ พธ.ม.รุ่นที่ ๑๖ พธ.ด. รุ่นที่ ๒ ประจำปี ๒๕๔๙

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์			๖๔๙						
๒	ครุศาสตร์			๓๖๓						
๓	มนุษยศาสตร์			๒๒๐						
๔	สังคมศาสตร์			๔๔๘						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๕๒	๑๙	**๗๑**	๒	-	**๒**
รวม				**๑,๖๘๐**			**๗๑**			**๒**
รวมทุกระดับ		**๑,๗๙๓**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๒ พธ.ม.รุ่นที่ ๑๗ พธ.ด. รุ่นที่ ๓ ประจำปี ๒๕๕๐

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์			๕๘๕						
๒	ครุศาสตร์			๓๒๔						
๓	มนุษยศาสตร์			๒๐๗						
๔	สังคมศาสตร์			๕๕๙						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๖๗	๒๔	**๘๑**	-	๕	**๕**
๖	สถาบันสมทบ			๑๘						
รวม				**๑,๖๙๓**			**๘๑**			**๕**
รวมทุกระดับ		**๑,๗๗๙**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๓ พธ.ม.รุ่นที่ ๑๘ พธ.ด. รุ่นที่ ๔ ประจำปี ๒๕๕๑

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์			๖๙๑						
๒	ครุศาสตร์			๓๑๒						
๓	มนุษยศาสตร์			๑๙๕						
๔	สังคมศาสตร์			๔๗๕						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๕๔	๓๘	**๙๒**	๒	๘	**๑๐**
รวม				**๑,๗๐๒**			**๙๒**			**๑๐**
รวมทุกระดับ		**๑,๘๐๔**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๔ พธ.ม.รุ่นที่ ๑๙ พธ.ด. รุ่นที่ ๕ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๒

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์			๖๕๙						
๒	ครุศาสตร์			๒๔๒						
๓	มนุษยศาสตร์			๒๐๐						
๔	สังคมศาสตร์			๕๔๐						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๑๐๔	๖๐	**๑๖๔**	๑	๑๑	**๑๒**
๖	สถาบันสมทบ			๒๐						
รวม				**๑,๖๖๑**			**๑๖๔**			**๑๒**
รวมทุกระดับ		**๑,๘๓๗**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๕ พธ.ม.รุ่นที่ ๒๐ พธ.ด. รุ่นที่ ๖ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๓

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์			๗๐๖						
๒	ครุศาสตร์			๒๑๕						
๓	มนุษยศาสตร์			๒๑๓						
๔	สังคมศาสตร์			๖๖๑						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๑๖๙	๙๙	**๒๖๘**	๔	๕	**๙**
๖	สถาบันสมทบ			๓๘						
รวม				**๑,๗๙๕**			**๒๖๘**			**๙**
รวมทุกระดับ		**๒,๐๗๒**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๖ พธ.ม.รุ่นที่ ๒๑ พธ.ด. รุ่นที่ ๗ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๔

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์	๗๕๔	๒๓	๗๗๗						
๒	ครุศาสตร์	๒๗๒		๒๗๒						
๓	มนุษยศาสตร์	๒๑๗	๘	๒๒๕						
๔	สังคมศาสตร์	๘๑๒	๓๑๘	๑,๑๓๐						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๒๔๕	๑๑๒	**๓๕๗**	๔	๘	**๑๒**
๖	สถาบันสมทบ	๒๙		๒๙						
รวม		**๒,๐๘๔**	**๓๔๙**	**๒,๔๓๓**			**๓๕๗**			**๑๒**
รวมทุกระดับ		**๒,๘๐๒**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๗ พธ.ม.รุ่นที่ ๒๒ พธ.ด. รุ่นที่ ๘ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๕

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์	๙๑๙	๓๘	๙๕๗	๔		๔			
๒	ครุศาสตร์	๒๔๑		๒๔๑	๖๗	๔	๗๑			
๓	มนุษยศาสตร์	๑๙๑	๒๔	๒๑๕	๗	๒๐	๒๗			
๔	สังคมศาสตร์	๘๒๙	๗๕๔	๑,๕๘๓	๒๔๐	๔๔	๒๘๔			
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๑๖๑	๙๔	๒๕๕	๕	๑๕	**๒๐**
๖	สถาบันสมทบ	๑๗	๔	๒๑						
รวม		**๒,๑๙๗**	**๘๒๐**	**๓,๐๑๗**			**๖๔๑**			**๒๐**
รวมทุกระดับ		**๓,๖๗๘**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๘ พธ.ม.รุ่นที่ ๒๓ พธ.ด. รุ่นที่ ๙ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๖

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์	๗๖๗	๒๖	๗๙๓						
๒	ครุศาสตร์	๒๓๙		๒๓๙						
๓	มนุษยศาสตร์	๑๙๗	๔๙	๒๔๖						
๔	สังคมศาสตร์	๑,๑๖๗	๑,๑๙๖	๒,๓๖๓						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๕๔๘	๒๒๑	**๗๖๙**	๑๑	๓๓	**๔๔**
๖	สถาบันสมทบ	๒๖		๒๖						
รวม		**๒,๓๙๖**	**๑,๒๗๑**	**๓,๖๖๗**			**๗๖๙**			**๔๔**
รวมทุกระดับ		**๔,๔๘๐**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๕๙ พธ.ม.รุ่นที่ ๒๔ พธ.ด. รุ่นที่ ๑๐ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๗

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์	๗๙๙	๓๗	๘๓๖						
๒	ครุศาสตร์	๒๔๑	๖	๒๔๗						
๓	มนุษยศาสตร์	๑๘๐	๔๔	๒๒๔						
๔	สังคมศาสตร์	๑,๒๒๕	๑,๑๙๖	๒,๔๒๑						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๕๘๕	๓๖๓	**๙๔๘**	๓๔	๗๘	**๑๑๒**
๖	สถาบันสมทบ	๖๘	๒๓	๙๑						
รวม		**๒,๕๑๗**	**๑,๓๐๖**	**๓,๘๑๙**			**๙๔๘**			**๑๑๒**
รวมทุกระดับ		**๔,๘๗๙**								

สถิติผู้สำเร็จการศึกษา พธ.บ. รุ่นที่ ๖๐ พธ.ม.รุ่นที่ ๒๕ พธ.ด. รุ่นที่ ๑๑ ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๘

ที่	คณะ	พุทธศาสตรบัณฑิต			พุทธศาสตรมหาบัณฑิต			พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต		
		บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม	บรรพชิต	คฤหัสถ์	รวม
๑	พุทธศาสตร์	๖๓๕	๖๓	๖๙๘						
๒	ครุศาสตร์	๓๒๕	๘	๓๓๓						
๓	มนุษยศาสตร์	๑๕๓	๕๙	๒๑๓						
๔	สังคมศาสตร์	๒,๐๘๔	๑,๘๖๓	๓,๙๔๗						
๕	บัณฑิตวิทยาลัย				๗๓๙	๓๓๙	**๑,๐๗๙**	๑๑๑	๑๐๕	**๒๑๖**
๖	สถาบันสมทบ	๑๘	๘	๒๖						
รวม		**๒,๐๘๔**	**๑,๘๖๓**	**๓,๙๔๗**			**๑,๐๗๙**			**๒๑๖**
รวมทุกระดับ		**๕,๒๔๒**								

สรุปพัฒนาการนิสิตผู้สำเร็จการศึกษา
ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ช่วงระยะปี พ.ศ.๒๕๔๘-๒๕๕๘

ปี พ.ศ.	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก	**รวมทุกระดับ**
ปี 2548	1,808	51	5	**1,864**
ปี 2549	1,680	71	2	**1,793**
ปี 2550	1,693	81	5	**1,779**
ปี 2551	1,702	92	10	**1,804**
ปี 2552	1,661	164	12	**1,837**
ปี 2553	1,795	268	9	**2,072**
ปี 2554	2,433	357	12	**2,802**
ปี 2555	3,017	641	20	**3,678**
ปี 2556	3,667	769	44	**4,480**
ปี 2557	3,819	948	112	**4,879**
ปี 2558	3,947	1,079	216	**5,242**
รวม	**27,222**	**4,521**	**447**	**32,230**

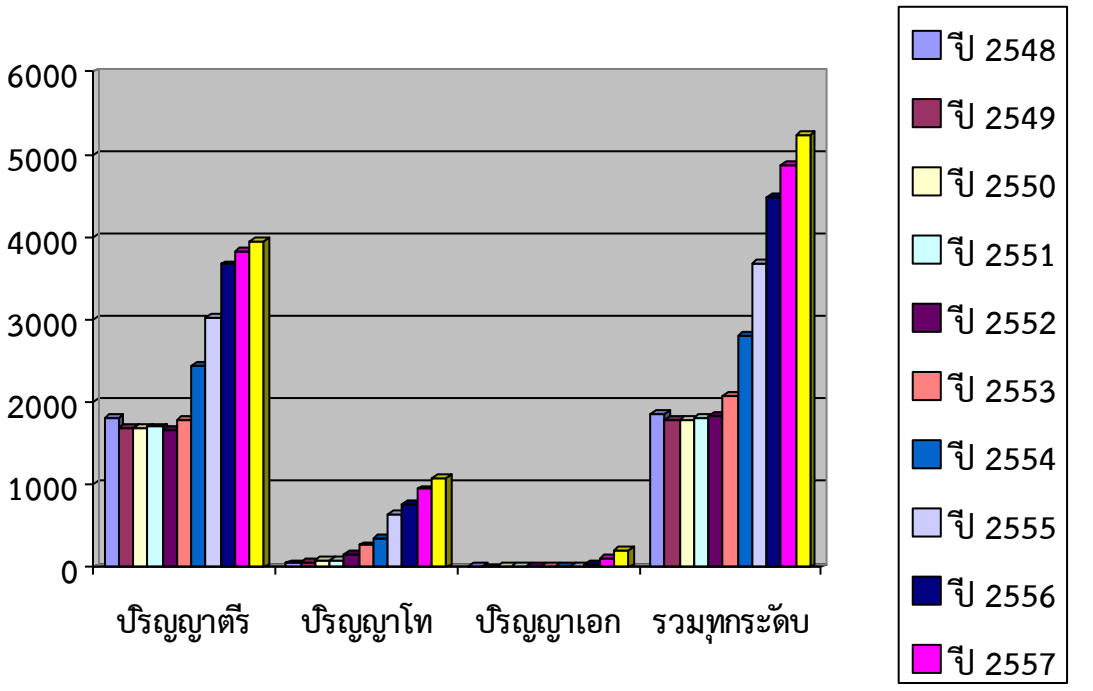

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ยังได้มีนิสิตต่างชาติ เข้ามาศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก มีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ในช่วยระยะปี ๒๕๕๔-๒๕๕๗ มีชาวต่างชาติเข้ามาศึกษากับมหาวิทยาลัย จำนวนมากกว่า ๒๐ ประเทศ เช่น Australia Bangladesh Cambodia Canada China France Germany India Indonesia Japan Korea Laos Malaysia Myanmar Nepal Sri Lanka Taiwan USA ไทยใหญ่ ไทยลื้อ กะเหรี่ยง และไม่ระบุสัญชาติ สามารถสรุปสถิติตามจำนวนนิสิตต่างชาติ แยกตามปี พ.ศ. ได้ดังนี้

สรุปพัฒนาการนิสิตต่างชาติผู้เข้าศึกษา
ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ช่วงระยะปี พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๗

ปี พ.ศ.	ระดับการศึกษา			รวม	หมายเหตุ	
	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก		สัญชาติ	ไม่ระบุสัญชาติ
ปี พ.ศ.2554	1,207	66	3	**1,260**	21	1
ปี พ.ศ.2555	907	202	13	**1,185**	21	1
ปี พ.ศ.2556	992	171	24	**1,187**	17	1
ปี พ.ศ.2557	1,163	193	39	**1,395**	20	1

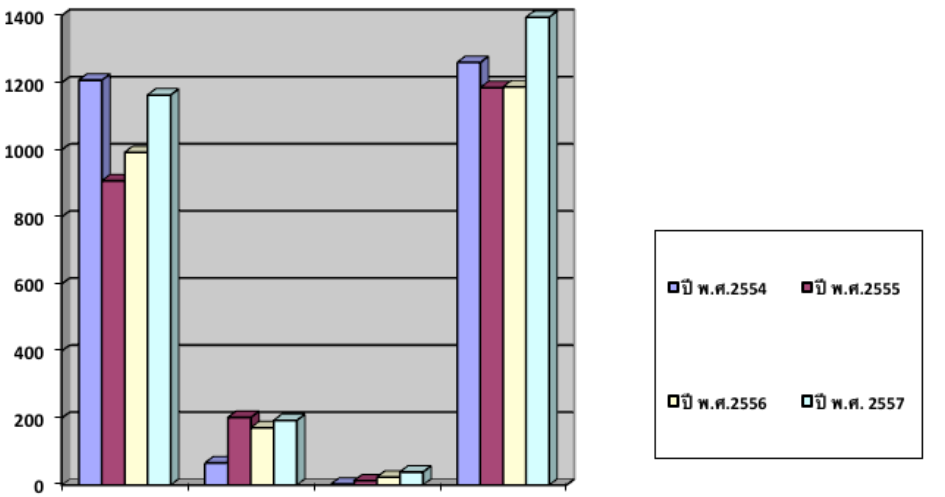

๓.๔ พัฒนาการด้านหลักสูตร

เมื่อกล่าวถึงหลักสูตร ในมหาวิทยาลัย จะแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ก.ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา และ ข. ระดับอุดมศึกษา ดังนี้

ก.ระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา

พุทธศักราช ๒๔๙๐ เปิดการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะพุทธศาสตร์ มีหลักสูตรปรับพื้นฐานความรู้ ของนิสิต ๒ ระดับ คือ ระดับพื้นฐานทั่วไปกับเตรียมอุดมศึกษา ต่อมา หลักสูตรนี้ได้พัฒนาเป็นโรงเรียนบาลีอบรมศึกษา โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา และโรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา ต่อมาได้ยุบรวมโรงเรียนบาลีอบรมศึกษาเข้ากับโรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา ในปัจจุบันนี้ โรงเรียนทั้ง ๒ นี้ อยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๐๖ เปิดสอนระดับ ป.กศ. และพุทธศักราช ๒๕๐๘ เปิดสอนระดับ ป.กศ. สูง ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยไม่ได้เปิดสอนหลักสูตรนี้แล้ว

พุทธศักราช ๒๕๓๖ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพครู (ปัจจุบันพัฒนามาเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต วิชาชีพครู

พุทธศักราช ๒๕๔๗ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ รับภิกษุเข้าเรียน สำหรับพระภิกษุผู้จบการศึกษานักธรรมชั้นเอก เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรและสามารถใช้วุฒิการศึกษาเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้

ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรประกาศนียบัตร จำนวน ๑๑ หลักสูตร คือ

(๑) การบริหารกิจการคณะสงฆ์

(๒) ภาษาจีน

(๓) ภาษาบาลี

(๔) ภาษาอังกฤษ

(๕) ภาษาไทย

(๖) ภาษาญี่ปุ่น

(๗) การปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา

(๘) พระพุทธศาสนา

(๙) พระธรรมทูต

(๑๐) วิชาการเทศนา

(๑๑) การสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ข.ระดับอุดมศึกษา

เมื่อกล่าวถึงระดับอุดมศึกษา จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ (๑) ระดับปริญญาตรี (๒) ระดับปริญญาโท และ (๓) ระดับปริญญาเอก ดังนี้

๑.ระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปิดสอนระดับปริญญาตรี ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๐ เป็นต้นมา ปัจจุบันเปิดสอนใน ๔ คณะ มีหลักสูตร รวมทั้งสิ้น ๒๗ สาขาวิชา คือ คณะพุทธศาสตร์ ๑๒ สาขาวิชา คณะครุศาสตร์ ๔ สาขาวิชา คณะมนุษยศาสตร์ ๔ สาขาวิชา และคณะสังคมศาสตร์ ๗ สาวิชา โดยหลักสูตรทั้งหมดนี้ ยังได้เปิดสอนที่วิทยาเขต วิทยาลัย โครงการขยายห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ และสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัย

หลักสูตรคณะพุทธศาสตร์

(๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
(๒) สาขาวิชาศาสนา
(๓) สาขาวิชาปรัชญา
(๔) สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์
(๕) สาวิชาภาษาบาลี
(๖) สาขาวิชาบาลีสันสกฤต
(๗) สาขาวิชา Mahayana Studies
(๘) สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม
(๙) สาขาวิชา Buddhism and Management
(๑๐) สาขาวิชา Chinese Buddhism
(๑๒) สาขาวิชา Buddhist Leadership

หลักสูตรคณะครุศาสตร์

(๑) สาขาวิชาสังคมศึกษา
(๒) สาขาวิชาการสอนภาษาไทย
(๓) สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ
(๔) สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว

หลักสูตรคณะมนุษยศาสตร์

(๑) สาขาวิชาภาษาไทย
(๒) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ
(๓) สาขาวิชาจิตวิทยา

(๔) สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

หลักสูตรคณะสังคมศาสตร์

(๑) สาขาวิชารัฐศาสตร์

(๒) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(๓) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(๔) สาขาวิชาสังคมวิทยา

(๕) สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

(๖) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

(๗) สาขาวิชานิติศาสตร์

๒. ระดับปริญญาโท

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปิดสอนระดับปริญญาโท ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๓๑ เป็นต้นมา ปัจจุบัน มีหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต จำนวน ๒ หลักสูตร และหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต จำนวน ๒๒ สาขาวิชา

หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

(๑) พระไตรปิฎกศึกษา

(๒) วิชาชีพครู

หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต

(๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(๒) สาขาวิชาปรัชญา

(๓) สาขาวิชาธรรมนิเทศ

(๔) สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา

(๕) สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ

(๖) สาขาวิชามหายานศึกษา

(๗) สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา

(๘) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(๙) สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

(๑๐) สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา

(๑๑) สาขาวิชาชีวิตและความตาย

(๑๒) สาขาวิชาพุทธศาสตร์และศิลปะแห่งชีวิต

(๑๓) สาขาวิชาภาษาศาสตร์

(๑๔) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(๑๕) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(๑๖) สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

(๑๗) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(๑๘) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนาเชิงพุทธ

(๑๙) สาขาวิชาสันติศึกษา

(๒๐) สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (หลักสูตรนานาชาติ)

(๒๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ)

(๒๒) สาขาวิชาอาเซียนศึกษา (หลักสูตรนานาชาติ)

๓. ระดับปริญญาเอก

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปิดสอนระดับปริญญาเอก ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๓ เป็นต้นมา ปัจจุบัน มีหลักสูตรระดับพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต จำนวน ๑๑ สาขาวิชา

(๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(๒) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ)

(๓) สาขาวิชาปรัชญา

(๔) สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์

(๕) สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

(๖) สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

(๗) สาขาวิชาภาษาศาสตร์

(๘) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

(๙) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

(๑๐) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ)

(๑๑) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

๓.๕ พัฒนาการด้านงบประมาณ

เมื่อกล่าวถึงงบประมาณของมหาวิทยาลัย จะเห็นได้ว่า งบประมาณ ซึ่งเป็นงบอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ หลังยุค พรบ.๒๕๔๐ มีพัฒนาการของงบประมาณตามลำดับ ในที่นี้จะกล่าวถึงงบอุดหนุนทั่วไปที่รัฐบาลจัดสรรให้ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๑-๒๕๕๘ ดูตามแผนภูมิที่ ๑ และแผนภูมิที่ ๒

ที่	ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนเงิน บาท/สตางค์
1	2521	1,798,000.00
2	2522	1,890,000.00
3	2523	2,149,500.00
4	2524	2,347,500.00
5	2525	2,399,500.00
6	2526	2,415,500.00
7	2527	2,817,943.00
8	2528	3,334,800.00
9	2529	3,656,933.00
10	2530	6,327,191.00
11	2531	10,075,909.27
12	2532	18,086,017.00
13	2533	38,889,924.00
14	2534	49,050,169.99
15	2535	43,245,293.81
16	2536	48,919,916.90
17	2537	44,173,584.00
18	2538	49,660,988.00
19	2539	59,906,538.00
20	2540	63,946,610.00
21	2541	76,346,800.00
22	2542	119,729,400.00

ที่	ปีงบประมาณ พ.ศ.	จำนวนเงิน บาท/สตางค์
23	2543	148,459,000.00
24	2544	178,330,000.00
25	2545	220,592,200.00
26	2546	288,305,600.00
27	2547	308,207,000.00
28	2548	529,668,723.00
29	2549	532,142,500.00
30	2550	582,017,400.00
31	2551	1,246,979,700.00
32	2552	1,217,926,100.00
33	2553	873,338,300.00
34	2554	1,048,006,000.00
35	2555	1,147,837,500.00
36	2556	1,427,814,800.00
37	2557	1,376,190,900.00
38	2558	1,715,429,100.00
39	2559	1,813,653,400.00

แผนภูมิที่ ๑ ยุคก่อน พรบ. ๒๕๒๑-๒๕๔๐

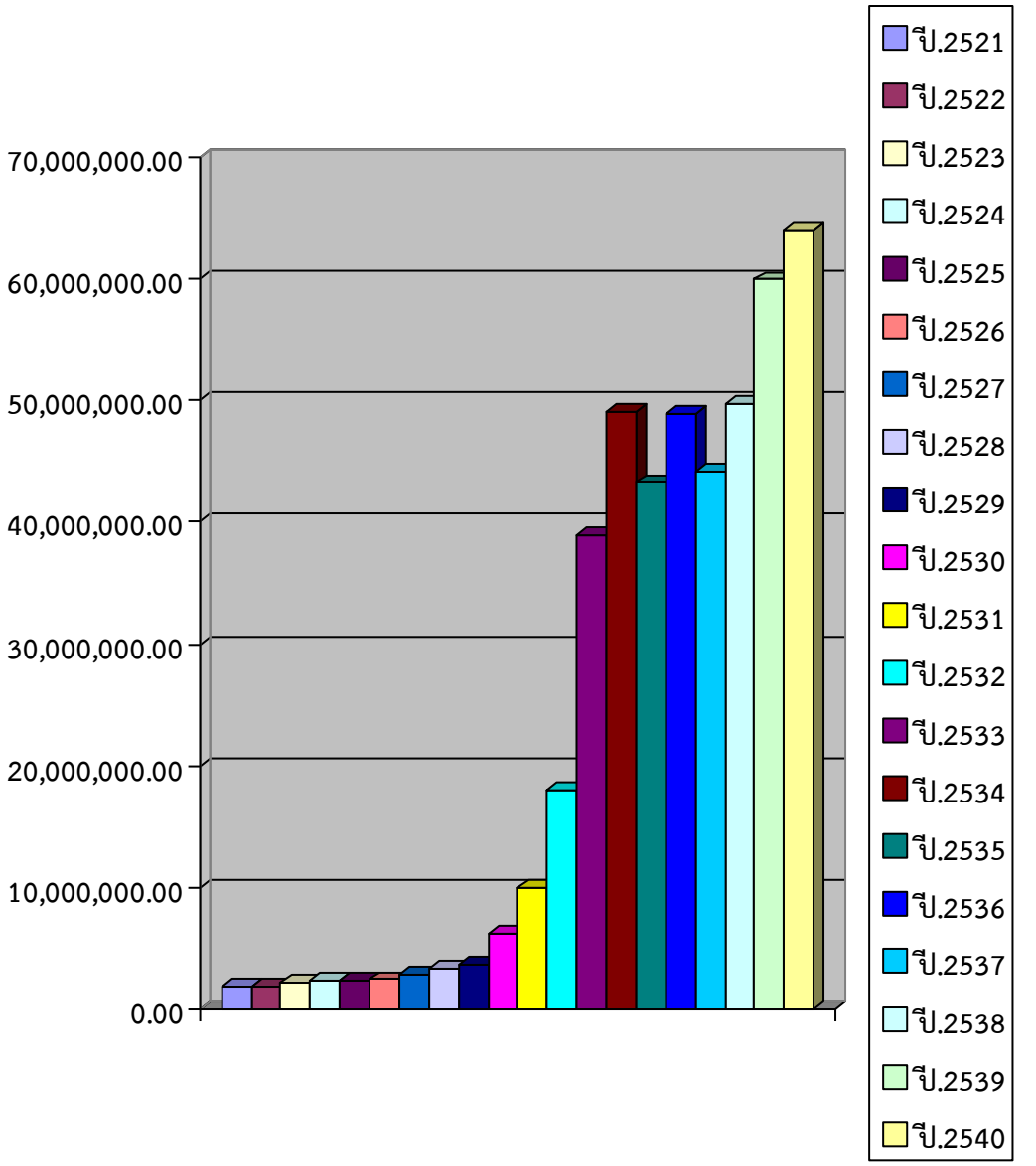

แผนภูมิที่ ๒ ยุคหลัง พรบ. ๒๕๔๑-๒๕๕๘

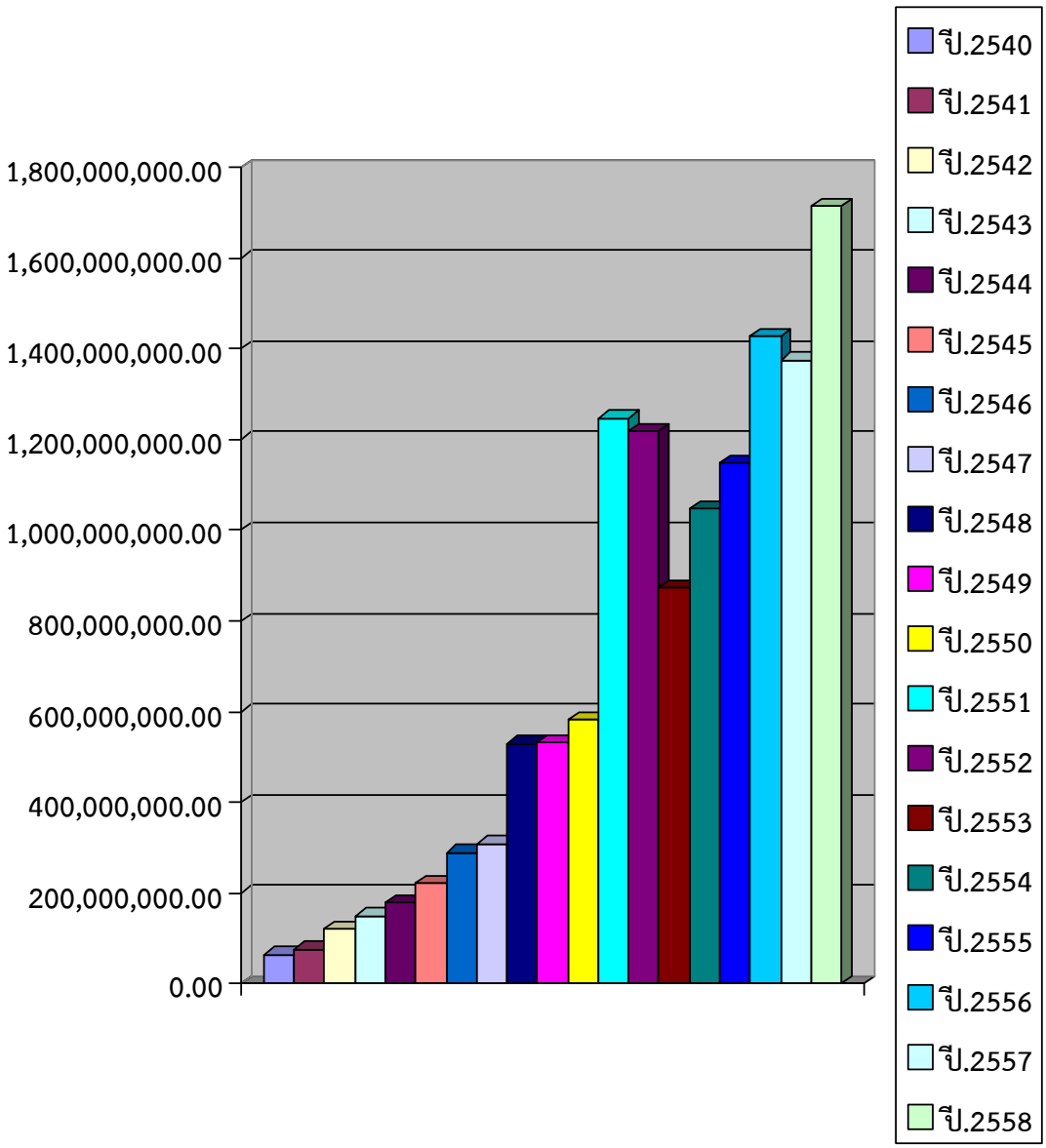

๓.๖ พัฒนาการด้านส่วนงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เมื่อกล่าวถึงพัฒนาการด้านส่วนงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จะสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ช่วง คือ ช่วงยุคก่อน พรบ.๒๕๔๐ และช่วงยุค พรบ.๒๕๔๐ ดังมีเนื้อหาโดยย่อดังนี้

ช่วงยุคก่อน พรบ. ๒๕๔๐ (๒๔๙๐-๒๕๔๐)

พุทธศักราช ๒๔๙๐ ตั้งคณะพุทธศาสตร์ เป็นคณะแรก

พุทธศักราช ๒๕๐๕ ตั้งคณะครุศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๑๖ ตั้งคณะเอเชียอาคเนย์ ต่อมาเปลี่ยนเป็นคณะมานุษยสงเคราะห์ศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๒๑ ตั้งวิทยาเขตหนองคาย โดยเปิดสอนระดับปริญญาตรีหลักสูตรครุศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๒๖ แยกวิชาสายสังคมศาสตร์ออกจากคณะมานุษยสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ไปตั้งคณะสังคมศาสตร์ และแยกวิชาสายภาษาศาสตร์ จิตวิทยาไปตั้งคณะมนุษยศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๒๘ ตั้งวิทยาเขต ๒ แห่ง คือ (๑) ตั้งวิทยาเขตนครศรีธรรมราช (๒) ตั้งวิทยาเขตเชียงใหม่

พุทธศักราช ๒๕๒๙ ตั้งวิทยาเขต ๓ แห่ง คือ (๑) ตั้งวิทยาเขตขอนแก่น (๒) ตั้งวิทยาเขตนครราชสีมา (๓) ตั้งวิทยาเขตอุบลราชธานี

พุทธศักราช ๒๕๓๐ สภามหาวิทยาลัยประกาศใช้ระเบียบมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ และตั้งวิทยาเขต ๒ แห่ง คือ (๑) ตั้งวิทยาเขตสุรินทร์ (๒) ตั้งวิทยาเขตแพร่

พุทธศักราช ๒๕๓๔ ตั้งวิทยาเขตพะเยา

พุทธศักราช ๒๕๓๕ ตั้งวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

พุทธศักราช ๒๕๓๙ ตั้งวิทยาลัย ๒ แห่ง คือ (๑) ตั้งวิทยาลัยสงฆ์เลย (๒) วิทยาลัยสงฆ์นครพนม

พุทธศักราช ๒๕๔๐ ตั้งวิทยาลัย ๒ แห่ง คือ (๑) วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน (๒) วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

ช่วงยุค พรบ. ๒๕๔๐ (๒๕๔๐-ปัจจุบัน)

พุทธศักราช ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภ์ภก รัชกาลปัจจุบัน โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ทรงพระกรุณาโปรดฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลและเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๐

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัย ได้ตั้งส่วนงานขึ้นอีก ดังนี้

ก. ส่วนสนับสนุนการศึกษา

มหาวิทยาลัยได้ออกข้อกำหนดการจัดตั้งส่วนงาน ดังนี้

พุทธศักราช ๒๕๔๑ ตั้ง (๑) สำนักงานอธิการบดี (๒) สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ (๓) สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม

พุทธศักราช ๒๕๕๕ ตั้งสถาบันภาษา

พุทธศักราช ๒๕๕๖ ตั้ง (๑) สำนักทะเบียนและวัดผล (๒) สถาบันวิปัสสนาธุระ (๓) ศูนย์อาเซียนศึกษา

พุทธศักราช ๒๕๕๖ ได้ออกประกาศการแบ่งส่วนงาน โดยที่สำนักงานอธิการบดีแบ่งส่วนงานออกเป็น ๑๓ ส่วนงาน ประกอบด้วย กองกลาง กองกิจการนิสิต กองกิจการวิทยาเขต กองคลังและทรัพย์สิน กองนิติการ กองแผนงาน กองวิชาการ กองวิเทศสัมพันธ์ กองสื่อสารองค์กร สำนักงานประกันคุณภาพ สำนักงานตรวจสอบภายใน สำนักงานพระสอนศีลธรรม และสำนักงานสภามหาวิทยาลัย

ข.วิทยาลัย ๑๑ แห่ง ประกอบด้วย

พุทธศักราช ๒๕๔๘ ตั้งวิทยาลัย ๒ แห่ง คือ (๑) วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช (๒) วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

พุทธศักราช ๒๕๕๓ ตั้งวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

พุทธศักราช ๒๕๕๕ ตั้งวิทยาลัย ๔ แห่ง คือ (๑) วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน (๒) วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร (๓) วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย (๔) วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

พุทธศักราช ๒๕๕๖ ตั้งวิทยาลัย ๓ แห่ง คือ (๑) วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ (๒) วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (๓) วิทยาลัยพระธรรมทูต

ค. โครงการขยายห้องเรียนในจังหวัดต่างๆ ๕ แห่ง ประกอบด้วย

พุทธศักราช ๒๕๔๒ โครงการขยายห้องเรียนวิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดร้อยเอ็ด

พุทธศักราช ๒๕๔๔ - โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์วัดไพรสณฑ์ศักดาราม จังหวัดเพชรบูรณ์

- โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ วัดพิกุลทอง จังหวัดสิงห์บุรี

พุทธศักราช ๒๕๔๖ โครงการขยายห้องเรียนวิทยาเขตนครศรีธรรมราช วัดพัฒนาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

พุทธศักราช ๒๕๔๗ โครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ วัดไชยชุมพลชนะสงคราม จังหวัดกาญจนบุรี

ง. หน่วยวิทยบริการ ๑๗ แห่ง ประกอบด้วย

พุทธศักราช ๒๕๔๙

- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม จังหวัดราชบุรี
- หน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น วัดอภิสิทธิ์ จังหวัดมหาสารคาม

พุทธศักราช ๒๕๕๑

- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ จังหวัดเพชรบุรี
- เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วัดหนองขุนชาติ จังหวัดอุทัยธานี
- เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วัดท่านา จังหวัดตาก
- เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

พุทธศักราช ๒๕๕๑

- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดป่าประดู่ จังหวัดระยอง
- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดไผ่ล้อม จังหวัดจันทบุรี
- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม
- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดใหญ่อินทาราม จังหวัดชลบุรี
- เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วัดพระบรมธาตุ จังหวัดกำแพงเพชร
- เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ วัดพฤกษะวันโชติการาม จังหวัดพิจิตร
- เปิดหน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช วัดหมอนไม้ จังหวัดอุตรดิตถ์

พุทธศักราช ๒๕๕๓

- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จังหวัดสุพรรณบุรี
- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

พุทธศักราช ๒๕๕๖

- เปิดหน่วยวิทยบริการคณะมนุษยศาสตร์ สาวิกาสิกขาลัย เสถียรธรรมสถาน

เพื่อให้การศึกษาวิชาการด้านพระพุทธศาสนาได้ยายไปทั่วทุกมุมโลก มหาวิทยาลัยยังได้รับสถาบันการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ เข้าเป็นสถาบันสมทบอีกจำนวน ๗ แห่ง ประกอบด้วย

พุทธศักราช ๒๕๔๔ วิทยาลัยพระพุทธศาสนาดองกุก ชอนบอบ ประเทศเกาหลีใต้

พุทธศักราช ๒๕๔๗

- มหาปัญญาวิทยาลัย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

- มหาวิทยาลัยพระพุทธศานาซิน จู่ จีนไทเป

พุทธศักราช ๒๕๕๐ วิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติศรีลังกา ประเทศศรีลังกา

พุทธศักราช ๒๕๕๑

- ศูนย์การศึกษาพระอาจารย์พรัหม ประเทศสิงคโปร์

- วิทยาลัยพระพุทธศาสนา ประเทศสิงโปร์

พุทธศักราช ๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนา ธรรมะเกท บูดาเปสท์ ประเทศฮังการี

สรุป จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยมีการพัฒนาในทุกด้าน

ด้านอาคาร สถานที่ ก็มีพัฒนาอาคาร สถานที่ เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จากวัดมหาธาตุ สู่วัดศรีสุดาราม แล้ว ก็มา มจร วังน้อย

ด้านระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และข้อกำหนด ก็ได้ออกนับได้เป็นร้อยเรื่อง

ด้านพัฒนานิสิต จากจำนวนที่สำเร็จการศึกษาปี ๒๕๔๘ มีไม่ถึง ๒,๐๐๐ รูป/คน แต่ ปี พ.ศ.๒๕๕๘ มีจำนวนผู้ที่สำเร็จการศึกษาถึง ๕,๒๔๒ รูป/คน

ด้านหลักสูตร จากเริ่มต้นในช่วงแรก มี ๒ หลักสูตร แต่ในปัจจุบัน ปริญญาตรี มีถึง ๒๗ สาขาวิชา ปริญญาโท มีจำนวน ๒๒ สาขาวิชา และปริญญาเอก มี ๑๑ สาขาวิชา

ด้านงบประมาณ ก็ได้รับงบมากขึ้นตามลำดับ จากปี พ.ศ.๒๕๔๑ ไม่ถึงร้อยล้าน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้งบ เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น ๑,๗๑๕,๔๒๙,๑๐๐.๐๐ บาท

ด้านส่วนงานของมหาวิทยาลัย ก็ได้มีส่วนงานเพิ่มมากขึ้น ตามภาระงานที่ได้ขยายเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น มหาวิทยาลัยเจริญรุ่งเรืองมาถึงวันนี้ได้ ก็เพราะบรรพชนเริ่มดำเนินการไว้ และชนรุ่นต่อมาก็ได้สืบสานตามปณิธาน ดำเนินการสืบต่อ จากช่วงหนึ่ง ไปยังอีกช่วงหนึ่ง รับไม้ส่งต่อกันไป

ACCOUNTING
Human Physiology
Psychology
APPLYING ETHICS
JAVA PROGRAMMING
Research Methods

ตอนที่
๔

พันธกิจของมหาวิทยาลัย ส่วนกลาง

ในตอนที่ ๔ จะกล่าวถึงพันธกิจของมหาวิทยาลัย ส่วนกลาง แบ่งเนื้อหา ๒ ส่วน คือ (๑) ส่วนงานจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๗ ส่วนงาน คือ บัณฑิตวิทยาลัย คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ และวิทยาลัยพระธรรมทูต (๒) ส่วนงานสนับสนุนการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ๗ ส่วนงาน คือ สำนักงานอธิการบดี สำนักหอสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ สถาบันภาษา สถาบันวิปัสสนาธุระและศูนย์อาเซียนศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ ส่วนงานจัดการศึกษา

ก.บัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีสถานะเทียบเท่ากับคณะ มีหน้าที่หลักคือ (๑) จัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาภายในคณะ (๒) กำกับติดตามดูแลหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาของคณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์ ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ แผนและนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย ได้รับการจัดตั้งเมื่อ วันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ตามประกาศมหาวิทยาลัยที่ ๔/๒๕๓๑ ทั้งนี้ โดยอาศัยแนวปฏิบัติตามความในคำสั่งมหาเถรสมาคม เรื่องการศึกษาของมหาวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ.๒๕๑๒ ข้อ ๕(๒) และข้อ ๗ ต่อมา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีประกาศที่ ๖๕/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๒๙ แต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างโครงการบัณฑิตวิทยาลัยและหลักสูตรปริญญาโท โดยมี พระเมธีสุทธิพงศ์ (ระวัง วชิรญาโณ) เป็นประธานกรรมการ

วันที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ สภามหาวิทยาลัยให้ความเห็นชอบโครงการบัณฑิตวิทยาลัย และอนุมัติให้ใช้หลักสูตรปริญญาโท คือ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต

วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๐ มหาวิทยาลัย ได้ประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาโท พุทธศักราช ๒๕๓๐

บัณฑิตวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งมีหลักสูตรทั้งระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โดยมีพัฒนาการมาตามลำดับ ดังนี้

ปีการศึกษา ๒๕๓๑ ได้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและสาขาวิชาปรัชญา ต่อมาในปีการศึกษา ๒๕๔๓ ได้เปิดสอนสาขาวิชาพระพุทธศาสนา (หลักสูตรนานาชาติ)

ปีการศึกษา ๒๕๓๘ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาธรรมนิเทศ

ปีการศึกษา ๒๕๔๓ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๒.๑

ปีการศึกษา ๒๕๔๗ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๑.๑

ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

ปีการศึกษา ๒๕๕๑ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา แบบ ๑.๒ และ แบบ ๒.๒

ปีการศึกษา ๒๕๕๒ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

ปีการศึกษา ๒๕๕๕ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ แบบ ๒.๑

ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคพิเศษ

หลักสูตรที่เปิดสอน

ในปัจจุบันบัณฑิตวิทยาลัยได้จัดการศึกษาขึ้นในระดับปริญญาโท จำนวน ๔ สาขาวิชา คือ

๑. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๒. สาขาวิชาปรัชญา

๓. สาขาวิชาสันติศึกษา

๔. สาขาวิชาธรรมนิเทศ

นอกจากนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ยังได้เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา เพื่อรองรับผู้สนใจศึกษาพระไตรปิฎกโดยตรง

ผลงานดีเด่นในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมา

ในปีการศึกษา ๒๕๕๗ บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้เกิดองค์ความรู้แก่การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เป็นการยกระดับการศึกษาของบัณฑิตให้เป็นที่ยกย่องในระดับชาติและนานาชาติ บัณฑิตวิทยาลัยได้มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

๑.โครงการสัมมนาวิทยานิพนธ์ดีเด่นประจำปี บัณฑิตวิทยาลัยได้ยกระดับขึ้นเป็นการประชุมวิชาการนานาชาติ มจร ครั้งที่ ๑ (The first MCU International Academic Conference) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักวิชาการ คณาจารย์ นิสิตและผู้สนใจเสนอผลงานวิชาการต่อเวทีระดับนานาชาติ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ จำนวน ๑,๕๐๐ รูป/คน

๒.โครงการบริการวิชาการแก่สังคม บัณฑิตวิทยาลัยได้จัดโครงการพัฒนาศึกษาพัฒนาชุมชนเพื่อเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทางพระพุทธศาสนาสู่สังคม ผ่านทางกิจกรรมสัมพันธ์ที่ให้มีการบริหารกาย บริหารจิต และความรู้ทางวิชาการและนันทนาการ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๒๐๐ รูป/คน

๓.โครงการส่งเสริมกิจกรรมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมอันดีงามและเป็นการเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรมของชุมชนและสังคม

นอกจากนี้บัณฑิตวิทยาลัยยังมีการเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการในรูปแบบของบทความในวารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ ซึ่งมีการเผยแพร่เป็นรูปเล่มพิมพ์หรือเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่มีการกำหนดการเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ได้ยกระดับคุณภาพด้านวิชาการเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการในระดับชาติให้อยู่ในฐาน TCI กลุ่มที่ ๑

ข.คณะพุทธศาสตร์

จากการที่มหาวิทยาลัยได้ผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อรับใช้สังคม ประเทศชาติและพระศาสนา รัฐบาลจึงได้เสนอให้รัฐสภาตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐ และประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ มหาวิทยาลัยนี้จึงมีชื่อตามกฎหมายว่า **“มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”**

คณะพุทธศาสตร์เป็นคณะแรกของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่เปิดการศึกษา ดังนั้นพ.ศ. ๒๔๙๐ จึงเน้นหนักในด้านภาษาบาลี พระพุทธศาสนา ศาสนา และปรัชญา

ในชั้นแรกแบ่งหลักสูตรออกเป็น ๔ ภาควิชา คือ

๑. ภาควิชาภาษาบาลี

๒. ภาควิชาพระพุทธศาสนา

๓. ภาควิชาศาสนาและปรัชญา

๔. ภาควิชาภารตวิทยา

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ มีผู้สำเร็จปริญญาพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) รุ่นแรก จำนวน ๔ รูป และอนุปริญญา (อนุ พธ.บ.) จำนวน ๒ รูป

สำนักงานคณะพุทธศาสตร์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ

ป้ายคณะพุทธศาสตร์ และสวนโพธิวัณณา หน้าอาคารคณะพุทธศาสตร์

ปัจจุบัน คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แบ่งการศึกษาออกเป็น ๓ ภาควิชา คือ

๑. ภาควิชาภาษาบาลีและสันสกฤต

- สาขาสันสกฤต

๒. ภาควิชาพระพุทธศาสนา

- สาขาพระพุทธศาสนา (พระภิกษุสามเณร/คฤหัสถ์)
- สาขาพระพุทธศาสนาภาคภาษาอังกฤษ
- สาขาพระอภิธรรม (คฤหัสถ์)

๓. ภาควิชาศาสนาและปรัชญา

- สาขาศาสนา
- สาขาปรัชญา

วัตถุประสงค์

๑. มุ่งพัฒนาคณะพุทธศาสตร์และบุคลากรให้สามารถปฏิบัติภารกิจหลักด้านการผลิตบัณฑิต การพัฒนาวิชาการ การวิจัย การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและการทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. มุ่งพัฒนาคุณภาพของนิสิตให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา มีความรับผิดชอบต่อตนเอง สถาบันสังคมและพระพุทธศาสนา

๓. มุ่งพัฒนาคณะพุทธศาสตร์ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ปรัชญา และบาลีสันสกฤต

๔. มุ่งสนองนโยบายของมหาเถรสมาคม คณะสงฆ์และรัฐบาลในการดำเนินกิจกรรมด้านพระพุทธศาสนา

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้จัดตั้งศูนย์การศึกษาของมหาจุฬาลงกรณาราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจัดตั้งคณะพุทธศาสตร์คณะเดียว

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๑ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ไปยังวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ในปีการศึกษา ๒๕๔๑ เป็นปีแรก

วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๘ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีมติยกฐานะห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ขึ้นเป็นวิทยาลัย ในนามวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และได้มีข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พุทธศักราช ๒๕๔๘ โดยให้ตราข้อกำหนดไว้ดังนี้

วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๔ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ไปยังวัดไพรสณฑ์ศักดาราม อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๔๔ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ไปยังวัดพิกุลทอง จังหวัดสิงห์บุรี

วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ไปยังวัดโสธรวราราม ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา

วันที่ ๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ไปยังวัดไชยชุมพลชนะสงคราม อ.เมือง จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ประกาศเปิดหน่วยวิทยบริการ คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วัดหงส์ประดิษฐาราม อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘ คณะพุทธศาสตร์ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบ ขึ้นครั้งแรก โดยจัดการเรียนการสอนที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ ภาควิชาพระพุทธศาสนา เปิดสอนสาขาวิชาอภิธรรม สำหรับนิสิตคฤหัสถ์ เป็นครั้งแรก โดยจัดการเรียนการสอนที่ อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ

วันที่ ๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะพุทธศาสตร์ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ภาคภาษาอังกฤษ เป็นครั้งแรก (B.A.)

วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ภาควิชาพระพุทธศาสนา เปิดสอนสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับนิสิตคฤหัสถ์ ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยจัดการเรียนการสอนที่ อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ กรุงเทพฯ

วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ ย้ายสำนักงานคณะพุทธศาสตร์ จากวัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ ไปยัง อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕ คณะพุทธศาสตร์ ร่วมกับ คณะศรัทธา “บัลลังก์บุญ” นำโดย คุณศิรรมย์ นาคะเกศ และคุณเอกชัย พร้อมคณะ ได้สร้างพระพุทธรูปพร้อมเครื่องสูงประดับประจำองค์พระ ประจำห้องปฏิบัติธรรม ชั้น ๕ อาคารเรียนรวมทั้ง ๔ โซน ซึ่งพระราชวรมุนี, ดร. (พล อาภากโร) คณบดีคณะพุทธศาสตร์สมัยนั้นได้ถวายชื่อไว้เป็นพุทธบูชาแก่พระพุทธรูปดังนี้ สมเด็จพระพุทธอภัยมงคล ประจำคณะครุศาสตร์ สมเด็จพระพุทธอนันตคุณ ประจำคณะพุทธศาสตร์ สมเด็จพระพุทธทิพยปราการ ประจำคณะสังคมศาสตร์ และสมเด็จพระพุทธภัทรปารมี ประจำคณะมนุษยศาสตร์

วันที่ ๒๗ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๕ คณะพุทธศาสตร์จัดงานฉลองครบรอบ ๖๕ ปี คณะพุทธศาสตร์ ณ อาคารหอประชุม มวก.๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีการเปิดป้ายประจำคณะทำด้วยไม้ โดยการบริจาคจากกลุ่มนิสิตพระสังฆาธิการ จังหวัดอ่างทอง

วันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ คณะพุทธศาสตร์ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระไตรปิฎกศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนที่ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติยกโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วัดโสธรวราราม ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร

วันที่ ๑๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ภาควิชาศาสนาและปรัชญา เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ภาคภาษาอังกฤษ (B.A.)

วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๗ มูลนิธิโพธิวรรณา อันมี แม่ชีณัฐญาวรรณ เปรมสกุล เป็นประธาน ได้มีจิตศรัทธาบริจาคเงินเพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์หน้าคณะพุทธศาสตร์ พร้อมด้วยศาลาพักจำนวน ๖ หลัง และได้ตั้งชื่อว่า สวนโพธิวรรณา

วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้พัฒนาห้องเรียน ๓๑๙ เป็นห้องสำนักงานหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาเปรียบเทียบและพระไตรปิฎกศึกษา โดยผู้บริจาคงบประมาณการปรับปรุงห้อง คือ พระราชสิทธิมุนี วิ. และนายแพทย์รัศมี – คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร

กิจกรรมไหว้ครูและเทศน์มหาชาติประจำปี คณะพุทธศาสตร์

ค.คณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์ เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๐๔ เป็นต้นมา นับเป็นคณะที่ ๒ ต่อจากคณะพุทธศาสตร์ ในระยะแรกจัดการศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ภาควิชา คือ ภาควิชาการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยา ภาควิชาบรรณรักษศาสตร์ ภาควิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ต่อมา พ.ศ.๒๕๒๖ ได้ปรับปรุงโดยแบ่งเป็น ๓ ภาควิชา คือ ภาควิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอนสังคมศึกษา ภาควิชาการศึกษานอกโรงเรียน

ปัจจุบันคณะครุศาสตร์แบ่งการบริหารงานออกเป็น สำนักงานคณบดี ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ภาควิชาบริหารการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน โรงเรียนบาลีเตรียมอุดมศึกษา โรงเรียนบาลีสาธิตศึกษา และมีกลุ่มงานหรือโครงการพิเศษ

วัตถุประสงค์

๑. ให้การศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร บุคคลทั่วไปหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนวิทยฐานะและความรู้ความสามารถในวิชาการอันจะนำไปสู่การเผยแผ่พระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคมในวิชาชีพครู อันมีคุณธรรม จริยธรรมที่ถูกต้อง

๒. ผลิตบุคลากรทางการศึกษาให้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใสใฝ่รู้ใฝ่คิดเป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญาและสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ

๓. ส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่วัด ชุมชน และสังคม

๔. นำวิทยาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้ในวิชาชีพครู ทั้งด้านบริหาร บริการและการวิจัย

จุดมุ่งหมาย

๑. บัณฑิตที่มีความรู้จริงและรอบรู้ในศาสตร์ด้านหลักสูตรและการสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนาบูรณาการกับศาสตร์การสอนอื่นๆ

๒. เป็นแหล่งการเรียนรู้และความเป็นเลิศเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาด้านหลักสูตรและการสอนทางพระพุทธศาสนาที่บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่

๓. สร้างความเข้มแข็งและเป็นผู้นำทางวิชาชีพครูตามวิถีพุทธอย่างยั่งยืน

๔. พัฒนาบัณฑิตให้มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส ใฝ่รู้ใฝ่คิด เป็นผู้นำจิตใจและปัญญามีความสามารถในการแก้ปัญหา รู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม อุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม

๕. ตระหนักคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ฟื้นฟู สืบสาน ส่งเสริม และธำรงรักษาเอกลักษณ์ และภูมิปัญญาไทย

หลักสูตรที่เปิดสอน

ด้านการจัดการศึกษา ได้เปิดหลักสูตร**ระดับปริญญาตรี** ๔ สาขาวิชา (หลักสูตร ๕ ปี) ได้แก่

๑. สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว

๒. สาขาวิชาสังคมศึกษา

๓. สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

๔. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ระดับประกาศนียบัตร ๒ สาขา คือ ประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา (ป.ทศ.) และประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน (ป.สศ.)

สถานที่ตั้งคณะครุศาสตร์ อาคารเรียนรวม โซนซี

หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพครู

ระดับปริญญาโท ๓ สาขา คือ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา และสาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

ระดับปริญญาเอก ๑ สาขา คือ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา

ทำเนียบคณบดีคณะครุศาสตร์

๑. พระมหาจำลอง ภูริปญฺโญ (สารพัดนึก) วัดอนงคาราม พ.ศ.๒๕๑๑–๒๕๒๑
(ปัจจุบันศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จำลอง สารพัดนึก)

๒. พระมหากนกพันธุ์ องฺควณฺโณ (นงนุช) วัดมหาธาตุฯ พ.ศ.๒๕๒๒–๒๕๒๓

๓. พระมหาณรงค์ จิตฺตโสภโณ (เชิดสูงเนิน) วัดมหาพฤฒาราม พ.ศ.๒๕๒๓–๒๕๒๓
(ปัจจุบัน พระสุธีวรญาณ,รศ.ดร. รองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมา)

๔. พระมหากิตติ อตฺตาโภ วัดมหาธาตุฯ พ.ศ.๒๕๒๓–๒๕๒๔

๕. พระประสิทธิสุตตคุณ (สวัสดิ์ อตฺถโชโต) วัดสระเกศ พ.ศ.๒๕๒๔–๒๕๓๐
(ปัจจุบัน พระเทพพุทธิมงคล วัดพุทธาราม เนเธอร์แลนท์)

๖. พระครูศรีธรรมปฏิภาณ (สมภพ ปุญฺญาคโม) วัดอรุณฯ พ.ศ.๒๕๓๐–๒๕๓๓

๗. พระครูวินัยธรสุเมธ ธีรธมฺโม วัดมหาธาตุฯ พ.ศ.๒๕๓๓–๒๕๓๖

๘. พระมหาขุนทอง สุวณฺณเมโธ วัดสามพระยา พ.ศ.๒๕๓๖–๒๕๔๐
และ พ.ศ.๒๕๔๑–๒๕๕๒ (ปัจจุบันเป็น พระสุวรรณเมธาภรณ์ รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา)

๙. พระครูปลัดมารุต วรมงฺคโล,ผศ.ดร. วัดราชโอรสาราม พ.ศ.๒๕๔๐-๒๕๔๑
และ พ.ศ.๒๕๕๓ – ๒๕๕๗

๑๐. พระครูโสภณพุทธิศาสตร์,ดร. วัดปทุมคงคา พ.ศ.๒๕๕๗-ปัจจุบัน

ปฐมนิเทศนิสิตคณะครุศาสตร์

ปฐมนิเทศนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา

กิจกรรม ๕๔ ปี คณะครุศาสตร์

ง. คณะมนุษยศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์ (Faculty of Humanities) เดิมชื่อว่า คณะเอเชียอาคเนย์ ดำเนินการจัดตั้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์ อันเป็นถิ่นที่ประเทศไทยตั้งอยู่ และเพื่อนำความรู้นั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการดำรงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภาคพื้นเอเชียอาคเนย์

พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น คณะมานุษยสงเคราะห์ศาสตร์ โดยขยายขอบเขตวิชาที่ศึกษาในคณะนี้ให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งครอบคลุมถึงวิชาประเภทมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการสงเคราะห์ประชาชนเพื่อให้พระภิกษุสามเณร ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตน เพื่อบำเพ็ญประโยชน์ในด้านสาธารณูปการและเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนได้อย่างแท้จริง

คณะมานุษยสงเคราะห์ศาสตร์ ได้แบ่งงานออกเป็นส่วนงาน ดังนี้

๑. ภาควิชาภาษาไทย แขนงวิชาภาษาไทย
๒. ภาควิชาภาษาอังกฤษ แขนงวิชาภาษาอังกฤษ
๓. ภาควิชาเอเชียอาคเนย์วิทยา
   ๓.๑ แขนงวิชาภูมิ – ประวัติศาสตร์
   ๓.๒ แขนงวิชาไทยคดี
   ๓.๓ แขนงวิชาเอเชียอาคเนย์คดี
   ๓.๔ แขนงวิชาศิลปะและโบราณคดี
๔. ภาควิชาสังคมศาสตร์
   ๔.๑ แขนงวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
   ๔.๒ แขนงวิชาสุขศาสตร์
   ๔.๓ แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์
   ๔.๔ แขนงวิชาการปกครอง
   ๔.๕ แขนงวิชากฎหมาย

ในช่วงแรกได้เปิดหลักสูตรภาควิชาภาษาอังกฤษ แขนงวิชาภาษาอังกฤษ มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษารุ่นแรก จำนวน ๑๔ รูป

พ.ศ. ๒๕๒๗ มหาวิทยาลัย ได้แยกคณะมานุษยสงเคราะห์ศาสตร์ ออกเป็น ๒ คณะ คือ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ โดยกำหนดให้คณะมนุษยศาสตร์ รับผิดชอบจัดการศึกษาในด้านภาษา ประวัติศาสตร์ และจิตวิทยา ส่วนคณะสังคมศาสตร์ รับผิดชอบจัดการศึกษาด้านสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยได้ปรับลดโครงสร้างหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต จาก ๒๐๐ หน่วยกิต เป็น ๑๕๐ หน่วยกิต

ปัจจุบัน คณะมนุษยศาสตร์ ได้แบ่งงานออกเป็นส่วนงาน ดังนี้

๑. สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์

๒. ภาควิชาภาษาไทย สาขาวิชาภาษาไทย

๓. ภาควิชาภาษาต่างประเทศ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๔. ภาควิชาจิตวิทยา สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา สาขาวิชาจิตวิทยา

๕.หลักสูตรพุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา สาขาวิชาชีวิตและความตาย

๖. หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธจิตวิทยา สาขาวิชาภาษาศาสตร์

๗. หน่วยวิทยบริการคณะมนุษยศาสตร์ ณ เสถียรธรรมสถาน กรุงเทพมหานคร

วิสัยทัศน์ คณะมนุษยศาสตร์

ศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บัณฑิตมีความรู้พระพุทธศาสนา สามารถบูรณาการกับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ พุทธจิตวิทยา จิตวิทยา มีคุณธรรม จริยธรรม มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

เอกลักษณ์คณะมนุษยศาสตร์

“จัดการศึกษาและบริการวิชาการพระพุทธศาสนาบูรณาการกับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และจิตวิทยา”

อัตลักษณ์คณะมนุษยศาสตร์

“ประยุกต์หลักไตรสิกขาบูรณาการกับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และจิตวิทยาเพื่อพัฒนาสังคม”

อัตลักษณ์บัณฑิต

“รอบรู้วิชาการพระพุทธศาสนา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ จิตวิทยา มีจิตอาสาพัฒนาสังคม”

คณบดีตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน

๑. พระอุบาลีคุณูปมาจารย์ (ธีร์ ปุณฺณโก) คณบดีคณะเอเชียอาคเนย์ พ.ศ. ๒๕๐๖

๒. พระกวีวรญาณ (จำนงค์ ทองประเสริฐ) คณบดีคณะเอเชียอาคเนย์ พ.ศ. ๒๕๐๗

๓. พระมหาศิลา วีรเสฏโฐ (รศ.สิริวัฒน์ คำวันสา) คณบดีคณะเอเชียอาคเนย์ พ.ศ. ๒๕๐๙

๔. พระมหาวิสุทธิ์ ปุณฺณสฺสโร (พระครูประกาศิตพุทธศาสตร์) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๒๘

๕. พระมหาสมชัย กุสลจิตฺโต (พระราชปัญญาเมธี) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๒

๖. พระครูกัลยาณสิทธิวัฒน์ (สมาน กลฺยาณธมฺโม) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๓๗

๗. พระมหาสุริยา วรเมธี คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๑

๘. พระครูกัลยาณสิทธิวัฒน์ (สมาน กลฺยาณธมฺโม) คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๕

๙. พระมหาขวัญชัย กิตฺติปาโล คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๕๗

๑๐. พระครูสังฆรักษ์เอกภัทร อภิฉนฺโท, ผศ.ดร. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๘-ปัจจุบัน

โครงการกิจกรรมสาธยายพระไตรปิฎก คณะมนุษยศาสตร์

สถานที่ตั้งคณะมนุษยศาสตร์
ณ อาคารเรียนรวมโซน A

ที่ตั้ง คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ : ๐๓-๕๒๔๘-๐๐๐ ต่อ ๘๒๔๒
เว็บไซต์ : http://human-mcu.com Email : mcuh2014@gmail.com

จ.คณะสังคมศาสตร์

พุทธศักราช พ.ศ.๒๕๒๖ มหาวิทยาลัยได้แยกคณะมานุษยสงเคราะห์ศาสตร์ ออกเป็น ๒ คณะ คือ

คณะมนุษยศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ พร้อมกับการปรับปรุงหลักสูตร จากหลักสูตรเดิมมีหน่วยกิต ๒๐๐ หน่วย ลดจำนวนลงเหลือหน่วยกิตเพียง ๑๕๐ หน่วยกิต ซึ่งจำนวนหน่วยกิตเป็นเช่นเดียวกับสถาบันอุดมศึกษาทั่วไป ทั้งนี้เพื่อรองรับ พ.ร.บ. กำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการทางพระพุทธศาสนา พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยกำหนดให้มีการบริหารงานเป็น ๓ ภาควิชา คือ ภาควิชารัฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ และภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

เมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๒ คณะสังคมศาสตร์ได้ย้ายที่ทำการจากอาคารเรียนวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ มาอยู่ที่อาคารเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์วัดศรีสุดาราม เลขที่ ๒๓ ถนนบางขุนนนท์-ตลิ่งชัน แขวงบางขุนนนท์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ คณะสังคมศาสตร์ได้ย้ายที่ทำการ จากศูนย์วัดศรีสุดาราม มายังที่ทำการแห่งใหม่ ณ อาคารเรียนรวม โซน บี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักสูตรที่เปิดสอน

ปัจจุบัน คณะสังคมศาสตร์ได้เปิดสอนหลักสูตร ทั้งระดับประกาศนียบัตร ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ดังนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตร

- ประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)

๒. ระดับปริญญาตรี

๑) สาขาวิชารัฐศาสตร์
๒) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๓) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
๔) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
๕) สาขาวิชาสังคมวิทยา
๖) สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
๗) สาขาวิชานิติศาสตร์

๓. ระดับปริญญาโท

๑) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
๒) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๓) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

๔) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การพัฒนาเชิงพุทธ

๔. ระดับปริญญาเอก

๑) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๒) สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

๓) สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

๔) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (หลักสูตรนานาชาติ)

ในเรื่องการเปิดสอนหลักสูตรของคณะสังคมศาสตร์ไปยังภูมิภาค โดยเมื่อ**วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๙** ได้ขยายการศึกษาไปยังส่วนภูมิภาค ด้วยการตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี ด้วยการเปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๑ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดต้นสน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาได้ย้ายสถานที่ตั้งไปยัง วัดพระรูป อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ด้วยการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดใหญ่อินทาราม (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ด้วยการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดป่าประดู่ (พระอารามหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้วยการเปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๒ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดไร่ขิง (พระอารามหลวง) อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ด้วยการเปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๒๘ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๒ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดไผ่ล้อม (พระอารามหลวง) อำเภอเมืองฯ จังหวัดจันทบุรี ต่อมาได้ย้ายที่ทำการไปยังพุทธมณฑลจังหวัดจันทบุรี อำเภอเมืองฯ จังหวัดจันทบุรี ด้วยการเปิดสอนหลักสูตร

ประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๓ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๓ ได้จัดตั้งหน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ ณ วัดสระแก้ว อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ด้วยการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

วันที่ ๒๖ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๖ คณะสังคมศาสตร์ได้จัดงานฉลอง ๓๐ ปี คณะสังคมศาสตร์ ณ หอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีประกาศเรื่อง การแบ่งส่วนงานภายใน พ.ศ. ๒๕๕๖ และประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๐ ตอนพิเศษ ๑๘๙ ง หน้า ๓๖ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๖ โดยกำหนดให้มีภาควิชานิติศาสตร์ในสังกัดคณะสังคมศาสตร์

วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ สภามหาวิทยาลัยได้มีมติอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นต้น

สถานที่ตั้งคณะสังคมศาสตร์

ห้องเรียนคณะสังคมศาสตร์อาคารเรียนรวมโซนบี

คณะกรรมการประจำคณะสังคมศาสตร์

หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์

๑. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์
วัดหลวงพ่อสดธรรมกายาราม จ.ราชบุรี

๒. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์
วัดพระรูป จ.เพชรบุรี

๓. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์
วัดใหญ่อินทาราม จ.ชลบุรี

๔. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์
วัดป่าประดู่ (พระอารามหลวง) จ.ระยอง

๕. หน่วยวิทยบริการ คณะสังคมศาสตร์ วัดไร่ขิง (พระอารามหลวง) จ.นครปฐม

๖. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ พุทธมณฑลจังหวัดจันทบุรี จ.จันทบุรี

๗. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดป่าเลไลยก์วรวิหาร จ.สุพรรณบุรี

๘. หน่วยวิทยบริการคณะสังคมศาสตร์ วัดสระแก้ว จ.สระแก้ว

ฉ.วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (International Buddhist Studies College-IBSC)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นสถาบันการศึกษาทางพุทธศาสนาที่ก่อตั้งโดยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมีวัตถุประสงค์ในการให้การศึกษาระดับสูงแก่พระภิกษุสงฆ์และฆราวาส สถาบันเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๒

เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑ (ค.ศ. 1988) คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยมีมติเป็นเอกฉันท์ที่จะก่อตั้งหน่วยงานบัณฑิตวิทยาลัย โดยจัดการศึกษาในระดับปริญญาโทใน ๔ สาขาวิชาสำคัญต่อไปนี้

- สาขาวิชาภาษาบาลี
- สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
- สาขาวิชาปรัชญา
- สาขาวิชาธรรมนิเทศ

ตั้งแต่ได้ริเริ่มก่อตั้ง มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการศึกษาในสื่อไทยสำหรับนิสิตไทยและสำหรับนิสิตชาวต่างชาติ โดยที่ผ่านมาบัณฑิตวิทยาลัยได้มีการพัฒนาความปรารถนาดีที่จะขยายผลโครงการหลังจบการศึกษาเพื่อให้นิสิตจากทั่วทุกมุมโลกที่มีความสนใจในพระพุทธศาสนาได้รับโอกาสที่ดีที่จะค้นคว้าทำวิจัยในพระพุทธศาสนา โดยได้เริ่มโครงการปริญญาโทหลักสูตรนานาชาติที่มีความสำคัญในการศึกษาทางพระพุทธศาสนาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ (ค.ศ. 2000)

ในปี พ.ศ.๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้จัดตั้ง วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (IBSC) ก็ได้ก่อตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการภายใต้นโยบายหลักของสภามหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อเป็นการจัดการศึกษาในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก นอกจากนั้นยังมีสาขาวิชาอาเซียนศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนานาชาติ หลักสูตรของวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติดังกล่าว เป็นไปเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่จะเติบโตเพื่อความเป็น **“ศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติ”** สำหรับพระภิกษุสงฆ์ สามเณร และคฤหัสถ์ ที่จะเดินทางมาศึกษาพระพุทธศาสนาจากทั่วทุกมุมโลก และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการต้อนรับการเปิดโลกทัศน์ทางความรู้ในประชาคมอาเซียนด้วยเช่นเดียวกัน

ช.วิทยาลัยพระธรรมทูต

โครงการฝึกอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศได้จัดขึ้นร่วมกันทั้งสองนิกาย ระหว่างมหานิกายและธรรมยุติกนิกาย ในปี พ.ศ. ๒๕๐๙ – ๒๕๑๐ และได้หยุดลงด้วยเหตุปัจจัยจำเป็นบางประการ แต่ความต้องการพระธรรมทูตไปต่างประเทศกลับเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา งานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเริ่มเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓ แล้วมีการตั้งวัดเป็นบ้านเล็กๆ หลังหนึ่ง เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๔ ต่อมาวัดไทยเริ่มมีจำนวนมากขึ้น โดยเฉพาะเมืองใหญ่ ๆ เช่น นิวยอร์ก วอชิงตัน ดีซี ชิคาโก ลอสแองเจลิส เมื่อพระสงฆ์ไทยไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาต่างแดนมากขึ้น แต่ทว่าการจัดฝึกอบรมได้ชะงักลงไปแล้ว มหาเถรสมาคมภายใต้การสนับสนุนของกรมการศาสนา จึงให้มีกaารรื้อฟื้นโครงการนี้ขึ้นมาใหม่ มอบให้สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระสงฆ์มหานิกาย และสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (ประจวบ กนฺตาจาโร) กรรมการมหาเถรสมาคม เป็นกรรมการอำนวยการฝึกอบรมพระสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย พระมหาเถระทั้งสองได้มอบภาระงานนี้ แก่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยและมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยลำดับเป็นหน่วยงานดำเนินการ กรมการศาสนาสนับสนุนงบประมาณจำนวนแห่งละสองแสนกว่าบาทในการดำเนินการโครงการ นี้ จึงเริ่มมีการฝึกอบรมเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังอีกครั้งหนึ่ง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ใกล้เคียงกันในการดำเนินงานคือ

๑. เพื่อฝึกอบรมพระธรรมทูตให้มีความรู้ความสามารถ จริยาวัตรอันงดงาม และความมั่นใจในการปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศยิ่งขึ้น

๒. เพื่อเตรียมพระธรรมทูต ผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมส่งไปต่างประเทศ

๓. เพื่อสนองงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศของคณะสงฆ์ไทย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ได้จัดให้มีการฝึกอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ ปีละ ๑ ครั้ง เริ่มอบรม รุ่นที่ ๑ ปี พ.ศ. ๒๕๓๘ จำนวนผู้ผ่านการอบรม ๔๙ รูป มีการอบรมตลอดมาถึงรุ่นที่ ๒๐ ตรงกับปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ในรุ่นนี้มีจำนวนผู้ผ่านการอบรม ๖๘ รูป

การจัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูต

ตามที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ. ๒๕๕๖ ในราชกิจจานุเบกษา หน้าที่ ๓๗ ข้อ ๔ (๑๕) ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

วิทยาลัยพระธรรมทูต แบ่งส่วนงานออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. สำนักงานวิทยาลัย

๒. สำนักงานวิชาการ

และได้มีประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ภารกิจ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗

วิทยาลัยพระธรรมทูต

มีภารกิจเกี่ยวกับงานการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาพระธรรมทูต จัดการฝึกอบรมพระธรรมทูต วิจัยพัฒนารูปแบบและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.สำนักงานวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหาร และงานสารสนเทศของวิทยาลัย และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๑ กลุ่มงานบริหาร ปฏิบัติงานด้านธุรการ ประสานงานด้านงบประมาณ การเงิน การบัญชี พัสดุ นโยบายและแผนพัฒนา รวมทั้งประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ กลุ่มงานวางแผน วิจัยและพัฒนา ปฏิบัติงานศึกษาวิเคราะห์ ดำเนินการจัดโครงสร้าง ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรวบรวม จัดเก็บรักษาข้อมูลของวิทยาลัยให้เป็นระบบ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.สำนักงานวิชาการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ เกี่ยวกับงานวางแผนและพัฒนาหลักสูตร งานวิจัยและพัฒนา และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑ กลุ่มงานวางแผนทะเบียนวัดผลและสารสนเทศ ปฏิบัติงานวางแผนและพัฒนาหลักสูตรพระธรรมทูตทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิทยาลัย และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒ กลุ่มงานวิชาการและคุณภาพการศึกษา ปฏิบัติงานจัดทำการศึกษาวิเคราะห์ประเมินผล และพัฒนาวิทยาลัยพระธรรมทูต ให้เป็นที่แพร่หลาย และครอบคลุมนานาประเทศ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีประกาศการจัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูตขึ้น โดยมีพระโสภณวชิราภรณ์ ดำรงตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการวิทยาลัยพระธรรมทูต ได้ดำเนินภารกิจการจัดฝึกอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศต่อเนื่อง เป็นรุ่นที่ ๒๑ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผู้ผ่านการอบรมจำนวน ๙๘ รูป เมื่อรวมสถิติการฝึกอบรมพระธรรมทูตตั้งแต่รุ่นที่ ๑ – ๒๑ มีจำนวนพระธรรมทูตผ่านการอบรมแล้ว ๑,๕๔๗ รูป ได้เดินทางไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั่วโลก มีจำนวนวัดในต่างประเทศถึง ๓๙ ประเทศ

ภาพกิจกรรมการอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ รุ่นที่ ๒๑

พระธรรมทูต รุ่นที่ ๒๑

การอบรมพระธรรมทูต ภาควิชาการ

การอบรมพระธรรมทูต ภาคสาธารณูปการ

การอบรมพระธรรมทูต ภาคกัมมัฏฐาน

การอบรมพระธรรมทูต ภาควิชากัมมัฏฐาน

ที่ตั้ง ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพหลโยธิน กม.๕๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๙๔ โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๙๕

๔.๒ ส่วนงานที่สนับสนุนการศึกษา

ก.สำนักงานอธิการบดี

ประวัติและพัฒนาการ

สำนักงานอธิการบดี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๒๙ เมื่อสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีมติแต่งตั้งให้ พระมหานคร เขมปาลี ดำรงตำแหน่งอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้มี **“สำนักงานอธิการบดี”** ณ อาคารเรียนมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ เป็นครั้งแรก

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ เน้นการจัดการศึกษาวิชาการด้านพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศ เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ.๒๕๔๑ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๑๐๐ง วันที่ ๒๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๑ ซึ่งกองวิชาการ เป็นส่วนงานหนึ่งในสำนักงานอธิการบดี ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๔๑

ต่อมา มหาวิทยาลัยได้รับการพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ามาโดยลำดับ กองวิชาการได้สนองงานตามวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น จนถึง วันที่ ๑๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๒

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ กำหนดส่วนงานไว้ในมาตรา ๘ และมหาวิทยาลัยได้ออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วน พ.ศ.๒๕๔๑ แบ่งส่วนงานสำนักงานอธิการบดี ดังนี้

(๑) กองกลาง

(๒) กองวิชาการ

(๓) กองแผนงาน

(๔) กองทะเบียนและวัดผล

(๕) กองกิจการนิสิต

(๖) กองวิเทศสัมพันธ์

ปี ๒๕๕๕ มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๕ แบ่งส่วนงานสำนักงานอธิการบดีออกเป็น ๗ กอง โดยแยกกองกลาง ออกเป็น ๒ กอง ได้แก่ (๑) กองกลาง (๒) กองคลังและทรัพย์สิน

ปี ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนงาน พ.ศ.๒๕๕๖ โดยยกเลิกประกาศ เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ.๒๕๔๑ ประกาศ เรื่อง การแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๕ และแบ่งส่วนงานสำนักงานอธิการบดี ออกเป็น ๑๓ ส่วนงาน ดังนี้

(๑) กองกลาง
(๒) กองกิจการนิสิต
(๓) กองกิจการวิทยาเขต
(๔) กองคลังและทรัพย์สิน
(๕) กองนิติการ
(๖) กองแผนงาน
(๗) กองวิชาการ
(๘) กองวิเทศสัมพันธ์
(๙) กองสื่อสารองค์กร
(๑๐) สำนักงานประกันคุณภาพ
(๑๑) สำนักงานตรวจสอบภายใน
(๑๒) สำนักงานพระสอนศีลธรรม
(๑๓) สำนักงานสภามหาวิทยาลัย

ปี ๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยได้ออกประกาศ เรื่องภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๗ กำหนดให้สำนักงานอธิการบดี มีภารกิจเกี่ยวกับงานทั่วไป งานบุคคล งานกิจการนิสิต งานคลังและทรัพย์สิน งานกิจการวิทยาเขต งานนิติการ งานนโยบายแผนพัฒนาและงบประมาณ งานหลักสูตร ตำราทางวิชาการและคัมภีร์พุทธศาสตร์ งานวิเทศสัมพันธ์ งานสื่อสารองค์กร งานมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา งานตรวจสอบและประเมินผล งานส่งเสริมการสอนศีลธรรม และงานสภามหาวิทยาลัย และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ภาพกิจกรรมสำนักงานอธิการบดี

กิจกรรมเจริญพระพุทธมนต์เฉลิมพระเกียรติ
ประจำปี ๒๕๕๖

การสัมมนาเชิงวิชาการ ประจำปี ๒๕๕๖

การประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ จัดทำคำขอ
ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๕๖

พิธีประสาทปริญญา ประจำปี ๒๕๕๗

พิธีประสาทปริญญา ประจำปี ๒๕๕๗

กิจกรรมปฐมนิเทศเปิดการศึกษา
ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๗

กิจกรรมอบรมบุคลากรใหม่ ประจำปี ๒๕๕๗

กิจกรรมอบรมบุคลากรใหม่ ประจำปี ๒๕๕๗

การจัดสัมมนาประชุมผู้บริหาร

โครงการความคิดเชิงระบบ

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

ประชุมมหาวิทยาลัย

ที่ตั้ง สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ถนนพหลโยธิน กม.๕๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ ๐๓๕-๒๔๘-๐๓๒ โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๖

ข.สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นส่วนงานที่พัฒนามาจากหอสมุดกลาง เดิมตั้งอยู่ห้องมุขชั้นล่าง ของอาคารมหาธาตุวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และได้เปิดดำเนินการปรากฏเป็นหลักฐานในรายงานการประชุมของคณะกรรมการบริหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๓ ถึงการแบ่งส่วนงานของมหาวิทยาลัย โดยห้องสมุดเป็นเพียงแผนกหนึ่งขึ้นอยู่กับกองวิชาการ โดยใช้ชื่อว่า “งานแผนกห้องสมุด” โดยมีหัวหน้าแผนกเป็นผู้รับผิดชอบ

ปี พ.ศ. ๒๔๙๙ มหาวิทยาลัยได้ออกระเบียบข้อบังคับ ว่าด้วยกิจการห้องสมุด ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของมหาวิทยาลัยที่ดำเนินการห้องสมุดอย่างมีรูปแบบ กำหนดให้ห้องสมุดมีคณะกรรมการประจำห้องสมุด มีเลขาธิการเป็นประธาน และบรรณารักษ์เป็นเลขานุการ

ปี พ.ศ. ๒๕๐๕ มหาวิทยาลัยได้บูรณปฏิสังขรณ์ ศาลาการเปรียญบรมมหาสุรสิงหนาท ที่ใช้เป็นสำนักงานกลางของมหาวิทยาลัย เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้ย้ายห้องสมุดมาตั้งที่ศาลาการเปรียญแทน โดยใช้ชื่อว่า “หอสมุดกลาง” และได้ประกาศระเบียบว่าด้วยกิจการหอสมุดกลาง ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๐๕ เพื่อให้กิจการห้องสมุดเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ต่อมาปี พ.ศ. ๒๕๑๒ หอสมุดกลาง ยกฐานะเป็น “กองห้องสมุด” สังกัดสำนักงานเลขาธิการ

ปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ตั้งแผนกจัดหาและวิชาการ

ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ มหาวิทยาลัยได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริการผู้เข้าใช้ห้องสมุดแผนก

ภาษาอังกฤษ เพื่อเปิดให้การบริการแก่เจ้าหน้าที่ ครู อาจารย์ นิสิต นักศึกษาและนักเรียนแห่งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และบุคคลภายในทั่วไปที่สนใจ ได้ศึกษา ค้นคว้า

ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ได้ยกฐานะจากกองห้องสมุด เป็น “สำนักหอสมุดกลาง”

ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ย้ายห้องสมุดแผนกภาษาอังกฤษไปอยู่รวมกันกับหอสมุดกลาง

ปี พ.ศ. ๒๕๓๐ มหาวิทยาลัยได้ประกาศการแบ่งส่วนงานใหม่ “สำนักหอสมุดกลาง” อยู่ในสังกัดสำนักงานอธิการบดี

ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างส่วนงานให้เหมาะสม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติและหน่วยงานในกำกับของรัฐ และการพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศ

วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๑ เปลี่ยนจากสำนักหอสมุดกลาง เป็น “สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ” แบ่งงานออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. สำนักงานบริหาร ที่ตั้งอาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ

๒. ส่วนหอสมุดกลาง ที่ตั้งห้องสมุดอาคาร ๑ วัดมหาธาตุ และอาคาร ๒ วัดศรีสุดาราม

๓. ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ตั้งอาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ย้ายสถานที่ทำการไปปฏิบัติงาน ณ อาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเป็นศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแห่งใหม่ โดยได้รับการอุปถัมภ์จาก เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำภาษีเจริญ เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก มีลักษณะเป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ จำนวน ๕ ชั้น (สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยได้ประกาศกำหนดส่วนงานใหม่ แบ่งงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ ๑) ส่วนหอสมุดกลาง ๒) ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการพัฒนาสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศให้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นองค์กรชั้นนำที่ให้การบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและทรัพยากรสารสนเทศที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ พร้อมดำเนินงานตามนโยบายและพันธกิจที่สอดคล้องกับมหาวิทยาลัย ตามปรัชญาที่ว่า ศูนย์พุทธศาสตร์ศึกษาพัฒนาวิทยบริการ ก้าวทันเทคโนโลยี

พร้อมดำเนินการตามพันธกิจ ๓ หลัก ประกอบด้วย ๑) พัฒนาศูนย์การเรียนรู้พระพุทธศาสนา ๒) ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศด้านพระพุทธศาสนา และ ๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนองต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ที่ตั้ง สำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพหลโยธิน กม.๕๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ / โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๗๖

ภาพกิจกรรมของสำนักเทคโนโลยีและหอสมุดกลาง

เปิดป้ายห้องสมุดจำนงค์ ทองประเสริฐ

ภาพผู้บริหารประชุมบุคลากร

บรรยายให้ความรู้

บริการวิชาการ

บรรยากาศห้องสมุด

บรรยากาศห้องสมุด

บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตู้คัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

ค.สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม

วันที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๑ ก่อตั้งสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม

สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม มีภารกิจเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม งานธรรมวิจัย ธรรมนิเทศ การจัดการเรียนการสอนอภิธรรม การจัดการเรียนการสอนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การประชาสัมพันธ์และเผยแผ่ การบริการฝึกอบรม การปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยได้ประกาศกำหนดส่วนงานใหม่ แบ่งงานออกเป็น ๔ ส่วน คือ

๑. ส่วนงานบริหาร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหาร งานประชาสัมพันธ์และเผยแผ่ ปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ผ่านสื่อโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงหรือสื่ออื่นๆ ประกอบด้วย ๒ กลุ่มงาน คือ

๑) กลุ่มงานบริหารงาน

๒) กลุ่มงานประชาสัมพันธ์และเผยแผ่

๒. ส่วนธรรมนิเทศ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหาร งานพัฒนาศาสนาแคมป์สน งานมหาจุฬาอาศรม งานบริการฝึกอบรม ปฏิบัติงานบริการวิชาการแก่สังคม ประสานงานกับมูลนิธิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับบริจาคทรัพย์บำรุง การจัดกิจกรรมการเผยแผ่ อำนวยความสะดวก ประสานงานสถานที่ การจัดอบรม สัมมนา และประชุมเกี่ยวกับการบริการวิชาการแก่สังคม ส่งเสริมสนับสนุน บริการฝึกอบรมเกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรม วิปัสสนากัมมัฏฐาน ประกอบด้วย ๓ กลุ่มงาน คือ

๑) กลุ่มงานธรรมวิจัย

๒) กลุ่มงานพัฒนาศาสนาแคมป์สน

๓) กลุ่มงานมหาจุฬาอาศรม

๓. อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหาร งานจัดการหลักสูตรและการสอนอภิธรรม ปฏิบัติงานวางแผนด้านการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตร ระดับอภิธรรมบัณฑิต การดำเนินการจัดทำ พัฒนาหลักสูตรพระอภิธรรม ประกอบด้วย ๒ กลุ่มงาน คือ

๑) กลุ่มงานบริหาร

๒) กลุ่มงานหลักสูตรและการสอน

๔. โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหาร งานวิชาการ จัดการเรียนการสอนและกิจกรรมอื่น พัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ประกอบด้วย ๒ กลุ่มงาน คือ

๑) กลุ่มงานบริหาร

๒) กลุ่มงานวิชาการและกิจกรรม

โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนรุ่นที่ ๔

ภาพกิจกรรม ส่วนธรรมนิเทศ
กลุ่มงานธรรมวิจัย

ถวายภัตตาหารผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่
และพระนิสิต มจร.

ถวายภัตตาหารผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่
และพระนิสิต มจร.

กลุ่มงานมหาจุฬาอาศรม

กลุ่มงานพัฒนาแคมป์สน

ภาพกิจกรรมการเรียนการสอน
อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

ภาพกิจกรรมการเรียนการสอน
อภิธรรมโชติกะวิทยาลัย

การเรียนการสอน
โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ที่ตั้ง สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพหลโยธิน กม.๕๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ / โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๕๐

ง.สำนักทะเบียนและวัดผล

สำนักทะเบียนและวัดผล เป็นหน่วยงานระดับสำนักของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ดำเนินการจัดตั้งขึ้นเมื่อ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๔๙๙ ซึ่งเป็นแผนก ๑ ใน ๖ แผนกที่สังกัดอยู่ในสำนักเลขาธิการ ของการแบ่งส่วนงานของมหาวิทยาลัยในสมัยนั้น คือ แผนกบาลีอุดมศึกษาคณะพุทธศาสตร์ แผนกบาลีเตรียมอุดมศึกษา แผนกบาลีอบรมศึกษา แผนกบาลีมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนกบาลีมัธยมศึกษาตอนต้น และสำนักงานเลขาธิการ และเมื่อปี ๒๕๑๒ ได้มีนิสิตเพิ่มมากขึ้นได้แยกออกมาเป็น “แผนกทะเบียน” สังกัดกองกลาง

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๖ ได้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาขั้นปริญญาตรีให้ “แผนกทะเบียน” เป็น “สำนักทะเบียนและวัดผล” ยกฐานะหัวหน้าแผนก เป็นผู้อำนวยการ ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเลขาธิการ

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๓๐ ได้มีประกาศการแบ่งส่วนงานของมหาวิทยาลัยให้สำนักทะเบียนและวัดผลขึ้นตรงต่อสำนักงานอธิการบดี โดยผ่านรองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และแบ่งงานเป็น ๒ ฝ่าย คือ ๑. ฝ่ายทะเบียนนิสิต ๒. ฝ่ายวัดผลการศึกษา รับผิดชอบงานทะเบียนและวัดผลทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต และบัณฑิตวิทยาลัย

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๐ มหาวิทยาลัยได้มีพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีการยุบเลิกหน่วยงานเดิมจาก สำนักทะเบียนและวัดผล เป็นกองทะเบียนและวัดผล ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งส่วนงานและการแบ่งส่วนงานที่ได้จัดทำเป็นข้อกำหนด และประกาศของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้กองทะเบียนและวัดผล ไปสังกัดอยู่ในส่วนงาน สำนักอธิการบดี กองที่ ๔ แบ่งส่วนงานภายในออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายทะเบียนนิสิต และฝ่ายประเมินผลการศึกษา

เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๕ สภามหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบทะเบียนและวัดผลโดยให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ในการดำเนินการจัดทำร่างระบบทะเบียนและวัดผลของมหาวิทยาลัยทุกระดับและได้ดำเนินการจัดทำระบบทะเบียนเสร็จ และอนุมัติให้ใช้ระบบทะเบียนของมหาวิทยาลัย เมื่อปี ๒๕๔๗ สามารถรองรับงานทะเบียนทั้งส่วนกลาง วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ ห้องเรียน หน่วยวิทยบริการ และสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยได้มีมติอนุมัติออกข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ยกฐานะกองทะเบียนและวัดผล สังกัดสำนักงานอธิการบดีขึ้นเป็นสำนักทะเบียนและวัดผล ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยได้ประกาศมหาวิทยาลัย เรื่องการแบ่งส่วนงาน (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๖ และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๐ ตอนพิเศษ ๖๑ ง หน้า ๔๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖ มีผลใช้เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ทำให้การแบ่งส่วนงานของสำนักทะเบียนและวัดผล เป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ส่วนทะเบียนนิสิต

๒. ส่วนประเมินผลการศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๖ มหาวิทยาลัยได้มีการประกาศการแบ่งส่วนงานภายในมหาวิทยาลัย (ฉบับที่ ๘) พุทธศักราช ๒๕๕๖

ให้แบ่งส่วนงานของสำนักทะเบียนและวัดผล ดังนี้

๑. ส่วนทะเบียนนิสิต มี ๓ ฝ่าย คือ

๑) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป

๒) ฝ่ายรับเข้าศึกษา

๓) ฝ่ายทะเบียนและสถิติการศึกษา

๒. ส่วนประเมินผลการศึกษา มี ๒ ฝ่ายคือ

๑) ฝ่ายการเรียนการสอนและการสอบ

๒) ฝ่ายประมวลผลการศึกษา

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสำนักทะเบียนและวัดผล ต้องการให้ศูนย์ข้อมูลทางการศึกษาในงานที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนและสถิติการศึกษาของนิสิต และการวัดและประเมินผลการศึกษา เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้จากดำเนินการนั้นไปใช้ในการวางแผนการบริหารและการพัฒนาทางวิชาการของมหาวิทยาลัย

หน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน และฝ่ายต่าง ๆ

สำนักทะเบียนและวัดผล มีหน้าที่ความรับผิดชอบในการสนับสนุนภารกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยการรับนิสิต งานทะเบียนและสถิติการศึกษา งานลงทะเบียนเรียน งานจัดตารางสอนและตารางสอบ งานประมวลผลการศึกษา การออกหนังสือสำคัญแก่ผู้สำเร็จการศึกษา งานทะเบียนสารสนเทศการศึกษา งานภาวะผู้มีงานทำและงานปริญญาบัตร โดยการทำฐานข้อมูลนิสิตตั้งแต่แรกเข้าจนสำเร็จการศึกษา

โดยสำนักทะเบียนและวัดผล ได้กำหนดภาระงานของฝ่ายต่างๆ ในสังกัด (โดยสังเขป) ดังนี้

ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ ของสำนักทะเบียนและวัดผล ในด้านงานบริหารและธุรการประสานงานด้านการเงินและพัสดุ นโยบายและแผนบริหารการศึกษา การให้บริการนิสิต หรืองานอื่นๆ และปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายรับเข้าศึกษา ทำหน้าที่ประสานงานการรับนิสิตใหม่ ปฏิบัติงานจัดทำคู่มือ การรับสมัคร การจัดสอบคัดเลือกนิสิต การรับมอบตัวนิสิตใหม่ การตรวจสอบวุฒิการศึกษา และงาน

เรียนเสริมหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หรืองานอื่น ๆ และปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายทะเบียนและสถิติการศึกษา ทำหน้าที่เก็บรวบรวมทะเบียนประวัติ ระเบียนการศึกษา การลงทะเบียนเรียน การตรวจสอบออกเลขประจำตัวนิสิตใหม่ การจัดพิมพ์รายงานผลการลงทะเบียนเรียน หรืองานอื่นๆ และปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายการเรียนการสอนและการสอบ ร่วมทำหน้าที่จัดตารางสอนในแต่ละภาคการศึกษา การจัดทำข้อสอบ การจัดตารางสอบและขั้นตอนการจัดสอบ งานคลังข้อสอบ หรืองานอื่น ๆ และปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฝ่ายประมวลผลการศึกษา ทำหน้าที่ประมวลข้อมูลทางการศึกษา การแจ้งผลการศึกษา การตรวจสอบผลการศึกษาขออนุมัติปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา การออกหนังสือสำคัญแก่ผู้สำเร็จการศึกษา และการพิมพ์ใบปริญญาบัตร งานภาวะผู้มีงานทำ หรืองานอื่นๆ และปฏิบัติงานอื่นเกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ภาพกิจกรรม

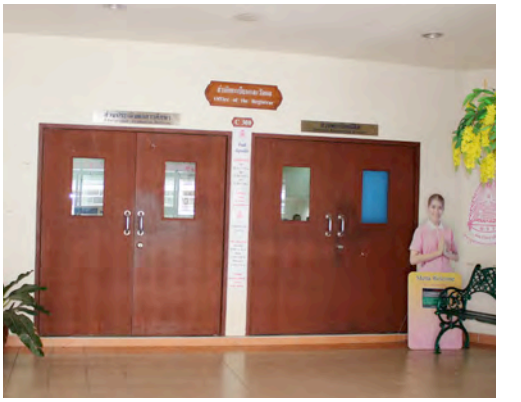

ที่ตั้ง ห้อง C 300 ชั้น ๓ โซน C อาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๘๐๖๒

และ ห้อง ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๒๑-๘๘๙๑

เว็บไซต์ : reg.mcu.ac.th, reg.mcu.ac.th/eval

จ.สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อเป็นอนุสรณ์เนื่องในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวพระปิยมหาราช ได้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ครบรอบ ๙๐ ปี มีภารกิจสำคัญคือ ดำเนินการวิจัยและพัฒนางานวิชาการเพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก โดยวิธีสหวิทยาการแล้วนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหาศีลธรรมและจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนาคุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา

สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ แม้จะก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๒ ก็ตาม แต่การดำเนินงานสนองนโยบายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ ได้เริ่มปฏิบัติอย่างจริงจังเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยมหาวิทยาลัยได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา ๒ คณะ คือ คณะกรรมการนโยบาย และคณะกรรมการดำเนินงาน รวมทั้งได้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ

การดำเนินงานในระยะแรก ฝ่ายบริหารได้ดำเนินตามนโยบายที่กำหนดไว้ควบคู่ไปกับการศึกษารูปแบบการทำงาน ดังนั้นในปี พ.ศ.๒๕๓๐ จึงได้จัดประชุมกำหนดนโยบายเร่งด่วนของสถาบัน คือ สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์จะต้องเน้นการวิจัยตนเองเป็นหลัก เพื่อให้ทราบบทบาทและประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ต่อมาคณะอนุกรรมการยกร่างงานวิจัยจึงได้กำหนดโครงการวิจัยขึ้นมา ๓ โครงการ คือ

๑) ประสิทธิภาพการผลิตพระพุทธศาสตรบัณฑิต

๒) ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในทัศนะของอาจารย์บัณฑิตพุทธศาสตรบัณฑิตและพระสังฆาธิการ

๓) ศึกษาติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาพุทธศาสตรบัณฑิต ปี พ.ศ.๒๕๒๘-๒๕๒๙

โดยมอบหมายให้สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จทันงานฉลอง มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยครบ ๑๐๐ ปี ในปี พ.ศ.๒๕๓๒

จากนั้น สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ ได้ดำเนินการพัฒนาโครงการวิจัย และพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง ทั้งการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “โครงการพัฒนาบุคลาการด้านการวิจัย” เป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะ และประสบการณ์ ในการเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุนอุดหนุนการวิจัย จากส่วนงานภาครัฐ และเอกชน การจัดสัมมนาเสนอผลงานวิจัยนานาชาติ ซึ่งสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ เริ่มดำเนินการจัดสัมมนาผลงานวิจัยนานาชาติขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นครั้งแรก เพื่อเป็นเวทีสำหรับบุคาลาการของมหาวิทยาลัย นักวิชาการ นักวิจัย คณาจารย์ นิสิต และผู้สนใจ ในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา โดยมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักวิจัย นิสิตทั้งในประเทศ และต่างประเทศเข้าร่วมงาน

เพื่อสนับสนุนพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย คือ การพัฒนางานวิจัยทางพระพุทธศาสนาควบคู่กับศาสตร์สมัยใหม่เพื่อการพัฒนาจิตใจและสังคม

ยุทธศาสตร์

ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพการวิจัยทางพระพุทธศาสนาในระดับชาติและนานาชาติ

วัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยมีผลงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับการเผยแพร่ ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาจิตใจและสังคมทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

ปณิธาน

ศูนย์กลางการวิจัยพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและปัญญา

กลยุทธ์

๑. พัฒนานักวิจัย ผลิตผลงานวิจัยด้านพระพุทธศาสนาที่ครอบคลุมทุกกลุ่มความรู้ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือนักวิจัยและการวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

๒. ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน การพัฒนาบุคคลและสังคม และกิจการคณะสงฆ์ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ

๔. ส่งเสริมให้ผลการวิจัยได้รับการอ้างอิง การนำเสนอ การนำไปใช้ การตีพิมพ์ และได้รับรางวัลระดับชาติและนานาชาติ

๕. พัฒนาระบบการบริหารการจัดการงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ

พันธกิจ

๑. กำหนดระบบและกลไกที่สอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์การวิจัยและงานสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัย

๒. ศูนย์กลางการบริหารจัดการงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัย

๓. ส่งเสริมและพัฒนานักวิจัยและเสริมสร้างจรรยาบรรณแก่นักวิจัย

๔. สนับสนุนการดำเนินงานเครือข่ายงานวิจัยเพื่อพัฒนาโครงการวิจัยเชิงบูรณาการ

๕. เผยแพร่องค์ความรู้จากผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์สู่ท้องถิ่น ชุมชน สังคม และนานาชาติ

๖. พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

สัมมนาผลงานวิจัยนานาชาติ ครั้งที่ ๒
ณ มจร อยุธยา

สัมมนาผลงานวิจัยนานาชาติ ครั้งที่ ๖
ณ จังหวัดเชียงใหม่

โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย

โครงการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย

ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาและจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย

ประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาและจัดทำข้อเสนอโครงการวิจัย

ที่ตั้ง

ชั้น ๓ อาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๘๗๓

ฉ.สถาบันภาษา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นตามปรัชญาที่ว่า **“จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม”** โดยในระดับนานาชาตินั้น มหาวิทยาลัยได้รับการยอมรับจากชาวพุทธทั่วโลกว่าเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาของโลกที่สำคัญแห่งหนึ่ง ทั้งนี้โดยอ้างอิงจากจำนวนนิสิตชาวต่างประเทศที่ให้ความสนใจเข้าศึกษาต่อทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งผลของการจัดกิจกรรมจากการดำเนินตามนโยบายดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยพระธรรมโกศาจารย์, ศ.ดร. อธิการบดี ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาด้านภาษาต่างประเทศให้แก่บุคลากร ตลอดจนนิสิตของมหาวิทยาลัย จึงมีนโยบายที่จะจัดตั้งสถาบันภาษาขึ้น

วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ ได้รับความเห็นชอบให้จัดตั้งสถาบันภาษาขึ้นตามมติของสภาวิชาการ ครั้งที่ ๘/๒๕๕๒ ใช้ชื่อส่วนงานว่า “สถาบันภาษา มจร” และประกาศเป็นข้อกำหนดในราชกิจจานุเบกษา ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๑๕๔ ง ลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ว่า “มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้จัดตั้งสถาบันภาษา ตั้งแต่วันพุธที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป”

ในช่วงแรก สถาบันภาษาเปิดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป โดยเปิดให้ผู้สนใจ ทั้งที่เป็นบุคลากร นิสิต และประชาชนทั่วไปศึกษาภาษาอังกฤษจากอาจารย์เจ้าของภาษา จากนั้นได้ริเริ่มดำเนินโครงการอบรมภาษาอังกฤษแก่บุคลากรที่เป็นผู้บริหารและฝ่ายปฏิบัติการของมหาวิทยาลัย โดยทำความร่วมมือกับสถาบันสอนภาษาจากเมืองออกซ์ฟอร์ด ประเทศอังกฤษส่งอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญมาทำการสอน นอกจากนี้ สถาบันภาษายังขยายการเรียนการสอนไปสู่ภาษาอื่นๆ ประกอบด้วย ภาษาไทย ภาษาญี่ปุ่น และภาษาจีน ตามลำดับ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ได้เปิดสอนภาษาอังกฤษและภาษาไทยแก่นิสิตชาวต่างประเทศ ระดับปริญญาตรี

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ สถาบันภาษาได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาสถาบันภายใต้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยกองทุนสถาบันภาษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๕๓ โดยได้รับทุนตั้งต้นสนับสนุนจากนายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร จำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านบาทถ้วน)

ปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้รับหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษแก่นิสิตระดับปริญญาเอก ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการสอบวัดความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต พุทธศักราช ๒๕๕๔ ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๖ สถาบันภาษา ได้แยกส่วนงานภายใน ออกเป็น ๒ ส่วนงาน คือ

๑. ส่วนงานบริหาร

มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารและงานสารนิเทศของสถาบันและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่มงาน คือ

สมเด็จพระเทพฯ เสด็จเยี่ยมชม ห้องสมุดสถาบันภาษา (วิสปาร์ค)

๑.๑ กลุ่มงานบริหาร ปฏิบัติงานด้านธุรการ ประสานงานด้านงบประมาณ การเงิน การบัญชี พัสดุ นโยบายและแผนพัฒนา ประสานงานกับส่วนงาน และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ กลุ่มงานวางแผน วิจัยและพัฒนา ปฏิบัติงานด้านนโยบายและแผน การประกันคุณภาพ การจัดการความรู้ การบริหารความเสี่ยง การวิจัยและพัฒนาสถาบันภาษา และกิจกรรมภายในสถาบันภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒. ส่วนงานวิชาการ

มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวางแผนและพัฒนาหลักสูตรและงานบริหารวิชาการของสถาบัน และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑ กลุ่มงานจัดการศึกษา ปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรต่างๆ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จัดทำตำราหลักสูตร พัฒนาสื่อการเรียนการสอนรวมทั้งประสานงานการจัดการเรียนการสอนด้านภาษาของคณะ วิทยาเขต วิทยาลัย หรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒ กลุ่มงานบริการวิชาการ ปฏิบัติงานด้านบริการวิชาการภาษาในหลักสูตรวุฒิบัตรภาษาต่างประเทศ การเขียนบทความทางวิชาการ การบริการการแปลภาษาต่างประเทศ การจัดทดสอบภาษาต่างประเทศ การให้บริการห้องสมุดและสื่อการเรียนการสอนด้านภาษา และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ปัจจุบันสถาบันภาษา เปิดการเรียนการสอนและสอบวัดความรู้ด้านภาษาอังกฤษแก่นิสิตทุกระดับของมหาวิทยาลัย รวมทั้งเปิดสอนภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเวียดนาม ภาษาพม่า และภาษาไทย และยังคงดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ตามพันธกิจบริการวิชาการแก่สังคมอีกหลายโครงการ และยังคงดำเนินงานในฐานะเลขานุการจัดการประชุมนานาชาติวิสาขบูชาวันสำคัญสากลของโลก และงานอื่นๆ ที่มหาวิทยาลัยมอบหมายด้วยความยินดีและความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ที่ตั้งไว้

ภาพกิจกรรมสถาบันภาษา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

คอร์สภาษาพม่า

คอร์สภาษาเวียดนาม

มหกรรมภาษา ศาสนา และวัฒนธรรมอาเซียน ครั้งที่ ๑

ค่ายภาษาอังกฤษเพื่อชีวิตดีงาม

คอร์สการทำอาหารญี่ปุ่น

สถาบันภาษาศึกษาดูงานที่ มหาวิทยาลัยบูรพา

ที่ตั้ง โซน D ๔๐๐ ชั้น ๔ อาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๓๕๒๔-๘๐๙๘

ช. สถาบันวิปัสสนาธุระ

สถาบันวิปัสสนาธุระ เดิมเรียกว่า สำนักงานกลางกองวิปัสสนาธุระ อยู่ภายใต้การบริหาร งานของวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษดิ์ โดยมีสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) อธิบดีสงฆ์วัดมหาธาตุ สมัยที่ดำรงตำแหน่งสังฆมนตรีว่าการปกครอง เป็นผู้ก่อตั้งขึ้น และจุดประสงค์เพื่อการศึกษาด้านวิปัสสนาธุระของวัดมหาธาตุการดำเนินงานในเบื้องต้น ได้อาราธนาพระภาวนาภิรามเถร (สุข ปวโร) ผู้ทรงคุณวุฒิและมีความรู้ความสามารถในทางวิปัสสนาธุระแห่งวัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานคร มาเป็นอาจารย์ฝึกสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานที่พระอุโบสถวัดมหาธาตุ มีพุทธบริษัททั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ให้ความสนใจเข้ามาฝึกปฏิบัติมิได้ขาด และบรรพชิตที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติรุ่นแรก ๒ รูป คือ พระมหาโชดก ญาณสิทธิ ป.ธ. ๙ (พระธรรมธีรราชมหามุนี) วัดมหาธาตุ และพระครูสังวรสมาธิวัตร วัดเพลงวิปัสสนา

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ พระพิมลธรรมได้ส่งพระมหาโชดก ญาณสิทฺธิ ป.ธ. ๙ ไปศึกษาดูงานวิปัสสนาธุระที่สำนักศาสยิสสา เมืองแรงกูน ประเทศพม่า ซึ่งเป็นสำนักวิปัสสนาที่มีชื่อเสียงของพม่าเป็นเวลา ๑ ปี เมื่อครบกำหนดแล้วจึงได้กลับคืนสู่ประเทศไทย พร้อมกันนี้พระมหาโชดก ยังได้นิมนต์พระวิปัสสนาจารย์ชาวพม่าผู้ชำนาญ(ตามคำขอของรัฐบาลไทยต่อรัฐบาลพม่า) จากประเทศพม่ามาด้วย ๒ รูป คือ พระอาจารย์อาสภเถร ประธานกัมมัฏฐานาจาริยะ และพระอาจารย์อินทวังสะ มาเพื่อช่วยฝึกสอนวิปัสสนาธุระในประเทศไทยด้วย ซึ่งการได้นิมนต์พระเถระทั้งสองมาก็เป็นไปตามดำริของพระพิมลธรรม

ในปี พ.ศ. ๒๔๙๖ พระมหาโชดก ญาณสิทฺธิ และพระครูประกาศสมาธิคุณ ได้เป็นกำลังสำคัญในการฝึกสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานในวัดมหาธาตุ ซึ่งนับวันจะมีผู้สนในปฏิบัติกัมมัฏฐานเพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยลำดับ พระสังฆาธิการ ผู้บริหารคณะสงฆ์ก็ให้ความสนใจได้จัดส่งครูสอนพระปริยัติธรรมเข้ามาฝึกอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐานแล้วกลับไปเสนอพระภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ภายในเขตปกครองของตน จนปรากฏว่าสำนักวิปัสสนากัมมัฏฐานได้เกิดขึ้นทั่วประเทศ แม้แต่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้เสด็จมาสมาทานพระวิปัสสนากัมมัฏฐาน ที่พระอารามแห่งนี้ และพระมงคลเทพมุนี (หลวงพ่อสด วัดปากน้ำ) ก็ได้มาศึกษาวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบนี้และรับรองว่า สำนักนี้ปฏิบัติถูกต้องตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔

วิปัสสนากัมมัฏฐานในต่างประเทศ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ส่งคณะพระวิปัสสนาจารย์ นำโดยพระราชสิทธิมุนี (โชดก ญาณสิทฺธิ) และพระมหาวิจิตรติสฺสทตฺโต พธ.บ. แห่งวัดมหาธาตุ ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศภาคพื้นยุโรป ได้ปฏิบัติศาสนกิจสอนวิปัสสนากัมมัฏฐานและพักอยู่ที่พุทธวิหารแฮมพ์สเตท ประเทศอังกฤษ เป็นเวลา ๓ เดือน ต่อมาได้แต่งตั้งจากคณะสงฆ์แห่ง ประเทศไทยเป็นหัวหน้าฝ่ายพระธรรมทูตสายต่างประเทศและได้ขยายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปถึงประเทศเยอรมัน ฮอนแลนด์ ฟินแลนด์ สหรัฐอเมริกา และแคนนาดา โดยลำดับ ได้มีผู้สนใจจำนวนมากเข้ามาปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ซึ่งมีพระสงฆ์ไทยเป็นผู้ทำหน้าที่ฝึกสมาธิวิปัสสนากัมมัฏฐานและสืบมาจนถึงปัจจุบันนี้

การพัฒนาการสถาบันวิปัสสนาธุระ

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้พิจารณาเห็นว่าการศึกษาในด้านวิปัสสนาธุระโดยเปิดสำนักงานกลางวิปัสสนาธุระที่วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร สมควรจะได้รับการฟื้นฟูขยายการบริหารงานในรูปแบบที่มีองค์กรหลักมารองรับ จึงได้มีมติอนุมัติให้สำนักงานกลางวิปัสสนาธุระที่วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร เป็นสถาบันวิปัสสนากัมมัฏฐานของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยมีพระพิมลธรรม (สมเด็จพระพุฒาจารย์ : อาจ อาสภมหาเถร) เป็นผู้ลงนาม

ปัจจุบัน สถาบันวิปัสสนาธุระยังให้การบริการในด้านวิปัสสนากัมมัฏฐานเพื่อสืบทอดจรรโลงสืบต่อกันมาอย่างไม่ขาดสาย จึงเกิดเป็นสำนักวิปัสสนากัมมัฏฐานแบบ “ยุบหนอพองหนอ” ทั้งนี้ ก็เพราะการมองการณ์ไกลของสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) อดีต สภานายกมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นอกจากนี้ การวิปัสสนาธุระสำหรับชาวต่างประเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดตั้งศูนย์วิปัสสนานานาชาติขึ้น (The International Buddhist Meditation Center (I.B.M.C.)) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๓ โดยจัดให้มีการบรรยายธรรมเป็นภาษาอังกฤษ และสอนภาค ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานอันเป็นแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และวัฒนธรรมไทย เพื่อศึกษาและวิจัยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา และเพื่อให้ชาวต่างประเทศได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมเข้าใจหลักธรรมอย่างแท้จริง

สถาบันวิปัสสนาธุระ เป็นส่วนงานที่ยกฐานะจากฝ่ายวิปัสสนาธุระ ส่วนธรรมนิเทศ สำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม ขึ้นเป็นสถาบัน ที่มีสถานะเทียบเท่ากับคณะ สำนักหรือศูนย์ ตามข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งส่วนงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หน้า ๓๔ เล่ม ๑๓๐ ตอนพิเศษ ง วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ โดยมีพระเดชพระคุณพระราชสิทธิมุนี รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิปัสสนาธุระ รูปแรก สถาบันวิปัสสนาธุระมีภารกิจ อำนาจ หน้าที่ ตามประกาศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ภารกิจ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้ “สถาบันวิปัสสนาธุระ มีภารกิจเกี่ยวกับการวางแผน พัฒนา ส่งเสริม เผยแผ่และให้บริการวิชาการด้านการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และฝึกอบรมคุณธรรม งานพัฒนาคุณภาพวิปัสสนาจารย์ งานวิจัยพัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน สร้างเครือข่ายสำนักปฏิบัติธรรมและหน่วยอบรมคุณธรรมให้กว้างขวาง แบ่งการบริหารงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ส่วนงานบริหาร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารงานนโยบายและพัฒนา งานบุคลากรงานงบประมาณ งานทะเบียนและงานสารสนเทศของสถาบันและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

๑.๑ กลุ่มงานบริหาร ปฏิบัติงานด้านธุรการ ประสานงานด้านงบประมาณ การเงิน บุคลากร การบัญชี พัสดุ นโยบายและแผนพัฒนารวมทั้งประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้องและปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

๑.๒ กลุ่มงานทะเบียนและสารสนเทศ ปฏิบัติงานจัดทำทะเบียนผู้ปฏิบัติธรรมและผู้เข้าอบรมคุณธรรมให้เป็นระบบและจัดทำเว็บไซต์ จัดทำฐานข้อมูล จัดทำทำเนียบผู้เข้ารับการอบรมวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการฝึกอบรมคุณธรรมจัดทำรายงานประจำปีของสถาบันเอกสารประชาสัมพันธ์และดำเนินงานการเผยแผ่ผลงานด้านวิปัสสนากัมมัฏฐานและการฝึกอบรมคุณธรรมสู่สาธารณชนงานประกันคุณภาพสถาบัน รายงานประจำปีและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒. ส่วนวางแผนและพัฒนาการอบรม มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับงานวิจัยและพัฒนางานวิจัยวิปัสสนาจารย์และงานบริการฝึกอบรมและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๒.๑ กลุ่มงานวางแผน วิจัยและพัฒนาปฏิบัติงานด้านวิจัยส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ติดตามประเมินผล และวางแผนพัฒนาสร้างองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานประสานเครือข่ายด้านคุณธรรมให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

๒.๒ กลุ่มงานบริการฝึกอบรม ปฏิบัติงานบริการหลักสูตรการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานและการฝึกอบรมคุณธรรม แก่เยาวชน ประชาชนทั่วไป ผลิตหลักสูตรการอบรมที่เหมาะสม จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มารับการฝึกอบรมและสรุปรายงานประเมินผลการฝึกอบรมและปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ภาพกิจกรรมสถาบันวิปัสสนาธุระ

ที่ตั้ง อาคารวิปัสสนาธุระ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๗๙ หมู่ ๑ ถนนพหลโยธิน กม.๕๕ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐ โทรศัพท์ / โทรสาร ๐๓๕-๒๔๘-๐๐๘

ช. ศูนย์อาเซียนศึกษา (ASEAN Studies Center)

ศูนย์อาเซียนศึกษา เป็นส่วนงาน ๑ ใน ๓ ส่วนงานที่ตั้งขึ้นใหม่ ที่มีสถานะเทียบเท่ากับคณะ สถาบัน (ศูนย์อาเซียนศึกษา วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ และวิทยาลัยพระธรรมทูต) ตามประกาศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การแบ่งส่วนงาน พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา หน้า ๓๔ เล่ม ๑๓๐ ตอนพิเศษ ง วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๖ เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีพระเดชพระคุณพระราชวรเมธี, ดร. (ประสิทธิ์ พุรหฺมรํสี) รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร ดำรงตำแหน่ง รักษาการผู้อำนวยการศูนย์อาเซียนศึกษา รูปแรก

ศูนย์อาเซียนศึกษา มีภารกิจ อำนาจ หน้าที่ ตามประกาศของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ภารกิจ อำนาจ หน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๗ ดังนี้ “ศูนย์อาเซียนศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารงาน การวางแผนงาน การพัฒนาเครือข่าย การศึกษาวิจัย การจัดระบบสารสนเทศ และการให้บริการวิชาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริการงานอาเซียน คอยประสานความร่วมมือกับส่วนงานของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ ในประชาคมอาเซียน แบ่งการบริหารงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ

๑. ส่วนงานบริหาร มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการบริการของศูนย์บริหาร วางแผนงาน การพัฒนาเครือข่าย สร้างความร่วมมือ และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย แบ่งการบริการจัดการภายในออกเป็น ๒ กลุ่มงาน คือ ๑.๑ กลุ่มงานบริหารปฏิบัติงานด้านธุรการ ประสานงานด้านงบประมาณ การเงิน การบัญชี พัสดุ นโยบายและแผนพัฒนา รวมทั้งประสานงานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ๑.๒ กลุ่มงานวางแผนและพัฒนาเครือข่าย ปฏิบัติงานด้านการวางแผน งานโครงการและกิจกรรมต่างๆ พัฒนาเครือข่าย สร้างความร่วมมือแบบพหุภาคีระหว่างส่วนงานของมหาวิทยาลัยและประชาคมอาเซียน และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย โดยมี พระมหาเด่นพงษ์ พุทฺธรกฺขิโต ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการส่วนงานบริหาร ศูนย์อาเซียนศึกษา

๒. ส่วนวิจัย สารสนเทศและบริการวิชาการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาวิจัย จัดระบบสารสนเทศ และให้บริการวิชาการองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ๒.๑ กลุ่มงานวิจัยและสารสนเทศปฏิบัติงานส่งเสริมการทำวิจัย เพื่อสร้างองค์ความรู้พร้อมนำลงสู่การปฏิบัติที่จริง บริหารและติดตามงานวิจัย จัดระบบสารสนเทศเพื่อเป็นคลังข้อมูลเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย ๒.๒ กลุ่มงานบริการวิชาการ ปฏิบัติงานให้บริการวิชาการเกี่ยวกับองค์ความรู้ของประชาคมอาเซียน เผยแพร่องค์ความรู้สู่พื้นที่สาธารณะ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ การฝึกอบรม การสื่อสารกับสังคม และปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย”

ภาพกิจกรรมศูนย์อาเซียนศึกษา

สรุปได้ว่า ส่วนงานจัดการศึกษา ก็ดี ส่วนงานสนับสนุนการศึกษา ก็ดี ที่อยู่ในส่วนกลาง ล้วนทำงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ได้อย่างประสานสอดคล้อง ทำให้มหาวิทยาลัยได้เจริญพัฒนามาตามลำดับ ทั้งสายจัดการศึกษา ก็มีนิสิตเข้ามาศึกษา และสำเร็จการศึกษา ทั้งระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก เป็นจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น ทั้งสายสนับสนุนการศึกษา ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ตอบสนอง ดำเนินการจัดกิจกรรมบูรณาการต่างๆ อย่างประสานสอดคล้องเพื่อสนับสนุนส่วนงานที่จัดการศึกษาได้อย่างลงตัว

ตอนที่
๕

พันธกิจของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค (จากมหาจุฬาฯ สู่ส่วนภูมิภาค)

ในตอนที่ ๕ จะกล่าวถึงพันธกิจของมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ (๑) ส่วนงานจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาเขต (๒) ส่วนงานจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาลัยสงฆ์ ในการเสนอเนื้อหานั้นจะกล่าวถึงประเด็นหลักๆ เช่น ประวัติและพัฒนาการของส่วนงาน สถานที่ตั้ง สาขาวิชาที่เปิดสอน พร้อมภาพประกอบของส่วนงานนั้น ๆ ดังต่อไปนี้

๕.๑ ส่วนงานจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาเขต

ก.วิทยาเขตหนองคาย

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๑ ก่อนเข้าพรรษา พระเถระระดับเจ้าคณะจังหวัด ๑๕ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลับจากไปทัศนศึกษาภาคเหนือแล้วประชุมกันเป็นปัจฉิมนิเทศ ที่วัดกลาง จังหวัดสุรินทร์ ครั้งนั้น พระราชปรีชาญาณมุนี (พระธรรมปริยัติมุนี) เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย ได้ปรารภกับพระเถระทั้งหลาย ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สมควรมีวิทยาลัยสงฆ์ประจำภาค เพื่อเป็นสถาบันหลักของงานศูนย์ประสานงานพระพุทธศาสนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ศ.ป.ศ.) ซึ่งตั้งขึ้นก่อนหน้านั้นแล้ว ที่ประชุมจึงมอบหมายให้พระมหาประทัย วชิรญาโณ (พระราชพุฒิมุนี) เลขาธิการ ศ.ป.ศ. สมัยนั้น เสนอเรื่องตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ว.ส.อ.) ต่อที่ประชุม ครั้นที่ประชุมได้พิจารณาข้อเสนอนั้นแล้ว พระสังฆเถระ ซึ่งได้ทำสังฆสันนิบาตกันในครั้งนั้น มีสังฆมติเป็นเอกฉันท์รับหลักการรับรองการจัดตั้ง ว.ส.อ. ขึ้น ทว่าการจะจัดตั้งขึ้น ณจังหวัดใดนั้น ให้ยกไปพิจารณาในการประชุมคราวต่อไป ซึ่งกำหนดประชุมกันที่จังหวัดหนองคาย

ครั้นถึงกลางปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ศูนย์ประสานงานพระพุทธศาสนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้จัดประชุมกันที่วัดศรีษะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จึงได้นำเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นมาพิจารณาร่วมกันว่าสมควรจัดตั้งขึ้น ณ จังหวัดใด สังฆสันนิบาตนั้นได้เสนอให้ตั้ง ณ จังหวัดต่าง ๆ อันเป็นศูนย์กลางของภาคบ้าง จังหวัดใหญ่ ๆ บ้าง ที่สมควรจัดตั้ง แต่ก็ได้รับการปฏิเสธจากเจ้าคณะจังหวัดเหล่านั้น ในที่สุดจึงยกให้จังหวัดหนองคายรับไว้ดำเนินการ ซึ่งกำหนดพิจารณาแนวทางการดำเนินการตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกันในการประชุมประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๓

วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๓ พระราชปรีชาญาณมุนี (นวน เขมจารีป.ธ.๖) เจ้าคณะจังหวัดหนองคาย ประธานศูนย์ประสานงานพระพุทธศาสนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้จัดประชุมสังฆสันนิบาตประจำปีขึ้นที่วัดศรีษะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และนิมนต์เจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะจังหวัด ผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานพระพุทธศาสนาจังหวัดต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๕ จังหวัด และพระจริยานิเทศก์ ๔๕๐ รูป มาร่วมประชุมประจำปี จึงได้นำเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เสนอขึ้นพิจารณา ที่ประชุมครั้งนั้นมีสังฆมติเป็นเอกฉันท์ว่า

๑. ให้ตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่วัดศรีษะเกษ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เนื่องจากมีโรงเรียนบาลีสาธิตศึกษาวัดศรีษะเกษอยู่แล้ว จึงได้ถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป ตลอดทั้งพระสงฆ์ สามเณรในประเทศลาวก็จะได้เข้ามาศึกษาด้วย

๒. ให้ทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือร่วมกันสนับสนุนอุปถัมภ์โดยจัดกฐินหรือผ้าป่ามาถวายปีละ ๑-๒ ครั้ง และให้การช่วยเหลือด้านครูสอนและส่งภิกษุสามเณรมาเรียนด้วย

๓. ให้ตั้งมูลนิธิขึ้นไว้เป็นทุนบำรุงส่งเสริมกิจการวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยตั้งทุนๆ ละ ๑,๐๐๐ บาทและให้เริ่มตั้งทุนนิธิขึ้นตั้งแต่ที่ประชุมครั้งนั้น จังหวัดละ ๑ ทุน

ในการประชุมครั้งนี้ผู้ร่วมประชุมที่เป็นกำลังอุปถัมภ์สำคัญฝ่ายฆราวาสคือฯพณฯเอนท รี พิชเยน ทรโยธิน เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พร้อมด้วยคุณหญิงแสงเดือน พิชเยนทรโยธิน เป็นที่ปรึกษา การจัดทำตราสารมูลนิธิและยังได้บริจาคตั้งทุนมูลนิธิจำนวนเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) และได้มอบให้อาจารย์เกษม บุญศรี อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ยกร่างตราสารมูลนิธิและภายหลังได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิกับทางราชการอย่างถูกต้องตามกฎหมายเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๑๕ ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๖๗ วัดศรีษะเกษ ถนนมีชัย ตำบลในเมือง จังหวัดหนองคาย โดยมี ฯพณฯ เอนท รี พิชเยนทรโยธิน เป็นประธานมูลนิธิ พร้อมด้วยกรรมการ จำนวน ๙ คนในปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้เปลี่ยนชื่อจาก “ มูลนิธิวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” เป็น **“มูลนิธิมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย”** และได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๓๐

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๔ จอมพลถนอม กิตติขจร (นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น) และท่านผู้หญิงจงกล กิตติขจร ได้เป็นประธานฝ่ายฆราวาส วางศิลาฤกษ์ อาคารวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการนำของเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัดและฝ่ายสงฆ์มีพระเทพรัตนโมลี พระราชพรหมจริยคุณ และพระราชปรีชาญาณมุนี เป็นประธานสร้างอาคาร ๕ ชั้นทรงไทยสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก และดำเนินการก่อสร้างเสร็จ ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐

วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๑๔ จอมพลถนอม กิตติขจร (นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น) และท่านผู้หญิงจงกล กิตติขจร ได้เป็นประธานฝ่ายฆราวาส วางศิลาฤกษ์ อาคารวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการนำของเจ้าคณะจังหวัดทุกจังหวัดและฝ่ายสงฆ์มีพระเทพรัตนโมลี พระราชพรหมจริยคุณ และพระราชปรีชาญาณมุนี เป็นประธาน เป็นประธานสร้างอาคาร ๕ ชั้น ทรงไทยสร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก และดำเนินการก่อสร้างเสร็จในปี พ.ศ. ๒๕๒๐

ในกาลต่อมา คณะผู้บริหาร วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ประชุมพิจารณาว่าสมควรจัดการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อรองรับพระภิกษุสามเณร ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีผู้จบรุ่นแรก พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วยหวังว่าจะให้เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ที่วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งกำลังรุ่งเรืองเป็นลำดับในสมัยนั้น เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้ช่วยงานกิจการของวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และส่งไปช่วยงานกิจการพระพุทธศาสนาในจังหวัดต่าง ๆ ดังเจตนาแรกตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ดังนั้น เมื่อนำเสนอต่อมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อขอเปิดเป็นส่วนหนึ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้อนุมัติยกฐานะวิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขึ้นเป็นวิทยาเขตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๑ และเป็นวิทยาเขตแห่งแรกของมหาวิทยาลัยและคณะสงฆ์ไทยฝ่ายมหานิกาย

๑๕ มิถุนายน ๒๕๒๑ พระพิมลธรรม (อาจ อาสภมหาเถร) องค์สภานายกมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เป็นประธานเปิดคณะครุศาสตร์ เอกบริหารการศึกษา และถือเป็นการเปิดกิจการของวิทยาเขต
หนองคาย เป็นครั้งแรก ดังนั้น วิทยาลัยสงฆ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นส่วนหนึ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

๒๒ มิถุนายน ๒๕๒๑ สมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถร) ประธานพิธีเนื่องในวโรกาสเสด็จบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

พ.ศ. ๒๕๒๙ สภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติให้เรียกชื่อเป็นทางการว่า **“มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตหนองคาย”**

พ.ศ. ๒๕๓๓ เปิดสอนสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการเมืองการปกครอง คณะสังคมศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๓๙ จัดตั้งศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร จังหวัดนครพนม เปิดการสอนสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๓๙ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.)

พ.ศ. ๒๕๔๐ เปิดสอนสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๔๐ เปิดสอนหลักสูตรการศึกษาพิเศษสำหรับพระสังฆาธิการและผู้ปฏิบัติการ (กศ.พส.)

พ.ศ. ๒๕๔๑ เปลี่ยนสถานะศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร เป็นวิทยาลัยสงฆ์นครพนม

พ.ศ. ๒๕๔๙ เปิดหน่วยวิทยบริการวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร เปิดสอนสาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา คณะครุศาสตร์ และเปิดสอนสาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการเมืองการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ และเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ได้รับอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ให้ย้ายหน่วยวิทยบริการจากวัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหารไปยัง เลขที่ ๒๑๙ ตำบลไฮหย่อง อำเภอพังโคน จังหวัดสกลนครเพื่อรองรับนโยบาย และแผนพัฒนาอาคารสถานที่ของมหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๕๗ สภามหาวิทยาลัย มีมติอนุมัติให้เลิกยุบหน่วยวิทยบริการจังหวัดสกลนคร เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)ได้ส่งคณะกรรมการเข้าตรวจประเมินการจัดการศึกษา นอกสถานที่ตั้ง ปรากฏว่ามีผลการตรวจประเมิน “ไม่ผ่าน”

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
๒๑๙ หมู่ ๓ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ๔๓๑๐๐

วิทยุเพื่อการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมร่วมประเพณีแห่เทียนพรรษา
กับเทศบาลเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย

ร่วมจัดนิทรรศการงานอนุสาวรีย์ปราบฮ่อทุกปี

งานโครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานนิสิต ประจำปี ๒๕๕๖

สถานที่ตั้ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย
เลขที่ ๒๑๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย ๔๓๑๐๐

เลขที่ ๒๑๙ หมู่ที่ ๓ ตำบลค่ายบกหวาน อำเภอเมืองหนองคาย
จังหวัดหนองคาย ๔๓๑๐๐ www.mcunk.ac.th
โทรศัพท์ ๐๔-๒๔๙-๕๓๓๓ โทรสาร ๐๔-๒๔๙-๕๒๒๒ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘-๑๕๔๕-๓๐๔๘

ข.วิทยาเขตเชียงใหม่

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ เป็นวิทยาเขตแห่งที่ ๓ ของมหาวิทยาลัยที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาค และเป็นแห่งแรกในภาคเหนือ จากการริเริ่มก่อตั้งราวเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๔ โดย ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญาและศาสนา อดีตคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เรียนปรึกษากับเจ้าชื่น สิโรรส แห่งพุทธนิคมเชียงใหม่ ถึงความคิดที่จะจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ขึ้นที่วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม)เพื่อยกระดับการศึกษาของพระภิกษุสามเณรในจังหวัดภาคเหนือ เจ้าชื่น สิโรรส ยินดีให้ความร่วมมือ

สิงหาคม ๒๕๒๔ ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส นมัสการกราบเรียน พระศรีธรรมนิเทศก์ (กมล โชติมฺนฺโต) รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ฝ่ายการศึกษา วัดสันป่าข่อย ขอให้เสนอเรื่องไปยังคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่โดยร่วมมือกับอาจารย์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ล้านนาเพื่อจัดการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยสำหรับพระภิกษุสามเณร ในจังหวัดเชียงใหม่

ธันวาคม ๒๕๒๔ ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส ได้มีหนังสือนมัสการกราบเรียน พระมหานครเขมปาลี,ดร. (ได้ดำรงสมณศักดิ์สุดท้ายที่พระราชรัตนโมลี) เลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในขณะนั้น ถึงความประสงค์ที่จะจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ดังกล่าว ขอความเห็นและความสนับสนุน ท่านเลขาธิการฯ มีหนังสือตอบให้ความสนับสนุน ส่วนที่จะจัดตั้งเป็นสาขาหรืออยู่ในเครือของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฯ ก็แล้วแต่ความเหมาะสม

กรกฎาคม ๒๕๒๕ พระศรีธรรมนิเทศก์ ทำหนังสือถึงพระราชพรหมมาจารย์ (ดวงคำ ธมฺมทินฺโน) เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ขอให้มอบหมายพระศรีธรรมนิเทศก์ ดำเนินการในนามของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ร่วมกับ ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส และคณะ เพื่อให้มีการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ขึ้น

สิงหาคม ๒๕๒๕ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ มีหนังสือมอบหมายให้ พระศรีธรรมนิเทศก์ เป็นผู้พิจารณาดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ล้านนาในนามคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ตามวัตถุประสงค์ ส่วนสถานที่จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นั้น คณะสงฆ์มีความเห็นตรงกันว่า วัดสวนดอก ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เป็นสถานที่สมควรและเหมาะสมอย่างยิ่ง

ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส ผศ.ดร.สิงห์ทน คำซาวและ รศ.ดร.กาญจนะ แก้วกำเนิด อดีตรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ร่วมกันร่างตราสารเพื่อจัดตั้งมูลนิธิวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา ให้เป็นองค์กรจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา พฤศจิกายน ๒๕๒๖มีมติจากคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ให้เปิดสอนในปีการศึกษา ๒๕๒๗ เป็นต้นไป ๑๔ มกราคม ๒๕๒๗ ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส ได้ทำหนังสือแจ้งต่อ พระศรีธรรมนิเทศก์ว่า คณะกรรมการดำเนินงานมีความพร้อม

ที่จะจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ล้านนาแล้ว โดยจะเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ มิถุนายน ๒๕๒๗ พระศรีธรรมนิเทศก์ ได้ทำหนังสือขออนุญาตใช้อาคารเรียนปริยัติธรรมเดิมของวัดสวนดอกเป็นที่จัดตั้งและดำเนินการ ต่อพระครูศรีปริยัตยานุรักษ์ (ไฝ ญาณวุฑฒิ) เจ้าอาวาสวัดสวนดอก ในขณะนั้น

๑ มีนาคม ๒๕๒๗ พระราชพรหมาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ได้ลงนามในประกาศคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ เรื่องจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา ให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน ประธาน คือ พระศรีธรรมนิเทศก์ รองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ รองประธาน คือ พระครูศรีปริยัตยานุรักษ์ เจ้าคณะอำเภอเมืองเชียงใหม่ คณะกรรมการประกอบด้วย ผศ.มณี พยอมยงค์ (ศ.เกียรติคุณ ดร.มณี พยอมยงค์ ศิลปินแห่งชาติ) รศ.ดร.กาญจนะ แก้วกำเนิด ผศ.ดร. สิงห์ทน คำซาว อาจารย์อนันต์ ชันขุนทด และกรรมการและเลขานุการ ๒ ท่าน คือ ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส และ ผศ.บำเพ็ญ ระวิน

๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๗ พระครูศรีปริยัตยานุรักษ์ (ประธานกรรมการดำเนินงานแทนพระศรีธรรมนิเทศก์ซึ่งมรณภาพ ๒๒ มีนาคม ๒๕๒๗) พร้อมด้วย ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส ไปชี้แจงในที่ประชุม สภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา เมื่อ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๗ เริ่มเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ปฐมหลักสูตรที่เปิดก็คือ สาขาวิชาศาสนา โดยมี พระมหาณรงค์ จิตฺตโสภโณ (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่พระสุธีวรญาณ) ได้กรุณารับงานสอนวิชาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับพระไตรปิฎก วิชาพระวินัยปิฎก วิชาพระสุตตันตปิฎก ตลอดปีการศึกษา ๒๕๒๗ สำหรับวิชาสามัญอื่นๆในหลักสูตรได้เชิญอาจารย์จากคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่มาร่วมถวายความรู้

๓ ตุลาคม ๒๕๒๘ พระครูศรีปริยัตยานุรักษ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา กับ ผศ.รุ่งเรือง บุญโญรส ได้เข้าร่วมชี้แจงในที่ประชุมสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรื่องการดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต วิชาเอกศาสนา ตลอด ๑ ปี กับ ๑ ภาคการศึกษา ในที่สุด สภามหาวิทยาลัยก็มีมติรับวิทยาลัยสงฆ์ล้านนาเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และให้ใช้ชื่อเป็นทางการว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตเชียงใหม่” มีสถานะเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาวิจัยส่งเสริมและให้บริการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

หลังจากนั้น คณะกรรมการดำเนินงานได้อาราธนาพระราชสิทธาจารย์ (หนู ถาวโร) ขณะนั้นดำรงตำแหน่งรองเจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ มาร่วมบริหารในตำแหน่งประธานคณะกรรมการและบริหารวิทยาเขต

ต่อมา มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก็ได้ดำเนินการแต่งตั้ง พระราชสิทธาจารย์ เป็นรองอธิการบดี หัวหน้าวิทยาเขตเชียงใหม่ และพระครูศรีปริยัตยานุรักษ์ เป็นคณบดีคณะพุทธศาสตร์

ในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัยครั้งที่ ๒/๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๐ ได้มีมติอนุมัติให้ตั้งศูนย์การศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยฯ วิทยาเขตเชียงใหม่ ณ วัดพระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน และในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๐ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ มีมติให้ยกฐานะศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน เป็นวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน เพื่อขยายเขตการศึกษาไปยังสถานที่ที่เหมาะสม และเปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง ได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อสนองนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาของสถาบัน ตามพระราชปณิธานในการสถาปนา ที่จะสนับสนุนให้พระภิกษุสามเณร ได้ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงอย่างทั่วถึง ตามศักยภาพและโอกาสอันสมควร

วันอังคารที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์อาคารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตเชียงใหม่

ปี ๒๕๓๖ เปิดสาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และสาขาวิชาสังคมศึกษา

ปี ๒๕๓๗ เปิดสาขาวิชาพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ปี ๒๕๓๘ เปิดสาขาวิชาปรัชญา และประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.)

ปี ๒๕๓๙ เปิดสาขาวิชาพุทธศาสนาสำหรับพระสังฆาธิการ ในชื่อโครงการการศึกษาพิเศษสำหรับพระสังฆาธิการ (กศ.พส.)

๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๔๐ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เปลี่ยนชื่อเป็น “มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่” ในปี ๒๕๔๑-๒๕๔๖ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้แต่งตั้ง พระราชวิมลเมธี (สังวาล พรหมฺวณฺโณ) เป็นรองอธิการการบดีวิทยาเขตเชียงใหม่แทนพระธรรมสิทธาจารย์ นับจากนั้นตำแหน่งรองอธิการบดีได้แก่ พระครูพิพิธสุตาทร (บุญช่วย สิรินฺธโร) พ.ศ. ๒๕๔๙ – ๒๕๕๒ พระครูโฆสิตปริยัตยาภรณ์ (ธีรพงษ์ สิรินฺธโร) พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๗ และพระราชสิงหวรมุนี (โสภณ โสภโณ) พ.ศ. ๒๕๕๗ – ถึงปัจจุบัน

ปี ๒๕๔๐ เปิดสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ และสาขาวิชาจริยศึกษา

ปี ๒๕๔๑ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ปี ๒๕๔๓ เปิดสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์สำหรับพระธรรมจาริก ในชื่อโครงการการศึกษาพิเศษสำหรับพระธรรมจาริก (กศ.พจ.)และสาขาวิชาพุทธจิตวิทยา

ปี ๒๕๔๗ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (คฤหัสถ์)

ปี ๒๕๔๘ เปิดประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขา วิชาการสอนพระพุทธศาสนาสำหรับพระธรรมจาริก(กศ.พจ.) และหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปริญญาโท) สาขาวิชาปรัชญา

ปี๒๕๕๐ เปิดหลักสูตรการศึกษาภาคภาษาอังกฤษ (English Programme) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ปี ๒๕๕๑ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ปี ๒๕๕๑ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาบาลี

ปี ๒๕๕๒ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม

ปี ๒๕๕๓ เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ อธิบดีกรมป่าไม้ นายบุญชอบ สุทธิมนัสวงษ์ ได้ลงนามในประกาศกรมป่าไม้ ฉบับที่ ๕/๒๕๕๖ อนุญาตให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สามารถเข้าใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าขุนแม่กวง เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ท้องที่ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่ ๙๐๖ ไร่มีนายปั่น อะทะเทพ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้รับมอบอำนาจดำเนินการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อดำเนินการจัดสร้างวิทยาเขตเชียงใหม่ในพื้นที่ดังกล่าว

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๘ พระวิสุทธิวงศาจารย์ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เป็นองค์ประธานวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนเอนกประสงค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นอาคารเรียนหลังแรก ณ พื้นที่ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

อาคารเรียน มจร วิทยาเขตเชียงใหม่หลังแรกในยุคเริ่มต้น (ยุคแรก)

อาคารเรียน มจร ๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเสด็จพระราชดำเนินวางศิลาฤกษ์ (ยุคปัจจุบัน)

อาคารสำนักวิทยบริการ (สำนักวิชาการห้องสมุดและวิจัย)

อาคารช้อยนันทาภิวัฒน์ (คณะครุศาสตร์และโรงเรียนบาลีสาธิต)

พิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนเอนกประสงค์ มจร วิทยาเขตเชียงใหม่ ณ พื้นที่ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ (ยุคอนาคต วิทยาเขตเชียงใหม่พื้นที่ ตำบลป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่)

ค.วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีฐานะเป็นวิทยาเขตหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้พัฒนามาจาก **"วิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณ"** ตั้งอยู่ ณ วัดแจ้ง-วรวิหาร ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีประวัติการก่อตั้งและพัฒนาการตามลำดับดังนี้

พ.ศ. ๒๕๑๓ คณะสงฆ์ภาคใต้ได้ก่อตั้งวิทยาลัยสงฆ์ภาคทักษิณขึ้น โดยพระราชธรรมเวที (เรือง วุฑฺฒิญาโณ) เจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นประธาน และมีพระมหาพร้อม โกวิโท (ปัจจุบัน พระเทพปัญญาสุธี รองอธิการบดี) เป็นผู้อำนวยการ

พ.ศ. ๒๕๒๘ สภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีมติให้วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เปิดดำเนินการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา (ปริญญาตรี) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) เปิดการเรียนการสอนในคณะพุทธศาสตร์ วิชาเอกศาสนาเป็นครั้งแรก โดยมีพระเทพปัญญาสุธี (พร้อม โกวิโท) เป็นรองอธิการบดี ถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๔๐ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งได้ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เป็นผลให้วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ได้รับการยกฐานะตามกฎหมายด้วย และเปลี่ยนชื่อเป็น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช มีฐานะเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และเป็นวิทยาเขตหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ ณวัดแจ้งวรวิหาร ถนนราชดำเนิน ตำบลท่าวัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๔๒ มีผู้บริจาคที่ดิน หมู่ที่ ๗ บ้านบางสะพาน ตำบลบางจาก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน ๓๙ ไร่เศษ เพื่อใช้เป็นสถานที่ก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช แห่งใหม่ ปัจจุบันได้ซื้อที่ดินเพิ่ม ๒ ไร่ ๓ งาน รวมทั้งสิ้น ๔๑ ไร่ ๓ งาน

พ.ศ. ๒๕๔๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราชได้เริ่มดำเนินการปรับปรุงพื้นที่ทำถนนเข้าพื้นที่ก่อสร้างอาคาร วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๔๔ ก่อสร้างอาคารอำนวยการ ชั้นเดียว จำนวน ๑ หลัง

พ.ศ. ๒๕๔๖ ก่อสร้างอาคารเรียน ๓ ชั้น จำนวน ๑ หลัง

พ.ศ. ๒๕๔๗ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และระบบสาธารณูปโภคต่างๆ

พ.ศ. ๒๕๕๗ ก่อสร้างอาคารหอสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๑ หลัง

พ.ศ. ๒๕๕๘ ก่อสร้างอาคารเรียนอเนกประสงค์ ๓ ชั้น จำนวน ๑ หลัง

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้ขยายห้องเรียนไปยังจังหวัดปัตตานี โดยเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาศาสนา ณ วัดมุจลินทวาปีวิหาร ตำบลตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ในปัจจุบันได้ก่อสร้างอาคารเรียนและย้ายไปยังสถานที่ใหม่ ณ ถนนโรงเหล้าสาย ข. ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ สภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ มีมติให้จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี โดยยกฐานะโครงการขยายห้องเรียนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ซึ่งตั้งอยู่ ถนนโรงเหล้าสาย ข. ซอย ๑๐ ตำบลรูสะมีแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ขึ้นเป็น วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๔ ง วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔

ปัจจุบัน วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานีมีการเรียนการสอนใน ๓ สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศาสนา สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ขยายห้องเรียนไปยังจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาศาสนา ณ วัดพัฒนาราม ตำบลตลาดใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ปัจจุบันห้องเรียนวัดพัฒนาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการเรียนการสอน ๓ สาขาวิชา คือ สาขาวิชาศาสนา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ และสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พ.ศ. ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ได้ย้ายไปทำการจัดการเรียนการสอน ณ ที่ตั้งแห่งใหม่ บ้านบางสะพาน หมู่ที่ ๗ ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พ.ศ. ๒๕๕๒ ดร.นนทพร โสภณ ผู้ถือใบอนุญาตและเจ้าของวิทยาลัยศรีโสภณ ได้มอบที่ดินและอาคารเรียนพร้อมอุปกรณ์การศึกษาของวิทยาลัยศรีโสภณให้เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช จึงย้ายสถานที่ทำการจากอาคารเรียนบ้านบางสะพาน มาบริหารจัดการเรียนการสอน ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช (อาคารวิทยาลัยศรีโสภณ) เลขที่ ๓/๓ หมู่ที่ ๕ ตำบลมะม่วงสองต้น อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครศรีธรรมราช ถึงปัจจุบัน

อาคารหอสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศ

อาคารเรียนสามชั้น

อาคารอำนวยการ

ง. วิทยาเขตขอนแก่น

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชสารเวที เจ้าอาวาสวัดธาตุ พระอารามหลวง (ในขณะนั้น) มีความประสงค์ที่จะให้จัดตั้งมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค ๙ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเสนอเรื่องไปยังมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยการสนับสนุนของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร) นายกสภามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในขณะนั้น และสภามหาวิทยาลัยได้มีมติอนุมัติให้จัดตั้งเป็นวิทยาเขตขอนแก่น เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๒๘ ตามหนังสือที่ ๗๑๔/๒๕๒๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๒๘ ลงนามโดย พระมหานคร เขมปาลี เลขาธิการมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยตำแหน่งในขณะนั้น โดยใช้ชื่อเป็นทางการว่า **“มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตขอนแก่น”**

ต่อมามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีคำสั่งที่ ๘ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๒๙ แต่งตั้งให้พระราชสารเวที เป็นผู้รักษาการตำแหน่งรองอธิการบดีหัวหน้าวิทยาเขตขอนแก่น และแต่งตั้งให้พระมหาโสวิทย์ โกวิโท เป็นผู้รักษาการตำแหน่งคณบดีคณะพุทธศาสตร์ จึงได้ดำเนินการเปิดภาคการศึกษาครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๙ ในคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาเอกศาสนา มีนิสิตรุ่นแรกจำนวน ๒๑ รูป

ลำดับเหตุการณ์สำคัญของวิทยาเขตขอนแก่น

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ ขออนุมัติขยายเขตการศึกษาระดับวิทยาลัยสงฆ์ ตั้งอยู่วัดศรีวิชัยวนาราม ตำบลกุดป่อง อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เปิดดำเนินการสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน(ภาษาไทย) มีนิสิตรุ่นแรกจำนวน ๓๕ รูป

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ขออนุมัติขยายเขตการศึกษาระดับห้องเรียน ตั้งอยู่วัดบูรพาภิราม (พระอารามหลวง) ถนนผดุงพานิช ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดดำเนินการสาขาวิชาศาสนาปรัชญา มีนิสิตรุ่นแรก จำนวน ๔๙ รูป ต่อมาปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ ย้ายมาตั้งที่วัดสระทอง ถนนหายโศรก ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้รับอนุมัติให้เปิดดำเนินการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา จัดตั้งห้องเรียนบัณฑิตศึกษา วิทยาเขตขอนแก่น เบื้องต้นเปิดการเรียนการสอนสาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับบรรพชิต

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ สภาวิทยาเขตขอนแก่น ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ได้มีมติให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดขอนแก่น จัดตั้งสถานีวิทยุสถาบัน ขนาด ๑ กิโลวัตต์ เพื่อภาระกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค ๙ โดยให้ชื่อสถานีวิทยุว่า “สถานีวิทยุกระจายเสียงพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น” ระบบ F.M. คลื่น 101.75 MHz.

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ขออนุมัติขยายเขตการศึกษาระดับหน่วยวิทยบริการ ตั้งอยู่เลขที่ ๕๗๗ วัดอภิสิทธิ์ ถนนนครสวรรค์ ตำบลตลาด อำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม เปิดดำเนินการสาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีนิสิตรุ่นแรกจำนวน ๔๑ รูป และปีเดียวกันขออนุมัติขยายเขตการศึกษาระดับศูนย์การศึกษา ตั้งอยู่ที่วัดกลาง (พระอารามหลวง) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ วิทยาเขตขอนแก่นได้ขยายที่ทำการจาก วัดธาตุ พระอารามหลวง ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มาตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๓๐ หมู่ที่ ๑ ถนนขอนแก่น-น้ำพอง ตำบลโคกสี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเปิดป้ายมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่นซึ่งเป็นสถานที่ทำงานแห่งใหม่ของวิทยาเขตขอนแก่น ในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนระดับปริญญาเอก หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนาและให้เปิดสอนได้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ดได้ย้ายที่ทำการจากวัดสระทอง ถนนหายโศรก ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มาตั้งอยู่ที่บ้านท่าเยี่ยม หมู่ที่ ๔ ตำบลนิเวศน์ อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ วิทยาลัยสงฆ์เลย ได้ย้ายที่ทำการจากวัดศรีวิชัยวนาราม ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย มาตั้งอยู่ที่ ๑๑๙ หมู่ ๕ ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ จัดตั้งศูนย์ภาษา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอาเซียน และศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาอาเซียน และพระธรรมโกศาจารย์[๑] ,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เดินทางมาเปิดป้ายศูนย์ภาษา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอาเซียน และศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา เมื่อวันเสาร์ที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๕ อย่างเป็นทางการ สำหรับศูนย์ภาษา ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมอาเซียน ได้ดำเนินการเปิดการเรียนการสอน ๘ ภาษา คือ ๑. ภาษาอังกฤษ สำหรับนิสิตโดยทั่วไป ๒. ภาษาไทย สำหรับนิสิตต่างชาติที่มาศึกษาในวิทยาเขตขอนแก่น ๓. ภาษาลาว สำหรับนิสิตที่สนใจโดยทั่วไป ๔. ภาษาธรรม-ไทยน้อย สำหรับนิสิตทั่วไปเพื่อรักษาและค้นคว้าคัมภีร์โบราณอาน ๕.เวียดนาม สำหรับนิสิตทั่วไป ๖. ภาษาจีน สำหรับนิสิตโดยทั่วไป ๗. ภาษากัมพูชา สำหรับนิสิตทั่วไป

[๑] ปัจจุบัน พระพรหมบัณฑิต

พัฒนาการด้านอาคารสถานที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ณ ที่ทำการปัจจุบัน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเพื่อรองรับการจัดการศึกษา จำนวน ๗ อาคาร ดังนี้

อาคาร ๑๐๐ ปี สมเด็จพระพุฒาจารย์
(อาจ อาสภมหาเถร)

อาคารหอสมุดสารสนเทศ
สมเด็จพระพุฒาจารย์(เกี่ยว อุปเสณมหาเถร)

อาคารพิมลธรรมวรรณิสสรอุทิศ

อาคารหอประชุมเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

อาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร)
(อาคารอเนกประสงค์)

กุฎีรับรองพระพรหมสิทธิ (ธงชัย สุขญาโณ)

อาคารหอฉันพระพิมลธรรม (อาจ อาสภมหาเถร)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีความก้าวหน้าทางด้านการจัดการศึกษาเป็นอย่างสูง จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรจึงถึงระดับสูงสุดของอุดมศึกษา คือ ระดับปริญญาเอก ปัจจุบัน วิทยาเขตขอนแก่นจัดการศึกษา ระดับหลักสูตรประกาศนียบัตร จำนวน ๒ หลักสูตร ระดับปริญญาตรี จำนวน ๘ หลักสูตร ระดับปริญญาโท จำนวน ๔ หลักสูตร และระดับปริญญาเอก จำนวน ๒ หลักสูตร ดังนี้

๑. หลักสูตรระดับประกาศนียบัตร จำนวน ๒ หลักสูตร ดังนี้

๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๑.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์

๒. หลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวน ๘ หลักสูตร ดังนี้

๒.๑ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา

๒.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

๒.๓ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๒.๔ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

๒.๕ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

๒.๖ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๒.๗ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

๒.๘ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (English Program)

๓. หลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน ๔ หลักสูตร ดังนี้

๓.๑ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๓.๒ หลักสุตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

๓.๓ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

๓.๔ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

๔. หลักสูตรระดับปริญญาเอก จำนวน ๒ หลักสูตร ดังนี้

๔.๑ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

๔.๒ หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา

นิสิตนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ในปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น นอกจากจะมีพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ภายในประเทศที่ให้ความสนใจเข้าศึกษาแล้ว ยังมีนิสิตจากนานาชาติที่ให้ความสนใจเข้าศึกษา ณ วิทยาเขตขอนแก่น ประกอบด้วย

๑. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

๒. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๓. ราชอาณาจักรกัมพูชา

๔. สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ

๕. สาธารณรัฐอินเดีย

จ.วิทยาเขตนครราชสีมา

ประวัติความเป็นมา

สมเด็จพระธีรญาณมุนี (ธีร์ ปุณฺณกเถร) เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก เจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส ได้ปรารภว่า “ภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น จังหวัดนครราชสีมา มีความเหมาะสมต่อการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์มากที่สุด เพราะเป็นเมืองเอกเป็นศูนย์กลางการศึกษามาแต่เดิม”

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ พระเถรานุเถระในจังหวัดนครราชสีมาและกรุงเทพมหานครที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดนครราชสีมา ได้ประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา และที่ประชุมมีมติให้คณะสงฆ์ภาค ๑๑ เป็นผู้ดำเนินการ

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ คณะสงฆ์ภาค ๑๑ มีมติจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ลงวันที่ ๒๘ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๙) โดยมีพระพรหมคุณาภรณ์ (เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ พระธรรมวิสุทธาจารย์) เป็นประธานสภาวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา

๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๙ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติอนุมัติให้วิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา เป็นวิทยาเขตนครราชสีมาและใช้นามว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตนครราชสีมา” ตั้งอยู่ที่ อาคารเรียนโรงเรียนปริยัติสามัญนครราชสีมา วัดพระนารายณ์มหาราชวรวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีพระธรรมวิสุทธาจารย์ เจ้าคณะภาค ๑๑ และเจ้าอาวาสวัดพระนารายณ์มหาราชวรวิหาร เป็นประธานสภาวิทยาเขตรูปแรก และ พระสีหราชสมาจารมุนี (โอภาส นิรุตฺติเมธี) เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา และเจ้าอาวาส วัดพรหมราชเป็นรองอธิการบดีวิทยาเขตนครราชสีมาเป็นรูปแรก (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ “พระธรรมวรนายก”)

พัฒนาการด้านจัดการศึกษา

๒๐ พฤษภาคม ๒๕๓๐ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๓ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๔ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๖ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๗ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ป.วค.)

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ เปิดสอนหลักสูตร ประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) ที่หน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมาจังหวัดชัยภูมิ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ สำหรับคฤหัสถ์

๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ที่หน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับคฤหัสถ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ เปิดสอนหลักสูตรพุทธมหาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับคฤหัสถ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต)

๑ เมษายน ๒๕๕๓ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ที่หน่วยวิทยบริการจังหวัดชัยภูมิ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา สำหรับพระภิกษุ สามเณร

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับคฤหัสถ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๖ เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน (ป.ศส.)

พัฒนาการด้านกายภาพ

ปีพุทธศักราช ๒๕๓๙ วิทยาเขตนครราชสีมาได้ก่อสร้างอาคารเรียนรวมเป็นตึก ๕ ชั้น ยาว ๙๑ เมตร บนเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ที่ ธรณีสงฆ์วัดพระนารายณ์มหาราชวรวิหาร บ้านหัวถนน ตำบลหัวทะเล อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา หลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ บริจาค ๒๐ ล้านบาท พระราชสีมาภรณ์ (โอภาส นิรุตฺติเมธี) เจ้าคณะจังหวัดนครราชสีมา คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา และประชาชนจังหวัดนครราชสีบริจาคร่วมสมทบ ต่อมาหลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ บริจาคเพิ่มอีก ๓๐ ล้านบาท รวม ๕๐ ล้านบาท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ รัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้มีสถานภาพเป็นนิติบุคคลและเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๑ ย้ายที่ตั้ง จากวัดพระนารายณ์มหาราช มาอยู่ที่ เลขที่ ๔๑๙ หมู่ที่ ๗ บ้านหัวถนน ถนนชาติพัฒนา ตำบลหัวทะเล อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ ๓๐๐๐๐

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ก่อสร้างที่พักสงฆ์ พระพรหมคุณาภรณ์ (พุ่ม กิตฺติสารเถร)

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ก่อสร้างที่พักนิสิตหน้ามหาวิทยาลัย

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๓ ก่อสร้าง อาคารพระเทพวิทยาคม สูง ๓ ชั้น ใช้เป็นห้องสมุด หอประชุม และหอฉัน หลวงพ่อคูณ ปริสุทฺโธ บริจาค ๕๐ ล้านบาท

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๔ ก่อสร้างโรงอาหาร และถนนภายในมหาวิทยาลัย

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ ตั้งสถานีวิทยุพระพุทธศาสนา มจร.๙๙.๗๕ Mhz. อาคารห้องส่ง อุปกรณ์

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ขยายการจัดการศึกษาเปิดหน่วยวิทยบริการจังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่วัดชัยภูมิวนาราม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ก่อสร้างลานปฏิบัติธรรม

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ พระเทพภาวนาวิกรม เจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ สร้างอาคารเรียน ๓ หลัง มูลค่า ๘๐ ล้านบาท บนที่ดินจำนวน ๑๔๖ ไร่ ๒ งาน ๔๘ ตารางวา ยกให้หน่วยวิทยบริการจังหวัดชัยภูมิ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๖ หน่วยวิทยบริการจังหวัดชัยภูมิ ย้ายจากวัดชัยภูมิวนาราม ไปตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๙๗ หมู่ที่ ๑๔ บ้านโนนเหลื่อม ถนนชัยภูมิ-หนองบัวแดง อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๖

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๘ ก่อสร้างอาคารเรียนรวมศูนย์บัณฑิต ด้วยงบประมาณ ๘๐ ล้านบาท

ป้ายหน้ามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

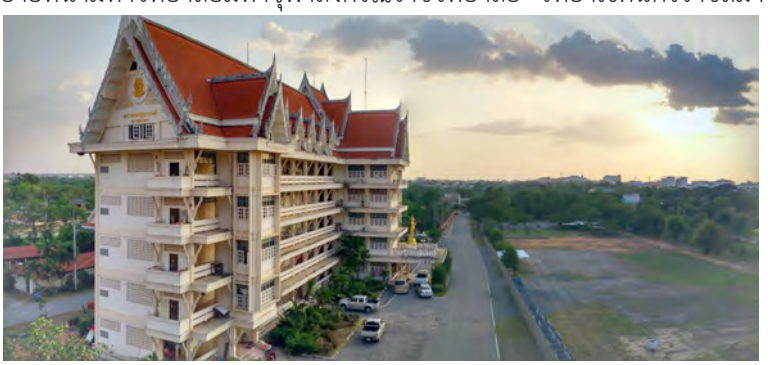

อาคารเรียนรวม ใช้เป็นสำนักงานและห้องเรียน ปริญญาตรี,โท

อาคารพระเทพวิทยาคม(คูณ ปริสุทฺโธ) ใช้เป็นห้องประชุมและห้องสมุด

อาคารสำนักงานและอาคารเรียน หน่วยวิทยบริการจังหวัดชัยภูมิ

ฉ.วิทยาเขตอุบลราชธานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จัดตั้งขึ้นตามประกาศมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตามหนังสือที่ ๓๙๕/๒๕๒๙ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๙ เรื่อง อนุมัติให้จัดตั้งวิทยาเขตอุบลราชธานี และประกาศมหาวิทยาลัย ที่ ๗๙/๒๕๒๙ เรื่อง จัดตั้งวิทยาเขตอุบลราชธานี ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๒๙ โดยสภามหาวิทยาลัยได้มีมติให้จัดตั้งวิทยาเขตอุบลราชธานี ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๒๙ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๒๙ วิทยาเขตอุบลราชธานี ในระยะเริ่มแรก จึงได้ดำเนินการบริหารจัดการศึกษา คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและวิธีการสอน วิชาเอกการสอนสังคมศึกษา ในปีการศึกษา ๒๕๓๐

วิทยาเขตอุบลราชธานี เดิมตั้งอยู่ วัดมหาวนาราม (พระอารามหลวง) ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี เกิดขึ้นจากความคิดของพระเถระสองรูป คือ พระราชรัตโนบล (พิมพ์ นารโท ป.ธ.๖,พ.ม.) อดีตเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี และพระกิตติญาณโสภณ (สมเกียรติ สมกิตฺติ ป.ธ.๖) ตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้ริเริ่มดำเนินการก่อตั้ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี โดยพระเถระทั้งสองรูปมีความเห็นพ้องกันว่า ต้องการให้พระภิกษุสามเณร กุลบุตรลูกหลานชาวไร่ชาวนา ในเขตปกครองคณะสงฆ์จังหวัดอุบลราชธานี ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนในระดับอุดมศึกษาและต้องการให้มีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาตั้งอยู่ในท้องถิ่นของจังหวัดอุบลราชธานี ไม่จำเป็นจะต้องทิ้งวัดวาพระศาสนาละทิ้งศรัทธาของญาติโยมไปศึกษาต่อในถิ่นอื่นหรือเข้าไปศึกษาที่กรุงเทพมหานคร เพราะการไปศึกษาในกรุงเทพมหานคร นั้น มีความเป็นอยู่ลำบากยุ่งยากนานาประการ เช่นเรื่องวัดที่อยู่อาศัย เรื่องอาหารการขับฉัน เรื่องการเดินทางไปศึกษาในสถานศึกษา หรือสำนักเรียนต่าง ๆ นั้น มีความยุ่งยากลำบากมาก เหล่านี้เป็นต้น

การย้ายที่ตั้งของวิทยาเขตอุบลราชธานี

ปีพ.ศ.๒๕๔๒ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้มีนโยบายให้ส่วนงานระดับวิทยาเขต พิจารณาหาสถานที่ตั้งแห่งใหม่ เพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษาของมหาวิทยาลัย เพราะตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ นั้น ได้เปิดโอกาสให้พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์สามารถเข้ามาศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ หากวิทยาเขตใดมีความพร้อมที่จะขยับขยายหาที่ตั้งใหม่ได้ ก็ให้ดำเนินการได้

๑๖ มีนาคม ๒๕๔๒ พระเทพกิตติมุนี ประธานสภาวิทยาเขตอุบลราชธานี ได้นัดประชุมสภาวิทยาเขตอุบลราชธานี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระโสบ ณ ศาลาการเปรียญวัดบ้านดอนนกชุม ตำบลกระโสบ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พระเทพกิตติมุนี ได้เสนอเรื่องขออนุญาตใช้สถานที่ป่าสาธารณประโยชน์ ดงบั้งไฟ จำนวน ๔๐๐ ไร่เศษ ตั้งอยู่ท้องที่ หมู่ที่ ๑ บ้านหมากมี่ ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี แต่ขออนุญาตใช้พื้นที่บางส่วนด้านทิศตะวันออก จำนวน ๒๑๒ ไร่เศษ ต่อที่ประชุมสภาวิทยาเขต

และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระโสบ ที่ประชุมพิจารณาร่วมกันแล้ว มีมติอนุญาตให้วิทยาเขตอุบลราชธานีเข้าใช้พื้นที่ดังกล่าว จำนวน ๒๑๒ ไร่เศษตามที่เสนอ จากนั้น พระเดชพระคุณพระเทพกิตติมุนี ได้นำคณะผู้บริหารคณาจารย์ ออกไปเตรียมพื้นที่ ที่ป่าสาธารณประโยชน์ (ดงบั้งไฟ) ซึ่งไม่มีถนนเข้า จึงได้ขอแผ่ที่ดินของประชาชนเจ้าของที่ดิน เพื่อตัดถนนจากถนนสมเด็จ (สายอุบล-ตาลสุม) ระยะทาง ๑,๐๐๐ เมตร เข้ามายังสถานที่ตั้งใหม่ ชาวบ้านก็ยินดีถวายที่ดินให้แก่วิทยาเขตอุบลราชธานี ข้างละ ๔ เมตร รวมเป็น ๘ เมตร จนถึงที่ตั้งโครงการ

โครงการก่อสร้างวิทยาเขตอุบลราชธานี (ดงบั้งไฟ) แห่งใหม่

จากการที่มีการประชุมร่วมระหว่างสภาวิทยาเขตอุบลราชธานี และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกระโสบ และที่ประชุมมีมติให้สถานที่ก่อสร้าง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี แห่งใหม่แล้ว ประธานสภาวิทยาเขตอุบลราชธานี มีบัญชาให้รองอธิการบดีวิทยาเขตอุบลราชธานี ไปดำเนินการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ทั้งแผนระยะสั้น แผนระยะยาว และขอเสนอบรรจุแผนพัฒนาวิทยาเขตอุบลราชธานี ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๔๒ เริ่มดำเนินการโครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี (ดงบั้งไฟ) ตำบลกระโสบ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยในระยะเริ่มแรก ได้ดำเนินการดังนี้

๑. ก่อสร้างถนนลูกรังจากถนนสมเด็จ(เส้นทางอุบล-ตาลสุม) ระยะทาง ๕๐๐ เมตร โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี องค์การบริหารส่วนตำบลกระโสบ และสำนักงานโยธาธิการจังหวัดอุบลราชธานี

๒. ก่อสร้างศาลาปฏิบัติธรรม ๑ หลัง ลักษณะทรงไทย เสาไม้ โครงไม้ หลังคามุงหญ้าแฝก กว้าง ๑๐ เมตร ยาว ๔๐ เมตร เพื่อเป็นสำนักงานกลางในการติดต่อประสานงานโครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี (ดงบั้งไฟ) และเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมสำหรับพระนิสิต เป็นประจำทุกปี

๓. ดำเนินการก่อสร้างกุฏีกัมมัฏฐาน ๒ หลัง กว้าง ๔ เมตร ยาว ๔ เมตร ยกพื้น เสาคอนกรีตเสริมเหล็ก พื้นเทคอนกรีต ผนังก่ออิฐถือปูน โครงหลังคาไม้ หลังคามุงกระเบื้อง เพื่อให้เป็นที่พักของเจ้าหน้าที่พระวิปัสสนาจารย์

๔. ขุดบ่อน้ำบาดาล ๑ แห่ง และลงท่อคอนกรีตเสริมเหล็ก (คสล.) กว้าง ๑ เมตร ลึก ๕ เมตร

พ.ศ.๒๕๔๔-๒๕๔๕ ได้ดำเนินการระดมทุน จัดทอดผ้าป่าสามัคคี ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ ระดมทุนทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน และภาคพระสงฆ์สังฆาธิการ เพื่อหาทุนทรัพย์ปัจจัยก่อสร้างอาคารเรียนวิทยาเขตอุบลราชธานี โดยได้รับการสนับสนุนจากท่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (นายรุ่งฤทธิ์ มกรพงศ์) ผลจากการระดมทุนครั้งนี้ ได้อาคารเรียนและเสนาสนะดังนี้

๑. ศาลาหอประชุม ๑ หลัง กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๓๗ เมตร ลักษณะทรงไทยประยุกต์ ชั้นเดียว ยกพื้นเทคอนกรีตเสริมเหล็ก หลังคาโครงเหล็ก มุงกระเบื้องลอนคู่ ก่อผนังข้างเมตรครึ่ง งบประมาณในการก่อสร้าง ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านเจ็ดแสนบาทถ้วน)

๒. อาคารเรียนมกรพงศ์ ๑ หลัง กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๓๗ เมตร ลักษณะทรงไทยประยุกต์ ชั้นเดียว ยกพื้น พื้นเทคอนกรีตเสริมเหล็ก ผนังก่ออิฐถือปูน โครงหลังคาเหล็ก หลังคามุงกระเบื้องลอนคู่ งบประมาณในการก่อสร้าง ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านห้าแสนบาทถ้วน)

๓. อาคารเรียนสหกรณ์อุบลราชธานี จำกัด ๑ หลัง กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๓๗ เมตร ลักษณะทรงไทยประยุกต์ ชั้นเดียว ยกพื้น พื้นเทคอนกรีตเสริมเหล็ก ผนังก่ออิฐถือปูน โครงหลังคาเหล็ก หลังคามุงกระเบื้องลอนคู่ งบประมาณในการก่อสร้าง ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านห้าแสนบาทถ้วน) นอกจากนี้ ยังได้จัดหาเจ้าภาพ ก่อสร้างห้องน้ำ-ห้องสุขา จำนวน ๒ หลัง ๆ ละ ๓๐ ห้อง ด้านหลังของอาคารเรียนมกรพงศ์ และอาคารเรียนสหกรณ์อุบลราชธานี จำกัด

พัฒนาการด้านกายภาพ

พ.ศ.๒๕๔๖ จัดทำแผนพัฒนาวิทยาเขตอุบลราชธานี และมีโครงการที่ดำเนินการดังนี้

๑. โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ๑ สาย ระยะทาง ๑,๐๐๐ เมตร จากถนนสมเด็จ เข้ามายังโครงการสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัย งบประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สองล้านบาทถ้วน) โดยได้รับงบสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลกระโสบ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี และสำนักงานโยธาธิการจังหวัดอุบลราชธานี

๒. ระบบไฟฟ้าแรงสูง จากถนนสมเด็จ เข้ามายังโครงการสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัย ระยะทาง ๑,๕๐๐ เมตร ปักเสาไฟฟ้าแรงสูง ลงหม้อแปลงไฟฟ้าแรงสูง งบประมาณ ๖๕๐,๐๐๐ บาท (หกแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดอุบลราชธานี โดยการประสานงานของ นายเกรียง กัลป์ตินันท์ ส.ส.อุบลราชธานี (งบ ส.ส.พัฒนาจังหวัด)

๓. เสนอโครงการก่อสร้างอาคารเรียนรวม วิทยาเขตอุบลราชธานี ตามรูปแบบรายการของอาคารเรียนกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แบบอาคาร ๓๒๔ล/๔๑ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนเป็นค่าก่อสร้าง งบประมาณ ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบล้านบาทถ้วน) แต่ก่อสร้างจริงในวงเงินทำสัญญาก่อสร้าง ๑๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท ปรับพื้นเพิ่มเติม ๘๖๐,๐๐๐ บาท (แปดแสนหกหมื่นบาทถ้วน) รวมเป็นราคาค่าก่อสร้างทั้งสิ้น ๑๘,๓๖๐,๐๐๐ บาท (สิบแปดล้านสามแสนหกหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๔๙ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนราชการจังหวัดอุบลราชธานี (งบ CEO)เพื่อดำเนินการก่อสร้าง ดังนี้

๑. ก่อสร้างห้องประชุม พระพรหมวชิรญาณ กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๒๔ เมตร ชั้นล่าง ของอาคารเรียนรวมวิทยาเขตอุบลราชธานี (งบประมาณพัฒนาจังหวัด) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (นายสุธี มากบุญ) ได้เห็นความสำคัญของการศึกษาทางพระพุทธศาสนา จึงได้จัดสรรงบประมาณพัฒนาจังหวัดให้สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการก่อสร้างห้องประชุมเพื่อรองรับการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และเป็นที่ประชุมคณะสงฆ์ จำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ห้าล้านบาทถ้วน)

๒. ก่อสร้างมณฑปแท่นประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งเจ้าพระคุณ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงประทานให้แก่ประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานี ได้มาสักการะในวโรกาสพิธีเฉลิมฉลองพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา มหาราชินี “๗๒ พรรษา เทิดไท้มหาราชินี” โดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (นายสุธี มากบุญ) ได้ให้อัญเชิญมาประดิษฐานไว้สักการะ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี (ดงบั้งไฟ) พร้อมกับจัดสรรงบประมาณพัฒนาจังหวัดให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี ดำเนินการก่อสร้างแท่นมณฑป และห้องประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ จำนวน ๗๒๐,๐๐๐ บาท (เจ็ดแสนสองหมื่นบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๑ พระครูสารกิจโกศล รองอธิการบดีวิทยาเขตอุบลราชธานี ได้ดำเนินการต่อเติมอาคารเรียนรวม ชั้นล่าง โดยกั้นห้องโถงชั้นล่างด้านทิศตะวันนออก ทำเป็นห้องสมุดวิทยาเขตอุบลราชธานี ราคาก่อสร้าง ๒๕๐,๐๐๐ บาท (สองแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) และกั้นห้องโถงทางด้านทิศตะวันตก จำนวน ๒ ห้อง ห้องที่ ๑ เป็นห้องจำหน่ายสินค้า เรียกว่าร้านสวัสดิการโดยมีพระครูกิตติคุโณภาส เป็นผู้ดำเนินการ ราคาก่อสร้าง ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน) และห้องที่ ๒ กั้นเป็นห้องสำนักงานโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ พระใบฎีกาสุพจน์ ตปสีโล เป็นผู้ดำเนินการ ราคาก่อสร้าง ๒๐๐,๐๐๐ บาท (สองแสนบาทถ้วน)

พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๒ พระครูสารกิจโกศล รองอธิการบดีวิทยาเขตอุบลราชธานี ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๑ หลัง ลักษณะทรงไทยประยุกต์ ๓ ชั้น งบประมาณในการก่อสร้าง ๑๔,๕๓๕,๐๐๐ บาท (สิบสี่ล้านห้าแสนสามหมื่นห้าพันบาทถ้วน)

สาขาวิชาที่เปิดดำเนินการจัดการศึกษาในวิทยาเขตอุบลราชธานี

การบริหารจัดการศึกษา ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ได้เปิดดำเนินการจัดการศึกษาทั้งในระดับประกาศนียบัตร ระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ๔ คณะ ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.ระดับประกาศนียบัตร ๒ หลักสูตร คือ

๑.๑.หลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)

๑.๑.หลักสูตรประกาศนียบัตรพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

๒.ระดับปริญญาตรี

๑. คณะพุทธศาสตร์

สาขาวิชาศาสนา

๒. คณะครุศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศึกษา

สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ

๓. คณะสังคมศาสตร์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

สาขาวิชารัฐศาสตร์

๔. คณะมนุษยศาสตร์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๓. ระดับปริญญาโท เปิดสอน ๑ สาขาวิชา คือ

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี จะดำเนินการขอเปิดคณะ/สาขาวิชาเพิ่ม ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕–๒๕๕๙) จำนวน ๒ คณะ ในระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี และหลักสูตรประกาศนียบัตรเพิ่มเติมอีก คือ.-

๑. ระดับประกาศนียบัตร

๑) หลักสูตรประกาศนียบัตรผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการ

๒) หลักสูตรประกาศนียบัตรจารึกอักษรโบราณ

๓) หลักสูตรประกาศนียบัตรพระนักเผยแผ่

๒. ระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๑) คณะมนุษยศาสตร์

สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

๒. คณะพุทธศาสตร์

สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับคฤหัสถ์

สาขาวิชาพระอภิธรรม

๓. ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร ๒ ปี

สาขาวิชาเอกพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่จะต้องรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ในสาขาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้สอดคล้องและสนองตอบนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นอกจากนี้ ยังมีภาระกิจในด้านการวิจัย การให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการส่งเสริมกิจการทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจะต้องปฏิบัติภารกิจดังกล่าว ให้สามารถตอบสนองนโยบายเกี่ยวกับการกระจายโอกาสทางการศึกษา และสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งต้องพัฒนาให้มีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการชั้นสูงทางพระพุทธศาสนา และความเป็นสากล ให้มากยิ่งขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถาบันการศึกษาแห่งนี้ วิทยาเขตอุบลราชธานี เป็นสถาบันการศึกษาด้านพระพุทธศาสนา เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐในกำกับของรัฐบาล ได้ตระหนักถึงภารกิจในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ และมีความรู้คู่คุณธรรม ทั้งในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตร และหลักสูตรปริญญาตรี หลักสูตรปริญญาโท ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อเป็นการสนองตอบความต้องการของพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่เข้มแข็ง สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม นำพาสังคมไทยพัฒนาไปสู่ทิศทางเจริญรุ่งเรือง และสามารถแข่งขันกับประชาคมโลกได้ ตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๕๙) ที่เน้นในเรื่องการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ตามปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง ตามแนวนโยบายของรัฐบาล วิทยาเขตอุบลราชธานี จึงได้สนองนโยบายของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย ๔ ด้าน คือ ด้านผลิตบัณฑิต ด้านวิจัยและพัฒนา ด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม และด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

แนวนโยบายการพัฒนาวิทยาเขตอุบลราชธานี

สืบเนื่องจากภูมิประเทศที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี นั้น จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดชายแดนตะวันออกสุดของประเทศไทย มีพื้นที่อาณาเขตชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ๒ ประเทศ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูชา จึงนับได้ว่า จังหวัดอุบลราชธานี เป็นประตูเมืองไปสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน ความเป็นไปได้ในด้านศักยภาพทางภูมิศาสตร์แล้วเหมาะสมที่จะพัฒนาสถานศึกษาแห่งนี้ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนา แหล่งนักปราชญ์

แรงปัจจัยเกื้อหนุนในการพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ในการที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางทางการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาจะต้องได้รับการสนับสนุนจากเจ้าคณะพระสังฆาธิการ พ่อค้า ประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานีเป็นอย่างดียิ่ง กล่าวคือ

๑. ได้รับการสนับสนุนที่ดินสาธารณประโยชน์ อันเป็นสถานที่ตั้ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี คือ ป่าสาธารณประโยชน์ ดงบั้งไฟ ท้องที่หมู่ ๑ บ้านหมากมี่ ตำบลกระโสบ อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี จำนวนเนื้อที่ดิน ๒๑๒ ไร่เศษ

๒. จังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล มีอำเภอทั้งหมด ๒๕ อำเภอ เป็นจังหวัดที่มีการคมนาคมสะดวก ทั้งทางรถไฟ รถทัวร์ เครื่องบิน คือ มีสนามบินนานาชาติอุบลราชธานี สถานี บขส. มีรถทัวร์ปรับอากาศจากอุบลราชธานี-ปากเซ (ประเทศลาว) บริการทุกวัน

๓. สถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากสนามบินนานาชาติ เท่าใดหนัก ประมาณ ๑๐ ก.ม.

๔. สถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากโรงพยาบาลสงฆ์ ๕๐ พรรษามหาวชิราลงกรณ บ้านปลาดุก ตำบลไร่น้อย อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี (๕ ก.ม.)

๕. ในปัจจุบันนี้ มีพระภิกษุสามเณรชาวต่างประเทศ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยกัมพูชา ได้เดินทางเข้ามาศึกษาอยู่ที่วิทยาเขตอุบลราชธานี ปีละหลายรูป

ภาพอาคารเรียนวิทยาเขตอุบลราชธานี

ป้ายมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

ศาลาปฏิบัติธรรม วิทยาเขตอุบลราชธานี

ช.วิทยาเขตแพร่

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๙ พระเทพวิริยาภรณ์ (สุจี กตสาโร) รองเจ้าคณะภาค ๖ พระราชรัตนมุนี (รส คณฺธรโส) เจ้าคณะจังหวัดแพร่ และพระโสภณปริยัติธรรม (ปั่น สิกฺขาสโภ) รองเจ้าคณะจังหวัดแพร่ ได้ประชุมปรึกษากันเพื่อหาแนวทางในการจัดตั้งวิทยาเขตแพร่ โดยความร่วมมือของทุกฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายบรรพชิต และฝ่ายคฤหัสถ์ ฝ่ายบรรพชิตมีเจ้าคณะจังหวัดแพร่, เจ้าคณะจังหวัดน่าน, เจ้าคณะจังหวัดพะเยา, เจ้าคณะจังหวัดเชียงราย, เจ้าคณะจังหวัดลำปาง, เจ้าคณะจังหวัดอุตรดิตถ์, เจ้าคณะจังหวัดสุโขทัย รวมทั้งเจ้าคณะพระสังฆาธิการทุกระดับชั้นในเขตภาค ๕ และภาค ๖ ส่วนคฤหัสถ์มีท่านผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ ศึกษาธิการจังหวัดแพร่ ผู้อำนวยการโรงเรียนพิริยาลัย จังหวัดแพร่ ผู้อำนวยการโรงเรียนนารีรัตน์จังหวัดแพร่คณะศึกษานิเทศน์ และนายอำเภอทุกอำเภอ ในจังหวัดแพร่ ต่างก็ให้ความสนับสนุนเห็นชอบในการจัดตั้งวิทยาเขตแพร่ ขึ้น ณ วัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร เลขที่ ๑๖ ตำบลในเวียง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยได้เสนอเรื่อง เข้าสู่สภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุท่าพระจันทร์ กรุงเทพมหานครฯ ในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๑/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๓๐ มีมติให้จัดตั้งวิทยาเขตแพร่ขึ้น โดยมีชื่อเต็มว่า **“มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตแพร่”** และได้อนุมัติให้เปิดสอน “คณะครุศาสตร์” สาขาวิชาเอกการศึกษานอกโรงเรียน โดยมี พระเทพวิริยาภรณ์ (สุจี กตสาโร) เป็นรองอธิการบดีรูปแรก พระโสภณปริยัติธรรม เป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร พระเมธีวราภรณ์ เป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ พระครูโกศลสมณคุณ เป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน พระครูโสภณธวัชชัย เป็นผู้ช่วยอธิการบดี ฝ่ายกิจการนิสิต พระสุนทรธรรมาภรณ์ เป็นผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประชาสัมพันธ์ พระครูโสภณคุณาภรณ์ เป็นคณบดีคณะครุศาสตร์ พระครูมุนินทร์ธรรมานุวัตร เป็นรองคณบดีคณะครุศาสตร์ และพระครูพิบูลธรรมภาณ เป็นเลขานุการคณบดี คณะครุศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๓๐ วิทยาเขตแพร่ ได้ดำเนินการเปิดรับสมัครให้พระภิกษุสามเณรเข้าศึกษาและปฐมนิเทศ เปิดการศึกษารุ่นแรกเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๓๐ มีพระภิกษุสามเณรสมัครเข้าศึกษารุ่นแรก ในสาขาวิชาเอกการศึกษานอกโรงเรียนจำนวน ๕๐ รูป ปัจจุบัน วิทยาเขตแพร่เปิดสอนระดับปริญญาตรี ใน ๔ สาขาวิชาคือ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สาขาวิชารัฐศาสตร์ (วิชาเอกการปกครอง) สาขาวิชาสังคมศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาโท ใน ๒ สาขาวิชา คือ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา และสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์นอกจากนั้น วิทยาเขตแพร่ยังได้เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน (ป.ศส.)

ที่ตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ตั้งอยู่ที่ ๑๑๑ หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ๕๔๐๐๐ โทรศัพท์ ๐-๕๔๖๔-๖๒๗๓, ๐-๕๔๖๔-๖๕๘๕ ห่างจากที่ตั้งเดิมประมาณ ๑๕ กิโลเมตร เดินทางจากตัวเมืองไปทางเหนือ ตามทางหลวงหมายเลข ๑๐๑ และพื้นที่ตั้งอยู่ติดทางหลวง หลักกิโลเมตรที่ ๑๔๙

พ.ศ. ๒๕๔๔ วิทยาเขตแพร่ ได้ขยายห้องเรียนไปยังวัดบุญวาทย์วิหาร จังหวัดลำปาง ตามประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ เปิดสอนสาขาวิชาศาสนา มีพระสุนทรมุนี (พระราชธรรมาลังการ) รองเจ้าคณะจังหวัดลำปาง เป็นประธานห้องเรียน ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดลำปาง และผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง โดยเปิดสอนสาขาวิชาศาสนา สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาพระพุทธศาสนา สาขาการสอนพระพุทธศาสนา ปัจจุบันได้รับการยกฐานะโครงการขยายห้องเรียนวัดบุญวาทย์วิหาร จังหวัดลำปาง ขึ้นเป็น **“วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย”**

พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการขยายพื้นที่จากวัดพระบาทมิ่งเมืองวรวิหาร มายังบ้านหนองห้า หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ดำเนินการก่อสร้างวิทยาเขตแพร่แห่งใหม่ โดยการถวายที่ดินจากพ่ออาจารย์รัตน์ พนมขวัญ จำนวน ๗ ไร่ ๓ งาน ๕๐ ตารางวา และอาจารย์สุขุม กันกา ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ และเป็นศิษย์เก่าหลักสูตรประกาศบัตรวิชาชีพครูได้ประสานงานขอรับงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ ปีงบประมาณ ๒๕๔๖ โดยมีนายแพทย์ชาญชัย ศิลปอวยชัย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่ เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารสำนักงานหลังแรก

ปัจจุบัน วิทยาเขตแพร่ มีที่ดิน จำนวน ๓๖ ไร่ ๑ งาน ๗๗.๙ ตารางวา และมีสิ่งก่อสร้างดังนี้

๑. อาคารประชาสัมพันธ์ จำนวน ๑ หลัง

๒. อาคารเรียน ๙๐ ปี พระมหาโพธิวงศาจารย์ จำนวน ๑ หลัง

๓. อาคารองค์การบริหารส่วนจังหวัดแพร่อุปถัมภ์ จำนวน ๑ หลัง

๔. อาคารหอสมุดเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน ๑ หลัง

๕. อาคารหอประชุมสิริราชานุสรณ์ จำนวน ๑ หลัง

๖. อาคารปฏิบัติธรรม (หอฉัน) จำนวน ๑ หลัง

๗. อาคารหอพักนิสิต จำนวน ๑ หลัง

๘. อาคารอเนกประสงค์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ จำนวน ๑ หลัง

ผู้บริหารวิทยาเขตแพร่ตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๓๐-๒๕๔๐ พระมหาโพธิวงศาจารย์ (สุจี กตสาโร)

พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๕ พระครูพินิจธรรมประภาส (ดวงทิพย์ ธีรปญฺโญ) ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระปัญญากรกวี

พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๓ พระครูโสภณพัฒนานุยุต (วรเชฏฐ์ ชวนปญฺโญ)

พ.ศ. ๒๕๕๔- ปัจจุบัน พระราชเขมากร (ประยุทธ ภูริทตฺโต)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่จะต้องรับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ตอบสนองความต้องการและแผนพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ยังมีภารกิจในด้านการวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการส่งเสริมพระพุทธศาสนา ซึ่งจะต้องปฏิบัติภารกิจดังกล่าว ให้สามารถตอบสนองนโยบายเกี่ยวกับการกระจายโอกาส และสร้างความเสมอภาคทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งต้องพัฒนาให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ และความเป็นสากล ตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย คือ ผลิตบัณฑิต วิจัยและพัฒนา ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ภาพมุมสูง มจร วิทยาเขตแพร่

ภาพบริหารและคณาจารย์
มจร วิทยาเขตแพร่

ภาพมหกรรมส่งเสริมศีลธรรม
มจร วิทยาเขตแพร่

ภาพงานสถาปนาก่อตั้ง
มจร วิทยาเขตแพร่
ครบรอบ ๒๖ ปี

ภาพบัณฑิต จาก
มจร วิทยาเขตแพร่
ณ มจร วังน้อย

ซ.วิทยาเขตสุรินทร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๓๑ โดยคณะสงฆ์จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมี พระราชสิทธิโกศล เจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ (ขณะนั้น) พร้อมทั้งข้าราชการ ซึ่งมี นายเถกิง เจริญศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดสุรินทร์ คณาจารย์ พ่อค้าและประชาชน ได้พร้อมใจกันดำเนินการให้ขออนุญาตจัดตั้ง โดยมี พระศรีธีรพงศ์ (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระธรรมโมลี,ป.ธ.๙,ดร. รองอธิการบดี/ที่ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์) รองเจ้าคณะจังหวัดสุรินทร์ฝ่ายจัดการศึกษา และ พระมหาประจักษ์ จกฺกธมฺโม (ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ,ผศ.ดร. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายบริหาร/รองเจ้าคณะอำเภอท่าตูม) พระจริยนิเทศก์ประจำจังหวัดสุรินทร์ เป็นผู้แทนในการขออนุมัติจากมหาวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๑ มีมติให้จัดตั้ง วิทยาเขตสุรินทร์ ขึ้นใน “คณะสังคมศาสตร์” โดยมีชื่อเต็มว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตสุรินทร์” โดยใช้อาคารและสถานที่ของวัดศาลาลอย พระอารามหลวง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เป็นสำนักงานและอาคารเรียน

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตสุรินทร์ ได้ทำการปฐมนิเทศเปิดการศึกษารุ่นแรก เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๓๑ และได้ประกอบพิธีเปิดป้าย ณ อาคารเรียนโรงเรียนปริยัติธรรม วัดศาลาลอย เมืองสุรินทร์ เป็นการชั่วคราว เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๓๑ โดยมี สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถระ) ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ และนายพิศาล มูลศาสตรสาทร ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานฝ่ายฆราวาส โดยมีเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง ๑๗ จังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง ๑๗ จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พระสังฆาธิการ ข้าราชการ พ่อค้าและประชาชนเข้าร่วมในพิธี

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับพระราชบัญญัติรับรองสถานภาพความเป็นนิติบุคคลของมหาวิทยาลัย และมีพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยเรียกชื่อว่า พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๐ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๐

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ วิทยาเขตสุรินทร์ได้ย้ายสถานที่ตั้งจากวัดศาลาลอย พระอาราม หลวง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ไปอยู่บริเวณที่สาธารณประโยชน์ป่าสกร็อม หมู่ที่ ๘ ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยประชาชนในเขตตำบลนอกเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลนอกเมือง ได้มอบพื้นที่จำนวน ๑๐๐ ไร่ ให้เป็นที่ตั้งแห่งใหม่จนถึงปัจจุบัน และในปีเดียวกันวิทยาเขตสุรินทร์ได้ก่อสร้างอาคารเรียนขนาดสูง ๓ ชั้น ยาว ๕๖ เมตร มีพื้นที่ใช้สอย ๒,๖๐๐ ตารางเมตร จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นสถานที่จัดการศึกษาและการบริหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ วิทยาเขตสุรินทร์ได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ ขนาดสูง ๓ ชั้น ยาว ๓๕ เมตร มีพื้นที่ใช้สอย ๑,๓๖๘ ตารางเมตร จำนวน ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นแหล่งให้บริการด้านห้องสมุด การสืบค้นด้วยระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ห้องปฏิบัติการงานวิจัย ห้องพุทธศิลป์ และเป็นห้องบริหารงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสำนักวิชาการวิทยาเขตสุรินทร์

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ วิทยาเขตสุรินทร์ได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารสำนักงานวิทยาเขต ขนาดสูง ๓ ชั้น ยาว ๔๗ เมตร มีพื้นที่ใช้สอย ๑,๗๗๖ ตารางเมตร จำนวน ๑ หลัง ปัจจุบันได้ปรับใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน ๓ ส่วนงาน คือ สำนักงานวิทยาเขตสุรินทร์ การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และห้องบรรยายของหลักสูตรประกาศนียบัตร

ปัจจุบันวิทยาเขตสุรินทร์ ได้มีการพัฒนาบริบทต่างๆ ของวิทยาเขตเพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบรรยากาศทางวิชาการ ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น ปรับปรุงภูมิทัศน์ พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สนามกีฬา ก่อสร้างมณฑปเพื่อประดิษฐานพระมหาเศรษฐีนวโกฏิ และก่อสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ ๕

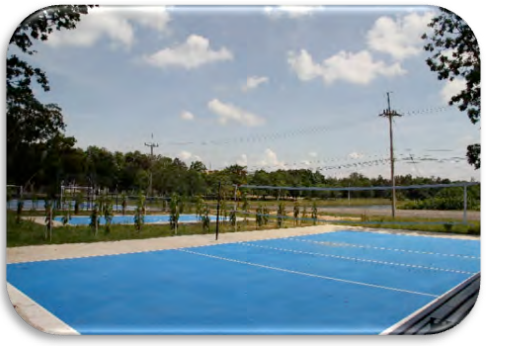

ด้านบุคลากร

วิทยาเขตสุรินทร์ได้แบ่งส่วนงานออกเป็น ๓ ส่วนงานหลัก คือ สำนักงานวิทยาเขตสุรินทร์ วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์และสำนักวิชาการวิทยาเขตสุรินทร์ มีบุคลากรทั้งสายวิชาการและปฏิบัติการวิชาชีพ ทั้งที่เป็นบุคลากรประจำและลูกจ้างชั่วคราว จำนวน ๖๙ รูป/คน ดังนี้

สายวิชาการ

คุณวุฒิ	อาจารย์	ผศ.	รศ.	ศ.
ปริญญาโท	๒๐	๖		
ปริญญาเอก	๑๐	๒๔		
รวม	๓๐	๓๐		

สายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป

คุณวุฒิ	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	รวม
ประจำ		๑๒	๖	๑๘
ชั่วคราว	๑๒	๙		๒๑
รวม	๑๒	๒๑	๖	๓๙

ด้านนิสิต

ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ วิทยาเขตสุรินทร์ได้จัดการศึกษาระดับหลักสูตรประกาศนียบัตร ๑ หลักสูตร ระดับปริญญาตรี จำนวน ๕ สาขาวิชา และระดับปริญญาโท ๑ สาขาวิชา มีนิสิตรวมทั้งสิ้น ๗๑๒ รูป/คน ดังนี้

ระดับ	จำนวน (รูป/คน)
ประกาศนียบัตร	
- การสอนศีลธรรมในโรงเรียน	
ปริญญาตรี	๑๑๕
- สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	๓๗
- สาขาวิชาสังคมศึกษา	๑๑๖
- สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ	๗๔
- สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	๕๔
- สาขาวิชารัฐศาสตร์	๒๕๓
ปริญญาโท	๖๓
- สาขาวิชาพระพุทธศาสนา	

ฌ.วิทยาเขตพะเยา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา เดิมเป็นวิทยาลัยสงฆ์พะเยา ขึ้นอยู่กับวิทยาเขตเชียงใหม่ ซึ่งวิทยาลัยสงฆ์พะเยาได้รับการจัดตั้งขึ้นตามประกาศคณะสงฆ์จังหวัดพะเยา ที่ ๑/๒๕๓๔ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงนามโดย พระโสภณธรรมเมธี เจ้าคณะจังหวัดพะเยา โดยมี พระเทพวิสุทธิเวที รองเจ้าคณะภาค ๖ เป็นประธานกรรมการบริหาร พระโสภณธรรมเมธี เป็นผู้อำนวยการ ร.ท.ปรีชา หอมประภัทร เป็นหัวหน้าสำนักงาน พระมหาณรงค์ ฐิตเมโธ เป็นเลขานุการสำนักงาน และได้รับการจัดตั้งเป็นวิทยาเขต ในนาม “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตพะเยา” ตามประกาศมหาวิทยาลัย ที่ ๔๐/๒๕๓๔ เรื่อง ตั้งวิทยาเขตพะเยา ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๔ ลงนามโดย พระสุเมธาธิบดี นายกสภามหาวิทยาลัย ในขณะนั้น

ต่อมา ได้มีการตราพระราชบัญญัติ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๔ ตอนที่ ๕ ก วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำให้สถานภาพของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เปลี่ยนเป็น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ และวิทยาเขตพะเยา จึงเป็นส่วนงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามมติที่ประชุมสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๑

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา แรกเริ่มตั้งอยู่ ณ เลขที่ ๖๙๒ วัดศรีโคมคำ ถนนพหลโยธิน ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ๔ ปี ประกอบด้วย คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาเอกพระพุทธศาสนา และสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา วิชาเอกปรัชญา และคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกสังคมศึกษา และวิชาเอกการสอนภาษาไทย ระดับปริญญาโท สาขาวิชาพระพุทธศาสนา นอกจากนี้ยังได้ขยายการจัดการศึกษาไปยังจังหวัดน่านและจังหวัดเชียงราย ในนาม “ วิทยาลัยสงฆ์นครน่านเฉลิมพระเกียรติฯ” และ “ วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย”

ปัจจุบันวิทยาเขตพะเยาได้ย้ายที่ทำการมายังที่ทำการแห่งใหม่ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๘ บนเนื้อที่ของตนเอง ๒๖๐ ไร่ ณ ม่อนทหาร เลขที่ ๕๖๖ หมู่ ๒ ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา โดยมีอาคารเรียน ๑ หลัง อาคารเทคโนโลยีสารสนเทศและห้องสมุด ๑ หลัง ในปีการศึกษา ๒๕๕๘ ได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียนรวม ๘๐ ปี พระเทพญาณเวทีขึ้น นอกจากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้แก่ ไฟฟ้า ประปา ถนนระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เอื้อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน

ตั้งแต่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ได้รับการจัดตั้งเป็นวิทยาเขตจากสภามหาวิทยาลัย เป็นต้นมาส่งผลการดำเนินงานวิทยาเขตประสบผลสำเร็จได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ หรือระบบการบริหารจัดการที่จะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป ทั้งนี้เพื่อความก้าวหน้าไปสู่การพัฒนาที่สมบูรณ์ยั่งยืนและเจริญก้าวหน้า สามารถที่จะแข่งขันและเท่าเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งในด้านคุณภาพมาตรฐานการบริหารจัดการ ตลอดถึงวิชาการ ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่สามารถอำนวยความสะดวก มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้ ค้นคว้า วิจัย การบริการวิชาการ และการส่งเสริมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมทางพระพุทธศาสนา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สภาวิทยาเขตพะเยาในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๔ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ มีมติอนุมัติให้กำหนดเอกลักษณ์มหาวิทยาลัย ปณิธานมหาวิทยาลัยและอัตลักษณ์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ดังนี้

เอกลักษณ์วิทยาเขตพะเยา คือ

สร้างศาสนทายาท ให้โอกาสทางการศึกษา พัฒนาคนสู่ชุมชน

ปณิธานวิทยาเขตพะเยา คือ สร้างผู้นำทางพระพุทธศาสนา ให้การศึกษาตลอดชีวิต ผลิตให้นิสิตเก่งและดี ให้มีการศึกษาและวิจัยศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

อัตลักษณ์บัณฑิตวิทยาเขตพะเยา คือ ถึงพร้อมด้วยวิชาความรู้และความประพฤติ

จึงทำให้บทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการศึกษาเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา ซึ่งมีพันธกิจคือ การผลิตบัณฑิตและผลิตนักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา การวิจัยซึ่งเป็นฐานองค์ความรู้และประยุกต์องค์ความรู้ต่าง ๆ ไปสู่การพัฒนาทางสังคมให้ดีขึ้นและเป็นดัชนีบ่งชี้ที่สำคัญของความนิยมความมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยอยู่ที่ปริมาณและคุณภาพของผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญความเป็นเลิศทางวิชาการของบุคลากรและของมหาวิทยาลัยต่อสาธารณเป็นอย่างดียิ่ง

อาคารเรียนและอาคาร
เทคโนโลยีสารสนเทศ ICT

ผังแม่บทมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
เนื้อที่ ๒๖๐ ไร่ เลขที่ ๕๖๖ หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ๕๖๐๐๐

อาคารเรียนรวม ๘๐ ปีพระเทพญาณเวที (ศรีมูล มูลสิริ)

ญ.วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

พุทธศักราช ๒๕๒๘ พระเดชพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ (สมศักดิ์ อุปสโม ป.ธ.๙, M.A., Ph.D.) ครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระศรีสุทธิพงศ์ และเป็นอาจารย์สอนพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ชั้นประโยค ป.ธ.๗ ประจำสำนักเรียนวัดชนะสงคราม และคณบดีคณะพุทธศาสตร์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ (ชื่อในขณะนั้น) ได้ศึกษาพินิจพิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาภาษาบาลีของคณะสงฆ์แล้วเห็นว่า การศึกษาภาษาบาลีที่ได้มีการจัดการศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถที่จะทำให้ผู้เรียนมีความเชี่ยวชาญแตกฉานภาษาบาลี เพียงพอต่อการศึกษาวิเคราะห์อรรถสาระแห่งพุทธธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อย่างลุ่มลึกครอบคลุม เพราะคัมภีร์บาลีพระไตรปิฎกทั้ง ๔๕ เล่ม หรือคัมภีร์ชั้นรอง ๆ ลงมา เช่น อรรถกถา ฎีกา และอนุฎีกา ล้วนได้รับการบันทึกไว้ด้วยภาษาบาลี

ต่อมา ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ทราบว่าวัดท่ามะโอ อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เปิดสอนวิชาภาษาบาลีตามหลักคัมภีร์ภาษาบาลีชั้นสูงอันได้แก่ คัมภีร์ไวยากรณ์, อภิธานัปปทีปิกา, วุตโตทัย และสุโพธาลังการ เมื่อเรียนจบคัมภีร์ทั้ง ๔ นี้แล้วจะมีความรู้แตกฉานในภาษาบาลีเป็นอย่างดี สามารถวินิจฉัยศัพท์วิจัยธรรมได้อย่างมีกฎเกณฑ์และหลักการ ท่านจึงลาพักงานประจำต่าง ๆ ในขณะนั้นเป็นการชั่วคราว เดินทางไปจำพรรษาที่วัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อศึกษาถึงวิธีการ กระบวนการ การเรียนการสอนคัมภีร์หลักภาษาบาลีชั้นสูง และอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ที่จะนำคัมภีร์หลักภาษาบาลีชั้นสูงทั้ง ๔ นั้นมาจัดการเรียนการสอนให้แพร่หลายทั่วไป

พุทธศักราช ๒๕๓๐ ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ ได้ดำเนินจัดตั้งสถาบันเพื่อจัดการการเรียนการสอนภาษาบาลีตามหลักในคัมภีร์หลักภาษาบาลีชั้นสูง (สัททาวิเสส) โดยใช้ชื่อว่า “สถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆส” ที่วัดมหาสวัสดิ์นาคพุฒาราม ต.หอมเกร็ด อ.สามพราน จ.นครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาบาลีตามแนวคัมภีร์หลักภาษาบาลีชั้นสูง อันได้แก่คัมภีร์สัททาวิเสส เพื่อเป็นการวางพื้นฐานความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านภาษาบาลีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการศึกษาคัมภีร์บาลีพระไตรปิฎก ได้อย่างถูกต้องตรงตามพุทธประสงค์ทั้งอรรถะและพยัญชนะ อันจะช่วยให้สามารถถ่ายทอดอรรถสาระแห่งพุทธพจน์ในพระไตรปิฎกจากภาษาบาลีสู่ภาษาไทยหรือภาษาอื่นใด โดยไม่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการจรรโลงรักษาพระสัทธรรมให้คงอยู่ชั่วกาลนาน

พุทธศักราช ๒๕๓๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้รับสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆสเข้าเป็นส่วนงานระดับสถาบันของมหาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานอธิการบดี

พุทธศักราช ๒๕๓๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ยกสถานภาพสถาบันบาฬีศึกษาพุทธโฆสขึ้นเป็น “วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม” นับเป็นวิทยาเขตลำดับที่ ๑๐ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นับจากนั้น วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ได้ดำเนินการจัดการศึกษาวิชาการทางพระพุทธศาสนาตามปณิธานแห่งการก่อตั้ง มาตามลำดับดังนี้

พุทธศักราช ๒๕๓๗ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ เสนอมหาวิทยาลัย และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๓๗ จนถึงปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๔๓ ได้เสนอขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ จนถึงปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๔๘ ได้ดำเนินการจัดการศึกษา ดังนี้

- ได้เสนอขออนุมัติเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน

- ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิปัสสนาภาวนา และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน โดยมีข้อกำหนดว่าเมื่อศึกษาครบกำหนดหน่วยกิตรายวิชาแล้ว นิสิตทุกรูป/คน ต้องเข้าปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาติดต่อกันเป็นเวลา ๗ เดือน จึงจะมีสิทธิ์เสนอสอบวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตร

- ได้เสนอขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ - ๒๕๕๑

พุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรการปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา (ป.วภ.) เสนอมหาวิทยาลัย และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ จนถึงปัจจุบัน โดยมีข้อกำหนดว่า เมื่อศึกษาครบหน่วยกิตแล้ว จะต้องเข้าปฏิบัติวิปัสสนาภาวนาติดต่อกันเป็นเวลา ๓ เดือน

พุทธศักราช ๒๕๕๒ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ เสนอมหาวิทยาลัย และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จนถึงปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๕๖ ได้เสนอขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน

พุทธศักราช ๒๕๕๗ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้เข้าทำการตรวจประเมินการดำเนินงานทุกด้านของวิทยาเขต อาทิ ด้านการจัดการศึกษา ด้านการวิจัย ด้านบริการวิชาการแก่สังคม ด้านทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม แล้วได้แจ้งผลการประเมินว่า วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ผ่านการประเมินในระดับ “ดี” และได้ลงความเห็นลงใน CHE QA online ไว้ดังนี้

....วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม มีหลักสูตรที่โดดเด่นด้านการดำรงรักษาและสืบทอดพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะด้านภาษาบาลี วิปัสสนาภาวนา และคัมภีร์พระพุทธศาสนา....

.....การจัดการศึกษาของวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ในสาขาวิชาบาลีพุทธศาสตร์ และวิปัสสนาภาวนา เป็นหลักสูตรที่มีการจัดการศึกษาเฉพาะในวิทยาเขตนี้ แห่งเดียวเท่านั้น แสดงความโดดเด่น ความมีคุณภาพของหลักสูตร และได้รับการยอมรับระดับโลก เป็นศูนย์กลางในการผลิตตำราด้านภาษาบาลีไวยากรณ์ชั้นสูงระดับอุดมศึกษาแห่งเดียวในโลก.....

พุทธศักราช ๒๕๕๘ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรบาลีพุทธศาสตร์ (ป.บพ.) เสนอมหาวิทยาลัย และได้รับอนุมัติให้จัดการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๘ จนถึงปัจจุบัน

อาคารเรียน วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม เป็นอาคารทรงไทย คอนกรีตเสริมเหล็ก สูง ๓ ชั้น (กว้าง ๑๐.๕ เมตร ยาว ๗๒ เมตร มีมุข ๓ มุข) ชื่อว่า “อาคารพระปริยัติธรรม ธรรมโมลี (สมศักดิ์ อุปสโม) – ทรงศักดิ์ – จรัญ เอาหาร – ประชาราษฎร์อุปถัมภ์”

หอสมุดวิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม เป็นอาคารทรงไทยคอนกรีตเสริมเหล็ก ทวิมุข สูง ๒ ชั้น (กว้าง ๙ เมตร ยาว ๓๐ เมตร มีมุข ๒ มุข) ชื่อว่า “หอสมุดพระพุทธโฆษาจารย์”

สถานที่ปฏิบัติวิปัสสนาภาวนา วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ศูนย์ปฏิบัติธรรม “ธรรมโมลี” ตำบลหนองน้ำแดง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

บรรยากาศการเรียนการสอน ณ วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม

๕.๒ ส่วนงานจัดการศึกษาเกี่ยวกับวิทยาลัยสงฆ์

ก. วิทยาลัยสงฆ์เลย

พระสุนทรปริยัติเมธี (พรหมา จนฺทโสภโณ) เจ้าคณะจังหวัดเลย ได้ปรารภที่จะดำเนินการพัฒนาขยายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาสำหรับคณะสงฆ์จังหวัดเลย โดยมีความประสงค์ที่จะให้ภิกษุและสามเณรทั้งในเขตจังหวัดเลย จังหวัดใกล้เคียง และมาจากจังหวัดอื่นได้ศึกษาเล่าเรียนวิชาการชั้นสูง โดยเน้นให้ศึกษาเข้าใจวิชาการด้านพระพุทธศาสนาและศาสตร์แขนงอื่นๆ ที่จัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ที่นอกเหนือจากการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี ที่จัดการศึกษาอยู่แล้วให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

เมื่อคราวประชุมเมื่อวันที่ **๕ สิงหาคม ๒๕๓๗** สภาสงฆ์จังหวัดโดยมีพระสุนทรปริยัติเมธี เจ้าคณะจังหวัดเลย เป็นองค์ประธาน มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการขออนุมัติจากวิทยาเขตขอนแก่น เพื่อขยายห้องเรียน **หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน วิชาเอกการสอนภาษาไทย** โดยให้มีการจัดการศึกษาขึ้นที่วัดศรีวิชัยวนาราม อำเภอเมือง จังหวัดเลย การบริหารงานภายใต้สังกัดวิทยาเขตขอนแก่น

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๓๘ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ มีมติให้สภาสงฆ์จังหวัดเลยจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ และให้นิสิตรุ่นแรกจำนวน ๓๘ รูป เดินทางไปเรียนที่คณะครุศาสตร์ วิทยาเขตขอนแก่น

วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ สภามหาวิทยาลัยมีมติอนุมัติให้วิทยาเขตขอนแก่นจัดตั้งศูนย์การศึกษาขึ้นที่วัดศรีวิชัยวนาราม ตำบลกุดป่อง อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยมีพระสุนทรปริยัติเมธี (สมณศักดิ์ในขณะนั้น) เป็นผู้ช่วยอธิการบดีประจำศูนย์การศึกษามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดเลยเป็นรูปแรก

วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ สภามหาวิทยาลัยมีมติให้ยกฐานะศูนย์การศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจังหวัดเลยขึ้นเป็น **“วิทยาลัยสงฆ์เลย”**

การก่อสร้างวิทยาลัยสงฆ์เลยแห่งใหม่(จากศรีวิชัยสู่ศรีสองรัก)

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พระมหาจักรพรรณ มหาวีโร รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย พร้อมด้วยคณะผู้บริหารในขณะนั้น ได้ดำเนินการจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อจัดสร้างวิทยาลัยสงฆ์เลยแห่งใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการการขยายตัวของนิสิต/นักศึกษาของวิทยาลัยสงฆ์เลยซึ่งนับวันจะเพิ่มมากขึ้นโดยคณะผู้บริหารได้ดำเนินการติดต่อประสานงานขอใช้ที่ดินบริเวณป่าโคกใหญ่ (โซน-อี) หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย ต่อสำนักงานสำนักงานปฏิรูปที่ดิน (สปก.-๔๐๑) จังหวัดเลย

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๙ ที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเลย โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเลยเป็นประธาน ได้มีมติเห็นชอบให้วิทยาลัยสงฆ์เลยใช้พื้นที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งตั้งอยู่หมู่ที่ ๕ ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย โดยมีเนื้อที่ ๕๐ ไร่ ๓ งาน ๗๖ ตารางวา ระยะห่างจาก กม.ศูนย์ ๑๓ กิโลเมตรโดยมีนายธงชัย สิงอุดม หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป เป็นผู้เสนอขอใช้ที่ดินเพื่อก่อสร้างวิทยาลัยสงฆ์เลยแห่งใหม่และสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดเลย ได้ส่งหนังสือเสนอขอใช้ที่ดินต่อสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๑ คราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร มีมติอนุมัติให้วิทยาลัยสงฆ์เลยใช้ที่ดินเพื่อการก่อสร้างวิทยาลัยสงฆ์เลยแห่งใหม่ โดยมีพระมหาลิขิต รตนรังสี รองผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์เลย และ ผศ.ดร.ประชารัชต์ โพธิประชา เข้าร่วมประชุมชี้แจงเหตุผลการขอใช้ที่ดิน

วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๑ สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกหนังสืออนุญาตให้วิทยาลัยสงฆ์เลยใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่นๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่ ๔๐๗/๒๕๕๑ ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๙ หมู่ ๕ ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย

ปี ๒๕๕๒ วิทยาลัยสงฆ์เลยได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนวิทยาลัยสงฆ์เลย ณ พื้นที่แห่งใหม่นี้ ในวงเงิน ๑๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้ประทานอนุญาตให้ใช้ชื่ออาคารเรียนว่า “อาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)” การก่อสร้างอาคารเรียนได้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ ถึง ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๓

วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ วิทยาลัยสงฆ์เลยได้ทำการย้ายจากวัดศรีวิชัยวนาราม มาตั้ง ณ สำนักงานใหม่ เลขที่ ๑๑๙ หมู่ ๕ ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลย เป็นการถาวรโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลและคณะสงฆ์ในการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไปในท้องถิ่น

ปี ๒๕๕๖ วิทยาลัยสงฆ์เลยได้รับงบประมาณเพื่อก่อสร้างอาคารเรียนวิทยาลัยสงฆ์เลย ณ พื้นที่แห่งใหม่นี้ ในวงเงิน ๑๙,๐๐๐,๐๐๐ บาท และได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระพรหมเวที เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก, กรรมการมหาเถรสมาคม, เจ้าอาวาสวัดไตรมิตรวิทยาราม ได้ประทานอนุญาตให้ใช้ชื่ออาคารเรียนว่า “อาคารพระพรหมเวที”

ปี ๒๕๕๗ ได้ทำพิธีเปิดป้ายอาคารเรียนพระพรหมเวที (สนิท ชวนปญฺญมหาเถร) ณ วิทยาลัยสงฆ์เลย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๑๑๙ หมู่ ๕ บ้านท่าบุ่ง ตำบลศรีสองรัก อำเภอเมือง จังหวัดเลยในวันศุกร์ที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

อาคารมหาจุฬาบรรณาคาร

อาคารพระครูภาวนาวิสุทธิญาณ (ห้องสมุด)

อาคารสมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ)
- อาคารเรียน1

อาคารพระพรหมเวที (สนิท ชวนปญฺโญ)
- อาคารเรียน2

อาคารอาคันตุกะ

ข. วิทยาลัยสงฆ์นครพนม

วิทยาลัยสงฆ์นครพนมได้จัดตั้งขึ้นตามความประสงค์ของพระสังฆาธิการในเขตจังหวัดนครพนมและจังหวัดใกล้เคียงโดยมีพระธรรมปริยัติมุนี (นวน เขมจารี) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร เป็นผู้นำและผลักดันในเรื่องนี้ ด้วยความเมตตาที่จะให้พระภิกษุสามเณรในจังหวัดนครพนมและจังหวัดใกล้เคียงเช่น มุกดาหาร สกลนคร รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้าน (ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว) ได้มีโอกาสศึกษาวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนาและวิทยาการสมัยใหม่ที่ไม่ขัดต่อสมณวิสัยและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในระยะเริ่มแรกเป็นการขยายห้องเรียนคณะครุศาสตร์ วิชาเอกการสอนสังคมศึกษามาจากมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตหนองคาย โดยใช้ชื่อว่า “มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วิทยาเขตหนองคาย ศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร” ตามมติที่ประชุมสภาวิชาการครั้งที่ ๒/๒๕๓๙ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

วิทยาลัยสงฆ์นครพนม ได้เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๓๙ระยะแรกที่เปิดดำเนินการ มีนิสิตทั้งหมด ๓๕ รูป โดยมีพระครูพนมธรรมโฆสิต (พระมหาสม สุมโน ป.ธ.๔, Ph.D. ต่อมาได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็น พระโสภณเจติยาภิบาล) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหารเป็นผู้อำนวยการศูนย์

ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยขึ้น ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๕๑ ก ลงวันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ เรียกว่า “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐” กำหนดให้เป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีสถานะเป็นนิติบุคคล ในการกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ

สภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๗พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ได้มีมติยกสถานะศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหารเป็น “วิทยาลัยสงฆ์นครพนม” ในการกำกับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย

การจัดการศึกษา

วิทยาลัยสงฆ์นครพนมจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีแบ่งเวลาการศึกษาในหนึ่งปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ ได้แก่ ภาคการศึกษาที่ ๑ และภาคการศึกษาที่ ๒ มีระยะเวลาการศึกษาไม่น้อยกว่าภาคการศึกษาละ ๑๕ สัปดาห์ และภาคการศึกษาฤดูร้อนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ และเปิดสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ดังนี้

๑. สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์

๒. สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์

๓. สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์

๔. สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

๕. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ คณะสังคมศาสตร์ (ปิดหลักสูตรแล้ว)

๖. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา คณะพุทธศาสตร์

เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตร จำนวน ๓ หลักสูตร

๑. หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู (ป.บัณฑิต) (ปิดหลักสูตรแล้ว)

๒. หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ เปิดสอนที่

๒.๑ วิทยาลัยสงฆ์นครพนม วัดพระธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๒.๒ วัดโอกาส ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม

๒.๓ วัดศรีมงคลใต้ ถนนสำราญชายโขง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

๓. หลักสูตรประกาศนียบัตรพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน เปิดสอนที่

๓.๑ วิทยาลัยสงฆ์นครพนม วัดพระธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

๓.๒ วัดศรีมงคลใต้ ถนนสำราญชายโขง อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร

อาคารเรียนเริ่มแรกใช้อาคารเทพรัตน์ ซึ่งเป็นอาคารสูง ๓ ชั้น กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๔๒ เมตร เป็นสำนักงานและห้องเรียน

พัฒนาการการจัดการศึกษา

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๒ ขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (สำหรับบรรพชิต) สภามหาวิทยาลัย อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ ขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์วิชาเอกการปกครอง (สำหรับบรรพชิต) สภามหาวิทยาลัย อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๙ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับบรรพชิต) สภามหาวิทยาลัย อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๐ เมื่อวันพุธที่ ๒๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ ขออนุมัติเปิดรับคฤหัสถ์เข้าศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง สภามหาวิทยาลัย อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ (สำหรับบรรพชิต) สภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ขออนุมัติเปิดรับคฤหัสถ์เข้าศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (หลักสูตร ๕ ปี) และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ สภามหาวิทยาลัย อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๕ ขออนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ หลักสูตร ๕ ปี (สำหรับบรรพชิต และคฤหัสถ์) สภามหาวิทยาลัย อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ เมื่อวันพุธ ที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๕

อาคารเรียนปัจจุบัน เป็นอาคารสูง ๓ ชั้น กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๕๒ เมตร มี ๓๖ ห้อง

อาคารเรียนหลังใหม่ที่กำลังดำเนินการก่อสร้าง อาคารสูง ๔ ชั้น กว้าง ๔๓ เมตร ยาว ๙๕.๔๐ เมตร สูง ๒๐ เมตร

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้รับการอนุมัติงบประมาณแผ่นดิน จำนวน ๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยยี่สิบล้านบาท) ในการก่อสร้างอาคารเรียน วิทยาลัยสงฆ์นครพนมแห่งใหม่บนเนื้อที่ ๙ ไร่ ๓ งาน ๗๐ ตารางวา โฉนดที่ดิน เลขที่ ๕๐๐๘๘ เล่ม ๕๐๑ หน้า ๘๘ อยู่ที่ถนนเลี่ยงเมือง (ถนนบายพาส) ด้านหลังวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหารอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ซึ่งพระเทพวรมุนี (สำลี ปญฺญาวโร น.ธ.เอก,ป.ธ.๕,พธ.ด.(กิตติมศักดิ์) เจ้าอาวาสวัดพระธาตุพนมวรมหาวิหารและเจ้าคณะจังหวัดนครพนมพร้อมด้วยคณะกรรมการวัดพระธาตุพนม ได้มีมติเป็นเอกฉันท์อนุญาตให้ใช้ที่ธรณีสงฆ์วัดพระธาตุพนมเป็นสถานที่ก่อสร้างวิทยาลัยสงฆ์นครพนมแห่งใหม่ (เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๒) และวิทยาลัยสงฆ์นครพนมได้มอบหมายให้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นผู้ออกแบบอาคารเรียน ซึ่งเป็นอาคารสูง ๔ ชั้น กว้าง ๔๓ เมตร ยาว ๙๕.๔๐ เมตร สูง ๒๐ เมตร มีพื้นที่ใช้สอย ๑๐,๗๐๕ ตารางเมตร

เป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารเรียนวิทยาลัยสงฆ์นครพนมแห่งใหม่ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๗

ที่ตั้ง วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ๔๘๑๑๐
โทร.๐๔๒-๕๔๐๐๓๘ โทรสาร ๐๔๒-๕๒๕๘๒๔ Website : www.mcunkp.ac.th

ค.วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน ได้ก่อตั้งขึ้นในปีพุทธศักราช ๒๕๔๐ ณ วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในนามคณะสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้า ศรัทธาประชาชนชาวจังหวัดลำพูน โดยความดำริและการนำของพระราชธีราภรณ์[๑] เจ้าคณะจังหวัดลำพูน พระราชมหาเจติยาภิบาล[๒] เจ้าอาวาสวัดพระธาตุหริภุญชัย วรมหาวิหาร และพระปิฎกคุณาภรณ์[๓] หัวหน้าศูนย์ครูพระปริยัตินิเทศก์ พร้อมด้วยพระสังฆาธิการทั่วทั้งจังหวัด มีฉันทามติสละนิตยภัตของทุกรูปทุกระดับชั้น จำนวน ๑ เดือน เพื่อถวายเป็นกองทุนในการยื่นเสนอขอจัดตั้งสถาบัน โดยใช้อาคารเรียนศรีจำปา วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน ซึ่งจากเดิมตามมติของคณะสงฆ์ผู้ร่วมก่อตั้ง ได้มีมติให้ใช้ชื่อว่า “มหาวิทยาลัยสงฆ์ล้านนา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะให้เป็นสถาบันการศึกษาที่จัดการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร คฤหัสถ์ได้มีโอกาสศึกษาวิชาการชั้นสูงทางควบคู่กับวิชาการทางโลก มีความรู้คู่คุณธรรม มีความเจริญงอกงาม เสียสละอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา และก้าวเป็นสถาบันหลักทางสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ ซึ่งหลักสูตรต่างๆได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มาตามลำดับโดยมีลำดับพัฒนาการ ดังนี้

พุทธศักราช ๒๕๔๐ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ในคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา ขึ้นเป็นคณะแรก มีพระปิฎกคุณาภรณ์ (จำรัส ทตฺตสิริ.ป.ธ.๗) เป็นผู้ช่วยอธิการบดี มีพระครูไพศาลธรรมานุสิฐ เป็นผู้ช่วยคณบดีคณะครุศาสตร์

คณะกรรมการประจำวิทยาเขตเชียงใหม่ ได้มีมติให้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุหริภุญชัย” มีพระโสภณกิตติธาดา[๔] เจ้าคณะอำเภอป่าซาง เป็นผู้ช่วยอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ศูนย์การศึกษาวัดพระธาตุหริภุญชัย จึงได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน”ตามราชกิจจานุเบกษาเล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๑๐๐ ง

มีผู้อำนวยการระดับผู้อำนวยการ ดำรงตำแหน่งตามวาระ ๒ รูป คือ

๑. พระครูไพศาลธรรมานุสิฐ (ถนอม กิตฺติปญฺโญ,ป.ธ.๕) พุทธศักราช ๒๕๔๐ – ๒๕๔๔

๒. พระครูสิริสุตานุยุต,ดร. (สมาน จนฺทรังสี, ป.ธ.๕) พุทธศักราช ๒๕๔๕ – ปัจจุบัน

---

[๑]พระเทพญาณเวที (สุเธียร อคฺคปญฺโญ,ป.ธ.๔) อดีตเจ้าคณะจังหวัดลำพูน, อดีตรองเจ้าคณะภาค ๗, อดีตที่ปรึกษาเจ้าคณะภาค ๗

[๒]พระเทพมหาเจติยาจารย์ (ไพบูลย์ ภูริวิปุโล) อดีตเจ้าอาวาสวัดพระธาตุหริภุญชัยฯ, อดีตเจ้าคณะจังหวัดลำพูน

[๓]ปัจจุบัน พระราชปัญญาโมลี (จำรัส ทตฺตสิริ.ป.ธ.๗) เจ้าอาวาสวัดพระธาตุหริภุญชัยฯ, เจ้าคณะจังหวัดลำพูน

[๔]ปัจจุบัน ดำรงตำแหน่ง รองเจ้าคณะจังหวัดลำพูน

พุทธศักราช ๒๕๔๒ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) ในคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

พุทธศักราช ๒๕๔๓ คุณเจ้าดารารัตน์ ณ ลำพูน ซึ่งเป็นทายาทเจ้าครองนครลำพูน ได้ถวายที่ดิน ๒ แปลง จำนวน ๒๐ ไร่ ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๙๐๘๔๖ ๙๒๗๙๓ (ทั้ง ๒ แปลง ติดกัน) ในเขตพื้นที่ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างอาคารเรียน และกิจการต่างๆ ของวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

พุทธศักราช ๒๕๔๗ ได้ย้ายสถานที่ทำการ และการจัดการเรียนการสอนมายัง อาคารเลขที่ ๑๙๒ หมู่ที่ ๒ บ้านสันต้นธง ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

พุทธศักราช ๒๕๕๐ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ในคณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ (ต่อมาเปลี่ยนเป็นสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์)

พุทธศักราช ๒๕๕๖ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

พุทธศักราช ๒๕๕๗ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ในคณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ

พุทธศักราช ๒๕๕๘ เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

นับตั้งแต่ได้ย้ายสถานที่ทำการจัดการเรียนการสอนมายังที่ทำการใหม่ได้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน และอาคารสำคัญต่างๆ ดังนี้

๑. ถนนคอนกรีตภายในบริเวณพื้นที่ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานจังหวัดลำพูน

๒. ลานอเนกประสงค์ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน

๓. อาคารหลังที่ ๑ เป็นอาคารเรียน ชื่ออาคาร “อาคาร ๑” ได้รับงบประมาณการก่อสร้างจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอน ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๗

๔. อาคารหลังที่ ๒ เป็นอาคารเรียน ชื่ออาคาร “อาคาร ๒” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างจากคณะสงฆ์ ข้าราชการ และศรัทธาประชาชนจังหวัดลำพูน จำนวน ๑๑,๔๑๗,๐๐๐ บาท ซึ่งได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนในปีพุทธศักราช ๒๕๔๙

๕. อาคารหลังที่ ๓ เป็นอาคารรับรองอาคันตุกะ ชื่ออาคาร “ครูบาเจ้าบุญชุ่ม ญาณสังวโร” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างจากพระครูบาเจ้าบุญชุ่ม ญาณสังวร และญาติธรรม จำนวน ๑,๗๐๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและใช้สอยอาคารในปีพุทธศักราช ๒๕๕๔

๖. อาคารหลังที่ ๔ เป็นอาคารหอพักนิสิต ชื่ออาคาร “อาคารหอพักนิสิต นำพร โชติชัย ไวว่อง” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างจาก พระราชปัญญาโมลี เจ้าคณะจังหวัดลำพูน และครอบครัวคุณโชติชัย คุณนำพร ไวว่อง จำนวน ๓,๑๕๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและใช้สอยอาคาร ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๕

๗. อาคารหลังที่ ๕ เป็นอาคารสำหรับใช้เป็นสถานที่ฉันภัตตาหารและรับประทานอาหารของคณาจารย์ นิสิต และผู้มารับบริการ ชื่ออาคาร “หอฉันมหาจุฬาฯ ศรัทธาวิรุฬห์ธรรมกิจคณาจารย์นิสิตอุปถัมภ์” ได้รับการสนับสนุนงบประมาณการก่อสร้างจาก พระครูวิรุฬห์ธรรมกิจ รองเจ้าคณะตำบลบ้านแป้น เจ้าอาวาสวัดบ้านเส้ง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และคณาจารย์นิสิต จำนวน ๘๒๙,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และใช้สอยอาคาร ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๗

๘. อาคารหลังที่ ๖ เป็นอาคารใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และค้นคว้าเทคโนโลยีสารสนเทศ ชื่ออาคาร “อาคารเรียนรวม” ได้รับงบประมาณการก่อสร้างจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอน ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๘

๙. อาคารหลังที่ ๗ เป็นอาคารใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน และประชุมสัมมนา ชื่ออาคาร “อาคารอเนกประสงค์” ได้รับงบประมาณการก่อสร้างจาก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๓๗,๙๐๐,๐๐๐ บาท จะดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จ และเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอน ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๙

ที่ตั้ง วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เลขที่ ๑๙๒ หมู่ที่ ๒ ถนนลำพูน - ป่าซาง ตำบลต้นธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ ๕๑๐๐๐ โทรศัพท์ ๐๕๓ – ๕๖๓๑๖๓ โทรสาร ๐๕๓ – ๕๖๓๑๖๓ ต่อ ๑๐๕ www.mculp.ac.th

ง.วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ กำเนิดขึ้นได้เพราะความดำริของพระเทพญาณโมลี (ประสิทธิ์ มิตฺตธมฺโม ป.ธ.๖, พธ.ด.)[๑] อดีตรองเจ้าคณะภาค ๔ และเจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ ได้ปรึกษากันภายในกับพระศรีวิสุทธิคุณ (สฤษฎ์ สิริธโร ป.ธ.๙)[๒] เลขานุการรองเจ้าคณะภาค ๔ และรองเจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ (ในขณะนั้น) พระมหาวีระ วรปญฺโญ (ป.ธ.๙, พม., พธ.บ., ศษ.บ., อม. (ศาสนาเปรียบเทียบ))[๓] วัดโพธาราม จังหวัดนครสวรรค์ ณ กุฏิเทพวิจิตร วัดนครสวรรค์ ช่วงเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อจัดตั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพระภิกษุสามเณรให้ได้รับการศึกษาชั้นสูงนอกจากการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี ซึ่งพระเทพญาณโมลี พิจารณาเห็นว่า พระศรีวิสุทธิคุณ และพระมหาวีระ วรปญฺโญ จักเป็นกำลังสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาแนวใหม่ให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองได้ เมื่อทั้งสองรูปรับปากว่าจะช่วยกันสนองงานและสานงานตามเจตนารมณ์อย่างเต็มกำลังความสามารถ

เมื่อเป็นเช่นนั้น พระเทพญาณโมลี จึงได้ดำเนินการประชุมคณะสงฆ์จังหวัดนครสวรรค์ในระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบด้วย พระสุนทรธรรมเวที (ประเทือง ธมฺมาราโม ป.ธ.๗)[๔] เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดโพธาราม, พระสุธีธรรมโสภณ (วิศิษฏ์ ปญฺญาปชฺโชโต ป.ธ.๖)[๕] รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ วัดวรนาถบรรพต, พระครูพรหมญาณวิกรม (บุญรอด ปญฺญาวโร ป.ธ.๕)[๖] วัดคีรีวงศ์ พร้อมด้วยเจ้าคณะอำเภอ รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบลในเขตการปกครองจังหวัดนครสวรรค์ และผู้แทนจากส่วนราชการจังหวัดนครสวรรค์ประกอบด้วย นายสัมฤทธิ์ พันธุ์ค้า ศึกษาธิการจังหวัดนครสวรรค์[๗], นายละม่อม ชัยโย หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมศาสนาและวัฒนธรรม[๘], รองศาสตราจารย์บุญเรือง อินทวรันต์[๙] เพื่อขอความเห็นชอบในการจัดตั้งสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา คณะสงฆ์จังหวัดนครสวรรค์มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพระภิกษุสามเณร

---

[๑] ปัจจุบัน มรณภาพแล้ว.
[๒] ปัจจุบัน พระเทพปริยัติเมธี, ผศ.ดร., เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์, เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์, ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, ประธานโครงการก่อสร้างพุทธอุทยานนครสวรรค์.
[๓] ปัจจุบัน พระราชวชิรเมธี, ดร., รองเจ้าคณะจังหวัดกำแพงเพชร, เจ้าอาวาสวัดพระบรมธาตุ, ผู้อำนวยการหน่วยวิทยบริการฯ จังหวัดกำแพงเพชร.
[๔] ปัจจุบัน มรณภาพแล้ว.
[๕] ปัจจุบัน มรณภาพแล้ว
[๖] ปัจจุบัน พระราชพรหมาจารย์ วิ., รองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์, เจ้าอาวาสวัดคีรีวงศ์.
[๗] ปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญ.
[๘] ปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญ.
[๙] ปัจจุบัน ข้าราชการบำนาญ.

ดังนั้น พระเทพญาณโมลี จึงได้มีหนังสือที่ จล.๑๕/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึงอธิการบดี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรื่อง ขอตั้งศูนย์การศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นช่วงเดียวกันกับ พระเทพญาณโมลี ได้มรณภาพลงอย่างปัจจุบันทันด่วนที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อนว่าจะจากไปอย่างรวดเร็ว การจากไปของท่านได้นำมาซึ่งความเสียใจของคณะสงฆ์ ข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนเป็นอย่างยิ่ง

แต่ปณิธานของพระเทพญาณโมลี ไม่ได้สูญสลายไปตามสังขารของท่าน ปณิธานความตั้งใจได้ถูกสานต่อโดยมีพระศรีวิสุทธิคุณ รักษาการเจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งในขณะนั้นมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีหนังสือที่ มจร ๐๐๑.๓/๐๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ เรื่อง การจัดตั้งศูนย์การศึกษา ณ จังหวัดนครสวรรค์ ถึงเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อขอรับการยืนยันอย่างเป็นทางการจากคณะสงฆ์จังหวัดนครสวรรค์ที่จะดำเนินการสืบเนื่องจากที่ พระเทพญาณโมลีได้เสนอไว้แล้ว ลงนามโดย พระมหาสุรพล สุจริโต รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและวางแผน

จากนั้น พระศรีวิสุทธิคุณ รักษาการเจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ มีหนังสือที่ จล.๘/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ถึงอธิการบดี มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เรื่อง ยืนยันการจัดตั้งศูนย์ศึกษา มจร วัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ความว่า ขอยืนยันว่าจะสืบทอดเจตนารมณ์ของหลวงพ่อพระเทพญาณโมลี อดีตเจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ คือ มีความเห็นชอบ และอนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ส่วนกลางได้ตามประสงค์ และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอุปถัมภ์บำรุงการศึกษาของศูนย์การศึกษาแห่งนี้ตลอดไป และพระสุธีธรรมโสภณ รองเจ้าคณะจังหวัด รักษาการแทนเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ มีหนังสือที่ จ.๕๙/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ถึงอธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การขอจัดตั้งศูนย์การศึกษาของมหาจุฬาฯ ณ จังหวัดนครสวรรค์ ความว่า จังหวัดได้พิจารณาเห็นแล้วว่า พระเทพญาณโมลีมีวัตถุประสงค์จะส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาคณะสงฆ์ แม้ท่านจะถึงมรณภาพไปแล้ว ทางคณะสงฆ์จังหวัด ก็พร้อมจะให้การสนับสนุนการจัดตั้งศูนย์การศึกษาของมหาจุฬาฯ ณ วัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ต่อไป

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้มีหนังสือที่ มจร ๐๐๑/๕๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึงพระศรีวิสุทธิคุณ ผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ เรื่อง แจ้งมติการประชุมสภามหาวิทยาลัย ความว่า ทางสภามหาวิทยาลัย มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๐ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ อนุมัติให้จัดตั้งศูนย์การศึกษาของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ศูนย์การศึกษาวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ โดยจัดตั้งคณะพุทธศาสตร์ คณะเดียวเท่านั้น ส่วนการดำเนินการในรายละเอียดต่างๆ

ขอให้ติดต่อประสานงานที่คณะพุทธศาสตร์ ลงนามโดย พระราชรัตนโมลี (นคร เขมปาลี Ph.D.) จากมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นเหตุให้กำเนิด “ศูนย์การศึกษาวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” โดยใช้อาคารเรียนเทพประสิทธิ์วิทยากร ตามเจตนารมณ์ของคณะสงฆ์จังหวัดนครสวรรค์ ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เป็นต้นไป จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มีนิสิตรุ่นแรก จำนวน ๔๕ รูป โดยมีพระศรีวิสุทธิคุณ (สฤษฎ์ สิริธโร ป.ธ.๙) เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์และรองเจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์ เป็นผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประจำศูนย์การศึกษาวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พระมหาวีระ วรปญฺโญ ป.ธ.๙, พธ.บ., ศษ.บ., อ.ม., พระมหาสมส่วน ปฏิภาโณ ป.ธ.๙, พธ.บ. และดร.พระอดิศัย ปภสฺสโร Ph.D. เป็นอาจารย์ประจำ จากนั้นวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ได้จัดการเรียนการสอนเริ่มต้นปีการศึกษา ๒๕๔๐ เป็นต้นมา ณ วัดนครสวรรค์ เลขที่ ๗๐๒ ถนนโกสีย์ ตำบลปากน้ำโพ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ และในวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๑ “ศูนย์การศึกษาวัดนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์” ได้รับการยกฐานะเป็น “วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์” ตามข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งส่วนงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ลำดับที่ ๑๐ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๑ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๑๐๐ ง วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๑ จนกระทั่งถึง เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ได้ประกอบพิธีย้ายจากวัดนครสวรรค์ มาทำการที่พุทธอุทยานนครสวรรค์ เลขที่ ๙๙๙ หมู่ที่ ๖ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ โดยมี พระราชปริยัติ เจ้าคณะจังหวัดนครสวรรค์, เจ้าอาวาสวัดนครสวรรค์ และผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ เป็นประธานฝ่ายสงฆ์ พร้อมด้วยคณะสงฆ์จังหวัดนครสวรรค์ พระนิสิตวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์, นายวิบูลย์ชัย เกิดเพิ่มพูน รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ เป็นประธานฝ่ายฆราวาส พร้อมด้วยข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนจังหวัดนครสวรรค์ ร่วมประกอบพิธีย้ายวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ไปที่ทำการแห่งใหม่ ณ พุทธอุทยานนครสวรรค์ ตำบลนครสวรรค์ออก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์

ปัจจุบัน วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตร, ระดับปริญญาตรี, ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ในแต่ละสาขาวิชา โดยมีลำดับดังนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตร ได้แก่
   ๑.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.)
   ๑.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน (ป.สศ.)
๒. ระดับปริญญาตรี ๕ สาขาวิชา ได้แก่
   ๒.๑ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)
   ๒.๒ สาขาวิชาสังคมศึกษา (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๒.๓ สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๒.๔ สาขาวิชารัฐศาสตร์ (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๒.๕ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๓. ระดับปริญญาโท ๓ สาขาวิชา ได้แก่

๓.๑ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๓.๒ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๓.๓ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

๔. ระดับปริญญาเอก ๑ สาขาวิชา ได้แก่

๔.๑ สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา (พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์)

นอกจากนี้ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ มีหน่วยวิทยบริการฯ ในสังกัด จำนวน ๓ แห่ง ดังนี้

๑. หน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ณ วัดหนองขุนชาติ จังหวัดอุทัยธานี

๒. หน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ณ วัดพระบรมธาตุ จังหวัดกำแพงเพชร

๓. หน่วยวิทยบริการวิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์ ณ วัดพฤกษะวันโชติการาม จังหวัดพิจิตร

จ.วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เดิมมีฐานะเป็นโครงการขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ ตั้งอยู่ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้เปิดการเรียนการสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ในปีการศึกษา ๒๕๔๑

พ.ศ. ๒๕๔๔ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ และเปิดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๔๔ พ.ศ. ๒๕๔๖ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจริยศึกษา และเปิดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๔๖

พ.ศ. ๒๕๔๘ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓ /๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘ ที่ประชุมมีมติยกฐานะห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ขึ้นเป็นวิทยาลัย ในนามวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และได้มีข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พุทธศักราช ๒๕๔๘ โดยให้ตราข้อกำหนดไว้ดังนี้

“ให้จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช โดยยกฐานะห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ตั้งแต่วันที่ ๗ เมษายน พ.ศ.๒๕๔๘ เป็นต้นไป” มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการทางวิชาการพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา หน้า ๖๐ เล่ม ๑๒๒ ตอนที่ ๔๔ ง วันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๘”

พ.ศ. ๒๕๔๙ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ และเปิดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๔๙

พ.ศ. ๒๕๔๙ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ และเปิดการเรียนการสอน ในปีการศึกษา ๒๕๔๙

พ.ศ. ๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๐ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับคฤหัสถ์) และเปิดการเรียนการสอน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐

พ.ศ. ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ประชุมมีมติให้เปิดหน่วยวิทยบริการ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ วัดท่านา อำเภอเมือง จังหวัดตาก โดยเริ่มดำเนินการจัดการศึกษา ตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๕๑

พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (สำหรับบรรพชิต) คณะครุศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (สำหรับคฤหัสถ์) คณะมนุษยศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติให้เปิดหน่วยวิทยบริการ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ วัดหมอนไม้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒

พ.ศ. ๒๕๕๒ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชได้ทำการย้ายสถานที่เรียนจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุมาที่วิทยาลัยสงฆ์แห่งใหม่ เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ บ้านหนองไผ่ล้อม ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และทำพิธีเปิดอาคารเรียนหลังใหม่ เมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยได้รับความเมตตาจาก สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ คณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ เป็นประธานในพิธีเปิดอาคารเรียน

พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๒ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ณ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓

พ.ศ. ๒๕๕๔ เปิดสอน หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย

พ.ศ. ๒๕๕๕ เปิดสอน หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนาศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๕๖ เปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรพระพุทธศาสนา

พ.ศ. ๒๕๕๘ เปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

ที่ตั้ง วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ตั้งอยู่บริเวณบ้านหนองไผ่ล้อม เลขที่ ๒๑๗ หมู่ ๖ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก บนพื้นที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ ห่างจากตัวเมืองพิษณุโลกประมาณ ๑๗ กิโลเมตร

ด้วยกรอบแนวความคิดของ พระธรรมเสนานุวัตร (บำรุง ฐานุตฺตโร) เจ้าอาวาสวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร รองเจ้าคณะภาค ๕ ประธานที่ปรึกษาวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชและเป็นผู้มอบที่ให้กับวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พร้อมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคารเรียนและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาของบรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีความสนใจวิชาพระพุทธศาสนาและวิชาการทางโลก

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รูปปัจจุบันคือ พระศรีรัตนมุนี (ขวัญรัก มหาวายาโม)

ภาพภูมิทัศน์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

ฉ.วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

พุทธศักราช ๒๕๔๓ คณะสงฆ์จังหวัดบุรีรัมย์ ภายใต้การนำของพระราชปริยัตยาลังการ เจ้าคณะจังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีฉันทานุมัติให้ดำเนินการขยายห้องเรียนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ มาดำเนินการจัดการเรียนการสอน ณ วัดพระพุทธบาทเขากระโดง ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และสภาวิชาการได้ให้ความเห็นชอบ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ สภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓

เบื้องต้น ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระครูสัจจานุรักษ์ เจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทเขากระโดง อนุญาตให้ใช้อาคารคอนกรีตเสริมเหล็กสูง ๔ ชั้น กว้าง ๑๒ เมตร ยาว ๒๐ เมตร เป็นสถานที่สำหรับจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี ๒๕๔๓-๒๕๔๙

การยกสถานะขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์

ปี ๒๕๔๖ เมื่อจำนวนนิสิตเพิ่มขึ้น พื้นที่อาคารใช้สอยไม่เพียงพอ จึงได้มีการขยายสถานที่ และก็ได้รับความเมตตาอนุเคราะห์จากพระครูสัจจานุรักษ์ เจ้าอาวาสวัดพระพุทธบาทเขากระโดง ซื้อที่ดินจำนวน ๔ ไร่ ๑ งาน ๘๐ ตารางวา มอบให้เป็นกรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย และได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารสังฆประชาสรรค์ สูง ๔ ชั้น กว้าง ๑๑ เมตร ยาว ๘๒ เมตร จนแล้วเสร็จ และได้ย้ายการจัดการเรียนการสอนมาดำเนินการที่อาคารหลังใหม่ ขณะเดียวกันก็ได้ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์ และสร้างอาคารเรียน อาคารหอประชุมเพิ่มเติม เพื่อขยายโอกาสทางด้านการศึกษาให้มีความหลากหลาย และเพื่อเตรียมความพร้อมยกสถานะขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์

โครงการขยายห้องเรียนจังหวัดบุรีรัมย์ ได้รับการยกสถานะขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ โดยความเห็นชอบของสภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๓ และได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๓ ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗ ตอนที่ ๑๐๙ ง หน้า ๓๒๙ ลำดับที่ ๒๑๘ ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๕๓

การจัดการเรียนการสอน

ปัจจุบันวิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ ได้รับอนุมัติให้จัดการเรียนการสอน ๓ ระดับ จำนวน ๙ หลักสูตร ดังนี้

๑. ระดับประกาศนียบัตร จำนวน ๒ หลักสูตร ได้แก่

๑) หลักสูตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๖ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๗

๒) หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเทศนา (ป.บท.) สภาวิชาการอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๔ วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔

๒. ระดับปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต จำนวน ๖ หลักสูตร ได้แก่

๑) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับพระภิกษุ-สามเณร สภาวิชาการเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๓ วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓, สำหรับคฤหัสถ์ สภาวิชาการเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๐ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๐

๒) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนา สำหรับพระภิกษุสามเณร สภาวิชาการให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และสภามหาวิทยาลัยอนุมุติเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๙, สำหรับคฤหัสถ์ สภาวิชาการได้ความเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๔ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๔

๓) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการเชิงพุทธ สำหรับพระภิกษุสามเณร สภาวิชาการเห็นชอบ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑

๔) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ สภาวิชาการได้ให้ความเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒

๕) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนพระพุทธศาสนาและจิตวิทยาแนะแนว สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ สภาวิชาการให้ความเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖

๖) หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาการสอนภาษาอังกฤษ สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ สภาวิชาการให้ความเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖

๓. ระดับปริญญาโทพุทธศาสตรมหาบัณฑิต ๑ หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับพระภิกษุสามเณร และคฤหัสถ์ สภาวิชาการให้ความเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖

ช.วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี เดิมใช้ชื่อว่าโครงการขยายห้องเรียนวิทยาเขตนครศรีธรรมราช วัดมุจลินทวาปีวิหาร จังหวัดปัตตานี

ความดำริที่จะจัดให้มีสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นสถานที่ค้นคว้าและบริการวิชาการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ทั่วไป เพื่อสร้างความมั่นคงและความเป็นปึกแผ่นของพระพุทธศาสนาและพุทธศาสนิกชนให้ดำรงค์อยู่ได้ในพื้นที่ท่ามกลางศาสนาอื่นเกิดมาจากพระเถระผู้ใหญ่ของจังหวัดปัตตานีในอดีตหลายรูป ประจวบกับเจตนารมณ์อันแรงกล้าของนางสาวศรีวิไล ปริชญากร และนางสาวเจริญศรี ปริชญากร มีจิตศรัทธาได้ถวายที่ดินจำนวน ๒๖ ไร่เศษ ให้กับคณะสงฆ์เพื่อสร้างมหาวิทยาลัยสงฆ์ประจำจังหวัดปัตตานี พระราชมงคลญาณ (แดง ฐานธมฺโม) เจ้าคณะจังหวัดปัตตานี พร้อมด้วยคณะสงฆ์ ข้าราชการ องค์กรเอกชน นักธุรกิจ นักวิชาการ พุทธสมาคม และประชาชนทั่วไป ได้ทำโครงการขอขยายห้องเรียนต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจากวิทยาเขตนครศรีธรรมราช มาที่จังหวัดปัตตานี และเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๕ สภามหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้เปิดดำเนินการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาศาสนา ได้ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

การเปิดการเรียนการสอนในช่วงแรกใช้อาคารเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรมสามัญวัดมุจลินทวาปีวิหาร (พระอารามหลวง) ตำบลตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นที่ตั้งชั่วคราว โดยมีนิสิตสมัครเข้าศึกษารุ่นแรกจำนวน ๓๒ รูป โดยมีพระราชมงคลญาณ (แดง ฐานธมฺโม) เจ้าคณะจังหวัดปัตตานี เป็นประธานบริหารโครงการฯ รูปแรก

เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ห้องเรียนปัตตานี ได้ย้ายมาจัดการเรียนการสอน ณ ถนนสามัคคี สาย ข ซอย ๑๐ หมู่ ๖ ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นที่ตั้งปัจจุบัน มีพระอุดมธรรมคณี (ถวิล เขมกโร) เจ้าคณะจังหวัดปัตตานี เป็นผู้อำนวยการห้องเรียนจังหวัดปัตตานี

พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ มีมติอนุมัติให้โครงการขยายห้องเรียนปัตตานี วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งมีนิสิตเข้ามาศึกษารุ่นแรกจำนวน ๖๘ รูป/คน และได้อนุมัติให้เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (หลักสูตร ป.บส.) อีกหนึ่งหลักสูตร

พ.ศ. ๒๕๕๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติอนุมัติให้โครงการขยายห้องเรียนปัตตานี เปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๖/๒๕๕๓ มีมติให้จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี โดยยกฐานะโครงการขยายห้องเรียนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ซึ่งตั้งอยู่ ถนนสามัคคี สาย ข. ซอย ๑๐ หมู่ ๖ ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๘ ตอนพิเศษ ๔ ง วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๔

ปัจจุบันมี พระมหาวิเชียร วชิรธมฺโม เป็นผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

อาคารสำนักงานส่วนงานวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

อาคารสำนักงานส่วนงานวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

อาคารพุทธวิหารประจำวิทยาลัย

อาคารอเนกประสงค์

ภาพรวมวิทยาลัยสงฆ์ปัตตานี

ซ.วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน

ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๕ คณะสงฆ์จังหวัดน่าน ร่วมกับจังหวัดน่าน ได้เสนอขออนุมัติโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มาจัดการเรียนการสอนที่จังหวัดน่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษา บริการทางการศึกษา และส่งเสริมให้พระสังฆาธิการ ครูสอนพระปริยัติธรรมและพระภิกษุสามเณรทั่วไปในพื้นที่และต่างจังหวัดใกล้เคียง ได้ศึกษาวิชาการด้านพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์จังหวัดน่าน ได้แต่งตั้งคณะทำงานโดยมอบหมายให้ พระปลัดศิระ จรณธมฺโม (ปัจจุบันคือ พระครูวิสิฐนันทวุฒิ,ดร. เจ้าคณะอำเภอภูเพียง เจ้าอาวาสวัดพระธาตุแช่แห้ง)เลขานุการเจ้าคณะจังหวัดน่าน เป็นหัวหน้าคณะทำงานดำเนินการจัดทำเอกสารโครงการและประสานงานขออนุมัติโครงการฯ ต่อสภามหาวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๕ สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ มีมติเห็นชอบและให้เสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ และสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติอนุมัติโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ไปที่วัดพระธาตุแช่แห้ง กิ่งอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน โดยให้ชื่อว่า “โครงการขยายห้องเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พะเยา วิทยาเขตพะเยา วัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน” ให้เปิดการเรียนการสอนแก่พระสังฆาธิการ ครูสอนพระปริยัติธรรม พระภิกษุสามเณรทั่วไปตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๕ เป็นต้นไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้เสนอขออนุมัติโครงการเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับพระภิกษุสามเณร) สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับพระภิกษุสามเณร) ณ ห้องเรียนวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้เสนอขออนุมัติโครงการเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับคฤหัสถ์) สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๑ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับคฤหัสถ์) ณ ห้องเรียนวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ ได้เสนอโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อคณะสงฆ์จังหวัดน่าน เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๒ ที่ประชุมคณะสงฆ์จังหวัดน่าน ระดับเจ้าอาวาส เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ มีมติเห็นชอบโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒ ได้เสนอขออนุมัติโครงการเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (สำหรับบรรพชิต) สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย (สำหรับบรรพชิต) ณ ห้องเรียนวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๒ ได้เสนอโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อที่ประชุมคณะสงฆ์ภาค ๖ ในคราวประชุมคณะสงฆ์ภาค ๖ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ ณ หอประชุมวัดทุ่งกวาว ตำบลทุ่งกวาว อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ

ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ ได้เสนอโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อคณะกรรมการกำกับดูแลนโยบายและแผนพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคณะกรรมการกำกับดูแลนโยบายและแผนพัฒนา ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๓ เมื่อวันอังคาร ที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๓ ที่ประชุมมีมติอนุมัติบรรจุโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไว้ในแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ ได้เสนอขออนุมัติโครงการเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ณ ห้องเรียนวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ประชุมมีมติอนุมัติให้เปิดรับคฤหัสถ์ เข้าหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา ณ ห้องเรียนวัดพระธาตุแช่แห้ง จังหวัดน่าน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๔ เป็นต้นไป

วันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ จังหวัดน่าน โดยนายเกษม วัฒนธรรม รองผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ได้ทำหนังสือขอพระราชทานพระราชานุญาตใช้ชื่อ วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕๖ พรรษา ถึงราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

วันที่ ๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๔ สำนักราชเลขาธิการ โดยคุณหญิงอารยา พิบูลนครินทร์ ราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แจ้งหนังสือที่ รล ๐๐๑๐/๗๔๐๘ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ เรื่อง พระราชทานพระราชานุญาตให้ใช้ชื่อ **วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕๖ พรรษา** ยังความปลื้มปีติยินดีมายังคณะสงฆ์และพสกนิกรชาวจังหวัดน่านเป็นอย่างยิ่ง

วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๔ พระธรรมโกศาจารย์,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษารายละเอียดการจัดตั้งวิทยาลัย ประกอบด้วย

๑. พระครูสุตกิจบริหาร รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา ประธานกรรมการ (ปัจจุบันคือ พระสุวรรณเมธาภรณ์,ผศ.)

๒. พระศรีคัมภีรญาณ, รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ รองประธานกรรมการ

3. พระราชวรมุนี, ดร. คณบดีคณะพุทธศาสตร์ รองประธานกรรมการ

4. ผศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป กรรมการ

5. นายสรายุทธ อุดม ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผนงบประมาณ กรรมการ

6. ผศ.ดร.ธีรยุทธ พึ่งเทียร ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ กรรมการ

7. พระครูโสภณพุทธิศาสตร์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายพิธีการฯ กรรมการ/เลขานุการ

8. พระมหาทองคำ ฐิตเปโม รองผู้อำนวยการกองแผนงาน กรรมการ/ผช.เลขานุการ

9. พระมหาบัณฑิต ปณฺฑิตเมธี หัวหน้าฝ่ายประสานงานวิทยาเขตกรรมการ/ผช.เลขานุการ

วันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คณะกรรมการศึกษารายละเอียดการจัดตั้งวิทยาลัย เดินทางมาตรวจความพร้อมการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติฯ โดยมีคณะสงฆ์จังหวัดน่านและจังหวัดน่านร่วมถวายการต้อนรับ คณะกรรมการได้เสนอแนะ และเห็นชอบให้นำเสนอสภาวิชาการพิจารณาเห็นชอบต่อไป

วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๕ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ มีมติอนุมัติโครงการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕๖ พรรษา

วันที่ ๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๕ พระธรรมสุธี นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ออกข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน พุทธศักราช ๒๕๕๕ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๙ ตอนพิเศษ ๖๙ ง หน้า ๘๔ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ เป็นส่วนงานในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มีฐานะเป็นนิติบุคคล กำหนดสถานภาพและวัตถุประสงค์ ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยฯ ไว้ว่า “ให้เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม”

ปี ๒๕๕๗ ได้รับงบประมาณจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในการก่อสร้างอาคารเรียนรวมวิทยาลัยสงฆ์นครน่าน เป็นจำนวนเงิน ๓๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท (สามสิบล้านบาทถ้วน) และได้รับความเมตตาจาก พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. มาเป็นประธานวางศิลาฤกษ์ในพื้นที่ก่อสร้างอาคารเรียนรวม ตำบลม่วงตึ๊ด อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๗

ปี ๒๕๕๘ ดำเนินการขอบรรจุแผนโครงการก่อสร้างกลุ่มอาคารเรียน เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาส เจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙-๒๕๖๐จำนวน ๔ หลัง ได้แก่ ๑.อาคารศูนย์วิชาการทางพระพุทธศาสนา งบประมาณ ๙๙ ล้านบาท ๒. อาคารหอประชุม-โรงอาหาร งบประมาณ ๑๒๔.๕ ล้านบาท ๓.อาคารหอพักนิสิต หลังที่ ๑ งบประมาณ ๑๒.๙๔ ล้านบาท และ ๔.อาคารหอพักนิสิต หลังที่ ๒ งบประมาณ ๑๔ ล้านบาทถ้วน

ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้ใช้พระนามของพระองค์ท่าน ตั้งเป็นชื่อของ วิทยาลัย นามว่า **วิทยาลัยสงฆ์นครน่าน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสทรงเจริญพระชนมายุครบ ๕๖ พรรษา**

ที่ตั้ง สำนักงานวิทยาลัยสงฆ์นครน่านฯ
เฉลิมพระเกียรติฯ ในปัจจุบัน

อาคารเรียนหลังใหม่ที่ใช
จัดการเรียนการสอน
ในปัจจุบัน

โครงการก่อสร้างกลุ่มอาคาร เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ปีงบประมาณ ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

ณ.วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร เลขที่ ๑๕๘ ถนนศรีโสธร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา มีแนวคิดที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ ตั้งแต่ครั้งที่ พระราชเขมากร (ก่อ เขมทสฺสี) อดีตเจ้าอาวาสวัดโสธรวราราม อดีตเจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นผู้ริเริ่มปรารภเหตุในการจัดตั้ง จนมาถึงสมัยของ พระราชมงคลวุฒาจารย์ (สุธีร์ สุนฺทโร)[๑] เจ้าอาวาสวัดโสธรวราราม พระราชสิทธิวิมล[๒] รองเจ้าอาวาส และ พระปริยัติกิจวิธาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ซึ่งได้เห็นความสำคัญของการศึกษาและได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาภายในวัดโสธร ทั้งปริยัติธรรมแผนกธรรม - บาลี และสามัญศึกษาเป็นอย่างดียิ่ง ส่งผลให้การศึกษาภายในวัดพัฒนาก้าวหน้าและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างมาก และในช่วงนี้เองแนวความคิดในเรื่องการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ ก็ได้ถูกหยิบยกขึ้นมาปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางและความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง นับว่าเป็นการจุดประเด็นทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง

ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะสงฆ์จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเจ้าคณะจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้นัดประชุมที่วัดห้วยน้ำทรัพย์ ต.ลาดกระทิง อ.สนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา ในครั้งนั้นที่ประชุมมีมติเป็นเอกฉันท์ให้เปิดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สำหรับพระภิกษุสามเณรและได้มอบให้ผู้บริหารวัดโสธรแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการขออนุญาตจัดตั้ง โดยในเบื้องต้นให้ขอขยายห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนา สำหรับสถานที่ตั้งใช้สถานที่วัดโสธรวราราม ได้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อดำเนินการติดต่อประสานงานเรื่องนี้โดยตรง

คณะทำงานดำเนินการขออนุญาตจัดตั้งประชุมสภามหาวิทยาลัย เรื่องโครงการขยายห้องเรียน

---

[๑] ปัจจุบันมรณภาพแล้ว.

[๒] ต่อมาได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็น พระเทพสิทธิโสภณ ปัจจุบันมรณภาพแล้ว.

และสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีมติอนุมัติให้ขยายห้องเรียน ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะพุทธศาสตร์ ไปยังวัดโสธรวราราม ในการประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๔๖ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยออกเป็นประกาศมหาวิทยาลัย เรื่องโครงการขยายห้องเรียน โดยให้ขยายห้องเรียน ระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะพุทธศาสตร์ สาขาวิชาพระพุทธศาสนาไปที่ วัดโสธรวราราม วรวิหาร อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา เมื่อวันศุกร์ที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗

สาขาวิชาที่ได้รับอนุมัติให้เปิดดำเนินการ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ห้องเรียนวัดโสธรวราราม ได้เปิดรับสมัครนิสิตเข้าศึกษาเป็นปีแรก โดยเปิดสอนสาขาวิชาพระพุทธศาสนา ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๖ เมื่อวันจันทร์ ที่ ๒๙ เดือนธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๖

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เปิดสอนสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๙ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๔๙

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เปิดสอนสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๑ เมื่อวันศุกร์ ที่ ๒๘ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๑

ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เปิดรับสมัครนักศึกษาหลักสูตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) ตามมติสภาวิชาการ ในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๒

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เปิดสอนสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันพฤหัสบดี ที่ ๑ เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๓

ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เปิดสอนสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เปิดสอนสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนสำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๖

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เปิดสอนสาขาวิชาพระพุทธศาสนาสำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ตามมติสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๗ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เปิดสอนสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธสำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ เปิดสอนสาขาวิชารัฐศาสตร์สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์ (ภาคพิเศษ) ปีการศึกษา ๒๕๕๗ ตามมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๗ เมื่อวันพุธที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๗

สาขาวิชาที่เปิดดำเนินการในปัจจุบัน

สาขาวิชาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันประกอบด้วย

๑. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
๒. สาขาวิชาสังคมศึกษา
๓. สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
๔. สาขาวิชารัฐศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธรในปัจจุบัน

สภามหาวิทยาลัยได้มีมติอนุมัติเป็นวิทยาลัยสงฆ์ชื่อ “วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร” ในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัยครั้งที่ ๗/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๕ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๕

กิจกรรมหลักของวิทยาลัย (กิจกรรมเสริมหลักสูตรและปฐมนิเทศ)

สถานที่ตั้งอาคารวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร เลขที่ ๑๕๘ ถนนศรีโสธร ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จังหวัดฉะเชิงเทรา ๒๔๐๐๐

วิสัยทัศน์ คือ พัฒนาวิทยาลัยสงฆ์ฯให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาโดยจัดการศึกษาพัฒนาองค์ความรู้บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่นำไปสู่การพัฒนาจิตใจและสังคมคณะกรรมการบริหารชุดต่างๆ มีดังนี้ ๑) คณะกรรมการประจำวิทยาลัย ๒) คณะอนุกรรมการบริหารงานบุคคล ๓) คณะอนุกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา ๔) คณะอนุกรรมการการเงินและทรัพย์สิน ๕) คณะอนุกรรมการตรวจสอบภายใน

การแบ่งส่วนงานตามโครงสร้าง ประกอบด้วย ๑) สำนักงานวิทยาลัย มี ๓ กลุ่ม (๑) กลุ่มงานบริหาร (๒) กลุ่มงานการเงิน บัญชีและพัสดุ (๓) กลุ่มงานวางแผนและงบประมาณ ๒) สำนักงานวิชาการ มี ๔ กลุ่ม (๑) กลุ่มงานทะเบียน (๒) กลุ่มงานบริการการศึกษา(กิจการนิสิต) (๓) กลุ่มงานห้องสมุดและสารสนเทศ (๔) กลุ่มงานวิจัยและคุณภาพการศึกษา ๓) สาขาวิชา มี ๔ สาขา ๒ หลักสูตรประกาศนียบัตร (๑) สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (๒) สาขาวิชาสังคมศึกษา (๓) สาขาการจัดการเชิงพุทธ (๔) สาขาวิชารัฐศาสตร์ (๕) หลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) (๖) หลักสูตรประกาศนียบัตรการสอนศีลธรรมในโรงเรียน (ป.สศ.)

คณะผู้บริหาร ประกอบด้วย พระปริยัติกิจวิธาน ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ และมีพระครูปริยัติปัญญาธร ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ดร.สมศักดิ์ สายหยุด ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

วิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร มีบุคลากรสายวิชาการ จำนวน ๒๐ รูป/คน มีตำแหน่งทางวิชาการ ๑ คน มีอาจารย์พิเศษ ภาคการศึกษาละ ๓๐ รูป/คน บุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป จำนวน ๑๘ รูป/คน มีนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ จำนวน ๒๔๕ รูป/คน และกำลังปฏิบัติศาสนกิจ จำนวน ๔๕ รูป รวมนิสิตทั้งหมดจำนวน ๒๙๐ รูป/คน

อาคารสถานที่ใช้อาคารพระพรหมคุณาภรณ์ ที่ทางวัดโสธรวราราม สร้างให้มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยสำหรับใช้เป็นสถานที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ลักษณะอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กก่ออิฐถือปูน ๕ ชั้นบนเนื้อที่ ๑๔ ไร่ โดยมีห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่างๆ ประกอบด้วย ชั้นที่ ๑ ใช้เป็นห้องประชุมใหญ่ ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ๑ ห้อง รวม ๒ ห้อง ชั้นที่ ๒ ใช้เป็นห้องบริหารประจำสาขาวิชา ๓ ห้อง ใช้เป็นห้องฝ่ายกิจการนิสิต ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องสมุด ๑ ห้อง รวม ๕ ห้อง ชั้นที่ ๓ ใช้เป็นห้องสำนักงาน ๒ ห้อง ใช้เป็นห้องเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องเรียนรวม ๒ ห้อง รวม ๕ ห้อง ชั้นที่ ๔ ใช้เป็นห้องประชุม อบรม สัมมนา ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องเรียน ๘ ห้อง(ห้องเรียนอัจฉริยะจำนวน ๓ ห้อง) รวม ๙ ห้อง ชั้นที่ ๕ ใช้เป็นห้องผู้บริหาร/ห้องรับรอง ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องเรียน ๔ ห้อง ใช้เป็นห้องทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องประกันคุณภาพ ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องกิจการนิสิต ๑ ห้อง ใช้เป็นห้องเก็บวัสดุ-อุปกรณ์ ๑ ห้อง รวม ๙ ห้อง รวมทั้งอาคาร จำนวนทั้งสิ้น ๓๐ ห้อง

แหล่งเงินทุนของวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร ได้จากงบประมาณแผ่นดินจัดสรรจากมหาวิทยาลัย งบสนับสนุนจากวัดโสธรวราราม งบจากบัญชีกองทุนการศึกษาสงฆ์ งบสนับสนุนจากพระสังฆาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา ค่าธรรมเนียมการศึกษา และเงินบริจาคอื่นๆ
กิจกรรมประจำปี ประกอบด้วย กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมสานสัมพันธ์ศิษย์เก่า กิจกรรมไหว้ครู/สามีจิกรรม กิจกรรมปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน กิจกรรมปฐมนิเทศนิสิตใหม่

สถิติข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา

ปีการศึกษา	ผู้สำเร็จการศึกษา
๒๕๕๑	๗๒
๒๕๕๒	๒๑
๒๕๕๓	๒๙
๒๕๕๔	๔๗
๒๕๕๕	๔๕
๒๕๕๖	๕๓
๒๕๕๗	๖๒
รวมทั้งสิ้น	๓๒๙

พิธีฉลองปริญญาบัตรพุทธศาสตรบัณฑิต รุ่นที่ ๖๐
นิสิตวิทยาลัยสงฆ์พุทธโสธร รุ่นที่ ๗

ญ.วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

ปี พ.ศ.๒๕๔๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ร่วมกับคณะสงฆ์และประชาชนจังหวัดเชียงราย ได้เสนอโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต คณะพุทธศาสตร์ วิชาเอกพระพุทธศาสนา ณ วัดพระแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย และได้รับอนุมัติจากสภาวิชาการของมหาวิทยาลัยสมัยประชุม เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๗ โดยให้ชื่อว่า “โครงการขยายห้องเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ห้องเรียนวัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย” ทำการเปิดเรียนตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๗

ปี พ.ศ.๒๕๔๙ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๗/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ คณะสังคมศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๐ เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการบริหารรัฐกิจ (สำหรับคฤหัสถ์) คณะสังคมศาสตร์ และในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา วิชาเอกพระพุทธศาสนา (สำหรับคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๑ เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๒ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ (สำหรับบรรพชิต) คณะครุศาสตร์ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

ปี พ.ศ.2555 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ออกข้อกำหนดให้ “จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย โดยยกสถานะจากโครงการขยายห้องเรียนวิทยาเขตพะเยา” เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕๕ มีสถานที่ตั้งอยู่ที่ ศาลากลางจังหวัดเชียงราย (หลังเดิม) ถนนฤทธิประศาสน์ ตำบลเวียง อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย และประกาศในราชกิจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๐ ตอนพิเศษ ๑๕ ง ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เพื่อให้เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางพระพุทธศาสนาแก่พระภิกษุ สามเณรและคฤหัสถ์ รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามพระราชปณิธาน ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ พระองค์ผู้ทรงสถาปนาตั้งแต่ต้น

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๖ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตร

พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนสาสตร์ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๖ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เป็นต้นไป

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๕๘ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘ มีมติอนุมัติเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศิลปกรรม (สำหรับบรรพชิตและคฤหัสถ์) ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๘ เป็นต้นไป

ปัจจุบัน วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีผู้บริหาร อาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุน จำนวน ๔๒ รูป/คน และมีนิสิต จำนวน ๕๔๙ รูป/คน ได้แบ่งส่วนงานภายในตามประกาศมหาวิทยาลัย เรื่อง ภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนงานในมหาวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๗ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนงาน ประกอบด้วย

๑. สำนักงานวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานบริหารบุคคล งานแผนและงบประมาณ งานคลังและทรัพย์สิน

๒. สำนักงานวิชาการ มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานรับสมัครและคัดเลือกนิสิต งานกองทุนการศึกษา งานกิจการนิสิต งานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน งานวัดผลการศึกษา งานหลักสูตรและส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน งานตำราและเอกสารทางวิชาการ งานวิจัย งานมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา งานเทคโนโลยีสารสนเทศและห้องสมุด งานจัดการเรียนการสอน

โครงการตามแผนพัฒนามหาวิทยาลัยฯ ระยะที่ ๑๑ ตามพันธกิจที่สำคัญ

การผลิตบัณฑิต ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบและกลไกการบริหารหลักสูตร, โครงการพัฒนาศักยภาพอาจารย์, โครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานนิสิต, โครงการพัฒนาศักยภาพนิสิต เป็นต้น

ผลงานวิจัย ได้แก่ เรื่อง การวิเคราะห์บริบทและการเปลี่ยนแปลงของภาษาล้านนาใน ๕ เชียง, เรื่อง การสร้างและพัฒนาโปรแกรมโยคะสมาธิเพื่อสนับสนุนการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานประเภทที่ ๒ โรงพยาบาลพานเชียงราย, เรื่อง พระสงฆ์กับการเมืองท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลนครเชียงราย, เรื่อง บทบาทการรวมกลุ่มของพระสงฆ์เพื่อชุมชนที่ยั่งยืน, เรื่อง การมีส่วนร่วมของพระสงฆ์และผู้สูงอายุในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เขตเทศบาลตำบลเวียงเหนือ อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย

การบริการวิชาการ ได้แก่ โครงการพัฒนาระบบและกลไกการบริการวิชาการแก่สังคม, โครงการเผยแผ่ธรรมทางสถานีวิทยุ, โครงการเปิดสอนภาษาที่สองในภูมิภาคอาเซียน, โครงการสวดมนต์ปฏิบัติธรรมวันเสาร์, โครงการสอนธรรมศึกษานิสิตคฤหัสถ์, โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพพระสังฆาธิการระดับเจ้าอาวาส เป็นต้น

การทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ โครงการจัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันสำคัญของชาติ, โครงการจาริกบุญพุทธสถานเมืองเชียงราย, โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้พระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมล้านนากับนครเชียงตุง, โครงการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาล้านนา, โครงการส่งเสริมและเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ภาพกิจกรรม

พระพรหมบัณฑิต อธิการบดี รับมอบอาคารเรียนวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๔

ตรวจความพร้อมจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์เชียงราย เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๕

ถวายสักการะพระธรรมราชานุวัตร ประธานสภาวิทยาเขตพะเยา ผู้อุปถัมภ์วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรสายปฏิบัติการในปัจจุบัน

ที่ตั้ง วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถนนฤทธิประศาสน์ อาคารศาลากลางจังหวัด(หลังเดิม) ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐ โทรศัพท์ 0-๕๓๗๑-๗๐๕๕ โทรสาร 0-๕๓๗๑-๕๘๗๖

ฎ.วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ร่วมกับคณะสงฆ์จังหวัดแพร่ ได้เสนอโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ต่อสภาวิชาการในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ และให้เสนอสภามหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ และในคราวประชุมสภามหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๓/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติอนุมัติโครงการขยายห้องเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ไปที่วัดบุญวาทย์วิหาร พระอารามหลวง จังหวัดลำปาง โดยให้ชื่อว่า “โครงการขยายห้องเรียนมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ วัดบุญวาทย์วิหาร จังหวัดลำปาง” ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๕ เป็นต้นมา โดยมีนิสิตเข้าศึกษารุ่นแรก จำนวน ๓๐ รูป ต่อมา

พ.ศ. ๒๕๔๙ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติอนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง (สำหรับบรรพชิต)

พ.ศ. ๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติอนุมัติเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา (สำหรับคฤหัสถ์)

พ.ศ. ๒๕๕๕ มติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๕๕ เมื่อวัน จันทร์ ที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนดให้จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์นครลำปางโดยยกฐานะโครงการขยายห้องเรียนวิทยาเขตแพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ ณ วัดบุญวาทย์วิหารตำบลหัวเวียง อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง ขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์นครลำปางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นต้นไป”

ภาพอาคารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ฏ.วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

เพื่อเป็นการพัฒนาและขยายโอกาสทางการศึกษา บริการทางการศึกษา ส่งเสริมให้พระสังฆาธิการ พระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์พื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ ได้ศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงตามพระราชปณิธานสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ และเป็นสถานศึกษา วิจัย บริการวิชาการทางพระพุทธศาสนา ทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งจังหวัดศรีสะเกษมีพระภิกษุสามเณรเป็นจำนวนมาก ที่สำเร็จการศึกษาด้านพระปริยัติธรรม และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แล้วไม่มีโอกาสได้ศึกษาในระดับอุดมศึกษา กอปรกับพระมงคลวุฒ (หลวงปู่เครื่อง สุภทฺโท) อดีตเจ้าอาวาสวัดสระกำแพงใหญ่ ได้มองเห็นความสำคัญต่อการศึกษาของภิกษุสามเณร เล็งเห็นความจำเป็นที่จะให้มีสถานที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับภิกษุสามเณรของจังหวัดศรีสะเกษและสถานที่ใกล้เคียง จึงมีแนวคิดที่จะขอขยายห้องเรียนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี มาที่วัดสระกำแพงใหญ่ คณะสงฆ์จังหวัดศรีสะเกษ ร่วมกับคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เห็นควรเปิดโครงการขยายห้องเรียนมาที่วัดสระกำแพงใหญ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในสาขาวิชาพระพุทธศาสนาเป็นสาขาแรก โดยได้รับความอุปถัมภ์จากพระมงคลวุฒ (หลวงปู่เครื่อง สุภทฺโท) อดีตเจ้าอาวาสวัดสระกำแพงใหญ่ เป็นองค์อุปถัมภ์ในการจัดการศึกษาในระยะแรก

ดังนั้น การเปิดโครงการขยายห้องเรียนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ที่จังหวัดศรีสะเกษ จึงเป็นโครงการที่สำคัญเพื่อพัฒนาการศึกษาของคณะสงฆ์ได้มีโอกาสแสดงบทบาทในการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการพัฒนาคน ให้มีคุณธรรม จริยธรรม อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติเห็นควรเปิดโครงการขยายห้องเรียนกับวิทยาเขตอุบลราชธานี ขึ้นที่วัดสระกำแพงใหญ่ อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ในปีการศึกษา ๒๕๔๕

พ.ศ. ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมสภาครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑ อนุมัติการเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิชาเอกการปกครอง สำหรับพระภิกษุสามเณร

พ.ศ. ๒๕๕๑ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมสภาครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๑ อนุมัติการเปิดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

พ.ศ. ๒๕๕๕ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ ได้มีมติให้ย้ายสถานที่ตั้งห้องเรียนจากวัดสระกำแพงใหญ่ ไปยังที่ดินสาธารณประโยชน์ ป่าโนนทรายน้อย ตำบลน้ำคำ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๕ มีมติอนุมัติให้เปิดรับคฤหัสถ์เข้าศึกษาในหลักสูตรรัฐศาสตร์

อาคารเรียน ๙๕ ปี หลวงปู่เครื่อง

อาคาร สมเด็จพระพุฒาจารย์

อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา

ภาพมุมสูง

พ.ศ. ๒๕๕๖ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖ ให้มีมติยกฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยสงฆ์ โดยนายกสภามหาวิทยาลัยได้มีลงนาม เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และประกาศในราชกิจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เอกลักษณ์มหาวิทยาลัย	“บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนา”
อัตลักษณ์มหาวิทยาลัย	“ประยุกต์พระพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม”
อัตลักษณ์บัณฑิต	“มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา”

ที่ตั้ง เลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๒ บ้านง้อ ตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองศรีสะเกษ จังหวัดศรีสะเกษ ๓๓๐๐๐ โทรศัพท์ ๐-๔๕๖๑-๗๙๐๓, ๐-๔๕๖๑-๗๙๐๕ โทรสาร ๐-๔๕๖๑-๗๙๐๖ www.mcussk.ac.th

ในตอนที่ ๕ นี้ ขอสรุปว่า ส่วนงานที่จัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในส่วนวิทยาเขต ๑๐ แห่ง และวิทยาลัยสงฆ์ ๑๒ แห่ง แต่ละส่วนงาน ก็ได้นำเสนอประวัติและพัฒนาการของส่วนงานของตนไว้โดยย่อ ทำให้ทราบถึงประวัติและพัฒนาการ สาขาวิชาที่เปิดสอน ผู้บริหาร ทั้งอดีตและปัจจุบัน รวมถึงภูมิทัศน์และกิจกรรมของส่วนงานนั้นๆ ได้อย่างชัดเจน

ตอนที่
๖

พันธกิจสถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในตอนที่ ๖ นี้จะกล่าวสถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งแบ่งเนื้อหาเป็น ๒ ตอน คือ (๑) สถาบันสมทบภายในประเทศ ได้แก่ มหาปัญญาวิทยาลัย หาดใหญ่ สงขลา และ (๒) สถาบันสมทบต่างประเทศ มี ๕ แห่ง คือ (๑) วิทยาลัยพระพุทธศาสนาดองกุก ชอนบอบ เกาหลีใต้ (๒) มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาจิ้งเจี๋ย ไชนีสไทเป (๓) วิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ (๔) วิทยาลัยพระพุทธศาสนาเมืองแคนดี้ ศรีลังกา (SIBA) (๕) วิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมะเกต ฮังการี ดังจะกล่าวตามลำดับดังนี้

๖.๑ สถาบันสมทบภายในประเทศ

มี ๑ แห่ง คือ **มหาปัญญาวิทยาลัย หาดใหญ่ สงขลา**

มหาปัญญาวิทยาลัย จัดตั้งขึ้นตามดำริ ของท่านเจ้าคณะใหญ่อนัมนิกายแห่งประเทศไทย (เจริญ แซ่บู๊) ที่จะจัดตั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพพระภิกษุ สามเณร จึงได้ร่วมกับพระเถระอนัมนิกาย ไปปรึกษากับอธิการบดี (พระธรรมโกศาจารย์) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมกับตัวแทนคณะกรรมการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งหมดเห็นชอบร่วมกัน จึงได้ไปกราบทูลเจ้าพระคุณสมเด็จพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เพื่อจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ของอนัมนิกาย สมเด็จพุฒาจารย์เห็นด้วยกับความคิดนี้ ท่านได้ประทานนามวิทยาลัยว่า **“มหาปัญญาวิทยาลัย”**

ก่อนเปิดการเรียนการสอนวิทยาลัยต้องจัดทำหลักสูตร ท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคณะกรรมการฝ่ายวิชาการได้ให้คำแนะนำ กับทั้งช่วยตรวจความถูกต้องของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขามหายานศึกษา ให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี ทุกอย่างสำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของอธิการบดี กับคณะกรรมการฝ่ายวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มหาปัญญาวิทยาลัย เปิดการเรียนการสอนวันแรกเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๕ เป็นต้นมา มีพระนิสิตและแม่ชี (ภิกษุจากไต้หวัน) พระนิสิตจากสิงคโปร์ พระนิสิตไทย ทั้งหมดรวม ๒๕ รูป คณาจารย์ที่มาสอนเป็นชาวต่างประเทศสัญชาติอินเดีย สิงคโปร์ ศรีลังกา ฟิลิปปินส์กับทั้งที่เป็นพระภิกษุและฆราวาสชาวไทย

วันเปิดการเรียนการสอนวันแรก เป็นวันที่น่ายินดีของคณะกรรมการทุกฝ่าย รวมทั้งหัวหน้าส่วนงานราชการในจังหวัดสงขลา เพราะก่อนภาระงานการเปิดมหาปัญญาวิทยาลัย ผู้รับมอบหมายจัดตั้งมหาปัญญาวิทยาลัย (องพจนกรโกศล) ได้เชิญหัวหน้า หรือตัวแทนของทุกภาคส่วนราชการจากส่วนงานสภาความมั่นคง จากบริษัทเอกชน และจากโรงเรียน รวมทั้งส่วนงานของคณะสงฆ์ในจังหวัดมาร่วมประชุม เพื่อชี้แจงถึงการเปิดวิทยาลัยสงฆ์อนัมนิกายในจังหวัดสงขลา พร้อมขอคำแนะนำ และชี้แนะทุกฝ่ายให้ความร่วมมือด้วยดี องพจนกรโกศล ท่านปรารถว่าจะตอบแทนคุณสมเด็จพุฒาจารย์(เกี่ยว อุปเสโณ) พร้อมทั้งคณะผู้ดำเนินการจัดตั้ง ทั้งคณะผู้ผลักดันให้เกิดวิทยาลัยของคณะสงฆ์อนัมนิกายซึ่งหมายรวมทั้งอธิการบดี (พระพรหมบัณฑิต) กับคณาจารย์ฝ่ายต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้วย โดยการไม่เก็บค่าเล่าเรียน และไม่เก็บค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้นรวม ๔ ปีการศึกษาพร้อมทั้งจัดอาหารเพลถวายพระนิสิตตลอด ๔ ปี ในปีการศึกษาที่ ๕ จึงได้เก็บค่าบำรุงการศึกษา และค่าหน่วยกิตในราคาหน่วยละ ๑๐๐ บาท การที่พระนิสิตมาจากครอบครัวและจากสังคมที่ควรได้รับการอนุเคราะห์ จึงขอผ่อนจ่ายคณะผู้บริหารจึงอนุญาต แต่มีข้อแม้ว่าต้องจ่ายในภาคเรียนสุดท้ายก่อนส่งชื่อเข้ารับปริญญา

ในปีการศึกษาถัด ๆ มามีจำนวนผู้มาสมัครเข้าเรียนไม่มาก แต่ผู้รับมอบหมายจัดตั้งมหาปัญญาวิทยาลัยมีปณิธานที่แน่วแน่จะพัฒนาคุณภาพ และศักยภาพ ศาสนทายาท อย่างแท้จริง ท่านได้กล่าวกับคณาจารย์ผู้บริหารการเรียนการสอนว่า แม้มีมาสมัครเรียน ๑ รูป ก็จะเปิดสอนเพราะวิทยาลัยไม่ได้จัดการศึกษาเพื่อการค้า ท่านได้เตรียมการดำเนินงานของวิทยาลัยด้านวิชาการ ด้วยการนำพระบัณฑิตของมหาปัญญาวิทยาลัย กับสามเณรที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนปริยัติธรรมสามัญของโรงเรียนมหาปัญญา มีพื้นฐานภาษาอังกฤษดีกับทั้งได้ส่งสามเณรไปเรียนภาษาอังกฤษที่สิงคโปร์เพื่อให้ไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกาคาดว่าเมื่อสำเร็จการศึกษา ได้รับมอบหมายให้มาร่วมงานบริการการศึกษา และเป็นอาจารย์ในมหาปัญญาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งมหาปัญญาวิทยาลัย

๑. เพื่อพัฒนาคุณภาพ ศักยภาพ พระภิกษุ สามเณร ทุกนิกาย ทุกเชื้อชาติ รวมทั้งคฤหัสถ์ชายผู้สนใจ

๒. เพื่อส่งเสริม และอนุรักษ์พระพุทธศาสนา รวมทั้งอนุรักษ์วัฒนธรรมถิ่น

๓. เพื่อเป็นศูนย์กลางศึกษาการอบรมวิชาการพระพุทธศาสนา และส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่อง

๔. เพื่อพัฒนาศักยภาพ กับเพิ่มจำนวนพระสงฆ์ สามเณร นิกายมหายานอนัมนิกาย เพื่อให้อนุรักษ์สืบทอดพิธีกรรมพระพุทธศาสนา และทั้งอนุรักษ์งานศิลป์ที่ใช้ในพิธีกรรมของชาติพันธุ์ซึ่งช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้กับท้องถิ่น

การบริหารจัดการศึกษามหาปัญญาได้ดำเนินการไปตาม :-

ปรัชญา: ศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจ และสังคม

ปณิธาน : ให้การศึกษาพระไตรปิฎก และวิชาการชั้นสูงสำหรับพระภิกษุ สามเณร และคฤหัสถ์

วิสัยทัศน์ : พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา พัฒนาบัณฑิตให้เป็นคนดีคนเก่ง ช่วยเหลือสังคม

พันธกิจ : ให้การศึกษา ส่งเสริมการวิจัย บริการวิชาการพระพุทธศาสนาและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

สุภาษิต : ปญฺญาย ปริสุชฺฌติ “มนุษย์บริสุทธิ์ได้ด้วยปัญญา”

ที่ตั้ง เลขที่ ๖๓๕/๑ ถนนธรรมนูญวิถี อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รหัสไปรษณีย์ ๙๐๑๑๐
โทรศัพท์ ๐๗๔ - ๒๔๓๕๕๘

๖.๒ สถาบันสมทบต่างประเทศ

ก.วิทยาลัยพระพุทธศาสนาดองกุก ชอนบอบ เกาหลีใต้

หลักคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ถูกเริ่มนำมาเผยแผ่ในแผ่นดินประเทศเกาหลีเมื่อ ๑,๖๐๐ ปีที่แล้ว ซึ่งหลังจากนั้นเป็นต้นมา พระพุทธศาสนาก็เริ่มแพร่หลายจนกลายมาเป็นหนึ่งในศาสนาวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังจะสังเกตเห็นว่าพระพุทธศาสนามีอิทธิพลต่อโลกจิตวิญญาณของชาวเกาหลีมาก รวมทั้งการเติบโตทางความคิดประจำชาติที่เป็นเอกลักษณ์ แต่เนื่องจากอิทธิพลทางความคิด และวัฒนธรรมวัตถุนิยมแบบตะวันตกทำให้พื้นฐานจิตวิญญาณทางพุทธเผชิญกับแนวคิดที่หลากหลายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้นเพื่อที่จะทำให้พระพุทธศาสนารวมเป็นหนึ่งบนรากฐานทางจิตวิญญาณ วิทยาลัยแห่งนี้จึงมุ่งเน้นที่การสอน และรูปแบบการฝึกฝนครูสอนศีลธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้เป็นผู้ที่เข้าใจบทเรียนของพระพุทธเจ้าได้อย่างถูกต้องและเพื่อที่จะเก็บเกี่ยวสายงานวิชาการพร้อมทั้งปฏิบัติพระวินัยของพระพุทธเจ้าได้อย่างถูกต้องด้วยความเคร่งครัด

พันธกิจ

วิทยาลัยพระพุทธศาสนาดองกุก ชอนบอบถูกก่อตั้งขึ้นโดย ดร. ฮู ซุง หยุน (Dr. Hu Sung-hyun) เพื่อฝึกฝนครูสอนศีลธรรมเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปีพ.ศ. ๒๕๓๐ และได้ขึ้นทะเบียนเป็นสถาบันการศึกษาสำหรับเผยแผ่พระพุทธศาสนาในคณะสงฆ์ประเทศเกาหลี ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักของวิทยาลัยแห่งนี้ ในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงทางด้านพระพุทธศาสนา ก็คือ การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ในการศึกษาพระพุทธศาสนา ทั้งนิกายเถรวาทและมหายาน สนับสนุนให้มีการวิจัยทางด้านพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้มีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประชาชนในท้องถิ่นและนานาชาติ

วัตถุประสงค์และแผนการดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ทางวิทยาลัยได้ผลิตบัณฑิตผู้จบการศึกษาในสาขาวิชาครูสอนศีลธรรม และภายหลังจากการก่อตั้งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำให้นิสิตที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีจำนวน ๙๐ ท่าน บัณฑิตปริญญาโทจำนวน ๒๓ ท่าน และบัณฑิตปริญญาเอกจำนวน ๒ ท่านได้กำลังทำหน้าที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาเถรวาทในประเทศเกาหลี นอกจากนี้ทางวิทยาลัยยังดำเนินการจัดทำการอบรมวิชาวิปัสสนากรรมฐานสำหรับการสัมมนาต่างๆ รวมทั้งพระเกาหลี และผู้ที่สนใจ ทั้งนี้ทางมหาวิทยาลัยยังได้จัดหาแหล่งเงินทุนเพื่อก่อสร้างศูนย์วิปัสสนา และวิทยาเขตแห่งใหม่ ด้วยเงินทุนประมาณ ๘๑๙,๒๒๕ เหรียญสหรัฐ ซึ่งคาดว่าการก่อสร้างนั้นจะแล้วเสร็จ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓

การจัดการเรียนการสอน ณ ประเทศไทย

ในช่วงทุกฤดูใบไม้ผลิ และฤดูใบไม้ร่วงของปี (๒ ครั้งต่อปี) ทางนิสิตของวิทยาลัยพระพุทธศาสนาดองกุกจะเข้าร่วมชั้นเรียนวิปัสสนา และวิชาทั่วไป ณ ประเทศไทย

๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖
วิทยากรพิเศษโดยท่านพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร.

๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗
บรรยากาศภายในชั้นเรียน โดยท่านพระสุธีธรรมนุวัตร

พิธีมอบปริญญาบัตรจบการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยเป็นนิสิตปริญญาตรี ๘๙ ท่านและปริญญาโท ๒๑ ท่าน

การจัดสัมมนานานาชาติ

เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีการเชิญนักวิชาการ และศาสตราจารย์ชั้นนำระดับนานาชาติมาเข้าร่วมการสัมมนา โดยมุ่งเน้นการให้ประโยชน์แก่นิสิตและพุทธศาสนิกชน

๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑
จัดงานสัมมนาพระพุทธศาสนานานาชาติ

๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๑
ทางวิทยาลัยได้เชิญพระวิทยากร ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาบาลีศรีลังกา

นักศึกษาเดินพาเหรด
ในงานวันวิสาขบูชาที่ประเทศเกาหลี

วัฒนธรรมดนตรีของชาวธิเบต
โดยพระธิเบตในงานวันวิสาขบูชาที่ประเทศเกาหลี

การแสดงดนตรีทางวัฒนธรรม ในงานวันวิสาขบูชาที่ประเทศเกาหลี

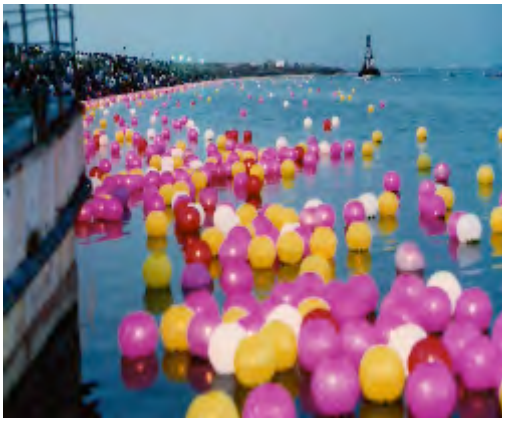

ประเพณีลอยโคมไฟของชาวปูซาน ในแม่น้ำนักดง
และการแสดงทางวัฒนธรรมประเพณีโดยนักเรียนมัธยมปลาย

ข.มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาจิ้งเจี๋ย ไชนีสไทเป

ในปีพ.ศ. ๒๕๓๘ สมาชิกและตัวแทนของสมาคมพระพุทธศาสนาประเทศจีน (CBA) ได้จัดการประชุมระดับชาติ ซึ่งผู้ที่เข้าร่วมงานบางท่านได้กล่าวถึงมหาวิทยาลัย ๕ แห่งซึ่งถูกก่อตั้งโดยกลุ่ม/ชุมชนทางพระพุทธศาสนาในประเทศไต้หวัน และยังกล่าวข้อเท็จจริงที่ว่า มหาวิทยาลัยดังกล่าวไม่ได้ถูกจัดให้เป็นสถาบันซึ่งมีพื้นฐานมาจากการบ่มเพาะทางการศึกษาสูงสุดของภาคสงฆ์ นั่นคือพระในพระพุทธศาสนา และแม่ชี จากความเห็นดังกล่าว สมาชิกของ CBA ในการประชุมครั้งนั้นได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ทางสมาคมสมควรที่จะดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเฉพาะเพื่อพระสงฆ์

เนื่องจากมีการนำเสนอความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเฉพาะเพื่อพระสงฆ์ ทำให้สมาชิกที่มาเข้าร่วมประชุมให้ความเห็นชอบอย่างเอกฉันท์ และอนุมัติข้อเสนอดังกล่าวท่ามกลางการประชุมในครั้งนั้น พระธรรมาจารย์ชิงสิง ซึ่งในขณะนั้น คือประธานของ CBA และเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้รับผิดชอบและหามาตรการคัดเลือกในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเฉพาะเพื่อพระสงฆ์ภายหลังจากการประชุมคณะกรรมการกลางของ CBA แต่ทว่าการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเฉพาะเพื่อพระสงฆ์นั้นไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากต้องจัดตั้งให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบและข้อบังคับ ของกระทรวงศึกษาธิการแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน และกฎหมายของรัฐฯ ซึ่งในการกระชุมครั้งนั้นยังเกิดความคลางแคลงสงสัยในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยดังกล่าวว่าจะเป็นไปได้หรือไม่

พระธรรมาจารย์ชิงสิงได้เข้ารับมอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย แห่งประเทศไทยเมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ซึ่งในขณะที่ท่านพำนักอยู่ในประเทศไทยนั้น ท่านได้กล่าวกับพระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เกี่ยวกับสถานการณ์ความยุ่งยากที่ประสบ รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ

ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเฉพาะเพื่อพระสงฆ์ระหว่างสองประเทศ ซึ่งในการนั้นพระธรรมาจารย์ชิงสิงได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องความเป็นไปได้ในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่เป็นสาขาของ มจร ในประเทศไชนีสไทเป

มจร แห่งประเทศไทยไม่ได้เป็นมหาวิทยาลัยระดับประเทศเพียงแห่งเดียวที่มีประวัติสืบทอดมายาวนาน แต่ยังเป็นสถาบันที่มีการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตร ซึ่งเป็นที่ยอมรับไปทั่วโลก หลังจากช่วงเวลาหลายปีของการเตรียมความพร้อมและการประเมินหลายครั้งจากคณะกรรมการจากคณะต่างๆ ของ มจร ที่ได้ทำการเข้าไปเยี่ยมชมตามโรงเรียนต่างๆ และบรรยากาศโดยรอบจำนวนทั้งหมด ๓ ครั้งในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ซึ่งคณะกรรมการรู้สึกพอใจกับสถาบันที่วัดกวงเต๋อเป็นอย่างมากในเรื่อง ฮาร์ดแวร์ และซอฟท์แวร์ที่ใช้ ทั้งนี้จากความเห็นชอบอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย (SAC) จึงได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ยขึ้นในการเปิดช่วงแรก ของพิธีเปิดเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งพระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมทั้งคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยได้เดินทางไปเข้าร่วมแสดงความยินดีในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนี้ โดยมีพระธรรมาจารย์เจ่อกวน (Chueh Kuan) ผู้นำแห่งมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ย เป็นผู้แสดงปาฐกถาในเหตุการณ์สำคัญครั้งนั้น

เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๗ พระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสมาชิกจาก ๑๗ สถาบันการศึกษา ได้เข้ายี่ยมชมวัดกวงเต๋ออีกครั้ง เพื่อส่งมอบใบประกาศนียบัตรอนุญาตการจัดตั้งวิทยาลัยอย่างเป็นทางการ ให้แก่พระธรรมาจารย์ชิงสิง อธิการบดีของมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ย โดยที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้ไม่มีการเก็บค่าเทอม ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด และค่าที่พักตลอด ๔ ปีการศึกษา โดยผู้ที่จบการศึกษาด้วยคะแนนเรียนดี นอกจากจะได้รับใบประกาศนียบัตรจาก มจร แล้งยังมีโอกาสที่จะได้ไปศึกษาต่อยังมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในกรุงเทพฯ ประเทศไทยในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกอีกด้วย

เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ พระธรรมโกศาจารย์ อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัย มจร กว่า ๒๐ ท่าน ได้เดินทางไปยังมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ยอีกครั้ง เพื่อส่งมอบใบประกาศนียบัตรอนุมัติบัณฑิตวิทยาลัย ในการศึกษาพระพุทธศาสนามหายาน ให้แก่พระธรรมาจารย์ชิงสิง อธิการบดีของมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ย โดยหลังจากนั้นก็มีการเปิดรับนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ในช่วงแรกประมาณเดือนกันยายน

มหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ยได้เริ่มต้นช่วงแรกของการเรียนระดับปริญญาตรี หลักสูตรพระพุทธศาสนามหายาน เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งต้องกราบขอบพระคุณพระธรรมโกศาจารย์, ศ.ดร. อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย สำหรับปัญญา วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รวมทั้งความเอาใจใส่ต่อระบบการศึกษาของพระสงฆ์ ประเทศไชนีสไทเป ที่ทำให้สามารถก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ยซึ่งเป็นสถาบันสมทบของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตั้งอยู่ที่วัดกวงเต๋อ เมืองเกาฉง ประเทศไชนีสไทเป ทั้งนี้ความร่วมมือของทั้งสองประเทศนั้น เป็นเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ในการร่วมมือกันระหว่างพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทและมหายาน และเป็นเสมือนการบุกเบิกการเริ่มต้นการจัดการระบบการศึกษาพระสงฆ์ โดยความร่วมมือระหว่างพุทธศาสนิกชนชาวไชนีสไทเปและพุทธศาสนิกชนต่างชาติซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงความสำคัญอย่างยิ่ง

มหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ยเป็นสถาบันการศึกษาเพื่อสังฆะที่ก้าวหน้า และมุ่งเน้นความเชี่ยวชาญในการเก็บเกี่ยวผลผลิตการเผยแผ่ธรรมะ ดังนั้นนอกเหนือจากการมุ่งเน้นในเรื่องการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ยังมุ่งให้ความสำคัญในการสร้างเสริมจิตใจแห่งการค้นหาทางแห่งการตรัสรู้ และการแผ่ขยายคุณธรรมความดี ฉะนั้นนิสิตทุกท่านที่มาพำนักใช้ชีวิต

อยู่ร่วมกับพระสงฆ์เป็นหมู่คณะ ณ วัดกวงเต๋อ ต้องปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่มทุกเช้า ซึ่งจุดประสงค์ก็เพื่อการจัดการนักเรียนสงฆ์ด้วยมาตรฐานที่เข้มงวด โดยหวังว่านิสิตสงฆ์เหล่านี้จะกลายเป็นผู้ที่มีความสามารถเป็นพิเศษในการสร้างความก้าวหน้าให้แก่วงการสงฆ์ ทั้งในด้านองค์ความรู้และศีลธรรม

ด้วยความเมตตาช่วยเหลือจากพระธรรมโกศาจารย์, ศ.ดร. อธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงทำให้มีการก่อตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ย ภายในวัดกวงเต๋อ เมืองเกาฉง ประเทศไชนีสไทเป เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๔๖ ต่อมาในปีพ.ศ. ๒๕๕๒ พระธรรมาจารย์ชิงสิง อธิการบดีของมหาวิทยาลัยสงฆ์จิ้งเจี๋ย มีความเห็นว่าเป็นภาระหน้าที่ของท่านที่จะจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาขึ้น ณ มหาวิทยาลัยแห่งนี้ เพื่อรองรับนิสิตที่ต้องการจะศึกษาต่อหลังจากเรียนจบ ภายใต้การอนุมัติจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรในภาคการศึกษาแรก คือ ปริญญาพุทธศาสตร์บัณฑิตศึกษา สาขาพระพุทธศาสนามหายาน ก็ได้เปิดรับสมัครนิสิตที่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดเมื่อเดือนกันยายน ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาที่มีสัมมาทิฏฐิ หรือความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพระพุทธศาสนามหายาน และวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา ทั้งยังเพื่อผลิตมหาบัณฑิตทางพระพุทธศาสนาที่มีความประพฤติดีงามมีศีลธรรม และมีความสามารถที่จะนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามหายานไปใช้เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม พร้องทั้งเป็นผู้ที่เปี่ยมด้วยความอยากเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการทำงานวิจัยทางพระพุทธศาสนา เพื่อผลิตองค์ความรู้ใหม่ทางด้านพระพุทธศาสนามหายาน

หลักสูตรปริญญาตรี สาขาพระพุทธศาสนามหายานรุ่นที่ ๑๓ และหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาพระพุทธศาสนามหายานรุ่นที่ ๑๗ จะเริ่มต้นในวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยทางมหาวิทยาลัยหวังว่าพระสงฆ์จากหลากหลายประเทศจะสามารถเข้ามาร่วมเรียนเพื่อที่จะมีการเรียนรู้ที่เป็นเลิศ และอนาคตทางการศึกษาที่สดใส

ค.วิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์

วิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ (BCS) เริ่มก่อตั้งเมื่อปี ๒๕๔๘ โดยพระอาจารย์ซิกกวาง เซง อธิการบดีคนปัจจุบัน และเจ้าอาวาสของ วัดกงเม้ง ซานผ่อ กักซี (Kong Meng San Phor Kark See) พันธกิจของวิทยาลัย คือ การดูแลพระสงฆ์ที่พูดสองภาษาให้มีสัมมาทิฏฐิและสัมมาสังกัปปะในด้านพระพุทธศาสนาเพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนาทางด้านพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่อง และการเผยแผ่ไปยังซีกโลกที่พูดสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษ โดยการจัดหาบุคลากรที่จำเป็นด้านการศึกษา ปรัชญาทางด้านการสอนของวิทยาลัย มีพื้นฐานมาจากหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา และการให้ความเคารพการรวมกันเป็นหนึ่งเดียวในความสมานสามัคคี เป็นการผสมผสานคำสอนต่างๆ ของแต่ละเชื้อสายโดยเน้นการศึกษาเฉพาะทางด้านพระพุทธศานาจีน ทั้งนี้วัตถุประสงค์ดังกล่าวของวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์มีการขยายเพิ่มขึ้นก็เพราะความร่วมมือกันระหว่างกันของสองหลักสูตรที่ถูกก่อตั้งขึ้นโดยมหาวิทยาลัยกัลยาณิยะ (Kelaniya) ประเทศศรีลังกา และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย ในปีพ.ศ. ๒๕๕๑

ณ ปัจจุบันวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ กำลังเปิดการเรียนการสอนหลักสูตรปริญญาตรีศิลปศาสตร์ สาขาการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นหลักสูตร ๓ ปีที่ทำการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษ และหลักสูตรปริญญาตรีศิลปศาสตร์ สาขาการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาจีน ซึ่งเป็นหลักสูตร ๔ ปีที่ทำการสอนโดยใช้ภาษาจีน เป็นโครงการความร่วมมือกันระหว่างสองมหาวิทยาลัยตามที่กล่าวมาแล้ว

เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๕๗ ภายใต้การสนับสนุนของ มจร ทางวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ได้เริ่มดำเนินการทบทวนหลักสูตรระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาพระพุทธศาสนา (พระพุทธศาสนาจีน) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการพัฒนาพระพุทธศาสนา นอกจากนั้นทางวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ริเริ่มความร่วมมือจัดทำหลักสูตรปริญญาโท สาขาการศึกษาพระพุทธศาสนา ซึ่งใช้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาจีนในการสอน เพื่อเป็นการตอกย้ำสัมพันธภาพระหว่างกันและกัน ทางวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ จึงได้นำเสนอโครงการหลักสูตรปริญญาตรีร่วม ภาคภาษาอังกฤษ สาขาวิชาการศึกษาพระพุทธศาสนาอีกด้วย

ภายใต้แผนการขยายตัวของวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิงคโปร์ ปีพ.ศ. ๒๕๕๗ จึงได้จัดสร้างแคมปัสของแม่ชีขึ้นที่วัดผ่อเอ้นฉี (Poh Ern Shih) เพื่อฝึกฝนฆราวาสหญิงในการใช้ชีวิตแบบวัด นิสิตต้องผ่านรายวิชาพื้นฐาน ๒ ปีในการเตรียมตัว และเรียนหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา รวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติและค่านิยมในการเป็นอยู่แบบวัด

พระประธานภายในสถาบัน

กิจวัตรประจำวัน

กิจกรรมวันวิสาขบูชา

ง.วิทยาลัยพระพุทธศาสนาเมืองแคนดี้ ศรีลังกา (SIBA)

วิทยาลัยพระพุทธศาสนา เมืองแคนดี้ ประเทศศรีลังกา หรือ SIBA ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปีพ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นโครงการให้การศึกษาระดับสูงของวัดศรี ดาลาดา มาลิกาวา (Sri Dalada Maligawa) ซึ่งเป็นวัดที่ประดิษฐานพระธาตุเขี้ยวแก้ว และเป็นวัดสำคัญทางศาสนาพุทธที่ผู้คนให้ความนับถือสักการะมากที่สุด

วิทยาลัยแห่งนี้ มีความสำคัญและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว โดยเฉพาะสำหรับชาวศรีลังกาและพุทธศาสนิกชนทั่วไป เนื่องจากเป็นสถาบันที่อยู่ภายใต้ความดูแลของวัดศรี ดาลาดา มาลิกาวา จุดเริ่มต้นในการก่อตั้งวิทยาลัยแห่งนี้เกิดจากคำแนะนำ และคำอวยพรของพระราชาคณะ พระธรรมาจารย์มหานายาเก เทราส (The most Venerable Prelates Mahanayake Theras) ท่านประทีป นีลังกา เดลา (Hon. Pradeep Nilanga Dela) the Chief Lay Custodian (Diyawadana Nilame) of Sri Dalada Maligawa association with the Sri Dalada Maligawa

ความคิดริเริ่มในการก่อตั้งวิทยาลัยแห่งนี้เกิดจากคำแนะนำ และโครงร่างในการจัดตั้งสถาบันซึ่งเขียนขึ้นโดย ดร. จี เอ โซมารัทเน (Dr. G.A. Somaratne) ศาสตราจารย์ด้านการศึกษาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา แห่งมหาวิทยาลัยเพลาเดนียา

วิทยาลัยพระพุทธศาสนา SIBA ตั้งอยู่ที่ศูนย์วิจัยพระพุทธศาสนา เลเกเล กุนดาซาเล (Pallekele, Kundasale) และเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ก็เริ่มดำเนินการทางด้านวิชาการ โดยการแต่งตั้ง ศาสตราจารย์ ดร. จี เอ โซมารัทเน รองอธิการบดีคนเก่าของมหาวิทยาลัยเพลาเดนียา ขึ้นเป็นอธิการบดีคนแรกของวิทยาลัย SIBA ภายใต้คำเชิญของท่านประทีป นีลังกา เดลา ประธานบริหารนิสิต SIBA ซึ่งเป็นผู้นำรุ่นที่ ๑ ของนิสิตระดับปริญญาตรี และได้เข้ารับตำแหน่งยอย่างเป็นทางการจาก ฯพณฯ ท่านมาฮินดา ราชาพักเซ (Mahinda Rajapakse) ประธานาธิบดีของศรีลังกา เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งในวันนี้มีพิธีวางศิลาฤกษ์ อาคารเรียนใหม่ของวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติศรีลังกา (SIBA) โดยฯพณฯ ท่านประธานาธิบดีศรีลังกา ท่านทูตจากรัฐบาลประเทศนอร์เวย์ และประธาน SIBA โดยในวันเดียวกันนี้เองที่มีการเริ่มใช้เวบไซต์วิทยาลัย

พระธรรมโกศาจารย์, ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เดินทางมาทำพิธีเปิดอาคารอเนกประสงค์ใหม่นี้ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และห้องเรียนต่างๆ ทำการเปิดการเรียนการสอนประจำปีการศึกษาใหม่เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

วัตถุประสงค์

วิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติศรีลังกา (SIBA) เป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรีทางด้านศิลปศาสตร์ ซึ่งถูกก่อตั้งขึ้นภายในอาณาบริเวณวัด และมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ ทั้งนี้ SIBA เป็นวิทยาลัยที่มีหลักสูตรทั้งภาคปกติ และภาคนานาชาติ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากกรอบแนวคิดทางพระพุทธศาสนา โดยถูกออกแบบมาเพื่อผลิตผู้นำทางด้านศาสนา สังคม และการเมืองทั้งที่เป็นชาวพื้นเมืองและต่างชาติ โดยในขณะเดียวกันยังเป็นผู้ที่สามารถประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมคำสอน และเป็นผู้ที่สามารถเผยแผ่พระศาสนาได้

หลักสูตรทางการศึกษาของวิทยาลัยแห่งนี้มุ่งเน้นให้ผู้ที่จบการศึกษา:

๑) เป็นผู้ที่รอบรู้ในเรื่องพุทธธรรมทั้งภาคการศึกษา ภาคปฏิบัติ และนำไปใช้ได้จริงในชีวิต

๒) เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์

๓) เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษ ภาษาสิงหล ภาษาทมิฬ รวมทั้งภาษาที่ใช้ในงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ได้จริงในการบริหารงาน การสื่อสาร และทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศ

๔) เป็นผู้ที่ไม่มีอคติ ไม่มีความลำเอียง หรือขาดความยุติธรรม เป็นบุคคลที่เป็นตัวอย่างน่ายกย่อง คิดบวก กระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ และทันต่อสถานการณ์

๕) เป็นนักเจรจาต่อรองที่ดี มีความอดทน ความเห็นอกเห็นใจ ความเข้าอกเข้าใจ และมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

๖) เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการจัดการความสมดุลระหว่างศีลธรรมและการเจริญทางวัตถุ

๗) เป็นผู้ที่คงไว้ซึ่งกฎหมายกฎระเบียบ และวินัยในทางสังคม ทั้งยังสามารถเสริมสร้างให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และศาสนา ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มชนในสังคม และชุมชน

จ.วิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมะเกต ฮังการี

วิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมะเกต เป็นสถาบันการศึกษาทางศาสนาระดับอุดมศึกษา ซึ่งถูกก่อตั้งขึ้นโดยโบสถ์พระพุทธศาสนาธรรมะเกต ดังคำปณิธานของวิทยาลัยที่แสดงถึงหลักการทั่วไป คือ “วิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมเกต จักทำการเผยแผ่คำสอนที่เป็นหลักสากลของแบบแผนประเพณีทางพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ วิทยาลัยจะไม่เป็นตัวแทนเฉพาะของลัทธิใดลัทธิหนึ่ง แต่จะเปิดโอกาสให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาของทุกปรัชญานิยม ซึ่งทางวิทยาลัยได้ตระหนักถึงเป้าหมายในความสามารถนำไปใช้ได้จริงตามยุคสมัย และวัตถุประสงค์จำเพาะ คือ การหาภูมิหลังทางจิตวิญญาณที่เหมือนกันของผู้เรียน สำหรับประเพณีปฏิบัติทางพระพุทธศาสนา และช่วยเหลือให้พวกเขาสามารถทำงานร่วมกันได้”

วิทยาลัยได้เปิดให้มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับคำสอนทางพระพุทธศาสนา ตั้งแต่เดือนกันยายน ปีพ.ศ. ๒๕๓๔ ทั้งนี้ ทางวิทยาลัยไม่ได้หวังให้ผู้เรียนเข้ามานับถือพระพุทธศาสนาแบบเต็มตัว แต่ทว่าคาดหวังให้ผู้เรียนเปิดใจยอมรับ และเคารพในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งทีมผู้สอนประกอบไปด้วยอาจารย์ด้านธรรมะของชุมชนของวัด รวมทั้งอาจารย์ที่มีคุณสมบัติในสาขาปรัชญา การศึกษาทางตะวันออก ฯลฯ

ทั้งนี้ ทางวิทยาลัยจะมอบเป็นใบปริญญาครูทางพระพุทธศาสนา (เทวนิยม) ให้แก่ผู้เรียน โดยมีส่วนเสริมคือผู้เรียนจะมีองค์ความรู้จำเพาะทาง โดยผู้ที่เรียนจบใบปริญญานี้สามารถทำงานเป็น นักสังคมสงเคราะห์ ครูสอนศาสนา หรือครูสอนศิลปะการต่อสู้ ทั้งอาจจะตัดสินใจเข้าถือบวช

องค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนา และการนำไปใช้ปฏิบัติจริงจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจัดการปัญหาความขัดแย้ง และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินชีวิต ดังนั้นคุณสมบัติเสริมดังกล่าว จึงเป็นรูปธรรมสำหรับสาขาอาชีพและงานต่างๆ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของวิทยาลัยก็คือ การสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียนเพื่อนำเสนอธรรมะในวิถีจริง

พันธกิจ

วิทยาลัยพระพุทธศาสนาธรรมะเกต เป็นสถาบันการศึกษาทางศาสนาระดับอุดมศึกษา โดยชื่อที่ตั้งว่า “Dharma Gate” นั้นเป็นการเปรียบเปรยถึงพันธกิจหลักของวิทยาลัย คือ การเปิดประตูเพื่อพบหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา หรือพระธรรม ซึ่งเป็นการแสดงสัญลักษณ์ของความตระหนักรู้ และการสืบทอดหลักคำสอน

ธรรมะ หรือคำสอนทางพระพุทธศาสนาอาจจะมาในหลากหลายรูปแบบ แต่โดยเนื้อแท้แล้วถูกค้นพบภายใต้ตัวเรา ซึ่งหลักธรรมนี้ แท้จริงแล้วถูกค้นพบโดยบุรุษผู้ซึ่งเดินทางจิตวิญญาณไปสู่ความรู้ตื่น

บรรดาครูผู้สอนจะพยายามอย่างเต็มความสามารถ เพื่อที่จะช่วยผู้เรียนให้ได้ศึกษา และปฏิบัติตามพระธรรม ทางชุมชนจะพิจารณาให้บรรดาเหล่าครูผู้สอน และผู้เรียนเป็นสาวกของพระพุทธเจ้าโดยเท่าเทียมกัน ในขณะที่ต้องดำรงรักษาไว้ซึ่งคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ผ่านมาแล้วถึงกว่า ๒,๕๐๐ ปี แต่วิทยาลัยก็ต้องตระหนักถึงการคงไว้ซึ่งพระธรรมภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ตามเวลา ณ ปัจจุบัน และภาษาที่จะใช้ รวมทั้งวิธีดำเนินการสอนที่สามารถเข้าถึงด้วยระดับสติปัญญาแบบเรา

ทางวิทยาลัยต้องไม่คิดว่า ความเชื่อทางพระพุทธศาสนาของสายใดจักแตกต่างกัน หรือดีกว่ากัน แต่ทว่าทางวิทยาลัยควรจะตระหนักรู้ถึงความสมเหตุสมผล และประสิทธิผลที่เท่าเทียมกันต่อผู้คนที่มีทัศนคติแตกต่างกัน วิทยาลัยควรพยายามที่จะศึกษาประเพณีของทางพระพุทธศาสนา หรือศาสนพิธี และส่งเสริมให้เกิดความงอกงามในรูปลักษณะเฉพาะแบบประเพณีชาวฮังการี หรือชาวยุโรป

วิทยาลัยจะจัดหาพื้นที่ให้สำหรับครูผู้สอนพระพุทธศาสนา สำหรับการสอนตามแนวทางประเพณีนิยมทุกแบบ รวมถึงการให้ทุนสนับสนุนทางวิชาการโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างทาง

ระดับสังคม ทั้งนี้ ทางวิทยาลัยยังจัดเตรียมหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติข้างต้น รวมไปถึงวิธีการสอนและระบบการสอบ

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น ทางวิทยาลัยจะเปิดโอกาสให้ตัวผู้เรียนทำการศึกษาด้วยตนเอง บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างครู-ศิษย์ นอกเหนือจากชั้นเรียนต่างๆ ตามปกติ โดยมีกลวิธีในการฝึกฝนต่างๆ ที่เป็นไปเพื่อการส่งผ่านข้อมูลตามความเป็นจริง และเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติที่จำเป็นในการตระหนักรู้ภายในถึงหลักธรรมคำสอน และเน้นที่ความเป็นอิสระทางจิตวิญญาณ

ตามความเป็นจริง วิทยาลัยควรจะเปิดกว้างในการสื่อสารสนทนากับทุกๆ ศาสนา และลัทธิความเชื่อที่มีความเห็นร่วมทางทัศนคติที่เปิดกว้าง เพราะวิทยาลัยมีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าว่าทุกๆ พิธีกรรมทางศาสนาจะเป็นตัวส่งเสริมที่สำคัญให้เกิดการบรรเทาทุกข์ และจากความเห็นดังกล่าว วิทยาลัยจึงต้องพยายามบริการ และทำประโยชน์ให้แก่มวลมนุษยชาติ รวมทั้งปัจเจกบุคคลอย่างเต็มความสามารถ

สรุปว่า สถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีทั้งในทวีปเอเชีย และทวีปยุโรป ซึ่งทำให้เกิดการศึกษาเรียนรู้ ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ของกันและกัน และได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการ ในด้านคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งเถรวาทและมหายานได้เป็นอย่างดี

ตอนที่
๗

มหาวิทยาลัยกับการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กับการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม จะแบ่งเนื้อหา พร้อมภาพประกอบ ๑๐ ด้าน คือ

(๑) บทบาทด้านการวิจัยและพัฒนาหนังสือ ตำราและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

(๒) บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาพระสังฆาธิการรองรับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

(๓) บทบาทด้านการพัฒนาและฝึกอบรมพระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

(๔) บทบาทด้านการพัฒนาจิตใจ

(๕) บทบาทในการสร้างสังคมสันติสุข

(๖) บทบาทด้านช่วยเหลือสังคม

(๗) บทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม

(๘) บทบาทด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน

(๙) บทบาทด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

(๑๐) บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ดังนี้

๗.๑ บทบาทด้านการวิจัยและพัฒนาหนังสือ ตำราและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนาหนังสือตำราและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนานับตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน เช่น พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎกำ ๒๕๐๐ จำนวน ๔๕ เล่ม และพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ จำนวน ๔๕ เล่ม

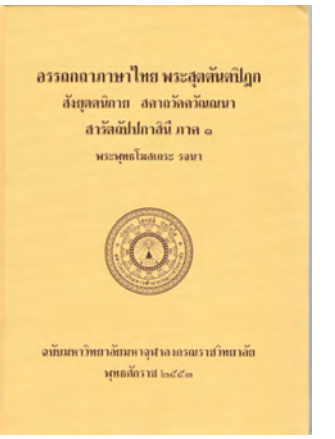

เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ทรงพระกรุณาโปรดฯ ผู้บริหาร มจร เฝ้าถวาย และเฝ้าทูลละอองพระบาท น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จออกแทนพระองค์ พระราชทานพระราชวโรกาสให้ พระธรรมสุธี (พีร์ สุชาโต) นายกสภามหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำอาจารย์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแปล และจัดพิมพ์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฝ้าทูลละอองพระบาท น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อทรงใช้และพระราชทานพระบรมวงศานุวงศ์ หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ตามพระราชอัธยาศัย ณ วังศุโขทัย กรุงเทพมหานคร

ส่วนอัฏฐกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาอรรถกถา ๒๕๓๒-๒๕๓๔ จำนวน ๕๓ เล่ม อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาอรรถกถา จำนวน ๒๕๕๐-๒๕๕๘ จำนวน ๓๔ เล่ม ส่วนที่เหลือกำลังดำเนินการอยู่

พระไตรปิฎก ฉบับแก่นธรรม จำนวน ๖ เล่ม

ผู้บริหาร คณาจารย์ ของมหาวิทยาลัย เข้าเฝ้าทูลเกล้าถวายพระไตรปิฎก ภาษาไทย
ณ วังศุโขทัย เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เวลา ๑๕.๐๕ น. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วย พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายาฯ ไปทรงเปิดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และทรงเปิดอาคาร มวก. ๔๘ พรรษา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อีกทั้งยังดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือฎีกาภาษาบาลีและภาษาไทย ปกรณ์วิเสส หนังสือวิชาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ตำราเรียน และหนังสือพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลี

นอกจากนี้ ยังดำเนินการพระไตรปิฎก CD ROM ที่มีชื่อว่า MCUTRAI และยังจัดพิมพ์หนังสือสัมมนาทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติ เผยแพร่อีกด้วย

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ประจำปี ๒๕๕๗

งานสัมมนางานวิจัยและวิทยานิพนธ์ดีเด่น

๗.๒ บทบาทด้านการส่งเสริมและพัฒนาพระสังฆาธิการรองรับการบริหารกิจการคณะสงฆ์

ด้วยเหตุที่พระพุทธศาสนามีความสำคัญยิ่ง ในฐานะที่เป็นสถาบันหลักหนึ่งในสามสถาบันหลัก อันมีผลต่อการดำรงคงอยู่ของชาติไทยดังกล่าวนั้น การทำนุบำรุงรักษาพระพุทธศาสนาจึงเป็นภารกิจของชนชาวไทยผู้เป็นพุทธบริษัททั้งมวล ทั้งฝ่ายพระสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกา โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ได้รับมอบหมายโดยพฤตินัยจากพุทธบริษัท ให้เป็นผู้นำในการเผยแผ่และทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา จนกล่าวได้ว่าสังคมไทยได้มอบหมายความรับผิดชอบในการดำรงรักษาพระพุทธศาสนาแก่พระสงฆ์ เป็นแกนหลัก ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตบาฬีศึกษาพุทธโฆส นครปฐม ร่วมกับภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ จึงขออนุมัติเปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) ต่อมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และสภามหาวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๘ เมื่อวันศุกร์ที่ ๘ มีนาคม พ.ศ.๒๕๔๘ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

หลังจากนั้นเป็นต้นมา ทางคณะสงฆ์ชั้นผู้ปกครอง เห็นความสำคัญของหลักสูตรนี้ ดังนั้น พระภิกษุผู้จะขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาส จะต้องผ่านหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ (ป.บส.) จึงจะได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาส

๓๑ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๓ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ คณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช เจ้าคณะใหญ่หนเหนือ กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ (ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช) ได้เป็นประธานในพิธีมอบประกาศนียบัตรหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ณ หอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา โดยมีพระสังฆาธิการและครูสอนปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรการบริหารกิจการคณะสงฆ์เฉพาะในเขตปกครองคณะสงฆ์หนกลาง และบางจังหวัดของหนตะวันออก รวมจำนวนทั้งสิ้น ๕๘๖ รูป เข้ารับประกาศนียบัตร

๗.๓ บทบาทด้านการพัฒนาและฝึกอบรมพระธรรมทูต เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

เมื่อ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๑ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (เกี่ยว อุปเสณมหาเถร) ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช (ในขณะนั้น) เป็นประธานในพิธีปัจฉิมนิเทศและมอบวุฒิบัตรแก่พระธรรมทูตสายต่างประเทศ รุ่นที่ ๑๔ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สมเด็จพระพุฒาจารย์ได้ประทานโอวาทตอนหนึ่ง ความว่า “พระธรรมทูตถือเป็นพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงต้องมีจิตวิญญาณของความเสียสละ และต้องทำงานโดยมุ่งหวังต่อความเจริญรุ่งเรืองของพระพุทธศาสนามิใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตน ให้คำนึงถึงคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่สั่งสอนหลักธรรมแก่เรา และจะไปทำหน้าที่ที่ใดก็ตามต้องพยายามรักษาชื่อเสียงของสถาบันที่ให้การฝึกอบรมคือมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและต้องคำนึงอยู่เสมอว่า ความเป็นพระสงฆ์มิใช่เป็นพระของญาติโยมคนใดคนหนึ่งแต่เป็นพระสงฆ์ของปวงชนทุกเหล่า ดังนั้นพระธรรมทูตทุกรูปควรตั้งใจทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้วยความเสียสละสมกับที่ได้รับการฝึกอบรมมา”

โครงการอบรมพระธรรมทูตสายต่างประเทศ รุ่นที่ ๑๔ เริ่มดำเนินการฝึกอบรมตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ ฝึกอบรมเป็น ๓ ภาค คือ **ภาคสาธารณูปการ** โดยมุ่งฝึกพระธรรมทูตฯ ให้มีความรู้ความเข้าใจงานด้านการก่อสร้าง การซ่อมแซมอาคารของวัด **ภาคจิตภาวนา** เน้นการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน ตามแนวสติปัฏฐานสูตร และ**ภาควิชาการ** เป็นการฟังบรรยาย อภิปราย สัมมนา ซึ่งการฝึกอบรมครั้งนี้ มีพระภิกษุผ่านหลักสูตรการอบรมทั้งสิ้น ๗๖ รูป

เมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และวัดไทยกรุงวอชิงตัน ดี.ซี.ได้จัดสัมมนาพระธรรมทูตสายต่างประเทศทั่วโลก ประกอบด้วย ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ เดนมาร์ก อินเดีย อังกฤษ นอรเวย์ และนิวซีแลนด์ มาร่วมประชุมสัมมนา และร่วมพิธีฉลองอายุวัฒนมงคล ๘๔ ปี พระวิเทศธรรมรังสี[๑] หรือหลวงตาชี ทั้งนี้เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน รับฟังความเห็นและหาแนวทางในการพัฒนางาน องค์กร และกิจการพระธรรมทูตไทยในต่างประเทศทั้งระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ถึงระดับนานาชาติ

พระธรรมทูตทั่วโลกกว่า ๒๐๐ รูป ร่วมสัมมนาหารือแนวทางเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน

[๑] ปัจจุบัน ดำรงสมณศักดิ์ที่ พระราชมงคลรังษี

๗.๔ บทบาทด้านการพัฒนาจิตใจ

ในด้านการพัฒนาจิตใจนั้น มหาวิทยาลัยฯ มีสถาบันวิปัสสนาธุระ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นอีกส่วนงานหนึ่งได้บริการวิชาการแก่สังคม เพราะปัจจุบันมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มาฝึกอบรมด้านการปฏิบัติธรรมเป็นจำนวนมาก และนิสิตที่จะจบเป็นพุทธศาสตรบัณฑิต ทั้งปริญญาตรี โท เอก ก็ต้องเข้าอบรมพัฒนาจิตใจ เป็นเวลาที่แตกต่างกัน เช่น ปริญญาตรี ปีละ ๑๐ วัน

ซึ่งปัจจุบันมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้จัดให้มีการปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐานของพระนิสิต ระดับปริญญาตรี ทั้ง ๔ คณะ ทุกปีการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นเวลา ๑๐ วัน และที่อื่นๆ ตามแต่มหาวิทยาลัยจะกำหนด ซึ่งในแต่ละปีจะมีพระนิสิตและนิสิตฆราวาสร่วมปฏิบัติธรรมรวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ กว่ารูป/คน

สำหรับปริญญาโท-เอก นั้น นิสิตทุกหลักสูตรทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย ต้องผ่านการเข้าปฏิบัติธรรมกัมมัฏฐานในสถานที่ที่มหาวิทยาลัยรับรอง โดยกำหนดให้ ปริญญาโท ไม่ต่ำกว่า ๓๐ วันและปริญญาเอก ไม่ต่ำว่า ๔๕ วัน จึงจะมีสิทธิ์เข้ารับปริญญา

โดยในการเข้าปฏิบัติพระกัมมัฏฐานนั้น จะมีผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยได้พบปะ และกล่าวให้โอวาทแก่นิสิตซึ่งอยู่ปฏิบัติธรรมทุกๆ ปี

๗.๕ บทบาทด้านในการสร้างสังคมสันติสุข

ในฐานะที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีจุดแข็งที่เป็นมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาซึ่งมีรากฐานสำคัญในการเสริมสร้างสันติภาพทั้งภายในและภายนอก ตามแนวที่พระพุทธเจ้าทรงเน้นว่า **“สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี”** ด้วยเหตุนี้ มหาวิทยาลัยภายใต้การนำของพระพรหมบัณฑิต, ศ.ดร. จึงได้ดำเนินนโยบายในการ “ทุบกำแพง และสร้างสะพาน” เพื่อเชื่อมสมานกับนักการเมือง นักสันติภาพ และผู้นำศาสนา เพื่อเสริมสร้างสันติภาพทั้งในระดับประเทศ และต่างประเทศ ด้วยกิจกรรม และโครงการต่างๆ ต่อไปนี้

พบปะกับนายโคฟี อันนัน อดีตเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ และนายมาร์ตติ อาห์ติซาร เจ้าของรางวัลโนเบิล สาขาสันติภาพ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช มอบหมายให้พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร มีฤกษ์ ธมฺมจิตฺโต) ศาสตราจารย์, อธิการบดีมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) เป็นหัวหน้าคณะพระภิกษุสงฆ์รวม ๕ รูป จาก มจร เพื่อพบปะผู้นำสูงสุดทางศาสนาอิสลาม ของสาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ตามคำเชิญของ ดร.มูฮัมหมัด ซัยยิด ฏอนฏอวี ผู้นำสูงสุดทางศาสนาอิสลามของอียิปต์ ซึ่งมี นายนภดล เทพพิทักษ์ เอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงไคโร เป็นกำลังสำคัญในการประสานงาน

จัดการประชุมผู้นำศาสนาเพื่อสันติภาพในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๑
โดยมีสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช
เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยลงนามความร่วมมือกับสำนักงานศาลยุติธรรม และสถาบันพระปกเกล้า เพื่อเปิดหลักสูตรปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาสันติศึกษา

จัดโครงการยุวชนอาเซียน เพื่อภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน ๓ ครั้ง เพื่อนำยุวชนอาเซียนมาศึกษา และเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในประชาคมอาเซียนบวกสาม คือ จีน เกาหลี และญี่ปุ่น

การเจริญสัมพันธไมตรีกับผู้นำศาสนาและบุคคลสำคัญชาวต่างประเทศ

ผู้บริหารมหาจุฬาฯ เข้าประชุมองค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (พ.ส.ล.) ครั้งที่ ๒๗ สมาคมพุทธแห่งประเทศจีน (Buddhist Association of China - BAC) เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมใหญ่องค์การพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก ครั้งที่ ๒๗ และการประชุมใหญ่องค์การยุวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ยพสล.) ครั้งที่ ๑๘ ณ เมืองเบ๋าจี มณฑลซานซี เมื่อวันที่ ๑๔ – ๑๙ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗ โดยมีผู้นำชาวพุทธร่วมประชุมกว่าพันคน จาก ๔๐ ประเทศ

พิธีเปิดงานประชุม ณ วัดฟาเหมิน และการประชุมที่โรงแรมหวังฝู่ โดยการสนับสนุนของรัฐบาลจีน ซึ่งรัฐบาลจีนมีมติเลือกมณฑลซานซี เป็นสถานที่จัดงานเพราะถือว่าเป็นต้นกำเนิดพระพุทธศาสนาของประเทศจีน และมีแหล่งวัฒนธรรมดั้งเดิมมากมาย โดยเฉพาะเมืองซีอาน อาทิ วัดพระถังซำจั๋ง, ถ้ำลองเหมิน ที่มีรูปแกะสลักหินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ รูป ทางพุทธศาสนา, วัดเส้าหลิน เป็นต้น

สำหรับหัวข้อการประชุมใหญ่ คือ เรื่อง “พระพุทธศาสนาเพื่องานสาธารณกุศล” โดยได้มีการนำเสนอผลงานของประเทศสมาชิกต่างๆในส่วนที่องค์กรพุทธได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือ อาทิ เหตุการณ์สึนามิที่เมืองฟูกูชิมะญี่ปุ่น, การปกป้องมรดกโลกพุทธคยา อินเดีย เป็นต้น

ในส่วนขององค์การยุวพุทธศาสนิกสัมพันธ์แห่งโลก (ยพสล.) ยังได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ ซึ่งผู้แทนมูลนิธิธรรมกาย ประเทศไทย น.พ.พรชัย พิญญพงษ์ ได้รับการเลือกตั้งเป็นประธานติดต่อกันเป็นสมัยที่ ๓ โดยจะมีวาระการดำเนินงานไปถึงปลายปีพุทธศักราช ๒๕๕๙

ผู้บริหารมหาจุฬาฯ พบ ‘บันคีมูน’ โชว์งานวิสาขะ ร่วมถกผู้นำศาสนาสร้างสันติภาพโลก

ตามที่พระโสภณวชิราภรณ์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร) ฝ่ายกิจการต่างประเทศ และพระมหาสุเทพ สุปณฺฑิโต ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายตรวจสอบ ได้เป็นตัวแทนมหาวิทยาลัยเข้าร่วมการประชุมผู้นำศาสนาโลก ซึ่งจัดขึ้น ณ กรุงอัสตานา ประเทศคาซัคสถาน ในวันที่ ๑๐-๑๑ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๘ โดยมีนายนูรสุลตาน นาซารบาเยฟ ประธานาธิบดี เป็นประธานเปิดการประชุม

ภริยารองประธานาธิบดีสหภาพเมียนมาร์ และคณะผู้แทนเข้ากราบนมัสการอธิการบดี มจร

เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๖ นางเชว มูน ภริยารองประธานาธิบดีสหภาพเมียนมาร์ พร้อมผู้ช่วยส่วนตัวและคณะผู้แทนได้เข้ากราบนมัสการพระพรหมบัณฑิต, ที่สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๗.๖ บทบาทด้านการช่วยเหลือสังคม

ก. ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในต่างแดน

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพายุนากิสที่ประเทศเมียนมาร์

เมื่อประเทศเมียนมาร์ ได้ประสบกับภาวะภัยพิบัติอันเนื่องมาจากพายุนากิสพัดถล่ม ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งพระ สงฆ์และประชาชนชาวพม่าต่างได้รับความเดือดร้อน หลายหน่วยงานและองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนใน ประเทศไทยต่างระดมให้ความช่วยเหลือบ้างแล้วนั้น ในด้านพระสงฆ์ สมเด็จพระพุฒาจารย์ ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ได้มีบัญชาประสานกับรัฐบาลไทยเพื่อจัดส่งผ้าไตรจีวรเพื่อนำไปถวายพระสงฆ์ พม่า จำนวน ๑๐,๐๐๐ ไตร แต่เนื่องจากความเสียหายมีบริเวณกว้างพระสงฆ์เมียนมาร์ ยังต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับวัดสระเกศราชวรมหาวิหาร เสถียรธรรมสถาน พล.อ.วิชิต ยาทิพย์ อดีตรองผู้บัญชาการทหารบก และ Dr. KHIN SHWE จึงดำริในการเชิญชวนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ร่วม บริจาคผ้าไตรจีวร เครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อนำไปถวายพระภิกษุสามเณรและแม่ชีชาวเมียนมาร์ ซึ่งนำไปถวายโดยตรงที่ประเทศเมียนมาร์ ในวันที่ ๒ - ๕ มิถุนายน ๒๕๕๑

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยสึนามิที่ประเทศญี่ปุ่น

เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ พระธรรมโกศาจารย์ [๑] อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระครูปลัดสุวัฒนวชิรคุณ [๒] (ไสว โชติโก) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศและรักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ พร้อมคณะผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย มจร และผู้เข้าร่วมสัมมนาจากประเทศญี่ปุ่น ได้ร่วมใจสวดมนต์และอธิษฐานจิตให้ผู้ประสบภัยแผ่นดินไหวและสึนามิในประเทศญี่ปุ่น

ประเทศญี่ปุ่นได้ประสบเหตุแผ่นดินไหวระดับ ๙ ริกเตอร์ ก่อให้เกิดคลื่นสึนามิ ถล่มที่เมืองเซนได จังหวัดมิยางิ เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ ที่ผ่านมา ทำให้มีผู้เสียชีวิต ๑๕,๕๔๗ คน สูญหาย ๕,๓๔๔ คน และบาดเจ็บเป็นจำนวนมาก จึงมีการสวดมนต์เจริญจิตภาวนาร่วมกันทั้งสองฝ่ายเพื่ออุทิศส่วนกุศลแด่ผู้ที่ล่วงลับ และเยียวยาจิตใจแด่ผู้ประสบภัย ภายหลังจบการสัมมนางานวิจัยเรื่อง “การศึกษาพระพุทธศาสนาในประเทศญี่ปุ่น”ณ ห้องประชุม ชั้น ๒ โรงแรม Kyoto Royal Hotel สร้างความประทับใจแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาอย่างยิ่ง

[๑] ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระพรหมบัณฑิต
[๒] ปัจจุบันดำรงสมณศักดิ์ที่ พระโสภณวชิราภรณ์

ข. ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในประเทศ

ช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม ๒๕๕๔

มหาวิทยาลัยได้ทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคม เช่น เป็นที่พักพิงของผู้ประสบภัยน้ำท่วม ปี ๒๕๕๔ มจร ร่วมเป็นศูนย์ช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สมเด็จพระเทพฯ มีดำรัสให้ มูลนิธิชัยพัฒนา ร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และโรงเรียนจิตรลดา ร่วมกันช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ณ อาคารหอฉัน และอาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๔ เป็นต้นไป โดยให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นกำลังสำคัญในการคัดเลือกและนำคนที่ประสบภัยมาส่ง ณ ที่พักที่จัดไว้ พร้อมกันนี้ได้จัดอาหาร เครื่องดื่ม ยารักษาโรค เสื้อผ้า และเครื่องใช้ที่จำเป็นไว้ให้ผู้ที่มาพักทุกคน

เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปยังมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สถานที่ตั้งศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยน้ำท่วมของมูลนิธิชัยพัฒนา ซึ่งมีพระราชดำริให้มูลนิธิชัยพัฒนาจัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับผู้ประสบภัยที่อพยพออกจากบ้านเรือนที่ถูกน้ำท่วม และเป็นสถานที่รับบริจาคของใช้ที่จำเป็นเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย โอกาสนี้ ทอดพระเนตรครัวของบริษัทการบินไทย จำกัด มหาชน ซึ่งมาประกอบอาหารแจกจ่ายผู้ประสบภัย วันละ ๑,๐๐๐ กล่อง จนกว่าน้ำจะลด และทรงชิมผัดกระเพราไก่สับ ซึ่งเป็นอาหารเลี้ยงดูผู้อพยพ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ให้การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อธิการบดี ได้พาคณะสิงห์อาสาเยี่ยมศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยน้ำท่วม
ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

นอกจากนี้ มูลนิธิชัยพัฒนาร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปลี่ยนศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยฯ เป็นชุมชนเชิงสร้างสรรค์ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ประสบภัย ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา : มูลนิธิชัยพัฒนาร่วมกับ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เปลี่ยนศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยฯ เป็นชุมชนเชิงสร้างสรรค์ สร้างขวัญกำลังใจให้แก่ผู้ประสบภัยฯ จัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์สร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ประสบภัยน้ำท่วม โดยชุมชนเพื่อชุมชนสร้างการมีส่วนร่วมแก่ผู้ประสบภัยฯ ที่พักพิงอยู่ ณ ศูนย์ช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัยน้ำท่วมมูลนิธิชัยพัฒนา โรงเรียนจิตรลดา และ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงสายมีพิธีบำเพ็ญกุศลเจริญพระพุทธมนต์ถวายภัตตาหารเพลพระเจ้าหน้าที่และพระอาสาสมัคร และในช่วงค่ำหลังทำวัตรเย็น ได้รับความเมตตาจากพระมหาวิชาญ สุวิชาโน หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม ส่วนธรรมนิเทศ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (ตำแหน่งในขณะนั้น) ซึ่งได้รับมอบหมายทำหน้าที่เป็นประธานเปิดป้ายชุมชนอย่างเป็นทางการภายในศูนย์ฯ ที่จำลองขึ้นเป็นชุมชนระดับอำเภอ มีการบริหารจัดการที่เปิดโอกาสให้ผู้ประสบภัยฯ มีส่วนร่วมในการทำหน้าที่บริหารกิจการต่างๆ ภายในกลุ่มของตนที่จำลองเป็นหมู่บ้านและตำบล มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และอาสาสมัครร่วมกันทำหน้าที่ ช่วยเหลือดูแลซึ่งกันและกัน ทั้งด้านความสะอาด ด้านความปลอดภัย อย่างครบวงจร ภายใต้การดูแลของพระเจ้าหน้าที่และพระอาสาสมัคร ที่เข้ามาช่วยเหลือฟื้นฟูด้านจิตวิญญาณอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับชื่อตำบลที่ผู้ประสบภัยฯ ต่างร่วมกันตั้งขึ้นเองว่า “มีสติ, อดทนไว้, รวมใจ, เพียงพอ, สังคมเป็นสุข” ซึ่งสื่อความหมายถึงการพัฒนาชีวิตของตนในยามทุกข์ยากนี้ได้อย่างงดงาม เมื่อ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๔

ศูนย์ช่วยเหลือน้ำท่วม
มจร.

๗.๗ บทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม

หลักสูตรแกนกลางการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน

หลักสูตรแกนกลางสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา (๑๒ ปี ป.๑ - ม.๖) ได้ดำเนินการจัดทำขึ้นสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๒๗ มุ่งทำให้ผู้เรียนมี “ความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ” โดยเริ่มดำเนินการเป็นรูปธรรมเมื่อมหาเถรสมาคมได้พิจารณามอบหมายให้ พระเทพวรเมธี เลขานุการแม่กองธรรมสนามหลวง และพระเทพโสภณ[๑] อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นผู้แทนมหาเถรสมาคมร่วมพิจารณาหลักสูตรกับกรมวิชาการ

ด้วยการสนับสนุนของ ดร.สิริกร มณีรินทร์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการช่วยอำนวยการประสานงาน จนได้ข้อตกลงร่วมกันออกคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการลงวันที่ ๒๓ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี มีพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ดร.สิริกร มณีรินทร์ ศ.(พิเศษ) จำนงค์ ทองประเสริฐ และปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น เป็นที่ปรึกษา มีพระเทพโสภณ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธานกรรมการ มีกรรมการรวม ๖๓ รูป/คน ดำเนินการจัดทำรายละเอียดหลักสูตรสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนามีเนื้อหาสาระครอบคลุมเนื้อหาในประเด็นสำคัญทั้งการออกแบบกิจกรรม สื่อ และกระบวนการเรียนรู้พระพุทธศาสนา การจัดทำคู่มือสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา และการจัดอบรมครูสอนพระพุทธศาสนา

ด้วยกำลังสติปัญญาของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการทุ่มเทให้กับงานอย่างเต็มที่ตามที่กล่าวแล้ว ทำให้การจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีในขั้นตอนต่างๆ

โดยสรุปแล้ว สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา คือ “สอนให้รู้ (ปริยัติ) ทำให้ดู (ปฏิบัติ) อยู่ให้เห็น (ปฏิเวธ) อบรมให้เด็กเป็นคนดีมีศีลธรรมตามหลักของพระพุทธศาสนา มีเบญจศีลเบญจธรรมเป็นอย่างน้อย ภายใต้มาตรฐานตามหลักไตรสิกขา ดังนี้

๑. ส. ผู้เรียนมีความรู้ทางพระพุทธศาสนา (Knowledge) “อธิปัญญาสิกขา”

๒. ส. ผู้เรียนมีค่านิยมและศรัทธาในพระพุทธศาสนา (Attitude) “อธิจิตสิกขา”

๓. ส. ผู้เรียนประพฤติตามหลักธรรมและนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (Process) “ อธิสีลสิกขา”

[๑] ปัจจุบัน ดำรงสมณศักดิ์ที่ พระพรหมบัณฑิต

ผลสืบเนื่องจากการจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนานั้น ทำให้เกิดโรงเรียนวิถีพุทธ คือ โรงเรียนที่เน้นเรื่องปฏิบัติ ให้เป็นคนดีมีศีลธรรมเริ่มตั้งแต่นักเรียน ครูบาอาจารย์ กระทั่งผู้บริหารปฏิบัติตนมีศีลมีธรรมตลอดเวลา นอกจากนี้ใช้เป็นคู่มือประกอบการเรียนการสอนของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนอีกด้วย

บทบาทโรงเรียนวิถีพุทธ (การศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์)

โรงเรียนวิถีพุทธ หมายถึงโรงเรียนในวิถีแห่งปัญญา ที่พัฒนาอย่างบูรณาการในระบบแห่งไตรสิกขา สู่ความเป็นพุทธ ผู้เข้าถึงธรรม ทำให้เป็นอิสระ โดยมีชีวิตที่ดี เจริญงอกงาม มีความสุขจริงแท้และอยู่ร่วมสังคมอย่างสร้างสรรค์เกื้อกูล สามารถนำโลกไปในวิถีที่ถูกต้อง ตามหลักแห่งวิถี

ในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ร่วมกับสำนักพัฒนานวัตกรรมการศึกษา สพฐ. ได้สนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธซึ่งมีจำนวน ๒๐,๐๐๐ กว่าแห่ง ในด้านวิชาการ ด้านการประเมินเพื่อคัดเลือกเป็นโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ ตามเกณฑ์มาตรฐาน ในอัตลักษณ์ ๒๙ ประการ เข้ารับโล่โรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำ และทุนพัฒนาเครือข่าย ซึ่งเริ่มอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ เป็นรุ่นที่ ๑ ปัจจุบัน ๒๕๕๘ สำเร็จเป็นรุ่นที่ ๖ แล้ว รวมจำนวนโรงเรียนวิถีพุทธชั้นนำทั้งสิ้น ๗๗๕ แห่ง ในปีเดียวกันนี้ ได้มีกิจกรรมพิเศษเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กำหนดให้มีการคัดเลือกโรงเรียนวิถีพุทธพระราชทาน อีกจำนวน ๒๗ แห่ง จึงรวมเป็นจำนวน ๗๘๒ แห่ง

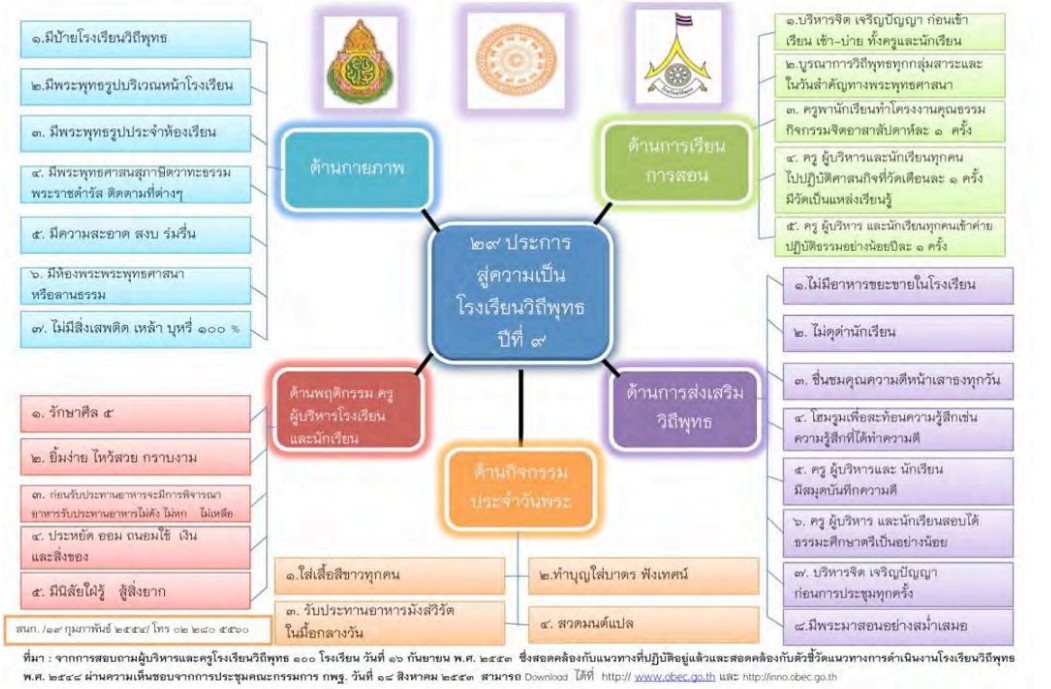

ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ http://www.vitheebuddha.com/main.php?url=about&code=๐๔

ลานบุญ ลานธรรม ลานปัญญา
๕๐,๐๐๐ บาท

พระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา

พระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา เกิดขึ้นโครงการพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาเริ่มตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๔๓ เป้าหมายคือการนำ พระบัณฑิตอาสา ปฏิบัติศาสนกิจครอบคลุมในหมู่บ้านชาวเขา ๘ จังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยคัดเลือกนิสิตจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต วิทยาลัยสงฆ์ และห้องเรียนต่างๆ ที่อาสาสมัครมาเป็นพระบัณฑิตนักพัฒนาบนพื้นที่สูงในเขตทุรกันดาร กระบวนการทำงานเน้นความต่อเนื่องมั่นคงและการทำงานแบบเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ หมู่บ้านเป้าหมายที่จัดส่งพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาในเขตภาคเหนือตอนบนได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน ลำพูน เชียงราย แพร่ น่าน ตาก และพะเยา ชาติพันธุ์ชนเผ่าคือ กะเหรี่ยง เย้า มูเซอ ลีซอ ม้ง ลั้วะ อาข่า ไทยใหญ่ จีนยูนนาน และไทลื้อ จากการดำเนินงานของโครงการ พระบัณฑิตอาสาฯ ที่ผ่านมา มีคณะสงฆ์พระสังฆาธิการ องค์กรในชุมชน หน่วยงานราชการให้การตอบรับและให้ความร่วมมือในการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตชนชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงเป็นอย่างดี อาศรมพระบัณฑิตอาสาฯ จึงเป็นจุดศูนย์กลางในการพัฒนาด้านจิตใจ และเป็นแหล่งเรียนรู้ ได้อย่างแท้จริง

การทำงานมีการประสานร่วมกับคณะสงฆ์ในพื้นที่ โครงการพระธรรมจาริกส่วนภูมิภาค วัดศรีโสดา ทหารกองกำลังผาเมือง กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓ โครงการหลวง กรมสุขภาพจิต สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ศูนย์พัฒนาสังคม มูลนิธิพิทักษ์ประชาชาติ และองค์กรภาคีต่างๆ ตลอดถึงหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านกลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูง เพื่อให้ทางพระบัณฑิตอาสาฯ เข้าช่วยในด้านการอบรมคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ชุมชนบนพื้นที่สูง ตามรอยตะเข็บชายแดนภาคเหนือ ร่วมกันดูแลแก้ไขปัญหาความมั่นคง ปัญหาการอพยพแรงงาน ปัญหายาเสพติด ส่งเสริมการศึกษา เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเช่น เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่กลุ่มชาติพันธุ์บนพื้นที่สูงเพื่อช่วยพัฒนาจิตใจตามแนวพระพุทธศาสนาและสนองตอบนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อส่งเสริมการศึกษาเพื่อเยาวชนแกนนำชาวพุทธบนพื้นที่สูง

ในการดำเนินงานที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ มีจำนวนอาศรมทั้งสิ้น จำนวน ๓๖ อาศรม ใน ๔ เขตพื้นที่ ๔ จังหวัด ประกอบด้วย (๑) เชียงใหม่ (๒) เชียงราย (๓) ลำปาง และ (๔) แม่ฮ่องสอน เช่น พระคาเซดาไฮ เขมโก บ้านห้วยผักกูด ตำบลแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พระวีระวัฒน์ ชุตินฺธโร บ้านห้วยส้านลีซอ ตำบลห้วยชมพู อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ภาพกิจกรรมโครงการพระบัณฑิตพัฒนาชาวเขา

๗.๘ บทบาทด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน

พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

พระพรหมบัณฑิต กล่าวว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นมหาวิทยาลัยของคณะสงฆ์ไทยอยู่ในกำกับของรัฐบาล ได้ร่วมส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาทางพระพุทธศาสนาตรงตามความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่กล่าวมาแล้วนั้นอย่างเป็นรูปธรรม ปัจจุบันรัฐบาลให้มหาวิทยาลัยบริหารโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งมีพระสงฆ์ในแต่ละท้องถิ่นเข้าไปช่วยสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั่วประเทศ จำนวน ๑๘,๐๐๐ รูป เมื่อ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ณ อาคาร มวก. ๔๘ พรรษา มจร วังน้อย อยุธยา

พระครูปลัดสุวัฒนบัณฑิตคุณ (วัลลพ โกวิโล) ผู้อำนวยการส่วนธรรมนิเทศ[๑] มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเลขานุการ โครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน บอกว่า ปัจจุบันมีครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ที่สังกัด มจร ทั้งหมด ๑๘,๐๐๐ รูป รับผิดชอบสอนเด็กนักเรียนกว่า ๑ แสนคน ในวิชาหลัก คือสอนวิชาพุทธศาสนาอยู่ในกลุ่มวิชาศาสนาและวัฒนธรรม รวมทั้งอบรมศีลธรรมจรรยา นำสวดมนต์ไว้พระปฏิบัติธรรมในโรงเรียน นอกจากนี้แล้ว ยังสอนวิชาธรรมศึกษา ในโรงเรียน (ตรี โท เอก) และพัฒนาโรงเรียนวิถีพุทธของกระทรวงศึกษาธิการที่มีอยู่กว่า ๒ หมื่นแห่ง ณ อาคาร มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

[๑] ปัจจุบัน เป็นผู้อำนวยการสำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทบาทหน้าที่ของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน หมายถึง พระที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๑๘,๐๐๐ รูป เข้าไปสอนศีลธรรม แก่เด็กนักเรียน นักศึกษา จำนวน มากกว่า ๑,๔๐๐,๐๐๐ คน ในสถานศึกษาต่างๆ ทั่วประเทศ มากกว่า ๑๒,๐๐๐ แห่ง

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ส่งพระสอนศีลธรรมตามจำนวนดังกล่าวเข้าไปทำหน้าที่ให้บริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนาตามนโยบายของมหาวิทยาลัยแล้ว ตอบสนองงานคณะสงฆ์ ตามมติมหาเถรสมาคม และนโยบายของรัฐบาล สอนศีลธรรมแก่เด็กนักเรียน นักศึกษา ตามบทบาทอย่างน้อย ๔ ข้อ คือ

๑. สอนสาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา : หลักสูตรแกนกลางวิชาพระพุทธศาสนา

๒. อบรมศีลธรรม จรรยา พัฒนาเด็กให้เป็นคนดีมีศีลธรรม

๓. สอนธรรมศึกษา

๔. พัฒนา ส่งเสริมโรงเรียนวิถีพุทธ

ผลงานและผลกระทบต่อสังคม

จากการดำเนินงานบริการวิชาการพระพุทธศาสนาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ของสำนักงานพระสอนศีลธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำให้เกิดผลกระทบที่ดีต่อสังคมทั้งในเชิงปริมาณดังกล่าวแล้ว และเชิงคุณภาพ คือ ได้ตอบสนองนโยบายยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทย ตามแผนพัฒนาประเทศ ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกันโดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคน ทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย ตลอดชีวิต, พระสอนศีลธรรมในโครงการฯ ได้รับการพัฒนาคุณภาพ เพิ่มศักยภาพสามารถบริการวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นำสันติสุขมาสู่สังคม, นักเรียนในสถานศึกษาต่างๆ ได้ใกล้ชิดกับพระสงฆ์ ได้ศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจากพระสงฆ์โดยตรง สามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บวชเณรภาคฤดูร้อน/บวชเนกขัมมจาริณี

เมื่อวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๗ พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เป็นประธานในพิธีบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อนเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ อุโบสถกลางน้ำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมี ฯพณฯ พงษ์เทพ เทพกาญจนา รองนายกรัฐมนตรีและนายแพทย์รัศมี-คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร พร้อมคณะผู้บริหารคณาจารย์เจ้าหน้าที่และพุทธศาสนิกชนร่วมพิธีดังกล่าว

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในพิธีบรรพชาสามเณร (นักเรียนโรงเรียนจิตรลดา บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ๑๔๔ รูป บวชศีลจาริณี ๑๒๕ คน) ในโครงการ ๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จิตรลดาบรรพชาภิวันทน์ โดยมี พระพรหมบัณฑิต ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นอุปัชฌาย์ ๑๕.๐๐ น. วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ณ อาคาร มวก.๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย พระนครศรีอยุธยา

ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จัดโครงการ “๖๐ พรรษา สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ จิตรลดา บรรพชาภิวันทน์” บวชสามเณรและบวชศีลจาริณี ถวายเป็นพระราชกุศลแด่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ ในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ ระหว่าง วันที่ ๒๗ มีนาคม ถึงวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๘ นี้ “ซิโก้” เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง ได้นำลูกสาว ๓ คนบวชศีลจาริณี ในโครงการนี้ด้วย

๗.๙ บทบาทด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

วิสาขบูชาโลก

มหกรรมภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในประชาคมอาเซียน

เมื่อวันที่ ๒๗-๒๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗ วิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ (International Buddhist Studies College-IBSC) ได้เข้าร่วมจัดซุ้มนิทรรศการในงาน “มหกรรมภาษา, ศาสนา และวัฒนธรรมประจำชาติอาเซียนครั้งที่ ๑” ณ อาคารหอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยได้รับความร่วมมือร่วมใจจากคณาจารย์ นิสิต และเจ้าหน้าที่ IBSC เป็นอย่างดี

ค่ายยุวชนอาเซียน เพื่อภาษา ศาสนา วัฒนธรรมและสันติภาพ

เมื่อ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๖ สถาบันภาษา และโครงการปริญญาโท สาขาสันติศึกษา มจร ได้จัดทำโครงการยุวทูตอาเซียนศึกษาเพื่อสันติภาพ โดยได้นำเด็กและเยาวชนจาก ๑๐ ประเทศอาเซียน และจากประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐเกาหลี หรือเรียกว่า อาเซียน+๓ เข้าร่วมกว่า ๓๐ คน มาเข้าค่ายระหว่างวันที่ ๒๑-๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ เป็นการชิมลาง และจัดต่อเนื่องมาเป็นปีที่ ๓ ในปี ๒๕๕๘ภายใต้การดำเนินการของพระมหาหรรษา ธมฺมหาโส,รศ.ดร. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

สวดมนต์ข้ามปี วิถีไทย วิถีพุทธ

กิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีที่อุโบสถกลางน้ำ มหาจุฬาฯ วังน้อย มีพุทธศาสนิกชนจำนวนกว่า ๔,๐๐๐ รูป/คน ได้เดินทางมาร่วมกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีวิถีไทย วิถีพุทธ เพื่อความเป็นสิริมงคลในการข้ามพุทธศักราชใหม่ด้วยใจที่สุข สงบเย็น ซึ่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศ ไทยได้จัดงานสวดมนต์ข้ามปีเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๖

เดินธรรมยาตราเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม

เมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๖ เดินการกุศลธรรมยาตรา ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โทรทัศน์เพื่อการศึกษาและเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๗.๑๐ บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

สมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ (IABU)

เมื่อวันที่ ๑๓-๑๔ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้เป็นเจ้าภาพในการจัดประชุม คณะกรรมการอำนวยการสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติขึ้น ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ กรุงเทพมหานคร โดยมีพระธรรมโกศาจารย์,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธาน ซึ่งท่านกล่าวว่าการประชุมในครั้งนี้เป็นการประชุมคณะกรรมการครั้งแรก ของคณะกรรมการสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ ซึ่งประสบผลสำเร็จจาก คณะกรรมการเรา มี ๑๗ ท่าน จาก ๑๕ ประเทศและมา ๑๖ ท่าน จาก ๑๕ ประเทศ รวมทั้งประธานสังฆราชจากประเทศจีนด้วย

พระธรรมโกศาจาย์,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยประธานกรรมการบริหารสมาคมวิสาขบูชาโลก และมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติเป็นประธานการประชุมคณะกรรมการเตรียมการวันวิสาขบูชาโลก ณ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาสากลวันวิสาขบูชาโลก (ICDV)

ในวันอาทิตย์ ที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ น. มีการประชุมคณะกรรมการบริหารสมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก (EXCO) โดยมีพระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พร้อมทั้ง พระศรีคัมภีรญาณ,รศ.ดร. รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และคณะผู้บริหารเข้าร่วมประชุม ในการนี้คณะกรรมการบริหารสมาคมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก ได้ประชุมหาข้อตกลงเรื่องการจัดงานวิสาขโลก ปี ๒๕๕๘ ที่จัดขึ้นในวันที่ ๒๘ - ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ณ ห้องประชุม ๔๐๑ อาคารสำนักงานอธิการบดี มจร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระไตรปิฎกฉบับสากล (Common Buddhist Text=CBT)

เมื่อวันพุธ ที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๘ เวลา ๑๐.๓๐ น. พระพรหมบัณฑิต,ศ.ดร. อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นประธานกรรมการการประชุมร่วมกับคณะกรรมการจัดทำต้นฉบับพระไตรปิฎกฉบับสากล (Common Buddhist Text : CBT) ณ ห้องประชุม ๔๐๑ สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การประชุมในครั้งนี้ เป็นการสรุปเนื้อหาที่ได้รวบรวมคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งเถรวาท มหายาน และวัชรยาน ที่ปรากฏเป็นภาษาต่างๆ ให้มีการใช้ภาษาให้ถูกต้องชัดเจน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ในงานวิสาขบูชาโลกครั้ง ๑๒ ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพในการจัดงานเฉลิมฉลองฯ ในระหว่างวันที่ ๒๘ - ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ณ หอประชุม มวก ๔๘ พรรษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันวิสาขบูชาวันสำคัญสากลของโลก ชาวพุทธทั่วโลกได้ร่วมกันจัดตั้งสมาคมวิสาขบูชาโลก (International Council for the Day of Vesak) ขึ้น โดยมีสำนักงานเลขาธิการใหญ่ตั้งอยู่ ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางในการนำชาวพุทธทั่วโลกร่วมจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองวันวิสาขบูชาโลกอย่างสมเกียรติและยิ่งใหญ่

ปัจจุบัน ดำรงสมณศักดิ์เป็น พรหมบัณฑิต

สหบรรณานุกรมคัมภีร์พระพุทธศาสนา (Union Catalogue of Buddhist Text=UCBT)

มจร จัดประชุมโครงการจัดทำสหบรรณานุกรมตำราทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน (Union Catalogue of Buddhist Text - UCBT) ระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๓ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยร่วมกับสมาคมมหาวิทยาลัยพุทธศาสนานานาชาติ (International Association of Buddhist Universities) ได้จัดประชุมเพื่อพัฒนาโครงการจัดทำสหบรรณานุกรมตำราทางพระพุทธศาสนาร่วมกัน (Union Catalogue of Buddhist Text - UCBT) ณ ห้อง ๔๐๑ อาคารสำนักงานอธิการบดี และห้องเรียนชั้น ๔ อาคารเรียนรวม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา การจัดประชุมครั้งนี้ ได้มีนักวิชาการทางพระพุทธศาสนาจำนวนกว่า ๓๐ รูป/คน จาก ๑๖ ประเทศ เข้าร่วมประชุม เป้าหมายของการประชุมครั้งนี้เพื่อให้ได้รายการตำราทางพระพุทธศาสนา ๔ ภาษาหลักได้แก่ ภาษาบาลี สันสกฤต จีน ธิเบต ที่สามารถออนไลน์ได้ทั่วโลกในปี ๒๕๕๔

อนึ่ง โครงการนี้เป็นโครงการสร้างฐานข้อมูลร่วมกันระหว่างวิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์กรพระพุทธศาสนาทั่วโลก โดยจัดเก็บรายการบรรณานุกรมทรัพยากรสารสนเทศ ทั้งคัมภีร์ หนังสือ วารสาร และสื่อโสตทัศนวัสดุที่มีอยู่ในฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้ทางพระพุทธศาสนาต่างๆ ทั่วโลก เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ลดการซ้ำซ้อนในการจัดทำรายการบรรณานุกรม และใช้ประโยชน์ในการยืมหนังสือ หรือเข้าถึงข้อมูลทางดิจิทัลอันจะทำให้เกิดความสะดวก ง่ายในการเข้าถึง และค้นคว้า

ในส่วนของการทำงานโครงการนี้จะแบ่งคณะทำงานออกเป็นสองชุด คือ (๑) คณะทำงานด้านวิเคราะห์ทรัพยากร (Catalogue) ที่เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้น (Primary Source) และแหล่งข้อมูลระดับรอง (Secondary Sourceue) เพื่อรวบรวม และจัดกลุ่มแหล่งข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น (๒) คณะทำงานด้านระบบ (System) คณะทำงานชุดนี้จะทำหน้าที่ในการออกแบบ และสร้างความเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการอ้างอิง และค้นคว้า โดยช่วงแรกคณะกรรมการชุดที่ ๑ จาก ๑๖ ประเทศได้ร่วมกันวิเคราะห์ทรัพยากร (Catalog) เพื่อจะได้นำข้อมูลดังกล่าวไปปรับปรุงให้เป็นระบบสารสนเทศมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่จะเป็นประโยชน์สำหรับบุคคลทั่วไปคือ นักศึกษา นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา และบุคคลทั่วไป สามารถค้นหาตำรา หรือคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาที่ต้องการในห้องสมุดของวิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัยทั่วโลกว่ามีหนังสือเล่มที่ต้องการอยู่บ้าง โดยไม่ต้องเข้า เว็บไซต์ ของแต่ละห้องสมุด เป็นการประหยัดเวลา และสะดวกในการค้นหา เมื่อทราบแหล่งที่มาของตำรา หรือคัมภีร์ที่ต้องการแล้วย่อมสามารถที่จะใช้บริการยืมหนังสือที่เป็นไฟล์ดิจิทัล และไฟล์เอกสารระหว่างห้องสมุดของแต่ละสถาบันไปที่ห้องสมุดที่มีหนังสือดังกล่าวได้

Union Catalogue of Buddhist Texts (UCBT) Meeting
10 - 13 October 2010

สรุปว่า บทบาทของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ดำเนินการตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยได้อย่างรอบด้าน กล่าวคือบทบาทด้านการวิจัยและพัฒนาหนังสือตำราและคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา แปลคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อรรถกถาภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกฉบับซีดีรอม ตลอดถึงผลิตงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาระดับชาติและนานาชาติ และด้านการส่งเสริมและพัฒนาพระสังฆาธิการรองรับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ จัดการเรียนการสอนช่วยตอบสนองงานของคณะสงฆ์ได้เป็นอย่างดี ด้านการพัฒนาและฝึกอบรมพระธรรมทูตเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ผลิตพระธรรมทูตออกเผยแผ่พระพุทธศาสนายังต่างประเทศเป็นจำนวนมากและใช้งานได้ผลจริง ด้านการพัฒนาจิตใจ ได้ดำเนินการจัดปฏิบัติธรรมสำหรับนิสิต และบุคคลทั่วไป มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง ด้านการช่วยเหลือสังคม ก็ได้ช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในต่างแดนประเทศเมียนมาร์ หรือช่วยเหลือชาวบ้านผู้ประสบภัยน้ำท่วม ๒๕๕๔ โดยตั้งศูนย์ที่พักพิงให้ชาวบ้านมาอยู่อาศัยเกือบ ๑,๐๐๐ คนเป็นเวลา ๒ เดือน ด้านบริการวิชาการแก่สังคม ช่วยดำเนินการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียนและส่งพระบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขาในพื้นที่ภาคเหนือ ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งพระสงฆ์ไปสอนศีลธรรมในโรงเรียน เมื่อปิดภาคเรียน ก็จัดบวชเณรภาคฤดูร้อน/ บวชเนกขัมมจาริณี ด้านทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ดำเนินการจัดวิสาขบูชาโลกอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมมหกรรมภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในประชาคมอาเซียน จัดค่ายยุวชนอาเซียน เพื่อภาษา ศาสนา วัฒนธรรม และสันติภาพ จัดสวดมนต์ข้ามปี วิถีไทย วิถีพุทธ จัดกิจกรรมธรรมยาตราเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม หรือผลิตสื่อโทรทัศน์เพื่อการศึกษาพระพุทธศาสนา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ก็ได้ดำเนินการจัดประชุมสมาคมมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนานานาชาติ (IABU) จัดประชุมสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก (ICDV) ร่วมดำเนินการจัดทำพระไตรปิฎกฉบับสากล (Common Buddhist Text=CBT) มีส่วนร่วมจัดทำสหบรรณานุกรมคัมภีร์พระพุทธศาสนา(Union Catalogue of Buddhist Text=UCBT) และเจริญสัมพันธไมตรีกับผู้นำศาสนา หรือบุคคลสำคัญในประเทศ ซึ่งบทบาทด้านต่างๆ ที่กล่าวมานี้ ล้วนก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม ประเทศชาติ พระพุทธศาสนาและแก่ชาวโลกทั้งมวล.

ตอนที่
๘

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในอนาคต

เมื่อกล่าวถึงมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในอนาคต มีจุดมุ่งหมายที่จะดำเนินการหรือต้องบำเพ็ญอยู่ ๒ ประการ คือ **อัตตหิตสมบัติ** และ**ปรหิตสมบัติ** เมื่อได้บำเพ็ญสมบัติทั้ง ๒ ประการนี้ให้บริบูรณ์ ก็จะไปสู่เป้าหมายคือเป็นบัณฑิตผู้เพียบพร้อมด้วยความวิชชาและจรณะ ดังคำกล่าวที่ว่า **“วิชชายอด จรณะเยี่ยม”**

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ภายใต้การเจริญเติบโตที่เป็นอยู่ พอจะกล่าวไว้ว่า มหาวิทยาลัยคืออาราม ที่พระสงฆ์อยู่อาศัย และเป็นสถานที่รมิณยสถาน ที่เปิดต้อนรับศรัทธาสาธุชนอยู่ตลอดเวลา ที่จะเข้ามาบำเพ็ญกุศล ประพฤติวัตรปฏิบัติธรรม และเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้พระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง ดังนั้น ความเป็นมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงแยกจากคณะสงฆ์และวัดไม่ออก เพราะบุคลากรในมหาวิทยาลัยส่วนหนึ่ง ก็เป็นพระสงฆ์ และนิสิตที่มาเรียนส่วนมากก็เป็นพระสงฆ์ ทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิต ล้วนก็เป็นพระสงฆ์จำนวนมาก และเนื่องจากเป็นพระสงฆ์ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาตามพันธกิจ และจัดการศึกษาตอบสนองงานกิจการของคณะสงฆ์ เพื่อธำรงพระพุทธศาสนาไว้

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีกลิ่นไอของวัด ของคณะสงฆ์ แม้การก่อสร้างอาคารสถานที่ก็ธำรงรักษาเอกลักษณ์ของไทยไว้ อาคารสร้างแบบลักษณะทรงไทยประยุกต์ ซึ่งดูมีความแตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่นทั่วไป ในการสร้างอาคารแต่ละหลัง ก็จะอิงสถาปัตยกรรมแบบวัดเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีลักษณะที่งดงาม แก่ผู้ที่พบเห็น และเนื่องจากมหาวิทยาลัยมีพระสงฆ์มาศึกษาเรียนรู้พระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูง ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีสถานที่ คือวัด ซึ่งมีเป็นเสนาสนะรองรับพระสงฆ์ที่เดินทางจากทิศทั้ง ๔ เพื่อให้พระสงฆ์ที่มาเรียนได้จำพรรษา ปฏิบัติศาสนกิจประกอบสังฆกรรมได้อย่างครบถ้วน ได้สถานที่สงัดเหมาะแก่การบำเพ็ญสมณธรรม ปฏิบัติกัมมัฏฐาน ทั้งสมถกัมมัฏฐานและวิปัสสนากัมมัฏฐาน สอดคล้องตามพระสัทธรรม ๓ คือ พระปริยัตติสัทธรรม พระปฏิปัตติสัทธรรม และพระปฏิเวธสัทธรรม เพื่อไปสู่สันติ ความสงบร่มเย็นทั้งกายและใจ เมื่อจำต้องสร้างวัด และสร้างวัดให้เป็นอย่างไร แล้วก็ได้กำหนดผังแม่บทที่จะสร้างวัด ณ บริเวณที่มีอุโบสถกลางน้ำ ที่หลวงพ่อปัญญาได้ริเริ่มไว้เมื่อปี ๒๕๔๘ สร้างสิ่งอัศจรรย์ให้คนรุนหลังได้มาทัศนา

สร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ

นับจากนี้ต่อไป ๓ ปี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้กำหนดผังแม่บทที่จะสร้างวัด และสภามหาวิทยาลัย ก็ได้อนุมัติให้สถานที่บางส่วน เพื่อสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ ในคราวประชุมมหาวิทยาลัย ครั้งที่ ๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ดังรายละเอียดแผนการสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ ซึ่งกำหนดไว้ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑ ดังมีข้อความว่า

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ได้ทรงสถาปนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยขึ้น ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ เพื่อเป็นสถาบันการศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๐ โดยพระราชทานนามว่า มหาธาตุวิทยาลัย และได้เปิดดำเนินการศึกษา เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๓๒ ต่อมาได้ทรงเปลี่ยนนามจากมหาธาตุวิทยาลัยเป็น มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๓๙ และได้เริ่มเปิดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๙๐ เป็นต้นมา โดยได้จัดการเรียนการสอนวิชาการด้านพระพุทธศาสนาและศาสตร์สมัยใหม่ ก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้ามาจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย นำโดย พระสุเมธาธิบดี (บุญเลิศ ทตฺตสุทฺธิมหาเถร) นายกสภามหาวิทยาลัยในขณะนั้น พระราชวรมุนี (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) (ราชทินนามในขณะนั้น) อธิการบดี พร้อมด้วยนายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร ได้เข้าเฝ้าสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ทูลเกล้าถวายโฉนดที่ดิน จำนวน ๘๔ ไร่ ๑ งาน ๓๗ ตารางวา ณ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อพระราชทานแก่มหาวิทยาลัยเป็นสถานที่ทำการแห่งใหม่ โดยมีคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทและพัฒนาปรับพื้นที่ดิน กำหนดทิศทางจัดทำแผนพัฒนาทางด้านกายภาพและด้านวิชาการให้เหมาะสมสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานพิธีวางศิลาฤกษ์โครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒ ทรงวางศิลาฤกษ์อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๗๒ พรรษา (อาคารสำนักงานอธิการบดี) และทรงรับโครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยไว้ในพระราชูปถัมภ์ จากนั้นมหาวิทยาลัยได้เริ่มการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ตามแผนแม่บทอย่างต่อเนื่องในพื้นที่ ๘๔ ไร่เศษ ที่ได้รับบริจาค

ลำดับพัฒนาการและจัดหาซื้อที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นสถานที่จัดการศึกษา ที่พักบำเพ็ญศาสนกิจและบริการวิชาการแก่สังคมโดยสังเขปดังนี้

๑. พ.ศ. ๒๕๔๒ นายแพทย์รัศมี คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร บริจาคที่ดินเพื่อสร้างมหาวิทยาลัย จำนวน ๘๔ ไร่ ๑ งาน ๗๓ ตารางวา

๒. พ.ศ. ๒๕๔๖ มหาวิทยาลัยจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติม จำนวน ๑๑๙ ไร่ ๒ งาน ใช้งบประมาณในการจัดซื้อ ๑๑๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยสิบเก้าล้านห้าแสนบาท) โดยเจ้าของที่ดิน คือ นางทองเล็ก ไม้ตราวัฒนา พร้อมด้วยครอบครัว มีจิตศรัทธาบริจาคที่ดินเพื่อการสร้างวัด จำนวน ๑๒ ไร่ ๑๙ ตารางวา รวมเป็นพื้นที่ดินจำนวน ๑๓๑ ไร่ ๒ งาน ๑๙ ตารางวา

๓. พ.ศ.๒๕๔๘ พระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญานันทะ) ได้ดำเนินการจัดซื้อที่ดินส่วนด้านหน้าติดกับถนนพหลโยธิน จำนวน ๒ ไร่ ๒ งาน ๙๘ ตารางวา ถวายมหาวิทยาลัย มูลค่า ๓,๑๘๒,๑๕๐ บาท (สามล้านหนึ่งแสนแปดหมื่นสองพันหนึ่งร้อยห้าสิบบาท)

๔. พ.ศ. ๒๕๔๘ มหาวิทยาลัยจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติม จำนวน ๒๔ ไร่ ๑ งาน ๑๘ ตาราง มูลค่า ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (สิบสองล้านบาท) เพื่อเชื่อมต่อกับที่ดินตามข้อ ๒ (๑๓๑ ไร่ ๒ งาน ๑๙ ตารางวา) ให้เป็นผืนเดียวกัน

๕. พ.ศ. ๒๕๕๑ มหาวิทยาลัยดำเนินจัดทำแผนแม่บทโครงการก่อสร้างวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ เพื่อเป็นศูนย์กลางศึกษานานาชาติของพระสงฆ์และคฤหัสถ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และ เป็นสถาบันวิจัยพระพุทธศาสนานานาชาติ ได้ดำเนินการจัดซื้อที่ดินเพิ่มเติม ด้านทิศตะวันออกจำนวน ๗๗ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา และเจ้าของที่ดิน คือ นางทองเล็ก ไม้ตราวัฒนา พร้อมครับครัวมีจิตศรัทธาบริจาคที่ดินเพิ่มอีกจำนวน ๓ ไร่ ๑ งาน ๓๘ ตารางวา

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีพื้นที่ดิน ณ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวม ๓๒๓ ไร่ ๓ งาน ๖๓ ตารางวา โดยคณะกรรมการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนามหาวิทยาลัย ได้กำหนดพื้นที่ใช้สอยเป็น ๒ ส่วนสำคัญ คือ

๑. พื้นที่จัดการศึกษาตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัย จำนวน ๒๘๓ ไร่ ๘๘ ตารางวา

๒. พื้นที่จัดสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ จำนวน ๔๐ ไร่ (ประกอบด้วยที่ดินบริจาค จำนวน ๑๕ ไร่ ๑ งาน ๕๗ ตารางวา และขออนุมัติพื้นที่ใช้สอยของมหาวิทยาลัย จำนวน ๒๔ ไร่ ๒ งาน ๔๓ ตารางวา)

ด้านการก่อสร้างอาคารตามแผนแม่บทการพัฒนามหาวิทยาลัยที่ได้ดำเนินการแล้ว ประกอบด้วย

๑. อาคารสำนักงานอธิการบดี

๒. อาคารพิพิธภัณฑ์พระไตรปิฎก

๓. อาคารสำนักหอสมุดและเทคโนโลยีสารสนเทศ

๔. อาคารหอฉัน ๗๒ ปี พระวิสุทธาธิบดี (วีระ ภทฺทจารีมหาเถร)

๕. อาคารหอพักอาคันตุกะ ๙๒ ปี ปัญญานันทะ

๖. อาคารมหาจุฬาบรรณาคาร ๑๕๐ พรรษา สมเด็จพระปิยมหาราช

๗. อาคารเรียนรวม

๘. อาคารหอพักนิสิต ๒ หลัง

๙. อาคารหอประชุม มวก. ๔๘ พรรษา

๑๐. อาคารสถานพยาบาล สร้างถวายโดยมูลนิธิร่วมกตัญญู

๑๑. อาคารวิปัสสนาธุระ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร)

๑๒. อาคารสถานีไฟฟ้าย่อย

โครงการก่อสร้างวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ ประกอบด้วย

๑. อาคารเรียนรวมนานาชาติ จำนวน ๒ หลัง

๒. อาคารหอพักนิสิตนานาชาติ จำนวน ๔ หลัง

๓. อาคารหอสมุดนานาชาติ จำนวน ๑ หลัง

๔. อาคารหอฉันนานาชาติ จำนวน ๑ หลัง

๕. อาคารหอพักนานาชาติ จำนวน ๒ หลัง

๖. อาคารหมู่กุฏิทรงไทย จำนวน ๑ ชุด

โครงการก่อสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ

๑. อุโบสถกลางน้ำ (สร้างเสร็จแล้ว)

๒. ศาลาการเปรียญ

๓. กุฏิเจ้าอาวาส

๔. หมู่กุฏิที่พักสงฆ์

๕. ห้องน้ำ ห้องสุขาสาธารณะ (สร้างเสร็จแล้ว)

๖. ปรับปรุงระบบสาธารณูปโภค ภูมิสถาปัตย์รอบบริเวณวัด

เพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงสถาปนามหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขึ้น ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ และดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาคที่ดินสร้างวัด มหาวิทยาลัยจึงได้จัดทำแผนแม่บทสร้างวัดในพื้นที่ดินที่ได้รับบริจาคจำนวน ๑๕ ไร่ ๑ งาน ๕๗ ตารางวา และพื้นที่ของมหาวิทยาลัยจำนวน ๒๔ ไร่ ๒ งาน ๔๓ ตารางวา รวมเป็น ๔๐ ไร่ (บริเวณที่จัดสร้างอุโบสถกลางน้ำและบริเวณด้านหน้าอุโบสถ) เพื่อเป็นสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ประกอบสังฆกรรมของพระสงฆ์ เพื่อเป็นที่เสนาสนะของพระนิสิตทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศที่เข้าสังกัดอยู่จำพรรษาเป็นการเอื้อเฟื้อต่อพระธรรมวินัย และสะดวกในการกำกับดูแล ตามแบบอย่างการบริหารวัดและศาสนบุคคลของคณะสงฆ์ไทย ด้วยเหตุผลที่เป็นหลักการสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการจัดสร้างวัด ณ สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามนโยบาย เป้าหมาย พันธกิจ และวัตถุประสงค์

ของมหาวิทยาลัย โดยใช้ชื่อโครงการก่อสร้างว่า **“วัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ”** โดยมีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อเป็นอนุสรณ์ในบวรพระพุทธศาสนาและถวายเป็นพุทธบูชา เนื่องในโอกาสฉลอง ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (๒) เพื่อสืบสานพระราชปณิธาน และอุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ (๓) เพื่อเฉลิมพระเกียรติ ๙๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (๒๕๖๐) ๘๔ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (๒๕๕๙) และ ๗๐ พรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (๒๕๖๕) (๔) เพื่อใช้เป็นสถานที่บำเพ็ญศาสนกิจสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นิสิตของมหาวิทยาลัยและประชาชนทั่วไป โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

ด้านเชิงปริมาณ :

ก.เป้าหมายการก่อสร้าง

(๑) จัดสร้างอุโบสถกลางน้ำ จำนวน ๑ หลัง (ดำเนินการแล้ว)

(๒) จัดสร้างศาลาการเปรียญ จำนวน ๑ หลัง

(๓) จัดสร้างหมู่กุฏิที่พักสงฆ์ จำนวน ๕ ชุด

(๔) จัดสร้างกุฏิเจ้าอาวาส จำนวน ๑ หลัง

(๕) จัดสร้างสุขาสาธารณะ จำนวน ๑ หลัง (ดำเนินการเสร็จแล้ว)

(๖) ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบบริเวณวัด

ข.กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ

(๑) คณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากรและนิสิตใช้บำเพ็ญศาสนกิจอย่างน้อยปีละ ๕,๐๐๐ รูป/คน

(๒) พุทธศาสนิกชนและประชาชนทั่วไปเข้ามาใช้บริการอย่างน้อยปีละ ๕๐,๐๐๐ คน

ด้านเชิงคุณภาพ

ก.พื้นที่ก่อสร้างวัดเป็นรมณียสถาน มีอาคารใช้สอยเพียงพอ เหมาะสำหรับการบำเพ็ญศาสนกิจและปฏิบัติธรรมของคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นิสิตและประชาชนทั่วไป

ข.มีคณะผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นิสิต ประชาชนทั่วไป ใช้ประโยชน์ตลอดปี

สถานที่ดำเนินการ

พื้นที่ก่อสร้าง ตั้งอยู่ที่ เลขที่ ๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ระยะเวลาดำเนินการ

ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑

ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. จัดทำแผนแม่บทการสร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ

๒. เสนอมหาวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติใช้พื้นที่ในการสร้างวัด

๓. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโครงการพิเศษสร้างวัด

๔. ดำเนินการขอจัดสร้างวัดไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕. จัดหาทุนและรับบริจาคทุนทรัพย์

๖. ดำเนินการก่อสร้างตามแผนแม่บทและตามแบบรูปอาคาร

งบประมาณ

ก.ที่มาของงบประมาณ

- งบประมาณแผ่นดิน - บาท
- งบบริจาค ๒๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท(สองร้อยห้าสิบล้านบาท)

ข.ค่าใช้จ่าย

- ค่าออกแบบจัดทำผังแม่บท แบบรูปการก่อสร้างอาคาร และแบบภูมิสถาปัตย์
- ค่าก่อสร้างอาคารประกอบด้วย
  - (๑) อุโบสถ ๒ ชั้น ๑ หลัง (ดำเนินการเสร็จแล้ว)
  - (๒) ศาลาการเปรียญ ๓ ชั้น ๑ หลัง
  - (๓) หมู่กุฏิที่พักสงฆ์ ๒ ชั้น ๕ หมู่
  - (๔) กุฏิเจ้าอาวาส ๒ ชั้น ๑ หลัง
  - (๕) สุขาสาธารณะ ๑ ชั้น ๑ หลัง (ดำเนินการเสร็จแล้ว)
  - (๖) ค่าจัดสร้างรั้วรอบบริเวณพื้นที่
  - (๗) ค่าปรับปรุงภูมิทัศน์
  - (๘) ค่าครุภัณฑ์ประกอบอาคาร
  - (๙) ค่าบริหารจัดการโครงการ

สำหรับประโยชน์ที่จะได้รับจากการสร้างวัดแห่งนี้ ประกอบด้วย

๑. ได้สร้างอนุสรณ์ในบวรพระพุทธศาสนาและถวายเป็นพุทธบูชา เนื่องในโอกาสฉลอง ๒๖๐๐ ปี แห่งการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

๒. ได้สืบสานพระราชปณิธาน และอุทิศถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕

๓. ได้เฉลิมพระเกียรติ ๙๐ พรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (๒๕๖๐) ๘๔ พรรษา สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ (๒๕๖๐) และ ๗๐ พรรษา สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (๒๕๖๑)

๔. ได้ใช้เป็นสถานที่บำเพ็ญศาสนกิจสำหรับผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร นิสิต ของมหาวิทยาลัยและประชาชนทั่วไป

เมื่อเห็นผังแม่บทของพื้นที่สร้างวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ จำนวน ๔๐ ไร่ แล้ว ซึ่งวัดแห่งนี้ จะอำนวยความสะดวกให้พระสงฆ์ได้บำเพ็ญศาสนกิจได้อย่างสมบูรณ์ และสามารถอำนวยช่วยให้มหาวิทยาลัยได้บำเพ็ญสมบัติทั้ง ๒ ประการ คืออัตตหิตสมบัติ และปรหิตสมบัติ ได้สะดวก

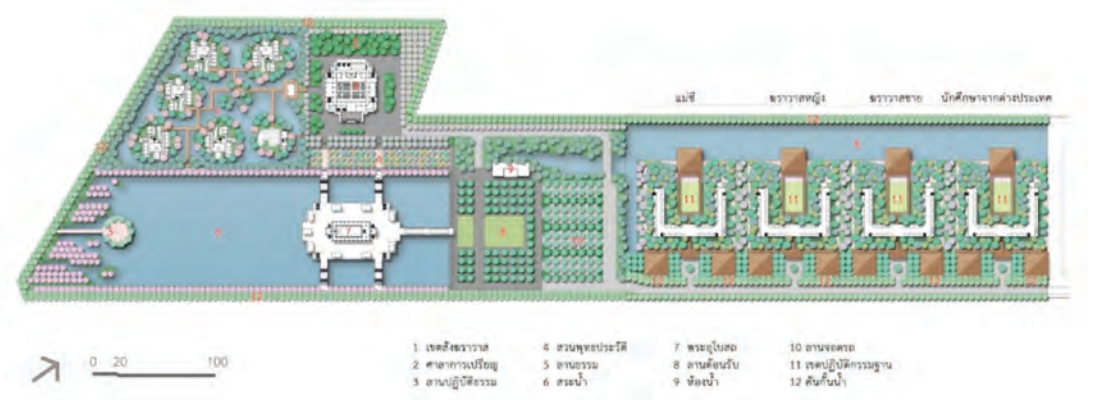

ผังแม่บท แบบรูปการก่อสร้างอาคาร และแบบภูมิสถาปัตย์

ผังวัดมหาจุฬาลงกรณราชูทิศ

เมื่อกล่าวถึงอัตตหิตสมบัติ ประโยชน์เกื้อกูลส่วนมหาวิทยาลัย จะต้องปฏิบัติตามพันธกิจทั้ง ๔ อย่าง คือ ผลิตและพัฒนาบัณฑิต วิจัยและพัฒนา ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในพันธกิจทั้ง ๔ ด้านนับตั้งแต่นี้ไป มหาวิทยาลัยจะมุ่งเน้นพันธกิจที่ ๒ คือ การวิจัยและค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ปกรณ์วิเสส หรือคัมภีร์อื่นๆ โดยวิธีสหวิทยาการ แล้วนำองค์ความรู้ที่ค้นพบมาประยุกต์ใช้แก้ปัญหา ศีลธรรม และจริยธรรมของสังคม รวมทั้งพัฒนา คุณภาพงานวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากในปัจจุบัน นอกจากนิสิตที่เข้ามาศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีเพิ่มขึ้นแล้ว แม้นิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอกก็มีจำนวนที่เพิ่มมากขึ้นๆตามลำดับ ดังนั้น การสร้างสรรค์งานวิจัยและค้นคว้าศึกษาหลักพุทธธรรมในพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา ปกรณ์วิเสส หรือคัมภีร์อื่นๆ ก็จะส่งเสริมและสนับสนุนให้มีผลผลิตงานวิจัยเพิ่มมากยิ่งขึ้นและมีความหลากหลาย

เมื่อได้สร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ ผลิตนวัตกรรมต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ นำไปใช้ในด้านการเรียนการสอน ก็ทำให้เข้าใจหลักพุทธธรรมได้อย่างชัดเจน และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปต่อยอด ไปประยุกต์ช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่สังคมได้ เมื่อนิสิตผู้เป็นบัณฑิตแต่ละคนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ก็ทำให้เกิดการพัฒนาไปพร้อมกันทั้ง ๔ ด้าน ในด้านกาย ก็มีบุคลิกที่นุ่มนวล สงบเรียบร้อย ในด้านพฤติกรรม ก็มีปกติสุภาพ รักสันติ สงบ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ในด้านจิต ก็มีจิตที่พัฒนา มีจิตเป็นสมาธิ ตั้งมั่นไม่หวั่นไหว รักสงบ ใฝ่สันติ ได้ชื่อว่ามนุษย์ผู้ประเสริฐ ดังคำพระพุทธภาษิตว่า **ทนฺโต เสฏฺโฐ มนุสฺเสสุ** ผู้ที่ฝึกดีแล้ว เป็นผู้ประเสริฐที่สุดในหมู่มนุษย์ และด้านปัญญา ความรอบรู้ เมื่อแต่ละคนมีจิตสงบเย็นแล้ว ย่อมมองเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง เกิดปัญญารู้แจ้งสรรพสิ่งอยู่ในลักษณะไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่มีตัวตน เห็นทุกข์ เห็นธรรมทำทุกข์ที่มีอยู่ให้หมดสิ้นไป เป็นปัญญาที่แสงสว่างให้แก่ชาวโลก ในการที่จะไปถึงปัญญาระดับขั้นนี้ได้ ต้องอาศัยหลักธรรมที่ก่อให้เกิดเรียนรู้ที่เรียกว่าธรรมวิจัย สอดส่องธรรม ซึ่งเป็นองค์ธรรมข้อ ๑ ในโพชฌงค์ ๗ (ธรรมเป็นเครื่องให้เกิดการตรัสรู้) ซึ่งการที่จะวิจัยหรือสอดส่องธรรมได้ดี นั่นก็คือต้องมีการศึกษาพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา เป็นต้น อย่างแตกฉาน เมื่อเรียนรู้แล้ว ก็ไม่ได้หยุดอยู่เพียงแค่นั้น จะต้องมีการนำไปสู่การปฏิบัติด้วย เช่น เมื่อถึงกลางเดือนธันวาคมของทุกปี จะมีการปฏิบัติธรรมของนิสิตทุกชั้นปี ทุกคณะ และแม้ครูอาจารย์ก็ได้มีโอกาสร่วมปฏิบัติธรรมด้วย การปฏิบัติธรรมนี้ เป็นองค์ที่สำคัญยิ่ง เพราะช่วยให้เกิดการรู้แจ้งพระสัทธรรม และเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดการรู้แจ้งธรรมในระดับที่สูงขึ้น เกิดเป็นปฏิเวธรู้บรมธรรมได้ในที่สุด

การพัฒนาความเจริญเติบโตของมหาวิทยาลัยในแง่มุมของอัตตหิตสมบัติ (ความถึงพร้อมด้านประโยชน์ตน) จะสัมพันธ์กับประเด็นที่สองที่มุ่งเน้นปรหิตสมบัติ (ความถึงพร้อมด้านประโยชน์ผู้อื่น) อันเป็นการมุ่งเน้นเพื่อสร้างคุณประโยชน์ให้แก่คณะสงฆ์ ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และชาวโลกเพื่อให้สอดรับกับพุทธปณิธานที่ว่า **"เธอทั้งหลาย จงเที่ยวไป เพื่อเกื้อกูล เพื่อความสุข และเพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก"** มหาวิทยาลัยมหาจุฬาฯ จึงได้จัดการเรียนการสอนด้วยการบริการวิชาการแก่สังคม เปิดโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เพื่อให้เด็ก เยาวชน มาศึกษาเรียนรู้หลักธรรม ได้อบรมศีลธรรมจรรยาให้เกิดมีความสุภาพ เรียบร้อย มีศีลธรรมอันดี และเปิดโอกาสให้มีการปฏิบัติธรรมสำหรับนิสิตและประชาชนทั่วไป หรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เนื่องจากตลอดเกือบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีพุทธศาสนิกชนได้สนใจมาปฏิบัติวัตรปฏิบัติธรรม ณ มหาวิทยาลัย วังน้อย อยุธยา กันมากขึ้น ทำให้สถานที่มีอยู่ไม่เพียงพอ

ต่อมา นายแพทย์รัศมี - คุณหญิงสมปอง วรรณิสสร พร้อมครอบครัว และคณะ เป็นประธานให้มีการสร้างอาคารวิปัสสนาธุระ สมเด็จพระพุฒาจาย์ (อาจ อาสภมหาเถร) ขึ้น ๑ หลัง เสร็จแล้วทำพิธีมอบถวายอาคารวิปัสสนาธุระ เมื่อวันเสาร์ที่ ๙ มีนาคม พ.ศ.๒๕๕๖ ที่ผ่านมา ทำให้ผู้มีปฏิบัติธรรมมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม เพราะด้านการปฏิบัติธรรมนี้มีความสำคัญยิ่ง ดังนั้น มหาวิทยาลัย จึงได้ตั้งส่วนงานขึ้นมารองรับ เรียกว่า **สถาบันวิปัสสนาธุระ** เพื่อให้ดำเนินงานด้านการปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง ในด้านการศึกษาธรรมนั้น มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการจัดหลักสูตรให้สอดคล้อง สนองงานทางคณะสงฆ์ โดยจัดหลักสูตรประกาศนียบัตรบริหารกิจการคณะสงฆ์ ทำให้พระสงฆ์มีหลักในการบริหารงานที่ถูกต้อง

อีกทั้งเป็นผู้ทำงานสนับสนุนภาครัฐ เช่น เป็นประธานคณะทำงานทำหลักสูตรแกนกลางเพื่อการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ต่อมาทำให้เกิดโรงเรียนวิถีพุทธ และได้อบรมพระสงฆ์จำนวนนับหมื่นรูปเพื่อไปสอนพระพุทธศาสนาในโรงเรียน อบรมพัฒนาจิตใจเด็กและเยาวชนให้มีศีลธรรมอันดีงาม ในด้านการช่วยเหลือสังคมนั้น แม้ในถิ่นทุรกันดาร มหาวิทยาลัยก็ได้ดำเนินการโครงการต่างๆ เช่น การเปิดรับบัณฑิตอาสาพัฒนาชาวเขา เพื่อไปสอนศีลธรรมในถิ่นภาคเหนือ แม้การไปสอนบนเขาบนดอย จะมีความยากลำบากเพียงไรก็ตาม แต่อาศัยเพราะบัณฑิตอาสาของมหาวิทยาลัยแต่ละรูปมีจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตากรุณานั่นเอง จึงทำให้งานเผยแผ่ได้เข้าถึง พัฒนาได้อย่างตรงจุด ในขณะเดียวกัน ไม่ใช่เพียงการเผยแผ่ธรรมนั้นในระดับประเทศเท่านั้น มหาวิทยาลัยยังมองเห็นการทำงานเชื่อมโยงกับทั้งโลก จึงได้จัดให้มีโครงการมีอบรมพระธรรมทูตขึ้น รับพระธรรมทูตมาเพื่ออบรม ผลิตให้สามารถออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศได้ สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ ทำการพัฒนาวัดได้ เมื่อบทบาทของพระธรรมทูตที่ได้ผ่านจากการอบรมของมหาวิทยาลัยทำงานได้ผลสำเร็จระดับหนึ่ง พระธรรมทูต จึงได้มีเพิ่มมากขึ้นทั่วโลก และมหาวิทยาลัยเห็นความสำคัญของการเผยแผ่

จึงได้จัดตั้งวิทยาลัยพระธรรมทูตขึ้น เพื่อเผยแผ่ธรรมเชื่อมโยงกันกับชาวโลก แม้จะส่งเสริมด้านการเผยแผ่ธรรมเป็นหลักก็ตาม แม้ในด้านขนบธรรม ประเพณี และวัฒนธรรม ในบ้านใกล้เรือนเคียง ก็ไม่ทอดทิ้ง มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมทั้งส่วนกลางวิทยาเขต และวิทยาลัยสงฆ์ ในส่วนภูมิภาค โดยมหาวิทยาลัยเอง เห็นความสำคัญจึงจัดให้มีการศึกษาเรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นรูปธรรม และได้จัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาขึ้น เพื่อให้เป็นศูนย์กลางแหล่งการเรียนรู้และเชื่อมโยงระหว่างกันและกัน นอกจากนี้ เพื่อเป็นการรองรับนิสิตที่จะมาเรียนจากทั่วโลก มหาวิทยาลัยได้ดำเนินการเปิดวิทยาลัยพุทธศาสตร์นานาชาติ เพื่อเป็นศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม อีกทั้งเมื่อชาวโลก เกิดความวุ่นวาย มีความไม่สงบ เกิดความเห็นขัดแย้งกัน มหาวิทยาลัยเห็นวิกฤตเป็นโอกาส จึงได้ตั้งโครงการสันติศึกษาขึ้นมาเพื่อนำหลักพุทธธรรมไปใช้ เพื่อมุ่งหวังให้มีสันติขึ้น ทั้งนี้ เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความสงบขึ้นภายในบ้านเมือง ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นส่วนที่เรียกว่า ปรหิตสมบัติ

เมื่อมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการครบสมบัติทั้ง ๒ ประการดังกล่าวมานี้ มหาวิทยาลัยในภาพอนาคตจึงมีความจำเป็นต้องต้องทุ่มเทงบประมาณ และบุคลากรเพื่อมุ่งการเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นงานวิจัย อันจะเอื้อต่อการเข้าถึงองค์ความเพื่อรู้ตามแนวทางของธรรมวิจัย โดยการศึกษาวิจัยองค์ความรู้ตามที่ปรากฏในพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา และปกรณ์วิเสสอย่างจริงจัง ซึ่งจะก่อให้เกิดการผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน จนบรรลุถึงปฏิเวธ คือ การเข้าถึงความจริงสูงสุดของพระพุทธศาสนาได้อย่างรอบด้าน และชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จากภาพรวมทั้งหมดจะทำให้พระธรรมทูตสามารถทำงานเชื่อมโยงประสานงานกันทั่วโลก มีเครือข่าย ประสานงานอย่างรวดเร็ว และศูนย์อาเซียนศึกษาก็เป็นศูนย์กลางมีแหล่งเรียนรู้ที่เข้าถึงได้อย่างครอบคลุม มีสถาบันภาษาช่วยสนับสนุนด้านการสื่อสาร มีโครงการสันติศึกษา พัฒนาผลิตบัณฑิตที่เข้าถึงธรรม อยู่เชื่อมโยงระหว่างชุมชน ประสานร่วมมือกันระหว่างวัดและบ้าน เมื่อนั้น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ชื่อว่ามหาวิทยาลัยแห่งปัญญา ที่เผยแผ่ธรรม เพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อความสุข แก่สังคม ประเทศชาติ ชาวโลก ทำให้สังคม ประเทศชาติ ชาวโลก มีสันติ มีความสว่าง และมีความสุข ซึ่งตรงกับสุภาษิตของมหาวิทยาลัยที่ว่า **“ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต”**

ปญฺญา โลกสฺมิ ปชฺโชโต

จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา
บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่
พัฒนาจิตใจและสังคม

www.mcu.ac.th